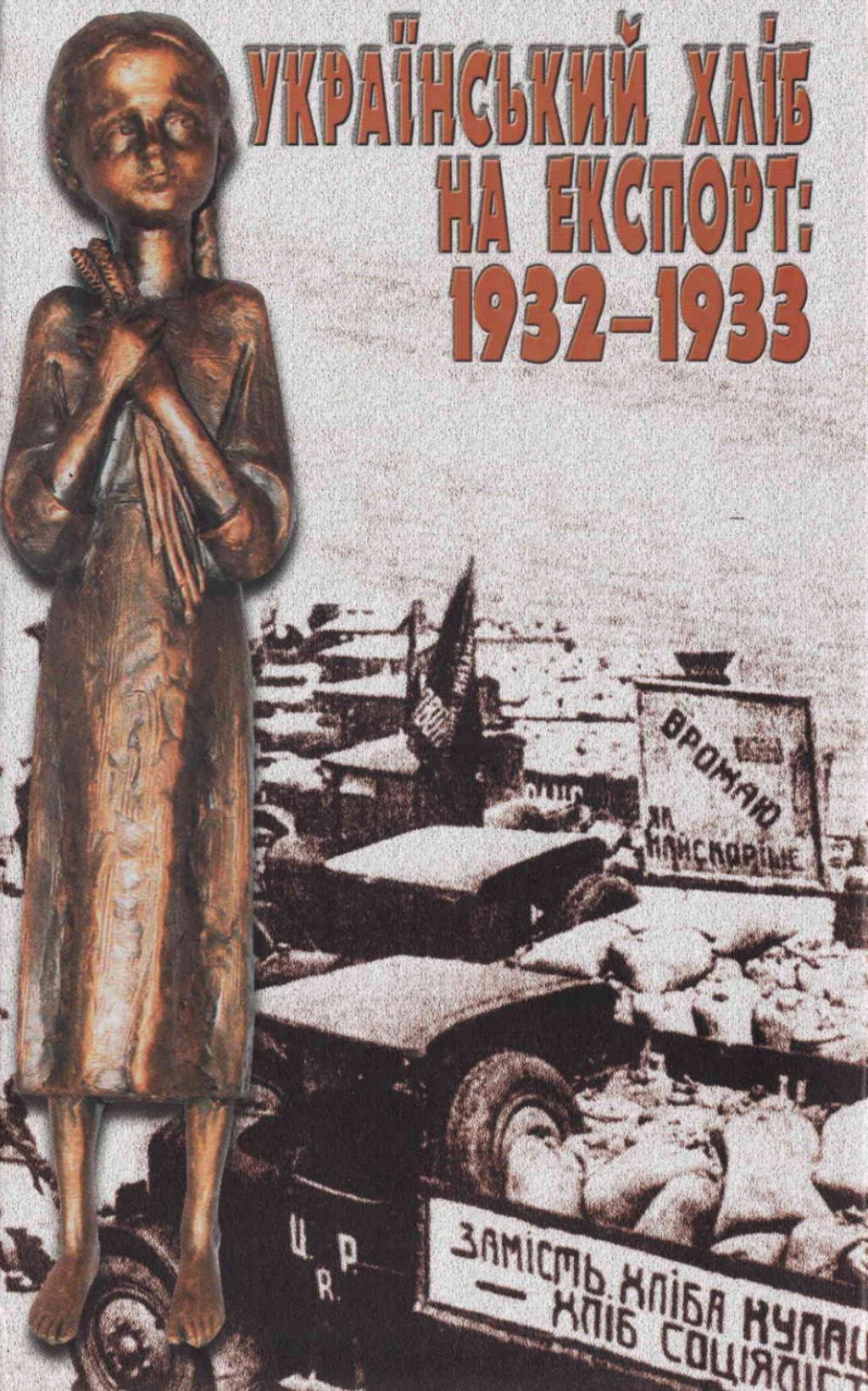

УКРАЇНСЬКИЙ ХЛІБ НА ЕКСПОРТ: 1932–1933

ЗАМІСТЬ ХЛІБА КУПАЦІ —
ХЛІБ СОЦІЯЛІСТИЧНИКІВ

КІЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЦЕНТР УКРАЇНОЗНАВСТВА

КІЇВСЬКА МІСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА
“МЕМОРІАЛ” ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

УКРАЇНСЬКИЙ
ХЛІБ НА ЕКСПОРТ:
1932—1933

Київ — 2006

ББК. 63.3 (4 Укр.)
СЗЗ

Український хліб на експорт: 1932—1933. — К.: ПП
Сергійчук М. І., 2006. — 432 с.

На основі невідомих документів з колишніх таємних архівів простежено геноцид українського народу в 1932—1933 роках через експорт нашого хліба

Видання розраховане на всіх, хто цікавиться історією України.

Редколегія: Геннадій Боряк, Роман Круцик, Юліан Куляс, Володимир Лозицький, Наталя Маковська, Володимир Сергійчук, Богдан Федорак, Ігор Юхновський.

Редактор Микола Іщенко.

За загальною редакцією доктора історичних наук
Володимира Сергійчука.

Книга підготовлена за ініціативи голови Київської міської організації Товариства "Меморіал" імені Василя Стуса, народного депутата України 2-го скликання Романа Круцика.

© Володимир Сергійчук, вступне слово, упорядкування, 2006

© Роман Круцик, післяслово, 2006

© Леонід Демчишин, художнє оформлення, 2006

© ПП Сергійчук М. І., 2006

ISBN 966-2911-06-5

УКРАЇНСЬКИЙ ХЛІБНИЙ ЕКСПОРТ ЯК ОДИН З ГОЛОДНИХ ЧИННИКІВ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ В 1932—1933 РОКАХ

Усвідомивши в 1919 році, що долю Російської радянської республіки вирішує насамперед український хліб, її керманич Ленін уже ніколи не відступався від цього переконання, розв'язуючи проблеми більшовицької влади як всередині своєї країни, так і на зовнішньому відтинку саме через привласнення найважливішої праці нашого селянина.

Але вождь російського пролетаріату не тільки посилив тисячі робітників з півночі в складі спеціальних продзагонів реквізовувати вирощене українськими трудівниками золоте збіжжя: він вміло підбирав серед збільшовиченої українства своїх прихильників, котрі були готові витонченими цинічними методами вирвати цей хліб, сіючи водночас міжусобицю в середовищі тих, хто його вирощував. Адже це ж уродженець благословенної Полтавщини Олександр Шліхтер, нарком продовольства нібито тоді ще самостійної УСРР, підказував своїм "братаам по класу" з півночі, як через штучно створені комітети бідноти можна вивозити "лишки хліба" з України.

Шліхтер бачить не менше ста мільйонів пудів — і аж захлинається від радості, що спроможний грабою силою відірвати їх від справжнього власника: "Ми ставимо собі завдання виділити сто мільйонів пудів хліба, щоб розподілити його примусовою розверсткою по губерніях і повітах. 100 мільйонів для зголоднілої Росії, для Росії, котрій знову доводиться переживати загрозу нового ворожого вторгнення з боку сходу. Ці 100 мільйонів — цифра колосальна... Багата Україна, хлібна Україна — наша: не буде голодувати московський пролетаріат" (Шліхтер А. Продовольствие с Украина. — М., 1919. — С. 13).

Іще багата Україна не стала повністю під омофор більшовицької Москви, а звідти у вересні 1920 року вже зажадали вивезти з Наддніпрянщини 57 мільйонів пудів зерна нового врожаю. Зрештою, цю цифру визначають за мінімальну, вимагаючи "звернути увагу на негайнє збільшення кількості вагонів, які щоденно посилаються Україною для Росії" (Центральний державний архів громадських об'єднань України — ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 397. — Арк. 20).

З цього часу український хліб стає в руках Москви важливим інструментом у її політичних комбінаціях на міжнародній арені. Експорт українського хліба тепер є "одним з тих найбільш забезпечених і надійних моментів, за яким капіталістична Європа повинна піти на чесне співробітництво з країною робітників і селян" (Центральний державний архів вищих органів влади та управління України — ЦДАВОВУ: Ф. 4. — Оп. 1. — Спр. 1197. — Арк. 107).

Зокрема, в листопаді 1920 року в обмін на український хліб російські більшовики зажадали від Латвії визнання нелегітимної УСРР. При цьому особливо наголошувалося: "Насамперед необхідно було б, щоб Латвія відмовилася від політики визнання і підтримки Петлюри" (там само: Спр. 14. — Арк. 2, 3).

Навіть у страшні місяці 1922 року, коли різко зростає кількість голодуючих на півдні України, ставленник Москви, керівник Раднаркому УСРР Християн Раковський погрожує англійському міністрові закордонних справ лорду Керзону припиненням поставок українського хліба, якщо Велика Британія не знайде шляхів замирення з радянською Росією (там само. — Спр. 2. — Арк. 54).

Український хліб використовувався для тиску під час переговорів не тільки з прибалтійськими державами чи Англією, а й з Італією, Туреччиною, Фінляндією. Японією... Постановою ЦК РКП від 13 вересня 1923 року передба-

чалося, в зв'язку із спробою експортувати більшовицьку революцію в Європу, "якомога швидше перекинути в Німеччину 10 мільйонів пудів хліба (пшениці й жита)" (Источник (Москва). — 1998. — № 5. — С. 129).

У тому, що ставка при цьому робилася саме на український хліб, сумніватися не доводиться: питома вага його в загальносоюзному експорті в 1923—1924 господарському році становила по 5 основних культурах 49,4 відсотка, а щодо відвантаження за кордон жита, то цей показник рівнявся 59,5 відсотка від загальносоюзних експортних поставок (Внешняя торговля Украины. — Хар'ков, 1930. — С. 88).

У наступні роки хлібний потік з України досягає десятків країн. Так, Великобританія в 1924—1925 господарському році закупила української пшениці 26.799 тонн, у 1925—1926 — 80.865, 1926—1927 — 138.486, жита відповідно — 15.927, 39.578 і 85.872, ячменю — 27.242, 122.261 і 80.358, кукурудзи — 23.830, 28.369 і 56.241 тонну (там само. — С. 128, 129).

Значні закупівлі українського збіжжя здійснювали й інші європейські країни: скажімо, Німеччина, Італія, Латвія, Голландія, Туреччина, багато нашого хліба йшло на ринок Гібралтара (там само).

У той же час український хліб, як і раніше, все в більших обсягах спрямовувався за межі України для задоволення споживчого попиту союзних республік. Так, у 1926—1927 господарському році з УСРР планувалося вивезти з цією метою 16,5 мільйона пудів пшениці, але вже з 1 липня по 20 листопада 1926 року фактично було відправлено 24 мільйони пудів цієї культури. А виходячи з того, що і в подальшому "українські хлібозаготівельники змушені будуть брати діяльну участь у задоволенні попиту союзних республік... Наркомторгом СРСР намічається збільшити план вивезення пшениці з Української СРР в союзні республіки з 16,5 міл. до 32,5

міл. пуд., тобто збільшення на 16,0 міл. пуд., чи 100%" (ЦДАВОВУ: Ф. 3. — Оп. 1. — Спр. 4805. — Арк. 2).

Така перевитратна української пшениці для задоволення внутрішніх потреб СРСР створила реальну загрозу виконання УСРР річного експортного плану. Аби не допустити його зриву Українська економічна нарада на чолі з Власом Чубарем вважала за необхідне збільшити експортні ресурси шляхом підмішування жита до пшениці під час перемелювання, що могло зекономити її для продажу за кордон близько 6 мільйонів пудів (там само. — Арк. 2, 3).

Намагаючись не тільки досягнути рівня експорту зерна царської Росії напередодні Першої світової війни, а й впливати за допомогою хліботоргівлі на політичні процеси в тодішньому світі, Москва вдалася до просування на міжнародний ринок великих мас дешевої продукції. Відтак вимагала від хліборобських регіонів — такі в СРСР насамперед були заселені українцями, в тому числі Кубань, Нижнє Подоння, Центрально-Чорноземна область — поставляти побільше дешевого зерна, що вносило хаос у світову торгівлю.

Відомий радянський економіст, професор П. Гензель, що тоді втік на Захід, стосовно цього методу більшовиків впливу на розвиток подій визначав чітко: "Демпінг у продажу радянських виробів застосовується за допомогою монополії зовнішньої торгівлі з суперечкою політичних міркувань, щоб збільшити економічні злідні Західної Європи" (цит. за: Гольдштайн Ю. Легенда й правда про демпінг. — Харків, 1931. — С. 7).

І проти цього шокованій західний світ не міг нічого вдіяти. Газета "Rigashe Rundshau" 27 жовтня 1930 року писала: "Фактично жодна європейська держава, та навіть США, неспроможні за теперішніх економічних та політичних стосунків щось розпочати проти російського демпінгу, поки не створять єдиного фронту економічної блокади СРСР" (там само. — С. 3, 4).

Зрозуміло, що такі методи торгівлі занепокоїли міжнародне співтовариство, яке зажадало пояснень від радянського керівництва, тим паче, що багато країн, які переживали на той час важку економічну кризу, запідозрили, що вона спричинена саме через викидання на міжнародний ринок великої кількості дешевих товарів, насамперед продуктів, з СРСР. Однак Москва використала запрошення на міжнародну конференцію для цинічного й брутального тиску на європейські країни. Виступаючи 18 травня 1931 року на засіданні Європейської комісії Ліги Націй, нарком закордонних справ СРСР М. Литвинов заявив: "Я перебуваю тут на особливому становищі, хоч би вже тому, що країна, яку я представляю, сама по собі не тільки не відчуває кризи, але переживає, навпаки, період нечуваного підйому всього її господарського життя" (Внешняя политика СССР. Сборник документов (1925—1934 гг.). — М., 1945. — Т. III. — С. 491).

Звичайно, визнавав М. Литвинов, "ми не заперечуємо, що спеціальні умови сільського господарства і зовнішньої торгівлі СРСР дозволяють продавати сільськогосподарські продукти за дешевими цінами, ніж інші країни. Цими умовами є в результаті націоналізації відсутність важких повинностей, якими обкладається селянське населення в інших країнах (орендна плата, орендні договори, іпотеки) і які поглинають засоби і складають навіть до 70% собівартості; до цього треба додати відсутність в СРСР погоні за індивідуальним прибутком, відсутність біржевої спекуляції й усунення посередників..." (там само. — С. 494).

Тоді ж Литвинов визнав, що "Радянський Союз поглинає від 20 до 50% загального експорту деяких галузей машинної промисловості в Німеччині, Австрії, в Англії, Польщі... в 1930 р. 53% загального експорту тракторів з Америки, 12% англійського експорту текстильних машин, 23% німецького експорту сільськогосподарських машин, 21% експорту верстатів і 11% експорту інших машин, нарешті із загального

виробництва польських ливарних заводів, що досягає 71,1 млн тонн, і загального експорту в 30,8 млн тонн до 30 млн тонн було вивезено в СРСР" (там само. — С. 493).

Відтак СРСР вимагав від західних держав, якщо вони хотіли поставляти для соціалістичної індустриалізації своє обладнання, дати можливість їйму повернути довоєнні ринки збуту сільськогосподарських продуктів. Мовляв, царська Росія поставила в 1913 році 25 відсотків світового ринку пшениці, а СРСР в 1930 — лише 12%, масла — 78 тис. тонн і 10 тис. тонн (там само. — С. 493).

Натяк при цьому був насамперед на адресу Канади, яка збільшила свою присутність на ринку торгівлі хлібом з 2.350 тисяч тонн у 1913 до 10.900 тисяч тонн у 1929 році (там само. — С. 494).

Більше того, тоді ж Литвинов запропонував європейським державам укласти своєрідний пакт про економічний ненапад, що давало б СРСР можливість ще більше утвердитися на світовому ринку насамперед сировинних товарів і завдяки цьому диктувати свою політику. Оскільки відповіді Європа не спромоглося дати, то, природно, Москва в 1931 році викинула збільшену кількість хліба на міжнародний ринок. Якщо США, маючи тоді 11,7 мільйона тонн експортних лишків пшениці запропонували її іншим країнам 2.186 тисяч тонн, то СРСР, при наявності цієї культури для оптимальної реалізації вдесятеро менше, розпродав за кордоном значно більше американців — 2.473 тисяч тонн (Статистический справочник по мировой торговле зерновыми культурами. — Москва—Ленінград, 1936. — С. 20, 21).

Ніхто, до речі, не протестував: голова Німецького комітету економічних стосунків з СРСР Кремер заявляв тоді: "Коли ми відмовимось постачати Росії знаряддя, то інші країни радо заступлять нас" (цит. за: Гольдштайн Ю. Легенда й правда про демпінг. — С. 80).

Тому їй зрозуміло, що СРСР міг нав'язувати свій дешевий хліб цій країні: в 1929—30 році до Німеччини доставили з СРСР 609,7 тисяч тонн, у 1930 — 795,1, в 1931 — 729,2 тисячі тонн (Статистический справочник по мировой торговле зерновыми культурами. — С. 74, 75).

Саме завдяки експорту зернових культур імпорт Радянського Союзу протягом перших років світової кризи постійно зростав, досягнувши в 1931 році 1.135 мільйонів карбованців (Внешняя политика СССР. Сборник документов (1925—1934 гг.). — С. 633).

Намагаючись завоювати монополію на торгівлю дешевими продуктами, Радянський Союз справді не рахувався з важкою працею селянина, викидаючи зерно на світовий ринок. У цьому переконливо засвідчують офіційні дані. Скажімо, експорт зерна з СРСР у 1930 році становив 4.764 323 тонни на суму 701.518 тисяч карбованців, у 1931 — 5.055 688 (523.293) (Внешняя торговля СССР за 1918—1940 гг. — С. 444).

Ударними темпами продовжується поставка зерна на експорт і з початком 1932 року. Скажімо, телеграма заступника голови Комітету заготівель при Раді праці та оборони СРСР М. Чернова уповноваженому по УСРР М. Степанському 13 березня 1932 року вимагає від останнього особистого контролю за відвантаженням жита на експорт в Одеському порту (ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 61).

Поряд з виконанням експортних поставок на УСРР з весни 1932 року лягає ще одне важливе завдання — забезпечення посівним матеріалом зернових культур східних регіонів СРСР. Так, телеграмою вже згаданого вище М. Чернова від 9 березня 1932 керуючому Всеукраїнською конторою "Заготзерно" М. Меламеду доручалося вжити заходів щодо безумовного відвантаження мільйона пудів ярої пшениці для посівної кампанії у вказаних регіонах Радянського Союзу (там само. — Арк. 32).

А через кілька днів нове завдання: додатково відвантажити для Уралу й Казахстану 37.000 тонн ярої пшениці (там само. — Арк. 69).

23 березня 1932 року з'являється розпорядження начальника хлібофурожного управління при Уповноваженому Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР Вайнштока Всеукраїнській конторі "Заготзерно" щодо безумовного додаткового відвантаження до Татарської АРСР 100.000 пудів гречки (там само. — Арк. 50).

Телеграмою начальника хлібофурожного управління Комітету заготівель при Раді праці та оборони СРСР Дагаєва від 29 березня 1932 року уповноваженому Комітету по УСРР М. Степанському доручається відвантажити тисячу тонн гороху на Урал і 220 тонн квасолі в Поволжя (там само. — Арк. 27).

На особливому контролі в Москві залишається забезпечення Закавказзя. Телеграма заступника голови Комітету заготівель при РПО СРСР М. Чернова від 1 квітня 1932 року ставить перед уповноваженим в УСРР М. Степанським та керуючим Всеукраїнською конторою "Заготзерно" М. Меламедом завдання про негайну поставку 17.500 тонн пшениці до цього регіону (там само. — Арк. 22).

Ще більші плани щодо розвитку експорту планувалися на майбутнє. Зокрема, заслухавши 21 березня 1932 року питання про заходи щодо забезпечення виконання плану експорту, Рада Народних Комісарів СРСР зобов'язала всі причетні організації розв'язати проблеми, пов'язані з виділенням якісної тари, збереженням і перевезенням товарів, які відвантажувалися за кордон (Російський державний архів економіки — РДАЕ: Ф. 8043. — Оп. 11. — Спр. 44. — Арк. 155).

Через місяць Раднарком СРСР знову повертається до цієї проблеми, обговорюючи питання підвищення якості експортних товарів. Зокрема, його постановою № 587/142с від 21 квітня

1932 року передбачалося створити спеціальний фонд заохочення в сумі 20 мільйонів карбованців (там само. — Арк. 103).

Постановою Української експортної наради від 27 квітня 1932 року закріплюються площа і кількості зернової продукції для відвантаження за кордон; з конкретними господарствами укладаються спеціальні контракти, якими фактично охоплюється левова частка майбутніх хлібозаготівель. Однак через деякий час у середовищі комуністичної номенклатури УСРР виникає пропозиція зняти в договорах контрактациї згадку про експортний характер українського зерна, що могло викликати нездорові настрої серед тих, у кого його забирали. З Москви дають згоду на таку акцію, яка свідчить про хитрий метод позбавити українського хлібороба преміальних за високу якість зерна. Бо відтепер "кампанію по відбору певних радгоспів та колгоспів для складання з ними додаткового погодження треба перетворити на систему міроприємств щодо боротьби за ВИСОКОЯКІСНУ ПРОДУКЦІЮ певних культур" (ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 444. — Арк. 264).

З метою ще більшого обкрадання українського селянина врожай почали визначати не після обмолоту, а ще до нього, ретельно збираючи руками з кожного квадратного метра кожну зернину. Цей так званий біологічний врожай, як справедливо зазначав Олександр Архімович, був значно перебільшений у порівнянні з тим, що його можна було насправді зібрати, і в той же час він став "дуже зручним засобом для легалізації організованого советською владою грабунку колгоспників, тому що норми хлібоздач державі, за якими хліб відбирається у селян, визначалися у відсотках не від справжнього, а від уявного, вирахованого врожаю" (Архімович О. Продукція зернових культур в цілому світі, в ССР і в Україні // Наукові записки УТГІ. — Мюнхен, 1971/72. — С. 4).

(До речі, від такої методики визначення врожайності зер-

нових в СРСР відмовилися лише в 1963 році, коли спеціальною інструкцією ЦСУ передбачалося встановлювати валовий збір "в первоначально оприходованом весе". Хоча й від ваги зерна з-під комбайна до визначення справжньої врожайності ще дуже далеко, оскільки необхідно пройти процеси сушіння, чищення, сортування збереження...).

Тимчасом, відвантаживши на експорт з урожаю 1931 року 2.385 тонн основних зернових, забезпечивши Москву, Ленінград, Закавказзя та інші регіони СРСР згідно з приписами Кремля, сама Україна на весну 1932 року залишилася без хліба. Як свідчать документи колишніх спецхранив, в Україні вже тоді розпочався такий широкомасштабний голод, що змусило сталінську верхівку повернути з портів якусь частину зерна. Постановою Комітету заготівель при РПО СРСР 19 червня 1932 року для голодуючої УСРР було виділено 300 тисяч пудів хлібопродуктів, у тому числі "2 тис. тонн овесу на продовольчі потреби з невикористаної насіннєвої позики; 100 тис. пудів кукурудзи на ту ж мету з відпущені на сівбу для Одеської області, але не використаної за призначенням; 70 тис. пудів хліба для буряківничих радгоспів на продовольчі потреби; 230 тис. пудів хліба для колгоспів буряківничих районів на продовольчі потреби".

Ці 300 тисяч пудів хліба, до речі, необхідно було повернути державі "шляхом завезення в липні місяці з Криму з нового врожаю" (там само. — Арк. 20).

Що ж стосується конкретного плану заготівель з урожаю 1932 року, то вже згадуваний М. Степанський підготував його в розрізі областей і культур відповідно до встановленого постановою Раднаркому СРСР та ЦК ВКП(б) завдання в розмірі 356 мільйонів пудів (5.831 300 тонн), у тому числі: для Вінницької області — 639 тисяч тонн, Київської — 511 тисяч, Харківської — 1.212 тисяч, Дніпропетровської — 1.441, 5 тисяч, Одеської — 1.376 тисяч, Донецької — 583 тисяч, Мол-

давської АСРР — 68,8 тисячі тонн (ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 79а. — Арк. 11).

Щодо інших основних постачальників зерна, то постановою Ради Народних Комісарів СРСР від 18 липня 1932 року передбачалося вивезти з Північного Кавказу 2.227,7 тисячі тонн зерна, Центрально-Чорноземної області — 1.900,1 тис. тонн, Нижнього Поволжя — 1.261,3 тисячі, Середнього Поволжя — 1.180,0 тисячі, Башкірії — 425, 9 тисячі, Татарстану — 393,1 тисячі, Криму — 163,8 тисячі, 360,4 тисячі тонн, Закавказзя — 65,5 тисячі (там само: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1191. — Арк. 99—101).

Щоправда, 21 липня 1932 року Раднарком СРСР таємною постановою № 1136 підняв план хлібозаготівель для УСРР до 5.881,3 тисячі тонн (там само. — Арк. 98).

За рахунок чого необхідно було його виконувати? Над цим і мізкували тодішні українські заготівельники. Відтак вони додумалися до того, що розверстали завдання з хлібозаготівель і на тих, хто мав продовольчі фонди за рахунок держави. Наприклад, на систему агролісомеліорації, якій належало одержати для продовольчих потреб 821 тонну. Відтепер до неї доводився план хлібоздачі на таку ж кількість зерна. Тобто держава позбавляла систему агролісомеліорації продовольчого забезпечення, яке мали до цього працівники "Украгролісу" (там само: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 79а. — Арк. 128).

На перший погляд, звільнілися від хлібозаготівлі й виправно-трудові колонії, яким на той час було необхідно 7. 579 тонн зерна. Але перехід на самопостачання хлібом знімав цим самим їх з централізованого постачання (там само. — Арк. 82, 83).

Керівники УСРР тоді найбільше турбувалися про вчасне відвантаження хліба за межі України. Телеграми, які збереглися в архівних фондах, свідчать, що літерними ешелонами

наш хліб відправляється до промислових центрів Росії, в її північні райони, а також до портів. Скажімо, щоденно не менше 250 вагонів мали спрямовуватися до цих перевалочних пунктів (там само. — Спр. 444. — Арк. 22).

При цьому ніякі попередньо узгоджені з областями графіки відвантаження не мали сили з новими й новими маршрутами українського хліба за межі УСРР, які визначалися з Москви телеграфними вказівками. Бо як тільки донецькі заготівельники спробували послати на попередньо затверджені графіки й плани, одразу ж одержали роз'яснення начальника хлібофурражного сектора уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР Вайнштока про те, що експортне завдання по зерну області збільшено за рахунок загальних централізованих заготівель: "Зазначеним спеціальним експортовим завданням в 47.850 тонн не обмежується плян експорту по Донецькій області, плян може бути і вище цієї кількості за рахунок загальної централізованої хлібозаготівлі по Донеччині. Тому не мається ніякої неув'язки в тому, що спеціальне експортове завдання по житу 5.000 тонн, а Експортхлібом дано Донеччині на вересень ц. р. плян експорту жита 15.000 тонн" (там само. — Арк. 90).

Поряд з масовим вивезенням з УСРР зерна розгорнулася кампанія із забезпеченням союзних споживачів борошном з нового українського врожаю. 22 жовтня 1932 року заступник уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР Огій вимагав від Всеукраїнської контори "Заготзерно" негайного відвантаження 20 тисяч тонн житнього борошна до Ленінграда (там само. — Арк. 35).

Услід за зерном і борошном з УСРР повезли й плодоовочеву продукцію, м'ясо, яйця, потім картоплю... Постанова уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР 28 грудня 1932 року передбачала навіть обмін експортної продукції споживчої кооперації на неекспортну з

метою максимального відвантаження м'ясної продукції за межі України. І це вже було тоді, коли Україна, як і Кубань, населена в більшості українцями, вимирала з голоду. Аби наші хлібороби не могли врятуватися від нього, Москва 22 січня 1933 року видає спеціальний циркуляр, яким забороняє їм виїжджати за продуктами за межі УСРР, а кубанцям за межі Північно-Кавказького краю. Рятуватися тоді могли тільки ті, кому більшовицька влада виділяла спеціальні пайки. Про це, зокрема, свідчить лист начальника адміністративно-гospодарського управління Наркомату земельних справ УСРР Бондаря 8 березня 1933 року до керівника закритого розподільника НКЗС Туренка щодо забезпечення спецпайками відповідальних працівників (там само: Ф. 27. — Оп. 14. — Спр. 805. — Арк. 17).

А хліб продовжували забирати з України. Якщо в 1932 році з СРСР вивезено 527 тисяч тонн пшениці, 417 тисяч — жита, 422 тисячі — ячменю, і 308 тисяч тонн кукурудзи, то в 1933 ці показники відповідно становили 743 тисяч, 145 тисяч, 565 тисяч і 130 тисяч. Крім того, за ці два роки з Радянського Союзу вивезено 102,9 тисячі тонн сочевиці, 62,3 тисячі — гороху, 8,0 тисячі — проса, 7, 8 тисячі — пшона, 2,5 тисячі — рису, 1,2 тисячі круп, 1 тисячу тонн гречки...

Завдяки цьому СРСР одержував валюту, якою розплачувався за обладнання й передові технології. У розмові з кореспондентом американської газети "Нью-Йорк таймс" Вальтером Дуранті Сталін 25 грудня 1933 року наголосив: "За останні два роки ми виплатили великі суми — два роки тому назад наші кредитні зобов'язання рівнялися 1.400 мільйонів. Все це ми виплатили..." (Внешняя политика СССР. Сборник документов (1925—1934 гг.). — М., 1945. — Т. III. — С. 687).

Ще 1 жовтня 1932 року М. Литвинов підтвердив, що "СРСР займає перше місце по ввезенню машин, поглинаючи чверть світового експорту машин. Відомі галузі індустрії в

таких країнах, як Німеччина, Польща, Англія, Швеція та інші, значною мірою працюють завдяки радянським замовленням... Однак імпорт СРСР, як і інших, і більше, ніж інших, країн, повністю залежить від експорту, і всяке скорочення виручки від експорту чи через кількісне стиснення, чи через падіння цін, з необхідністю має викликати відповідне скорочення імпорту. Через це зрозуміло, що якби реалізація цього плану дала подібні результати стосовно СРСР, то європейська індустрія в цілому програла б більше, ніж виграла б від збільшення купівельної спроможності деяких країн, на 75 мільйонів франків, які, до того ж заплатить з своєї кишени" (там само. — С. 559, 560).

Нагадавши учасникам засідання про свою минулорічну пропозицію щодо підписання так званого економічного пакту про ненапад, котра не викликала підтримки, Литвинов заявив чітко: "Я не думаю, щоб нинішні економічні відносини виправдовували б подібне ставлення до нашого проекту. Якщо рік тому не було зрозуміло, то має бути зрозуміло зараз, що міжнародна економічна війна існує, розширюється і що дискримінація відається в міжнародне економічне життя. Я хочу виразити надію, що комісія зрозуміє, що прийшов час витягнути з-під спуда радянський проект пакта економічного ненападу" (там само. — С. 560).

А виступаючи на пленарному засіданні світової економічної конференції в Лондоні 14 червня 1933 року, Литвинов сказав: "Я вже відзначав, що ознаки кризи відсутні в Радянському Союзі, якому вдалося за прогресуючого розвитку кризи в інших країнах успішно розвивати своє господарство небаченими темпами. У той час, коли в світі вартість промислової продукції впала в 1932 р. порівняно з 1928 р. на 33%, вона піднялася за той же період в СРСР на 219%. У той час, коли в більшості країн кількість працюючих катастрофічно скоротилася, в СРСР кількість робітників і службовців під-

нялася за роки першої п'ятирічки з 11,6 до 22,8 мільйона чоловік" (там само. — С. 632).

Нагадавши про свій проект плану економічного ненападу, Литвинов поманив присутніх величезними перспективами майбутнього радянського імпорту, заявивши дослівно таке: "Радянський уряд складає, як правило, свої імпортні плани в точній відповідності з експортними можливостями і кредитними умовами. Радянська делегація мислить собі умови на зразок довготермінових кредитів, нормальних умов для радянського експорту та інших сприятливих факторів, які дозволили б розширити ці плани до межі, яка могла б виявити немалий вплив на пом'якшення існуючої кризи. За підрахунками радянської делегації, Радянський уряд за наявності згаданих умов міг би розмістити в найближчий час за кордоном замовлень на суму приблизно в 1 мільярд доларів. Щоб бути конкретнішим, скажу, що Радянський Союз міг би поглинуть в найближчий час приблизно на 100 мільйонів доларів кольорових металів, 200 мільйонів тонн чорних металів, приблизно на 100 мільйонів доларів текстильної, шкіряної сировини й каучука, приблизно на 400 мільйонів доларів обладнання, включаючи залізничне обладнання на 100 мільйонів доларів, приблизно на 35 мільйонів доларів с.-г. товарів, включаючи й племінну худобу, 50 мільйонів доларів таких споживчих товарів, як чай, какао, кава й оселедці, 50 мільйонів доларів нових суден, переважно для помислових цілей, як-то: риболовецькі, землечерпалки і т. д." (там само. — С. 633).

Наголошення на тому, що ці цифри становлять для окремих товарів до 100% світових запасів, для машинобудування приблизно третину минулорічного експорту, а для суднобудування й поготів на всі сто відсотків виробництва минулого року, природно, відсунуло на далекий план проблеми українського селянства.

По суті, Захід, заворожений і шантажований обсягами можливих замовлень, уже не хотів чути про те, що все це робиться за рахунок жертв широкомасштабного штучного голодомору, який старанно приховується від світової громадськості більшовицькою владою із зауваженням до цього ганебного процесу продажних журналістів на кшталт Вальтера Дуранті з "Нью-Йорк таймс".

Тим часом, коли опухлі від голоду великомученики, що благали хоч скибку хліба, картоплину чи буряка, а не діждавши — засівали своїми трупами міста і села України, західні бізнесмени купували за демпінговими цінами наш хліб й раділи, що мають добрий зиск, не усвідомлюючи іншого: поряд з мільйонами жертв голодомору-геноциду, що не виправдовувалося ніякими поясненнями, розпродаж національного багатства українців робиться для того, аби посилити в світі економічну депресію, що може викликати не лише економічні банкрутства, а й всезагальний хаос, що переросте в таку бажану для них світову революцію.

Українці в західному світі робили все можливе, аби розбудити сумління тамтешньої демократії, намагаючись поставити питання про голод в Україні на розгляд Ліги Націй. Однак уряди більшості країн залишалися байдужими до трагедії українського селянства. Тим паче, що такі відомі діячі культури, як Бернард Шоу, Ромен Роллан, Анрі Барбюс, як і прем'єр-міністр Франції Еріо, на рівні монументального ідотизму, за словами Мілени Рудницької, стверджували, що ніякого голоду в Україні немає.

Я певен з того, писав британський журналіст Маггерідж, що "навіть хлопчина з початкової школи, коли сяде в потяг і переїде через Україну, нехай би і так, як ви, в товаристві вірного своєму панові провідника "Інтурист", то перш, ніж дойде до Одеси, зауважить, що проіхав країну, де завмерла усмішка, країну, виморену голодом, де зруйноване сільське

господарство, де лани заросли бур'яном. А ви, цвіт інтелігенції, автори книжок, редактори часописів, проїжджаєте Україну й повертаєтесь додому з золотими казками про успішні колективні господарства та про щасливе, радісне, добре відгодоване та класово свідоме селянство" (цит. за: Свобода. — 1958. — 9 серпня).

На жаль, не чули і не хотіли чути про трагедію українського селянства у вільному світі, заколисані улесливою брехнею Вальтера Дуранті та йому подібних, котрі в різний спосіб одержували подачки від сталінського режиму. А відтак від причалів Одеського порту (як і Миколаєва, Херсона, Маріуполя, Бердянська, Феодосії) регулярно відпливали за Чорне море кораблі з хлібом, а у вимерлі українські села й кубанські станиці завозили ветеранів-чекістів...

"Хто ви такі, дорогі приятелі Радянського Союзу?" — звертався Маггерідж до тих, хто приховував перед світом геноцид українства. — Ви — праведна меншість, ви ті, що підтримують ідеали, ті, що понад усе люблять правду і свободу; ви — пацифісти і святі, гуманітаристи і філософи, коротше кажучи, еліта і передня сторожа нації. Коли в Німеччині переслідують жидів, ви протестуєте; ви тоді кажете, що кривда гноблених народів — це ваша кривда. А в тім — і в тому вся суть справи — ви гнете спину перед диктатурою пролетаріату. Дарма, що вона має ті самі характерні риси, що ви їх так гаряче поборюєте в інших..." (там само).

Хто вони були ці приятелі СРСР, скажімо, в США? Очевидно, ті, хто спокусився на блиск українського золотого збіжжя, задешево викинутих на американський ринок з Ермітажа безцінних картин Рафаеля, Тіціана, Ботічеллі, Веласкеса...

Ті, хто одержав можливість працювати для СРСР на вигідних умовах — до 1933 року тільки на його автомобільних і тракторних заводах було зайнято 6 тисяч американ-

ських інженерів, яких більшовицька влада зуміла так засліпити, що позбавила їх реального сприйняття трагедії колгоспного селянства....

Чи ж не вони переконали своїх колишніх 800 викладачів американських коледжів направити Президенту США Франкліну Рузвельту у січні 1933 року петицію про визнання СРСР? Чи ж не з їхньої мовчазної згоди в Сполучених Штатах створюється "Незалежний комітет за визнання Радянської Росії"? (Вельтов Н. Успехи социализма в СССР и их влияние на США. — М., 1971. — С. 36).

I, очевидно, не встоявши перед дешевим хлібом, перелякавшись впертої затягості більшовицьких вождів виморити голодом незліченну масу селян і наївно вважаючи, що закривши очі на найбільший злочин, який чинили російські більшовики проти українських землеробів, можна буде сковатися від історичної відповідальності, що лежить на авангарді світової демократії, американська влада визнала за собі рівних тих, хто не мав ні моралі, ні Бога в серці.

Але злочинці не уникнули не лише суду Всесвітнього — 1988 року саме на американській землі відбулося засідання зініційованої українцем Володимиром-Юрієм Даниловим Міжнародної комісії юристів на чолі з шведським професором Джекобом Сундбергом, яка визнала голодомор 1932—1933 років геноцидом українського народу.

Не забуваймо і ми, що попіл жертв цього голодомору-геноциду, від голодного рота яких забрали український хліб на експорт, стукає в наші серця.

Володимир Сергійчук,
директор Центру українознавства
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
доктор історичних наук.

ДОКУМЕНТИ

Протокол засідання в промисловому секторі Наркомпостачу УРСР з питання плану здачі на експорт продукції в 1 кварталі 1932 року

1 грудня 1931 року

ПРОТОКОЛ

заседания в Промсекторе Наркомснаба УССР по вопросу плана сдачи на экспорт продукции в 1 кв. 1932 г.

1 декабря 1931 г.

ПРИСУТСТВУЮТ:

От Промсектора Наркомснаба УССР —

т. ВИЛЬВОВСКИЙ и ЕФИМОВ.

-"- Уполномоченного — т. БРУН.

-"- Укррыбтреста — т. ЖИТЛО.

-"- Укрконбъединение — т. ШТУЦБЕРГ.

-"- Укрямсо — т. АНТОНОВ и КОСАРЖОВА.

-"- Укругтиля — СТАРОСЕЛЬСКАЯ.

-"- Укрприцепродукта — т. ТЫЧКО.

Представитель Укрмолоко не явился (повестка своевременно была послана).

Председательствует — т. ВИЛЬВОВСКИЙ.

Слушали: 1. О плане сдачи на экспорт продукции в 1 кв. 1932 г.

Постановили: 1. Исходя из наличия сырья и плана заготовок на 1 кв. 1932 г. принять след. план сдачи продукции на экспорт 1 кв. 1932 г.

УКРРЫБТРЕСТ Карп 150 центн.

УКРКОНДОБЪЕДИНЕНИЕ

Кондитерские изделия 225 тонн

Варенье 10 -"-

Макароны 75 -"-

Крахмал картофельный 1000 -"-

-"- пшеничный 50 -"-

УКРПТИЦЕПРОДУКТ

Птица битая	170 вагонов х)
Яйца	400 ."-.

УКРМЯСО

Бекон	1200 тонн хх)
Мясоотходы	500 ."-.
Кишки говяжьи	110 тыс. компл.
."- бараньи	43 ."- ."-
."- сборные	8 ."- ."-
Окорока	250 тонн
Свинина	600 ."-.

УКРУТИЛЬ

Трятье	700 ."-.
--------	----------

УКРМОЛОКО

Масло сливочное	200 ."-.
-----------------	----------

Остаток птицы на 1 декабря — 400 тыс.

План заготовок 1 кв. 1932 г. — 2 милл. шт.

Остаток на 1 апреля — 400 тыс. штук.

х) При убое 2 милл. шт. и 65% выхода на экспорт, сдача продукции 1 кв. составит — 2 милл. x 65% = 186 ваг.
7000

хх) План заготовок беконных свиней 1 кв. 1932 г. — 60.000 шт., что при весе $\frac{1}{2}$ центн. и выходе на экспорт 40% составит — $60.000 \times \frac{1}{2}$ центн. $\times 40\% = 1200$ тонн.

2. О плане сдачи на экспорт консервов запросить Союзконсерв.

3. Отметить, что:

а) согласно заявлению Укрямсо, Свиноводтреста и Укрколхозвиноводцентра сдают Укрямсо беконных свиней браков. (недокорм, недовес), вследствие чего из 100 сданных беконных свиней идет на бекон лишь 25—30 шт.;

б) 1-го декабря с. г. (по согласованию с Укрконсервтрес-

том) Укрямсо дало распоряжение периферии заготовить и отправлять на консервные заводы, кроме языков рогатого скота, также языки бараны и свиней.

4. Настоящий протокол представить на утверждение Зам. Наркомснаба УССР т. ЧЕБУКИНУ и копию направить Инспектору Союзнаркомснаба.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ (ВИЛЬВОВСКИЙ).

Машинописна копія.

РДАЕ: Ф. 8043. — Оп. 1. — Спр. 662. — Арк. 10, 11.

Протокол засідання валютої комісії при Раднаркомі СРСР про розгляд експортного плану на перший квартал 1932 року

29 грудня 1931 року
СОВ. СЕКРЕТНО

ПРОТОКОЛ № 33

ЗАСЕДАНИЯ ВАЛЮТНОЇ КОМИССІИ
при С.Н.К. СОЮЗА С.С.Р.

от 29 декабря 1931 г.

Председатель — КУЙБЫШЕВ

Присутствовали: т.т. Калманович, Шатхан, Розенгольц, Беленский Э., Гришин, Боев, Почетов, Гольштейн, Любарский (НКВТ), Аркус, Мурадьян (Госбанк), Введенский (НКФ), Биткер, Беренцвейг, Еремин (ВСНХ), Кумыкин (НКСнаб), Шапиро (НКРКИ), Гуревич (Экспортхлеб).

СЛУШАЛИ — ПОСТАНОВИЛИ:

1. ЭКСПОРТНЫЙ ПЛАН НА 1-Й КВАРТАЛ 1932 г.

Утвердить экспортный план на 1-й квартал 1932 г., разработанный НКВнешторгом со следующими поправками:

По хлебу.

1) Обязать НКСнаб СССР в 1 квартале 1932 г. сдать на

экспорт в порты из урожая 1931 г. остаток хлебопродуктов до 4,5 млн. тонн с разбивкой по культурам в соответствии с решением правительства, засчитывая в сдачу все отпуска хлебопродуктов по нарядам НКВТ и Экспортхлеба и не считая возврат НКСнабу некондиционного хлеба.

Поручить т. т. Киссину и Шатхану в пятидневный срок установить окончательные цифры подлежащих сдаче в порты хлебопродуктов по культурам и доложить Валютной Комиссии.

2) Принять дополнительный план для экспорта в 250 тыс. тонн со следующей разбивкой по культурам: пшеницы — 40 тыс. тонн, ржи — 110 тыс. тонн, ячменя — 50 тыс. тонн и кукурузы — 50 тыс. тонн.

3) Принять цену на хлеб согласно предложению НКВнешторга.

По жмыхам принять экспортный план в 160 тыс. тонн.

По прочим семенам: 1,6 тыс. тонн, не предрешая дополнительного плана.

По клещевине 6 тыс. тонн вместе с дополнительным планом.

По сое-бобам принять 10 тыс. тонн.

По сахару: 38 тыс. тонн (из них для экспорта на Запад 10 тыс. тонн и для экспорта на Восток — 28 тыс. тонн).

По фанере: 35 тыс. тонн, увеличив соответственно план сдачи.

Увеличить экспорт леса на 1 млн. рублей за счет нагрузки товарами Южных портов (включая фанеру), увеличив соответственно план сдачи.

По газойлю увеличить экспорт до 148,2 тыс. тонн.

По керосину: увеличить экспорт до 245 тыс. тонн, причем часть экспорта отнести за счет увеличения плана по Востоку (13 тыс. тонн).

По маслу машинному: 52,8 тыс. тонн.

По маслу цилиндровому: 11 тыс. тонн.

Статью "трансформаторное масло" из экспортного плана исключить.

По брайт-стокам: 3,3 тыс. тонн.

По мазуту принять цифру НКВнешторга. Цену на мазут установить в 6,5 руб. за тонну. Статью по бензольному коксу исключить.

По бакинскому крекингу принять цифру в 40 тыс. тонн вместо 35 тыс. тонн.

Установить в первом квартале 1932 г. экспорт магнезита лишь для удовлетворения уже заключенных договоров.

По соде каустической принять 2,5 тыс. тонн.

По соде кальцинированной: 6,5 тыс. тонн.

По бикарбонату: 1,8 тыс. тонн.

По хромпику: 400 тонн.

Статью "карбид-кальций" из экспортного плана на 1-й квартал исключить, как снятую в годовом плане.

По денитрохлорбензолу: 50 тонн.

По нафталину: 350 тонн.

По сквидадару-бальзаму: 10.000 тонн.

Статью "канифоль" из экспортного плана исключить.

По хлопчато-бумажным тканям утвердить экспортный план по Западу. Вопрос о сокращении плана обсудить при рассмотрении экспорта на Восток.

По ниткам принять цифру НКВнешторга в 78,5 тыс. гросс.

Вопрос об экспорте ниток на Восток рассмотреть дополнительно. Цену на нитки установить в 3,75 р. за гросс.

По трикотажу принять цифру НКВнешторга (1.000 рублей). Обязать экспортёров в трехдневный срок представить заявки на ассортимент.

По линтеру.

Все количество экспортного сорта, по удовлетворении проверенных потребностей Военведа, передать на экспорт. Поручить тов. Гришину, с привлечением Военведа, к 31 декабря выяснить общее количество экспортного линтера.

По коконам принять цифру НКВнешторга в 200 тонн.

Установить цену на коконы в 1.400 р. за тонну.

Статью "линолеум" из экспортного плана исключить.

По льняным тканям принять 2.200 тыс. метров (вместе с кустарными) хорошего качества для плана 40 тыс. тонн.

По kleю мездровому: 200 тонн.

По глицерину принять цифру НКВнешторга. Установить цену на глицерин в 165 руб.

По оleinу — статью исключить из экспорта, т. к. по решению комиссии т. Межлаука статья снята в годовом плане.

По парафину: 750 тонн.

По мылу хозяйственному принять к экспорту 500 т. Предложить ВСНХ сдачу мыла на экспорт согласовывать с НКВнешторгом, в зависимости от хода реализаций мыла по месяцам. По маслу растительному 10 тыс. тонн (с зачетом 2,9 тыс. тонн, т. е. к сдаче на экспорт подлежит 7000 тонн). Установить цену на растительное масло в 125 руб. за тонну. По крахмалу картофельному 6 тыс. тонн (преимущественно из белорусского крахмала).

По патоке: 5 тысяч тонн.

По кондитерским изделиям 1.000 тонн.

По мальц-экстракту 500 тонн, за счет экспорта ячменя.

Дальнейшее обсуждение экспортного плана за 1-й квартал 1932 г. перенести на следующее заседание Валютной Комиссии. Тогда же обсудить план сдачи товаров на экспорт, гарантирующий экспортный план 1 квартала и переходящие остатки товаров на 2-й квартал. Обязать НКВнешторг представить справки по всем товарам, находящимся в пути, а также по остаткам товаров, находящихся за границей.

Цены на экспортируемые в 1-м квартале товары установить по всем товарам не ниже цен, принятых комиссией по годовому плану, исключая цены, оговоренные в настоящем протоколе).

II. ПЛАН СДАЧИ ТОВАРОВ НА ЭКСПОРТ В ЯНВАРЕ МЕСЯЦЕ 1932 г.

По хлебу принять к отгрузке на экспорт с мест в порты

300 тыс. тонн, в продолжение всего января, не считая недогруз по кукурузе. Из этого количества пшеницы 40 тыс. тонн, рожи 80 тыс. тонн, ячменя 50 тыс. тонн и кукурузы — 90 тыс. тонн.

По семенам масличным — 15 тыс. тонн хлопковых семян и 1 тыс. тонн прочих семян.

По маслу растительному принять 3,1 тыс. тонн сверх того, что имеется в портах.

По клещевине принять к отгрузке 2 тыс. тонн.

По сое-бобам принять к отгрузке 7 тыс. тонн.

По сахару: 20 тыс. тонн (вместе с отгрузкой на Восток).

По линтеру 1 тыс. тонн.

По крахмалу картофельному 2 тыс. тонн.

По крахмалу маисовому 1 тыс. тонн.

По патоке 2 тыс. тонн.

По маслу коровьему сдать на экспорт 1 тыс. тонн.

Статью "яйца" в январском плане сдачи на экспорт снять.

По курам 600 вагонов, по гусям 100 вагонов, (не читается одне слово. — Упор.) 150 вагонов.

По бекону — 1.100 тонн.

По мясопродуктам (в том числе свинина и окорока, корейка, говядина и т. п.) — 250 тонн.

По рыбе тресковой — 650 тонн.

По прочим продуктам (плавники, визига, хрящи), не записывая в план, обязать НКСнаб сдать возможное количество продуктов.

Статью "рыба соленая" снять.

По папиросам — 35 мил. штук.

По ст. "перо-пух" — 200 тонн.

По тряпью: 1.500 тонн.

По статье "кишки" обязать НКСнаб сдать на экспорт кишечек на 960 тыс. рублей по ценам фоб.

Предложить НКСнабу под личную ответственность т.

Шатхана спустить на места все задания по плану сдачи товаров, продукции НКСнаб на экспорт не позднее 31 сего декабря.

**III.О СЛЕДУЮЩЕМ ЗАСЕДАНИИ
ВАЛЮТНОЙ КОМИССИИ.**

Следующее заседание Валютной Комиссии назначить 31 декабря 1931 г. в 11 час. утра.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ (В. Куйбышев).

Машинописний оригінал.

**РДАЕ: Ф. 8043. — Оп. 11. — Спр. 29. — Арк.
268—274.**

**Зведення про відвантаження на експорт українського
хліба за станом на 6 січня 1932 року**

8 січня 1932 року

Не подлежит оглашению.

**ВСЕУКР. КОНТОРА
"СОЮЗХЛЕБ"**

8/1-1932 года СВОДКА

Об отгрузке на экспорт по 6/1-1932 г. включительно (в тыс. тонн).

Задание на	Отгружено за	Отгружено	% выполнения	Отгружено с
Декабрь и	6/1-32 г.	с начала		начала кампан.
Январь м-ц		Декабря 1931 г.		экспорт
Рожь	90,0	-	70,2	78,0
Пшеница	40,0	0,8	29,2	73,0
Ячмень	100,0	0,1	62,3	62,3
Кукуруза	93,0	1,9	38,0	40,9
Вика	5,0	0,1	6,6	132,0
ВСЕГО:	328,0	2,9	206,3	62,9
				2112,2

Машинописний оригінал.

Державний архів Одеської області — ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 1.

**Зведення про відвантаження на експорт українського
хліба за станом на 7 січня 1932 року**

9 січня 1932 року

Не подлежит оглашению.

**ВСЕУКР. КОНТОРА
"СОЮЗХЛЕБ"**

9/1-1932 года

СВОДКА

Об отгрузке на экспорт по 7/1-1932 г. включительно (в тыс. тонн).

Задание на	Отгружено за	Отгружено	% выполнения	Отгружено с
Декабрь и	7/1-32 г.	с начала		начала кампан.
Январь м-ц		Декабря 1931 г.		экспорт
Рожь	90,0	0,1	70,3	78,1
Пшеница	40,0	0,3	29,5	73,8
Ячмень	100,0	0,1	62,4	62,4
Кукуруза	93,0	0,4	38,4	41,3
Вика	5,0	-	6,6	132,0
ВСЕГО:	328,0	0,9	207,2	63,2
				2113,1

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 2.

Інформаційний лист керівників Одеської контори "Експортхліба" щодо планів відвантаження зерна за кордон у 1932 році

10 січня 1932 року

10/I-32 г.

Секретно

УПРАВЛЕНИЮ ЧЕРНОМОРСКОГО БАССЕЙНА

Копия: НАЧАЛЬНИКУ ОДЕССКОГО ПОРТА

— " НАЧАЛЬНИКУ 5-го РАЙОНА ЮЗА

— " УПОЛНАРКОМВНЕШТОРГУ тов. ГЕНДЛЕРУ

ГОРСОВЕТУ

Для сведения и руководства **ОДЕССКАЯ К-ра "ЭКСПОРТХЛЕБА"** сообщает утвержденный правительством нижеуказанный ориентировочный план экспорта хлебопродуктов и сахара:

Пшеница — 220.000 тонн

Рожь	— 80.000	"
Ячмень	— 150.000	"
Кукуруза	— 120.000	"
Бобовые	— 114.000	"
Жмыхи	— 70.000	"
Маслосемена	— 15.000	"
Мука	— 60.000	"
Отруби	— 15.000	"
Сахар	— 70.000	"

Всего: 1.014.000 тонн

Ставим Вас в известность, что 85% плана пройдет через порт во втором полугодии, остальные 15 — в течение первого полугодия.

УПРАВЛЯЮЩИЙ К-рой (ПОВЕЛИХИН)
Зав. СПЕЦЧАСТЬЮ (РАПОПОРТ)

Машинописна копія.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 97. — Арк. 9.

Зведення про відвантаження на експорт українського хліба за станом на 9 січня 1932 року

11 січня 1932 року

Не подлежит оглашенню.

ВСЕУКР. КОНТОРА

"СОЮЗХЛЕБ"

11/1-1932 года СВОДКА

Об отгрузке на экспорт по 9/1-1932 г. включительно (в тыс. тонн).

	Задание на		Отгружено за		% выполнения	Отгружено с
	Декабрь и	9/1-32 г.	с начала	декабря 1931 г.		
Январь м-ц						
Рожь	90,0	-	70,3	78,1	456,8	
Пшеница	40,0	0,1	29,7	74,2	945,6	
Ячмень	100,0	-	62,4	62,4	635,5	
Кукуруза	93,0	0,7	39,6	42,6	65,6	

Вика	5,0	-	6,6	132,0	11,0
ВСЕГО:	328,0	0,8	208,6	63,6	2114,5

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 3.

Зведення про відвантаження на експорт українського хліба за станом на 10—11 січня 1932 року

13 січня 1932 року

Не подлежит оглашенню.

ВСЕУКР. КОНТОРА
"СОЮЗХЛЕБ"

13/1-1932 года

СВОДКА

Об отгрузке на экспорт по 10-11/1-1932 г. включительно (в тыс. тонн).

	Задание на		Отгружено за		% выполнения	Отгружено с
	Декабрь и	Январь м-ц	10/1-32 г.	с начала		
Рожь	90,0	90,0	0,9	71,2	79,1	457,7
Пшеница	40,0	40,0	0,7	30,4	76,0	946,3
Ячмень	100,0	100,0	0,1	62,5	62,5	635,6
Кукуруза	93,0	93,0	0,6	40,3	43,2	66,2
Вика	5,0	5,0	-	6,6	132,0	11,0
ВСЕГО:	328,0	328,0	2,3	210,9	64,3	2116,8

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109.— Арк. 4.

Зведення про відвантаження на експорт українського хліба за станом на 12 січня 1932 року

14 січня 1932 року

Не подлежит оглашенню.

ВСЕУКР. КОНТОРА
"СОЮЗХЛЕБ"

14/1-1932 года

СВОДКА

Об отгрузке на экспорт по 12/1-1932 г. включительно (в тыс. тонн).

	Задание на	Отгружено за	Отгружено	% выполнения	Отгружено с
	Декабрь и	12/1-32 г.	с начала		начала кампн.
	Январь м-ц		Декабря 1931 г.		экспорт
Рожь	90,0	0,6	71,8	79,8	458,3
Пшеница	40,0	0,3	30,7	76,8	946,6
Ячмень	100,0	1,3	63,8	63,8	636,9
Кукуруза	93,0	0,8	41,0	44,1	67,0
Вика	5,0	-	6,6	132,0	11,0
ВСЕГО:	328,0	3,0	213,9	65,2	2119,8

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 5.

**Протокол засідання валютої комісії при Раднаркомі
СРСР про затвердження плану експорту на 1932 рік**

**14 січня 1932 року
СОВ. СЕКРЕТНО**

**ПРОТОКОЛ №1
ЗАСЕДАНИЯ ВАЛЮТНОЇ КОМИССИИ**

14 января 1932 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ — тов. РУДЗУТАК Я. Э.

ПРИСУТСТВУЮТ: т.т. Розенгольц, Калманович, Гринько,

**Беленький, Шатхан, Биткер, Фушман,
Котик, Аркус, Рейхель, Боев, Годьдштейн, Харитонов, Гришин, Вейцер,
Миронов, Кумыкин.**

СЛУШАЛИ — ПОСТАНОВИЛИ:

**ЭКСПОРТНО-ИМПОРТНЫЙ
И ВАЛЮТНЫЙ ПЛАН НА 1932 г.**

I. По экспорту.

a) Утвердить принятый Комиссией т. Куйбышева план экспорта на 1932 год по ценам фоб на 730.635 т. р. (без Торгсина);

b) Установить дополнительный экспорт на сумму чистой валютной выручки в 1 мил. руб.

Поручить Комиссии в составе т.т. Розенгольца, Гришина, Боева, Аркуса, Шатхана, Беренцвейга, Аронштама и Еремина в 5-тидневный срок рассмотреть дополнительные статьи экспорта на указанную выше сумму и представить их на утверждение Валютной Комиссии.

Этой же Комиссии рассмотреть разногласия НКСнаба по экспорту в 1932 г. табаков, пуха, пера и консервов, а также установить ассортимент некоторых продуктов, подлежащий экспорту в 1932 г., исходя из общей суммы экспорта в 97 мил. рублей.

в) По плану сдачи на экспорт принять предложение Комиссии тов. Аркуса.

Проект мероприятий НКВнешторга по обеспечению экспортного плана на 1932 год, рассмотренного Комиссией т. Аркуса, разослать всем членам Валютной Комиссии и заинтересованным наркоматам, с тем, чтобы они в 3-х дневный срок дали свои замечания и представили их в Валютную Комиссию.

г) Обязать Наркомлес перестроить свою экспортную программу с расчетом обеспечения установленного экспортного плана лесоматериалов, особенно по Д. Востоку, Сталинградскому заводу и Закавказью.

д) Установить план сдачи на экспорт по линии Наркомлеса: пиломатериалов 1150 тыс. отд. и бревен из ДВК 1800 к. м., в том числе 700 к. м. по линии АСО.

II. По импорту.

1. Предложить НКВнешторгу включить в импортный план 1932 г. дополнительные контингенты, утвержденные инстанцией, по Наркомату Тяжелой промышленности:

а) по техническому оборудованию и снабжению особого назначения на 3 м. р.

б) По Челябстрою сверх принятых ранее 15 м. р. на 4750

т. р., с соответственным увеличением валютных платежей в 1932 г.

2. Перевести расходы на техническую литературу из неторговой части плана в торговую часть на сумму 900 т. р., установив общий контингент на техническую литературу в 1932 г. в сумме 1400 т. р., соответственно увеличив валютные платежи в 1932 г.

3. Предложить Комиссии в составе т.т. Аркуса, Сорокина, Биткера, Фурмана, Шапито в 5-тидневный срок рассмотреть импортный план на 1932 г. с тем, чтобы по основным контингентам, утвержденным Политбюро, платежи в 1932 г. не превышали суммы 63,5 м. р.

III. По торговым накладным расходам.

1) Сократить дополнительные накладные и торговые расходы по экспорту, установленные Комиссией тов. Куйбышева, на 10 мил. рублей.

2) Увеличить представительские расходы в 1932 г. по НКВнешторгу на 50% против фактических расходов 1931 года.

Поручить т.т. Беленькому и Розенгольду в соответствии с этим установить сумму представительских расходов на 1932 год, обязав НКВнешторг представить свою отчетность по представительским расходам 1931 г.

3) Просить ЦКК РКИ проверить правильность расходования представительских сумм в 1931 г. и виновных в нарушении установленных правил и порядка пользования этими суммами, привлечь к ответственности.

IV. По валютному плану на 1932 год.

В соответствии с принятым решением, установить:

По приходу.

Чистую валютную выручку от экспорта, вместе с дополнительным экспортом (15 м. р.) определить в 704 м. р.

По расходу.

1. Предложить Комиссии в составе т. т. Аркуса, Боева, Сорокина, Биткера, Шапито и Фушмана в 5-тидневный срок рассмотреть платежи 1932 г. по импланам прошлых лет в сумме 560 мил. руб. с тем, чтобы эта сумма была уменьшена на 15 мил. р. путем аннулирования или отсрочки и изменения заключенных договоров по импорту.

2. Платежи по имплану 1932 г. принять в сумме 63.500 т. р., увеличив эту сумму за счет дополнительных контингентов на 1932 г. по Челябстрою на 4750 т. р. с валютным расходом в т. г. 3,5 м. р. и по техническому оборудованию и снабжению особого назначения на 3 м. р., за счет переноса из торговой части контингентов на техническую литературу в сумме 900 т. р. и валютные платежи 700 т. р., а всего дополнительных валютных расходов 4,2 м. р.

3. Отметить, что в указанной выше сумме валютных расходов не предусмотрена часть расходов по Востоку, размер которой будет установлен при рассмотрении и утверждении экспортного, импортного и валютного плана по странам Востока.

4. Исходя из этого, платежи по имплану 1932 года определить в сумме 67.700 т. р.

Расходов в 1932 г. по найму японской рабсилы 1.500 т. р.

Расходы по фрахтам ДВК 2,0 м. р.

Общую сумму расходов принять в сумме 616,2 м. р.

Накопление при торговой части в сумме 87,8 м. р.

V. По неторговой части на 1932 год.

а) Утвердить неторговую часть:

по приходу в сумме	33.640 т. р.
по расходу	45.680 -"-

Инвалютный дефицит принять в сумме 12.040 -"-

б) Поручить тов. Беленькому рассмотреть детально вопрос об ассигнованиях на техническую помощь по линии НКСнаба и НКЗема.

в) Обязать НКВнешторг и НКПС немедленно перевести станционные операции на ст. Маньчжурия с китайской стороны на советскую территорию.

**ЭКСПОРТНО-ИМПОРТНЫЙ
И ВАЛЮТНЫЙ ПЛАН на 1-й КВАРТАЛ 1932 г.**

По экспорту.

Утвердить предоставленный НКВнешторгом план сдачи на экспортный план экспорта на 1-й квартал 1932 г. со следующими изменениями:

По САХАРУ. Подтвердить решение В.К. об экспорте 10 тыс. тонн сахара на Запад.

По ХЛЕБУ. Перенести на ПБ решение В.К. о дополнительном экспорте.

По ОТРУБЯМ, ЛЬНЯНОМУ И ХЛОПКОВОМУ СЕМЕНИ. Подтвердить установленные В.К. цифры экспортного плана.

По РАСТ. МАСЛУ. Подтвердить решение В.К. об экспорте в 1-м кв. 10 тыс. тонн.

По НЕФТЕПРОДУКТАМ. По бензину цифру экспорта принять в 115 тыс. тонн, по маслам — 52,8 тыс. тонн.

По МАГНЕЗИТУ. Обязать НКВТ и НК тяж. пром. урегулировать вопрос о магнезите без снятия с экспорта.

По ЛИНТЕРУ. Утвердить цифру в 3 тыс. тонн.

По АНТИКВАРИАТУ. Обязать НКВнешторг увеличить экспорт и реализацию по Антиквариату до 4 мил. руб.

По ШПАГАТУ И ПЕНЬКЕ. Утвердить сумму 150 т. р.
По импорту.

Утвердить представленные НКЗТ импортные контингенты на 1-й квартал 1932 г. со следующими изменениями:

По КАУЧУКУ. Импорт принять в 5 тыс. тонн.

По ЦВЕТНЫМ МЕТАЛЛАМ. Установить валютных платежей на 1 квартал в 2 м. р.

Обязать НКВнешторг и Наркомат тяж. промышленности

установить ассортимент и количество импортируемых цветных металлов.

По ХИМТОВАРАМ. Утвердить цифру НКВнешторга.

По ПРОКАТУ. По трубам утвердить цифру импорта в 2.200 т. р., по качественной стали — 2.500 т. р., по ферросплавам — утвердить цифру НКВнешторга, по проволоке — утвердить цифру НКВнешторга.

По ПОЛУФАБРИКАТАМ, для воен. пром-сти — утвердить цифру в 150 т. р.

По ПОЛУФАБРИКАТАМ для НКСнаба — утвердить цифру в 150 т. р. из резерва на усиление экспорта.

По КРАСИТЕЛЯМ. Утвердить цифру в 100 т. р.; расходование красителей производить под личную ответственность тов. Фушмана исключительно на производство экспортного текстиля.

По ЕГИП. ХЛОПКУ. Поручить т. т. Фушману, Гришину, Биткеру и Харитонову рассмотреть вопрос об использовании египетского хлопка.

Утвердить контингент на 1-й квартал в сумме 1 мил. рублей.

По НКПС. Утвердить контингент на 1-й квартал в сумме 1 мил. рублей.

По ОБОРУДОВАНИЮ, для НКСнаба утвердить цифру в 1.500 т. р., из них 1.200 т. р. на рыбную промышленность.

Установить контингент 1-го кв. за счет годового контингента ВСНХ по импорту 500 моторов "Либерти" на сумму 150 т. р.

Обязать НКВнешторг при внесении на утверждение Валютной Комиссии квартальных планов представлять обязательно справку о наличии товарных остатков за границей и в пути.

Поручить т.т. Гришину, Биткеру и Боеву на основе принятых решений в суточный срок отредактировать постановление по экспорту и мероприятия по обеспечению экспортного плана 1-й кв. 1932 г. и представить на утверждение т. Рудзутака.

По валютному плану.

Исходя из принятых решений по экспорту и импорту, установить:

1. По приходу.

а) валютных поступлений по экспорту	112.500	т. р.
б) по кредитам Госбанка (учет нефтяных векселей "Комсы и Медведя")	2.000	"
ИТОГО ПРИХОД:	114.500	т. р.

2. По расходу.

Платежей по имплану прошлых лет:

а) векселя	115.000	
б) платежей наличными	2.950	117.950 т. р.

Платежи по имплану 1932 г.

а) на закупку товаров	6.550	
б) накл. транс. и страхов.		

Расходы	4.150	10.700 т. р.
ИТОГО РАСХОД:		128650 т. р.

Дефицит в сумме 14.150 т. р.

По неторговой части плана.

Утвердить приход в 1-м кв. в сумме 9.081 т. р.

расход в сумме 12.394 "-"

Дефицит в сумме 3.313 т. р.

Принять общий дефицит по торговой и неторговой части валютного плана на 1-й квартал в сумме 17.463 т. р.

III. Экспортно-импортный и валютный план на январь месяц 1932 года.

По экспорту.

1. Утвердить представленный НКВнешторгом план сдачи на экспорт и план экспортта и импорта на январь месяца со следующими изменениями:

По нефти.

Обязать Союзнефть сдать на экспорт бакинских легких бензинов 37 тыс. тонн с тем, что недостающие 3 т. тонн Союзнефть заменит эквивалентно крекинговым бензином и тяжелыми маслами.

Обязать НКВнешторг усилить реализацию этих продук-

тов с обязательной общей валютной выручкой в январе не менее 7.350 т. р.

По каустической соде.

Предложить Наркомату Тяж. Пром-сти в случае, если каустической соды не хватит для покрытия внутренних потребностей, внести предложение о снятии ее с экспортта, с условием реальной замены другими экспортными товарами в январе.

Экспорт магнезита, маслобойного линтера, хл. бум. тканей, ниток, глицерина, бекона, раст. масла, пшеницы, ржи и леса оставить в количествах, принятых ранее Валютной Комиссией.

2. Ввиду напряженности плана на январь месяц обязать НКВнешторг до 15.II с. г. уменьшить товарные остатки за границей на 7 мил. р.

По импорту.

1. Увеличить закупку и платежи в январе мес. по бертолетовой соли на 50 т. р.

2. Включить в январский план 10 т. р. на выписку периодических изданий.

По торговым и накладным расходам.

1. Сократить расходы в январе месяце по СФТранспорту до 175 т. р. — на 25 т. р.

2. Исходя из необходимости значительного (примерно на 40%) сокращения заграничного торгового аппарата против установленных ЦК норм, — предложить т.т. З. Беленькому и Розенгольцу в 5-тидневный срок представить Председателю Вал. Комиссии свои соображения о реальных размерах сокращения аппарата и о сокращении сумм, идущих на оплату этого аппарата.

3. Увеличить долю выплаты зарплаты сотрудникам заграничных Торг-в в советской валюте по Скандинавским странам и Японии на 10%, по всем остальным странам на 5%.

4. Предложить НКВнешторгу, начиная с февраля месяца с. г., свои месячные экспортные и импортные планы представлять в брутто и нетто.

Поручить т.т. З. Беленькому, Харитонову и Биткеру в декадный срок разработать технику составления планов по накладным расходам и свои предложения представить Председателю Валютной Комиссии.

По валютному плану.

Исходя из принятого решения по экспорту и импорту, установить:

По приходу.

валютных поступлений в сумме — 35.400 т. р.

По расходу.

а) платежи по тратам — 41.000 т. р.

б) платежи по импорту — 2.935 т. р. 43.985 т. р.

Дефицит в сумме 8.535 т. р.

По неторговой части плана.

Утвердить приход с увеличением на 100 т. р.

за счет переходящего остатка учреждений и

ведомств в 1931 г. в сумме 3.473 т. р.

Расходов в сумме 4.691 -"-

Дефицит 1.218 т. р.

Принять общий дефицит по торговой и неторговой части валютного плана на январь месяц 1932 г. в сумме 9.753 т. р.

Предложить НКВнешторгу и НКФину СССР в соответствии с принятыми решениями внести изменения в планы.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ — Я. РУДЗУТАК.

Верно:

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 8043. — Оп. 11. — Спр. 29. — Арк. 247—252.

Проходження експортного зерна через українські порти за станом на 16 січня 1932 року

16 січня 1932 року

ДВИЖЕННЯ ПО СОСТОЯННЮ НА 16/1

движение Николаев Одесса Херсон Мариуп. Бердянск всего грузов

	Пшеница	конц.	34 2037	18 1416		15 158	67 3611
		отпр.	-	-	-	-	-
		налич.	5302 309	1266 2369	276	812	6568 4822
	Рожь	конц.	16 5317	1285		754	16 7356
		отпр.	-	-	-	-	-
		налич.	10886 646	1935 220	37	3577	12821 5222
	Ячмень	конц.	911 4759	105 2659		26 533	1042 7951
		отпр.	427 10626	100 1378			527 12004
		налич.	597 конц.	2924 -	53	2962	6742
	Вика	налич.	- 271			206	- 271
		отпр.	-				-
	Кукуруза	налич.	3465 152	1592 336		232 2812	5057 720
		конд.	3603 942	5753 4675			12168 942
		отпр.	942 2380	9519 3013	4637	112	14194 10142
	Бобові	налич.	- 153				- 153
		конд.	- 5131				- 5131
		отпр.	- 499				- 499
		налич.	- 6491				- 6491
	Всех	налич.	- 1113				- 4767
		конд.	15987 427	612 16244	273 4257		1998 36488
		отпр.	427 31489	1541 20589			1968 52078
		налич.	7397 под погр. на рейде в подх. снялось	14885 2 0 3 0	356 4 0 7 0	11988 0 0 1 0	2116 6 0 11 0

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 6.

Проходження експортного зерна через українські порти за станом на 17 січня 1932 року

17 січня 1932 року

ДВИЖЕНИЕ ПО СОСТОЯНИЮ НА 17/1

	движение	Николаев	Одесса	Херсон	Мариуп.	Бердянск	всего
Пшеница	грузов конц.	72	51	15		123	
		2109	1467	158		3734	
Рожь	отпр.	-	-	-		6568	
		5302	1266			4945	
Ячмень	налич.	381	2420	276	812	1056	
	конц.	132	59		16	207	
Вика		5449	1344		770	7563	
	отпр.	10886	1935			12821	
Кукуруза	налич.	778	279	37	3593	742	
	конц.	1404	202			1606	
Бобовые		6163	2861		533	9557	
	отпр.	1022			1656	2678	
Всех		11648	1378		1656	14682	
	налич.	979	3126	53	1306	206	5670
под погр.	конц.					271	
	отпр.					-	
	налич.	3465	1592			5057	
	конц.	217	829			1046	
		3820	6582		2812	13214	
	отпр.		882			882	
	налич.	4675	10401			15076	
	конц.	2597	2960		4637	112	10306
		99				99	
	отпр.		5230			5230	
	налич.	358				358	
	конц.	6849				6849	
		4508				4508	
	налич.	1825	1240		16	3081	
	конц.	17812	17484		4273	39569	
	отпр.	1022	1240		1656	3918	
		32511	21829		1656	55996	
	налич.	8200	14885	366	10348	2116	35915
		2	4		1		7

на рейде	0	0	0	0
в подх.	3	7	0	10
снялось	0	0	0	0

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 7.

Зведення про відвантаження на експорт українського хліба за станом на 15 січня 1932 року

17 січня 1932 року

Не подлежит оглашенню.

ВСЕУКР. КОНТОРА
"СОЮЗХЛЕБ"

17/1-1932 года

СВОДКА

Об отгрузке на экспорт по 15/1-1932 г. включительно (в тыс. т.).

Задание на Отгружено за Отгружено % выполнения Отгружено с Декабрь и 15/1-32 г. с начала Январь м-ц Декабря 1931 г. начала кампан. экспорт					
Рожь	Пшеница	Ячмень	Кукуруза	Вика	ВСЕГО:
90,0	-	71,2	79,1	457,7	
40,0	0,1	30,8	77,0	946,7	
100,0	1,3	66,2	66,2	639,3	
93,0	0,7	43,4	46,7	69,4	
5,0	-	6,6	132,0	11,0	
328,0	2,1	218,2	66,5	2124,1	

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 8.

Зведення про відвантаження на експорт українського хліба за станом на 25 січня 1932 року

26 січня 1932 року

Не подлежит оглашенню.

ВСЕУКР. КОНТОРА
"СОЮЗХЛЕБ"

26/1-1932 года

СВОДКА

Об отгрузке на экспорт по 25-е января 1932 г. включительно (в тыс. тонн).

Задание на Январь м-ц	Отружено за 25 января 1932 г.		Отружено с начала м-ца в сч. январ. задания		% выполнения	Отружено с начала кампан.
	Рожь	Пшеница	Ячмень	Кукуруза	Вика	экспорт
ВСЕГО:	138,0	3,4	79,2	57,4	57,4	2180,2

ПРИМЕЧАНИЕ: Сведения без Киевской, Кременчугской, Житомирской, Полтавской и Уманской контор.

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 13.

Проходження експортного зерна через українські порти за 28 січня 1932 року

28 січня 1932 року

На подлежить оглашенню.

ДВИЖЕНИЕ ЭКСПОРТНОГО ХЛЕБА ПО ПОРТАМ ЗА 28.I-32 г.

По данным портовых контор Эксп. хлеба (в тыс. тн.)

Числитель — за день

Знаменатель — с нач. месяца.

	Николаев	Одесса	Херсон	Мариуполь	Бердянск	Феодосия	Всего
Пшеница	724	—	121	529	1003	—	2377
Рожь	732	—	—	—	732	—	15168
	19355	—	—	—	19355	—	—
	5028	1	3639	—	8668	—	—
	2935	1758	168	—	4861	—	—

Ячмень	25309	9822	2108	37239
	711	398	—	1109
	29732	7056	2566	39354
	2815	4407	1966	9188
	427	130	557	—
Кукуруза	11363	3297	14661	—
	1140	—	1140	—
	8793	3309	12102	—
	6644	5244	1322	13210
	—	—	—	—
Бобы	2968	2407	—	15375
	—	—	—	—
Вика	271	—	271	—
	598	—	598	—
	2867	—	2867	—
	4094	1758	298	6150
Всего	52111	9822	5406	57339
	2449	398	—	2977
	57880	7056	5875	70811
	31046	12058	122	31665
	3	3	0	3
Движение	0	1	0	1
пп/хх	5	3	1	9
	0	1	0	1

УПОЛНОМОЧЕННЫЙ ЭКСПОРТХЛЕБА
ОПЕРАТИВНЫЙ УЧЕТ

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 17.

Проходження експортного зерна через українські порти за
30 січня 1932 року

30 січня 1932 року

На подлежить оглашенню

**ДВИЖЕНИЕ ЭКСПОРТНОГО ХЛЕБА
ПО ПОРТАМ ЗА 30/І-32 г.
ПО ДАННЫМ ПОРТОВЫХ КОНТОР
(В ТЫСЯЧАХ ТОНН)**

Числитель — за день.

Знаменатель — с нач. месяца.

Николаев Одесса Херсон Мариуполь Бердянск Феодосия Всего

				17 х)	17
Пшеница				68	68
	724	121	529	985	2309
	<u>765</u>	<u>33</u>			798
Рожь	<u>17551</u>	<u>1397</u>			18948
	<u>4310</u>	<u>-</u>			4310
	23665	2291			25956
	3101	688	1		3790
Ячмень	<u>2623</u>	<u>1394</u>	<u>32</u>		4049
	<u>30644</u>	<u>11476</u>	<u>2156</u>		42276
	<u>1560</u>	<u>358</u>	<u>-</u>		1918
	32990	7696	2566		43252
	4892	5421	2014		12327
Кукуруза	<u>363</u>	<u>502</u>	<u>51</u>		916
	<u>12003</u>	<u>999</u>	<u>3383</u>		16385
	<u>-</u>	<u>1759</u>	<u>-</u>		1759
	9490	2484	3309		15283
	65887	3757	1408		11752
Боби	<u>-</u>	<u>983</u>			983
	<u>-</u>	<u>1735</u>			1735
	<u>-</u>	<u>93</u>			93

				673	673
				3469	3469
V i k a				<u>271</u>	<u>271</u>
				<u>674</u>	<u>674</u>
				2791	2791
				3751	6746
Всего				<u>60469</u>	<u>81685</u>
				<u>5870</u>	<u>8097</u>
				66819	85906
				18095	36438
Движение				4	7
пп/хх				1	1
				3	10
				0	-

x) отгрузка в Ригу

**УПОЛНОМОЧЕННЫЙ ЭКСПОРТХЛЕБА
ОПЕРАТИВНЫЙ УЧЕТ**

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 19.

Лист керівників Кочубіївської сільради Орининського району Вінницької області до Центральної комісії селянської взаємозапомоги при Наркоматі соціального забезпечення про вилучення в інвалідів у порядку хлібозаготівлі посівних і харчових фондів

1 лютого 1932 року

До Центральної комісії селянської в-за-ги при НКСЗ

Не дивлячись на Вашу директиву з 31/Х-31 р. ч. 27/9 про заборону Райвиконкомові вилучати від СТВ посівні й харчо-

ві фонди порядком хлібозаготівель, все ж таки Орининський Райвиконком дав розпорядження всім сільрадам району про вилучення в СТВ всього озимого хліба в хлібозаготівлю.

Хоч про це ми Вам писали 20/X-31 р. ч. 35, але РВК вилучив в Кочубіївського СТВ 45 пудів пшениці в хлібозаготівлю за рахунок інвалідних господарств, які не виконали пляну по пшениці, а взамін з них одержано фуражні культури.

Зараз дано розпорядження всім СТВ, в тому числі й нашому, про вивозку всього озимого хліба якого вже мається ще 160 пудів.

Як видно, що РВК не визнає настановлень Секретаріяту ВУЦВК з 22/VII-31 ч. 2/487 ї чинить незаконні дії.

Не очікуючи В/вказівок Райвиконкомові, ми, виконуючи його розпорядження, все ж таки хліб вивозили в хлібозаготівлю.

Голова сільради
Секретар

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 360. — Арк. 194.

Наказ по Наркомату постачання СРСР про створення постійного запасу українського хліба на Закавказії за рахунок УСРР і Кубані

1 лютого 1932 року

ПРИКАЗ №51

по Народному Коміssariatu Снабжения Союза ССР.

1-го февраля 1932 года. гор. Москва.

О постійном запасе хлеба по Закавказью.

Сверх действующего плана завоза в Закавказье
ПРИКАЗЫВАЮ:

Союзхлебу:

1. Взять из непфонда 2 мил. пудов пшеницы, с заменой их таким же количеством ржи и использовать их для завоза в Закавказье.

2. Из коммерческих ресурсов Союзхлеба использовать для завоза в Закавказье 2 мил. пудов. кукурузы.

3. Из 2 мил. пудов пшеницы 1 мил. пудов завести зерном: остальное количество переработать на муку, для чего выделить для переработки следующие мельницы: по Севкавказу — Гулькевич №7, Новороссийск №13, Незлобное №19, Краснодар № 25.

Отгрузку 1 мил. пудов пшеницы в зерне закончить в 10-тидневный срок. Всю переработку остального количества пшеницы в муку произвести на протяжении не более чем полутора месяцев и отгружать каждую пятидневку, начиная с 1-го февраля, не менее 150 тыс. пудов.

4. Отгрузку кукурузы произвести в размере 1200 тыс. пудов из Украины и 800 тыс. пудов из Севкавказа.

5. Выделить для сушки отправляемой в Закавказье кукурузы по Украине следующие сушилки: Гайчур, Бирзула, Голта, Березовка, Долинская, Затишье, Пологи, Орехово, Рудница, Пришиб и по Севкавказу — Кавказскую, Тихорецкую и Эльхотово. Указанные сушилки использовать только для сушки кукурузы, предназначенней для отгрузки в Закавказье.

Предлагаю отгрузку кукурузы закончить не позднее 15 марта и отгружать каждую пятидневку не менее 250 тыс. пудов.

6. Члена Коллегии Наркомснаба СССР тов. КУЗНЕЦОВА назначаю уполномоченным по проведению отгрузок пшеницы в зерне, муки и кукурузы.

7. Закнаркомснабу предлагаю выделить и командировать в места отгрузки своих уполномоченных в распоряжение т. КУЗНЕЦОВА, на которых возложить обязанность наблюдения и контроля за тем, чтобы зерно, завезенное на мель-

ницы и кукуруза — на сушилки, поименованные в настоящем приказе, использовались только для переработки и отгрузки в Закавказье.

Союзхлебу предлагаю установить ежедневную телеграфную отчетность непосредственно с пунктов отгрузки — мельницы и сушилок и о количестве отгруженного хлеба ежедневно доносить мне.

Наркомснаб Союза ССР А. МИКОЯН.

Управляющий Секретариатом ГРИЧИК.

2/II-32 г.

Машинописный оригинал.

ЦДАВОВУ: ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 91.

Зведення про відвантаження на експорт українського хліба за станом на 31 січня 1932 року

2 лютого 1932 року

Не подлежить оглашенню.

ВСЕУКР. КОНТОРА
"СОЮЗХЛЕБ"

2/II-1932 года

СВОДКА

Об отгрузке на экспорт по 31 Января 1932 г. включительно (в тыс. тонн).

	Задание на Январь м-ц	Отгружено за 31 января 1932 г.	% выполнения	Отгружено с начала кампан.
		сч. январт. задания		экспорт
Рожь	10,0	0,2	7,2	72,0
Пшеница	6,0	-	6,7	111,7
Ячмень	64,0	0,9	54,4	85,0
Кукуруза	53,0	0,9	30,5	57,5
Вика	5,0	0,5	1,3	26,0
ВСЕГО:	138,0	2,5	100,1	72,5
				2200,8

Машинописный оригинал.

ДАОО: ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 22.

Лист спеціальної бригади Західної області РСФРР із заготівель до ЦК КП(б)У з вимогою повністю відвантажити борошно згідно з нарядами союзних органів

7 лютого 1932 року

Бригада Западн. області

по отгрузке хлеба

7/II-32 г. г. Харков

Центральному Комитету КП(б)У

Западной области из Украины недогружено в январе м-це муки ржаной — 6.504 тонны и ржи — 2015 т. Кроме того, на февраль дополнительно занаряжено муки ржаной 11.300 т.

В связи с перебоями в снабжении хлебом рабочих заводов и лесоразработок, вызванными отмеченным недогрузом, Запобком и Запоблисполком командировали на Украину бригаду для форсирования отгрузки хлеба.

Однако контора Союзхлеба (Українська — В. С.) даже после нашего обращения в Наркомснаб, Совнарком и ЦК Украины, отказалась выполнить недогруз января и отгрузить по февральским нарядам. Она сделала распоряжение отгрузить в счет этих нарядов в феврале только тысячу тонн ржаной муки, что составляет лишь 5% причитающегося.

Бригада считает это прямым срывом снабжения рабочих заводов и лесоразработок, а также подрывом хода заготовок технических культур и категорически протестует против отказа выполнять наряды по отгрузке хлеба в Западную область.

Бригада заявляет, что организации Зап. обл. не были информированы о перспективах выполнения Украиной хлебных нарядов и поэтому не могли принять мер, обеспечивающих бесперебойное снабжение хлебом. В результате по вине Украинских организаций в Западной обл. катастрофически нависает угроза полного срыва снабжения хлебом.

Доводя об изложенном до сведения ЦК КП(б)У, бригада просит ЦК своим вмешательством устраниТЬ отмеченную ненормальность и обеспечить немедленное выполнение январтского недогруза и урегулирование вопроса через Всесоюзные организации о выполнении февральских нарядов.

Приложение: копия справки — Союзхлеба (Укр. контори — В. С.) от 4.II-32 г.

Бригада Зап. обл. (підпис нерозбірливий).

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5467. — Арк. 75.

Директива члена колегії Наркомату постачання СРСР Кузнецова уповноваженому в УСРР Сапову щодо безумовного відвантаження кукурудзи в Закавказзя

9 лютого 1932 року

Народный Комиссариат Снабжения
МОСКВА, ГСП, 2, ул. Радина, 26

Сектор Хлеб. Фуражн.

9 февраля 1932 г.

№284390

Харьков

Наркомснаб УССР
т. САПОВУ

Придавая огромное значение выполнению приказа Народного Комиссара Снабжения СССР тов. МИКОЯНА от 1/II-1932 г. за №51, о своевременном завозе кукурузы в Закавказье, Союзаркомснаб предлагает Вам принять самые решительные меры как организации сушки, а также отгрузки с таким расчетом, чтобы полностью отгрузить от Вас намеченнное количество кукурузы для Закавказья к 15-му марта с. г.

Командируя для вышеуказанной цели наших Уполномоченных т.т. Колосов, Лыщинский, Цаава, предлагаем Вам направить их в самые ответственные места, где у Вас может быть затруднение.

Одновременно предлагаем Вам мобилизововать своих людей и послать на места сушки и отгрузки, чтобы работа каждой сушилки была под наблюдением командированного Вашего работника.

Одновременно предлагаем Вам ежедневно телеграфировать нам об отгруженном количестве кукурузы для Закавказья, согласно указанному приказу.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Приказ за № 51 от 1/II-1932 года.

ЧЛЕН КОЛЛЕГИИ НАРКОМСНАБА СССР

(КУЗНЕЦОВ)

8/II-1932 г.

№21

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 90.

Витяг з відомості про здачу українських товарів на експорт у лютому 1932 року

16 лютого 1932 року

Не підлягає оголошенню.

ВІДОМІСТЬ

здачі товарів на експорт з України в лютому м-ці 1932 року.

Товари	Один. План на ЛЮТИЙ	Виконано за I-у виміру	% до кільк.	т. крб	декаду ЛЮТОГО	% до пляну	кільк.	т. крб
--------	---------------------	------------------------	-------------	--------	---------------	------------	--------	--------

1. ПРОДУКТИ РІЛЬНИЦТВА.

Гарбузове насіння тонн	-	-	10,5	1,3	-	-	-	-
Тютюн	"	140,0	42,0	-	-	-	-	-
Огірки солоні	ваг.	-	-	5,8	0,9	-	-	-
Гриби сухі білі	тонн	12,5	38,1	-	-	-	-	-
РАЗОМ:	т. крб.	-	80,1	-	-	2,2	2,7	-
II. ПРОД. ТВАРИНН. та ПТАХ.								
Щетина	тонн	40,0	240,0	немає відом.				-
Кінволосся	"	82,8	107,6	"	"	-	-	-
Масло коров'яче	"	250,0	250,0	-	-	-	-	-

Бекон	-	220,0	127,6	11,0	6,4	5,0
Свинина	-	300,0	210,0	-	-	-
М'ясопродукти х)	-	65,0	32,5	-	-	-
М'ясні відходи	-	502,5	335,2	-	-	-
Яйця	ваг.	50,0	215,0	-	-	-
Птиця бита	тонн	502,5	335,3	161,2	107,5	32,0
Пух-пір'я	-	36,4	47,3	немає відом.		
Вовна коров'яча	-	70,0	23,1	19,0	6,3	27,2
РАЗОМ	т. крб.	-	1629,3	-	120,2	7,3
x) Торсіну						

ПРИМІТКА: За відомостями Укррасмасло за січень м-ць б. р. сконцентровано в баках для відвантаження 706 тонн олії.

За додатковими відомостями в січні м-ці б. р. відвантажено крохмалю картопл. 406,5 тонн, що складає 116% виконання січневого пляна.

В тому числі по організаціях:

Організації	П л я н на ЛЮТИЙ	Здано за I декаду	% до плану	(в тис. крб.)		ПРИМІТКА:
				ЛЮТОГО		
Союзпушнина	1584,0	н. в.	-			вся заготівля
Експортліс	548,9	168,3	50,6			
Укрросмасло	275,0	-	-			
Укрптахопродукт	335,2	107,5	32,0			
Укрплодовооч	38,1	2,2	5,7			
Укрсьль	42	5,6	13,3			
Вукопромсоюз	759,8	42,4	5,5			
Укр'ясо	411,1	6,4	1,5			
Укрмолоко	250,0	-	-			
Украбітрест	8,2	-	-			
Укрконсервтрест	34,4	9,4	27,8			

**ПЛЯНОВИЙ СЕКТОР
УПОВНАРКОМ ЗОВНІШТОРГУ**
Тираж — 40 прим.
16/II-32 р.

Машинописна копія.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5448.— Арк. 34, 35.

Телеграма керівників Одеської контори "Експортхліб" до керівників Південно-Західної залізниці щодо прискорення доставки хліба в Одеський порт

18 лютого 1932 року
№1219/964-18/II-1932 р. НД-5 ЮЗа.

Із районов нижче Знамянки 16/II отгружене 1300 тонн ржі для срочної погрузки на ожидающийся в порту іностраний пароход.

Крім того, грузиться в том же районе еще около 2000 тонн ржі и предназначается также направление ячменя.

Просим Вашего распоряжения о продвижении вагонов с рожью через с. Знамянка без задержки, вменив ст. Знамянка подачу телеграмм Вам, копии нам о количестве отправленных вагонов за отчетные сутки с экспортным зерном.

"ЭКСПОРТХЛЕБ"

(Клименко)

Одесская контора

(Свентковский)

Машинописна копія.

ДАОУ: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 94. — Арк. 123.

Телеграма заступника голови Комітету заготівель при Раді праці та оборони СРСР М. Чернова керуючому всеукраїнською конторою "Загозерно" М. Меламеду щодо безумовного відвантаження з УСРР мільйона пудів ярої пшениці для посівної кампанії в східних регіонах

9 березня 1932 року

202 МОСКВЫ 151 60 9 3 32 ПОСЕВНАЯ ДВА АДРЕСА ХАРЬКОВ ЗАГОТЗЕРНО МЕЛАМЕД КОПИЯ КОМСТО ЗАГОТОВКАМ СТЕПАНСКОМУ СООТВЕТСТВИИ ПОСТАНОВЛЕНИЕМ ДИРЕКТИВНЫХ ОРГАНОВ ОБЯЗЫВАЕМ БЕЗОГОВОРЧНО ОТГРУЗИТЬ МИЛЛИОН ПУДОВ ЯРОВОЇ ПШЕНИЦІ ГОДНОЇ СЕМЕНА ТОМ ЧИС-

ЛЕ БАШКИРИИ 800 ТЫСЯЧ НАЗНАЧЕНИЕ ОСТАЛЬНЫХ 200 ТЫСЯЧ ДОПОЛНИТЕЛЬНО ТЧК МОЛНИРУЙТЕ РАСЧЕТОМ ПОЛУЧЕНИЯ МОСКВЕ ДЕСЯТОГО ПЯТНАДЦАТИ ЧАСАМ ЭКСПЛОТАЦИОННЫЕ РАЙОНЫ ОТГРУЗКИ ТЧК РАЗРЕШАЕМ ИСПОЛЬЗОВАТЬ НАЛИЧИЕ НАПФОНДА ТАКЖЕ МЕЛЬНИЦ ТЧК ОТГРУЗКУ ЗАКОНЧИТЬ НЕ ПОЗДНЕЕ ПЯТНАДЦАТОГО МАРТА 33108= ЧЕРНОВ САРКИС

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 32.

Телеграма Уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР М. Степанського до голови уряду УСРР Власа Чубаря щодо додаткового завдання на відвантаження за межі України 16 тисяч тонн ярої пшениці

11 березня 1932 року

МОЛНИЯ МОСКВА Українське постпредство

немедленно вручить Чубарю

Получено подписью Чернова дополнительное задание отгрузить 16000 тонн яровой пшеницы тчк Сообщают расчет кругло двгч наличие 49000 тонн этого количества пригодной посев разнаряжено Урал Казакстан 37000 тонн зпт оставшихся 12000 имеется мобильной 1400 зпт оказалось напригодно посев 1600 тонн тчк необходимо обмен Украине минимум 2500 остальное 6500 можно отгрузить тчк Яровой пшеницы Госсортфонда данном Союзсеменовода первое марта было 25470 тонн выдано институтам совхозам 800 тонн Зернотресту 8400 тонн потребно закладки семенников 17120 не хватает 850 тонн

Степанский

Рукописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 69.

Директива секретаря ЦК КП(б)У Панаса Любченка і заступника Голови Раднаркому УСРР Д. Петровського усім районним партійним комітетам і райвиконкомам щодо неухильного виконання експортних планів

12 березня 1932 року

ТАЄМНО

ДО ВСІХ РАЙПАРТКОМІВ
ТА РАЙВІКОНКОМІВ

Не дивлячись на неодноразові директиви ЦК та РНК щодо приділення виключної уваги виконанню плянів експортових заготовок, плян особого кварталу та 2 м-ці I-го кварталу все ж таки виконано по багатьох районах незадовільно.

До цього часу комісія сприяння експорту та осередки сприяння на підприємствах, в колгоспах та радгоспах не перетворилися в бойові органи боротьби за виконання експортових плянів й обмежилися лише формальною постановою щодо заготовки експортової продукції.

В березні м-ці робота по виконанню пляна повинна бути поставлена під знак ударництва й повинна забезпечити не тільки виконання завдання на березень, але й обов'язково перекрити недовиконані завдання в січні-лютому.

Зокрема, потрібно здійснити ось такі заходи:

1) Негайно вжити заходів щодо повного відвантаження заготовленої сировини на станції залізниці й неослабно слідкувати за негайною відправкою всіх поточних заготовок на залізничній станції.

2) Негайно вжити заходів щодо повного зняття законтрактованих смушок, посилення розсівної заготівлі їх і з таким же настроюванням домогтися виконання пляну по мерлушках.

3) Звернути виключну увагу на швидке розгорнення роботи щодо заготівлі яєць, забезпечивши максимальне перевиконання заданих плянів.

4) Всебічно сприяти роботі кустпромкооперації, яка виготовляє і предмети на експорт.

5) Забезпечити 2—3-змінною роботою підприємства, що переробляють експортову продукцію.

6) Максимально розгорнути заготівлю ганчір'я, ураховуючи гостру потребу в ньому промисловості та експорту.

7) В районах цукрових заводів, що працюють на експорт, негайно забезпечити вивіз всієї готової продукції на залізничні станції й тим забезпечити повне використання вагонів, що подаються під завантаження цукру.

8) В місцезнаходженні залізничних вузлів та станцій щоденно перевіряти подачу вагонів під експортові вантажі, відвантаження та просунення їх.

9) Стверджуючи попередні вказівки ЦК та РНК, категорично забороняємо Вам мобілізувати на інші кампанії робітників Держторгу та кооперації, що працюють по експорт-заготовлях.

СЕКРЕТАР ЦК КП(б)У (ЛЮБЧЕНКО).

ЗАСТ. ГОЛОВИ РНК (Д. ПЕТРОВСЬКИЙ).

№929193 / т.

Певно: (підпис нерозбірливий).

Машинописная копія.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 4312. — Арк. 90.

Телеграма заступника голови Комітету заготівель при Раді праці та оборони СРСР М. Чернова уповноваженому по УСРР Степанському щодо контролю за відвантаженням жита на експорт в Одесському порту

13 березня 1932 року

1550 МОСКВЫ 6467 68 13 19 10 = ПР ХАРЬКОВ УПОЛКОМЗАГСТО СТЕПАНСКОМУ СОГЛАШЕНИЮ НАРКОМВОДОМ МАРТЕ СТАВЯТЬСЯ ОДЕССЕ ПОГРУЗКИ РЖИ ПАРОХОДЫ ДВЕНАДЦАТОГО БЕЛА КУН СЕМНАДЦАТОГО ЖО-

РЕС ДВАДЦАТЬ ВТОРОГО ДЕКАБРИСТ ВТОРОГО АПРЕЛЯ ЗПТ КАМЕНЕЦ ПОДОЛЬСК ДВАДЦАТЬ СЕДЬМОГО МАРТА НИКОЛАЕВЕ ТЧК НАБЛЮДАЙТЕ УДАРНОЙ ПОГРУЗКОЙ НЕ ДОПУСКАЯ ЗАДЕРЖКИ ПОДАЧИ ПРОСТОЯ ПАРОХОДОВ ТАКЖЕ КОНЦЕНТРАЦІИ ЗЕРНА ТЧК ВСТРЕЧАЮЩІСЯ ПРЕПЯТСТВІЯ НЕМЕДЛЕННО УСТРАНЯЙТЕ МЕСТЕ УЧТИТЕ ВАЖНОСТЬ ЗАДАНИЯ КОНТРОЛІРУЙТЕ ЕЖЕДНЕВНО ВÝПОЛНЕНИЕ ТЕЛЕГРАФТЕ КОГДА ПОСТАВИЛИ ЗПТ КОГДА ЗАГРУЗИЛИ ЗПТ КОГДА УШЛИ 2235= КОМЗАГСТО ЧЕРНОВ

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 61.

Телеграма начальника хлібофуражного управління при Уповноваженому Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР Вайнштока до Одеського обласного відділу постачання щодо контролю за відвантаженням жита на експорт

15 березня 1932 року

МОЛНИЯ ОДЕССА ОБЛСНАБОТДЕЛ

Соглашению наркомводом марта ставятся Одессе погрузки ржи пароходы Энгельс 12 Бела Кун 17 Жорес 22 Декабрист 2 апреля Каменец Подольск 27 марта Николаеве

Возлагаем Вас персонально наблюдение ударной погрузкой не допуская задержки подачи простоя пароходов встречающиеся препятствия немедленно устраняйте месте Учтите важность задания контролируйте ежедневно выполнение тчк Ежедневно телеграфте когда поставили когда загрузили когда ушли

УПОЛКОМЗАГСТО

ВАЙНШТОК

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 60.

**Доповідна комісії Зінов'ївського міського комітету
КП(б)У секретареві МК партії Єременку про голод у
приміських селах**

16 березня 1932 року

СВОДКА

СЕКРЕТАРЮ ЗІНОВЬЕВСКОГО ГОРПАРТКОМА

Тов. ЕРЕМЕНКО

По Вашему порученню мною была creadана комісія в составе коммунистов врачей — т.т. Ерхуна, Рабиновича, зав. Здравотделом тов. Слипченко и председателя УЧХ тов. Зайцмана. Обследованы были следующие села Зиновьевского района:

1. Козыревка.
2. Тарасовка.
3. Обозновка.
4. Екатериновка.
5. Компаниевка.
6. Суслово.
7. В-Байраки.
8. Сазоновка.
9. В-Мамайка.
10. Елизаветовка.
- 11 Поселок Лозоватка.
12. Вишняковка.

Официально обследование проводилось с целью выяснения состояния общественного питания и детских ясель.

Для получения необходимых материалов и для ведения переговоров, необходимых для выполнения задачи, на местах привлекались исключительно члены партии: секретари партийных ячеек и председатели сельсоветов. Программа, по которой проводилось обследование, состояла в следующем:

1. Смертность на селе.
2. Проверка действительности слухов о приеме в пищу падали.
3. Определение действительности голодных отеков.
4. Материальное состояния красноармейских семей.
5. Процент пустых покинутых дворов.
6. Политическое настроение на селе.
7. Помощь, оказываемая на месте голодающим.

Метод проверки состоял в том, что основные факты, которые вытекали из проверки на местах, констатировались личной проверкой членов комиссии.

Козыревка: с 1/II-32 г. по 12/II умерших 12 чел., дворов

было в 1931 г. — 365; на 1/I-32 г.— дворов жилых осталось 200; на день проверки осталось — 100, остальные пустуют. Значительная часть пустующих дворов разрушается, оконные дверные рамы вынимаются и идут как топливо. Проверка семей голодающих была произведена мною лично по указанию предсельсовета тов. Лободы.

1. Семья Мироненко Ивана Семеновича состоит из 7 чел., трое детей школьного возраста. Имеет 700 трудодней, питаются исключительно падалью. При мне в печи в кotle варились кожа палой лошади. Через два часа я вновь зашел в эту хату. Кожа была уже изрезана не мелкие части и семья обедала. Кусочки кожи запивались желтой вонючей жидкостью отваром. Дети измождены. Мать отчаянна.

2. Коваль Мария Семеновны. Четверо малых детей. 300 трудодней. При мне варили кости палой лошади. На мой вопрос, где Вы достали падаль, девочка ответила: "принесла з балки ноги коняки". Старуха измождена, не подымается, просит дать лекарство, чтобы скорей умереть.

3. Семья Черного Емельяна Михайловича, 5 малых детей, жена истощена и уже не подымается. При мне едят шкурки бурака. В комнате вонь падали. Едят падаль. Имеют 200 трудодней. Дети отечны.

4. Семья Ткаченко Яков Трифонович 4 малых детей. Трут пересеянную полову и пекут лепешки. Дети отечны.

По заявлению председателя сельсовета таких семей в селе до 20%. Запасов в колхозе нет никаких. Имеется 600 пудов картофеля, семенной запас, 10 кадушек капусты и 4 п. подсолнечного масла. На заседании правления колхоза было внесено предложение избрать делегацию для посылки в город.

с. Тарасовка: в 1931 г. жилых дворов было — 490, в настоящее время — 200. Большинство пустующих дворов разрушено, оконные, дверные рамы вытащены. Точного учета населения нет. С 1/I-32 г. по день обследования умерло по сви-

дательству секретаря партичайки тов. Ищенко до 30 чел. С 1/III-32 г. по день обследования — 15 ч. Бывают дни, когда умирают по три человека, трупы нередко лежат по три—четыре дня, так как некому хоронить. Из взрослого населения в селе по преимуществу остались: женщины и старики, а также дети. Имеют место случаи, когда смертность просто не регистрируется, чтобы не подымать "шуму". "Настроение колхозников характеризуется основным заявлением, "что мы скоро все умрем". На колхозном собрании были выступления с такого рода заявлениями: "Вы у меня колхозом жизнь отняли", "мы умираем", "нам и пуля не страшна". Накануне обследования, вытащенные 6 дохлых лошадей в течение часа бывшими колхозниками изрублены и растищены по домам. По свидетельству секретаря партичайки, он сам видел, как на дохлую лошадь человек десять набросились с остервенением и растищили ее в течение нескольких минут. В школе в младших группах процент отечных детей достигает 5%. Фондов в колхозе нет никаких. Мною лично была проведена проверка состояния следующих семей:

1. Колесник Филипп Арсентьевич — 6 малых детей, мать и дети отечные. Отец, по заявлению семьи, тоже отечный. Дома его, в момент проверки, не было. Едят шелуху. Семья имеет 500 трудодней.

2. Хаврюта Иван Прокофьевич, отец бригадир, 4 малых детей, все дети изможденные и отечные, 2-х летний отечный ребенок умирающий. Питается только шелухой. Семья имеет 420 трудодней. Отец желтый, изможденный, едва держится на ногах.

3. Чумаченко Макар Игнатьевич, отец красноармейца, 330 трудодней. Отец изможденный и не подымается. Когда я вошел в комнату, он стал просить кушать. Письмо сына красноармейца мною изъято. Процент семей, находящихся в таком состоянии, достигает 15-ти.

с. Обозновка: Заколоченных хат — 150. Красноармейских семей — 3. Никакой помощи не получают. Обследованы были семьи следующие: 1) Ярошенко Трофима. Четверо детей. Один ребенок отечный, остальные дети истощены. Едят падаль,

2) Ищенко Афанасий — двое детей, имеет 500 трудодней, едят падаль.

3) Кононенко Федосья — 6 детей, активистка (в колхозе с 1929 года), в прошлом году имела 1240 трудодней. Семья ест падаль.

4) Кононенко Митрофан — 9 детей, в колхозе с 1929 г., дети крайне истощены, едят падаль.

5) Дыбенко Владимир — 2 детей, едят падаль.

6) Грабенко Михаил, имеет — 800 трудодней, 6 детей, едят падаль.

с. Екатериновка — работоспособных мужчин осталось — 20 ч., красноармейских семей — 2, помощи не получают никакой. Обследованы были следующие семьи:

1. Смирницкий Андрей — в колхозе с 1929 г., семья ест падаль.

2. Запорощенко Екатерина, в колхозе с 1929 г., член сельсовета, ест падаль.

3. Смирницкий Логвин — 4 детей, едят падаль.

При обследовании указанных семей по этим двум селам, в некоторых семьях были обнаружены запасы падали.

По селам Компаниевки и Суслово было проведено обследование 25-ти семей колхозников. Большой процент колхозников выбыл — в Суслово свыше 40%, в Компаниевке выбыло до 60%. Было хозяйств — 714, осталось — 283. Остались преимущественно старики, женщины, дети. Состояние колхозников тяжелое. Большинство обследуемых страдают голодными отеками. Голодают также красноармейские семьи.

1) Колтунов Григорий, имеет вместе с женой 480 трудодней. 4 отечных детей.

2) Николенко бригадир, имеет 600 трудодней.
3) Мамыга 4 детей, сын красноармеец в авиационной школе в г. Борисоглебске.

4) Николенко — 1000 трудодней.
5) Босой Василий — 400 трудодней, 4 детей.

Все обследованные семьи в большинстве едят падаль.

Была обследована салотопка у села Компаниевки. На месте салотопки найдено много трупов дохлых лошадей и человек двенадцать колхозников, режущих падаль. В школах на почве крайнего истощения, имеют место частые случаи обмороков. Например, последние дни были обмороки у следующих детей: Карасюка из 4-й группы, Полудня из 5-й группы и Шателя из 5-й группы. Настроение обследованных колхозников подавленное. Жалобы носят лишь характер мольбы: "Дайте кушать". Лишь в Суслове группа колхозников 10/III пытались организованно требовать возвращения своих коров. В Суслове и в Компаниевке никаких фондов нет.

По Вишняковке и Аннинском обследованием также установлено, что значительный процент колхозников из сел выезжают. Путем личной проверки членом комиссии было установлено, что около 20 семей пытаются исключительно падалью. Есть голодные отеки. Красноармейские семьи помощи не получают.

Район В-Байракского сельсовета с селами В-Мамайка и Сазоновкой, представляют относительное благополучие. Обследованием не было установлено приема пищи падали, хотя слухи об этом имеют место. По преимуществу предметом питания является макуха, шелуха, бурак.

Некоторые замечания по обследованию.

1) Отмечается, что представители власти на местах, председатели сельсоветов, секретари ячеек, даже уполномоченные партийного комитета, пытаются слушаев голода не замечать и о них никому не говорить. Более того, в некоторых случаях пытаются скрыть смертность (Тарасовка).

2) Наш район в смысле инфекционных заболеваний является благополучным.
3) В подавляющем большинстве обследованных сел точного учета населения нет.
4) Употребление падали в пищу, в обследованных селах, стало массовым явлением.
5) Умирают в большинстве люди преклонного возраста и дети.
6) В большинстве обследованных колхозов, собственных фондов никаких нет.
7) Подавляющему большинству, голодающим красноармейским семьям, помочь никакой не оказывают.
8) Настроение колхозников подавленное. Однако жалоб никаких нет, а имеют лишь место просьбы о помощи.
9) В настроении колхозников господствует основной мотив: "умрем от голода".

Члены комиссии: (Кондрашов) (Рабинович)
(Ерхун) (Слипченко)
(Зайцман)

16/III-32 г.

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5225. — Арк. 5—8.

Витяг з протоколу Української Економічної наради щодо складу Української республіканської експортної наради

17 березня 1932 року

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 7/672
з 17/III- 1932 року

Слухали

Постановили

29. Про склад Української

29. На зміну постанови ЕН

республіканської Експортової УСРР від 10 березня 1931 наради року (прот. № 6, п. 13) та на виконання постанови РНК СРСР від 12/ІХ-31 р. про

"Положення про експортові наради" затвердити такий склад Української експортової наради:

Голова Експортової наради — ДУДНИК А. М.
Заст. — УпНКЗТ — т. КАТЕЛЬ М. А.
Відпов. секретар — т. Запорожець.

Члени Української республіканської експортової наради — УпНКЗТ — т. ЛУСЬ
— НК РСІ — т. БРОУН
— НКЛП — т. ВІНОКАМЕНЬ
— НКЗС — т. КУШНІР
— НКФін — т. РЕКІС

Уповноважений Комітету по заготівлях — т. СТЕПАНСЬКИЙ
ОДПУ — т. КАРЛСОН
Держбанку — т. ПЕВЗНЕР
ВУРПІС — т. ОДИНЦОВ
Укркргоспцентр — т. МУСУЛЬБАС
ВУКС"у — т. ГРИНЬКО

Вукомпромвиробспілки — т. КУЗНЕЦОВ
УпНКшляхів — т. ЛАВРИЩЕВ
УпНКЛіспром — т. СЕМЕНОВ

Голова Української Економічної наради — (В. ЧУБАР)
Секретар Української Економічної наради — (БЛЕЄР)

Завірена печаткою Української Економічної наради машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 59.
На документі є помітка: "Уп. Комітету по заготівлях т.
Степанському".

Протокол наради у Торгпредставництві СРСР у Швеції щодо роботи хлібного відділу

17 березня 1932 року

Не подлежить оглашенню.
Протокол

Совещания у Торгпреда СССР в Швеции
17. III. 1932.

Присутствовали: т. Канделаки Д. В., Председатель Экспортхлеба
т. Киссин и Уполномоченный Экспортхлеба т. Анисимов.

Слушали: О работе Хлебного Отдела Шведского Торгпредства.
Постановили:

1. Констатировать, что в 1931 году продано 68 тысяч тонн зерна против 35 тысяч тонн в 1930 г. Отметить, что в общем работа Отдела протекала нормально, в особенности достигнуты хорошие результаты работы с овсом.

2. Предложить Хлебному Отделу в Швеции принять все меры к тому, чтобы экспортный план 1932 г., присланный Берлинским центром, был выполнен на все 100%, для чего:

а) тов. Анисимову установить непосредственную связь, путем обедов и. проч., с крупнейшими фирмами;

б) разослать крупнейшим фирмам данные о качестве нашего зерна, в частности нашей пшеницы (материал получить в Гамбурге);

в) взаимоотношения с агентами построить на базисе пропорционально увеличивающегося процента комиссионного вознаграждения, в зависимости от количества проданного товара, взаимоотношения с сельскохозяйственной кооперацией построить на этом же принципе;

г) разработать вопрос о комбинированных отгрузках в Даннию и Швецию;

д) тов. Анисимову обратить особое внимание на непосредственную работу с кооперацией.

Считать необходимым для Торгпредства при установлении связей оказывать тов. Анисимову максимальную помощь;

е) для того, чтобы дать возможность т. Анисимову посетить южные потребляющие районы, — подкрепить Хлебторг на первые месяцы сезона (август—октябрь) оперативным работником из Гамбурга или Москвы.

3. Предложить соответствующим директоратам Экспортхлеба обратить особое внимание на обеспечение Швеции оффертами по жмыхам, кукурузе и отрубям.

4. Предложить ДПК Экспортхлеба:

а) при составлении маневренного плана по урожаю 1932 г. обратить особое внимание на обеспечение Швеции высококачественной и сильной пшеницей.

б) разработать оферты по урожаю 1932 г. для Швеции на базисе качественных показателей (процент протеина, клейковины и проч.), что даст возможность в Швеции производить продажи пшеницы с гарантией химического качества.

5. Обязать тов. Анисимова во всех случаях, когда директораты Экспортхлеба не оказывают должной помощи по развитию работы в Швеции, немедленно доводить до сведения Правления Экспортхлеба, привлекая к этому также Торгпреда.

6) В исполнение директив обязать тов. Анисимова, в целях экономии накладных расходов, принять все меры к тому, чтобы максимально сократить число портов выгрузки, доведя их в среднем максимум до 3-х.

Пункт о снижении накладных расходов взять сектору снижения накладных расходов Экспортхлеба на особый учет.

Предложить Дику добиться перед Совфрахттранспортом, чтобы порты Норчепинг и Дюрен, как ближайшие друг другу, считать в чартер-партии как один порт.

7. Предложить тов. Анисимову ежемесячно производить

анализ снижения накладных расходов по проданным хлебопродуктам в Швеции.

Торгпред СССР в Швеции
(Канделаки)

Уполномоченный А/О "Экспортхлеба" в Швеции
(Анисимов)

Председатель Экспортхлеба
(Киссин)

Машинописна копія.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 426. — Арк. 2—4.

Директива наркомату постачання УСРР про децентралізовану закупівлю хліба для місцевих потреб у зв'язку зі скороченням фондів його централізованих ресурсів

19 березня 1932 року

Київ — чотири тисячі тонн

Одеса — дві тисячі п'ятьсот тонн

Вінниця — одна тисяча шістсот тонн

Харків — п'ять тисяч тонн

Дніпропетр. — шість тисяч п'ятсот

Тираспіль — сто шістдесят тонн.

ОБЛОРГКОМІТЕТУ ОБСНАБУ.

Копія Облконторі Заготзерно.

Заготзерно. Тут.

Зв'язку скороченням фондів централізованих ресурсів хлібу за погодженням Уполкомзагсто дозволяється Вам певних районах Вашої області провадити заготівлю озимої пшениці жита та круп'яних культур всього в розмірі (дані на початку документа — Упор.) тонн в покриття затвердженого для Вашої області пляну постачання на період до першого липня цього року крім Заготовляти інші культури для потреб постачання забороняється крім В добовий термін телеграфне Уполкомзагсто для затвердження список районів що будуть

Вами відібрані для заготівлі з зазначенням передбачаємого розміру заготівель по кожному району крік До затвердження списку районов Упокомзагсто розпочинати роботу забороняється крік Заготівлю озимої пшениці жита та круп'яних культур провадити за слідуючим порядком: ПЕРШЕ. Заготівлі організуються Облоргкомітетами через Райвиконкоми відповідних районів за методами та цінами, що встановлені для централізованих хлібозаготівель. ДРУГЕ. Заготовляємий хліб у разі потреби дозволяється здавати на пункти Заготзерно який переховує його цілком окремо від централізованих ресурсів за окремим погодженням з місцевими організаціями та вказізками Всеукраїнської Контори Заготзерна.

ТРЕТЬЕ. Всі витрати по внутріобласному пересуванню хліба відносяться за рахунок місцевих організацій. ЧЕТВЕРТЕ. Заготзерно що приймає хліб місцевих заготівель веде йому окремий облік поза графою централізованих ресурсів крік Категорично забороняється Заготзарно відпускати хліб на постачання авансови з централізованих ресурсів рахунок покриття цієї видачи з майбутніх місцевих заготівель. П'ЯТЕ. Остаточний термін для закінчення місцевих заготівель встановлюється ПЕРШЕ ТРАВНЯ. ШОСТЕ. Все надходження мірчука повністю зараховується до централізованих ресурсів СЬОМЕ Переведення місцевих заготівель ні в якому разі не повинно негативно відбитись на мобілізації насіннівих фондів

НАРКОМ ПОСТАЧАННЯ

САПОВ

19/III-32 р.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 360. — Арк.
208, 209.

Протокол наради в Українському сортонасіннєму тресті щодо утворення в центрі і на місцях експортосередків
19 березня 1932 року

ПРОТОКОЛ №2

наради експортного осередку УСНТ від 19/III-32 р.

Присутні: т. Сардико, т. Енгельман, т. Гордзієвич,
т. Плевако, т. Шевченко.

СЛУХАЛИ: Інструкції НКЗС СРСР та НКЗС УСРР та настановлення експорт. наради при НКЗС УРСР про утворення експортосередків в центрі та по радгоспах для виявлення та вироблення експортної та новоекспортної продукції.

УХВАЛИЛИ: Вважати за можливе виділити низку радгоспів в системі УСНТ, які спеціалізувати на виробленні експортної продукції.

Одночасово довести до відома НКЗС УСРР про те, що УСНТ вирощує в радгоспах лише чистосортове насіння ріжніх культур як зернових хлібів, трав, городніх та технічних, тому виділення спеціальних радгоспів, працюючих на експорт, можливе лише в разі, коли НКЗС УСРР вилучить експортну частину продукції, яку вироблятимуть ці радгоспи з Держсортфонду Республіки.

СЛУХАЛИ: План роботи експортних осередків по системі УСНТ.

УХВАЛИЛИ: Із культур, які вирощує система радгоспів УСНТ можливо довести до експортних кондицій таке насіння:

- 1) Конюшина червона двохукосна.
- 2) Еспарцет.
- 3) Люцерна французька.
- 4) Насіння буряків кормових.
- 5) Насіння моркви кормової.
- 6) Горох польовий.
- 8) Сафлор, мак, ріпак.
- 8) Соняшник.

- 9) Насіння кавунів.
- 10) Насіння огірків.
- 11) Насіння зернових хлібів.

Для вироблення експортних кондицій насіння вищезазначених культур вважати за можливе виділити такі радгоспи:

1. Корчунок.
2. Червона Хвиля.
3. Гоноратка.
4. Тетієв.
5. Тхорівка.
6. Сагайдак.
7. Нансен.

Просити НКЗС УСРР затвердити ці радгоспи як працюючі на експорт, продукцію яких треба виключити з планів заготівель насіння в Держсортфонд.

Після затвердження НКЗС довести пляна виробництва до радгоспів, де утворити спеціальні експортні осередки, на які покласти відповідальність за приведення в життя директив Ц.Е.О. Осередкам запропонувати висунути зустрічні пляни та надіслати відповідні забов'язання про виконання плянів.

Перелік культур та насінньової продукції по вищазазначеній радгоспах, яка призначається на експорт, до цього додається.

СЛУХАЛИ: Про новоекспорт.

УХВАЛИЛИ: Звернувшись з листом до всіх радгоспів УСНТ й запропонувати виділити контингенти для новоекспорту продукції радгоспів, яка є, їй у першу чергу фрукти, рибу, сорго-ві віники, сафлоріний квіт, мак, рицина і т. і.

Голова	(САРДИКО)
Секретар	(ЕНГЕЛЬМАН)

ПФ 25/ІІІ-32 р.

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1207. — Арк. 14, 15.

Розпорядження начальника хлібофуражного управління при Уповноваженому Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР Вайнштока Всеукраїнській конторі "Заготзерно" щодо безумовного відвантаження до Татарської АРСР гречки

23 березня 1932 року

С. Р. С. Р.

РАДА

Праці та Оборони

Комітет Заготівель

Уповноваж. на Україні

23/ІІІ-1932 р.

№ 361

Д. терміново

ДО ЗАГОТЗЕРНО

Копія: До СОЮЗКРУПИ

-"- До УКРАНКАРКОМЗЕМУ

Словіщаемо нижчеазначене розпорядження Комітету Заготівель при РПО в справі відвантаження гречки за межі України та бронювання гречки в резерв Раднаркому для посівних потреб України і Союзу:

"Подтверждаем, что Союзкрупой дан наряд отгрузку Татарии сорок пять тысяч центнеров гречихи тчк Вашей республике нужд Союза бронируйте триста тысяч пудов семян гречихи резерв Совнакома 2333 =ЧЕРНОВ".

Негайно приступіть до вивозу до Татарії додаткову кількість 100.000 пуд. гречки та дайте розпорядження Вашим М/К (місцевим конторам. — Упор.) забронювати на посівні потреби 300.000 пудів гречки; копію цього розпорядження, а також про хід виконання броні сповістіть Уполкомзагсто.

НАЧ. ХЛІБОФУР. УПРАВЛІННЯ (Вайншток).

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 50.

Телефонограма начальника хлібофуражного управління
при Уповноваженому Комітету заготівель при РПО
СРСР по УСРР Вайнштока до Всеукраїнської контори
"Заготзерно" щодо безумовного відвантаження кукурудзи на експорт

25 березня 1932 року
ПОСІВНЕ ТЕЛЕФОНАДА 374
ДО ЗАГОТЗЕРНО — особисто тов. БРО

УПОЛКОМЗАГСТО одержано від Комітету РПО, копія Загозерно, телеграфне розпорядження №34020 про відгрузку на експорт 20.000 тонн кукурудзи й закінчiti цю відгрузку не пізніше 4-го квітня ц. р.

Зазначене завдання має особливу важливість й тому негайно переключіть потрібну кількість сушарень на першочергове сушіння кукурудзи, призначеної для зазначеного експортного завдання.

Про реальність даної Вами конторам рознарядки на 20.000 тонн кукурудзи, забезпечення підсушки і строк виконання відгрузки цієї кількості — повідомте УПОЛКОМЗАГСТО не пізніше 25-го цього березня.

НАЧ. ХЛІБОФУРАЖН. УПРАВЛІННЯ
ПРИ УПОЛКОМЗАГСТО ВАЙНШТОК
25/III- 32 р.
Приняла: Бочарова.
Передала: Курбатова.

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 47.

Постанова Ради народних Комісарів СРСР про відпускання колгоспам і радгоспам ярої насіннєвої і продовольчої допомоги

26 березня 1932 року

СЕКРЕТНО
ПОСТАНОВЛЕНИЕ №439/96/с
СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ СОЮЗА ССР
26 марта 1932 г.,
Москва, Кремль

О хлебофуражном балансе
СОВЕТ НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ СОЮЗА ССР
постановляет:

Ввиду отпуска колхозам и совхозам яровой семенной и продовольственной помощи в размере 44,4 млн. пудов, что не было предусмотрено хлебофуражным балансом 1931/32 г., а также ввиду значительных недозаготовок продхлебов (около 100 млн. пуд.), что вызывает необходимость сокращения расходования хлеба на остающиеся до нового урожая месяцы, признать необходимым:

1. Утвердить план отпуска продхлебов на период март—июнь в размере 217,7 млн. пуд. (в зерновом исчислении) сверх семиссуды и продпомощи колхозам и совхозам, в том числе: общее снабжение 141 млн. пудов (в том числе на снабжение рабочих совхозов 7,6 млн. пудов, из коих 0,6 совхозам Сахаротреста и 4,5 млн. пудов животноводческим совхозам; специального назначения 31,2 млн. пуд.; путина — 3,8 млн. пуд.; цветметзолото — 3,1 млн. пуд.; северные окраины и водный завоз — 5,1 млн. пуд.; промышленность — 18,1 млн. пуд.; Военвед — 7,9 млн. пуд.; спецпереселенцы — 1,8 млн. пуд.; торф — 1,4 млн. пуд.; ЛОН — 1,2 млн. пуд.; животноводство — 1 млн. пуд.; экспорт (Монголия) — 0,6 млн. пуд.; отчисления местам за перевыполнение плана хлебозаготовок — 3,6 млн. пуд., манная крупа — 1,4 млн. пуд.; утери — 1,5 млн. пуд.

2. Утвердить распределение отпуска продхлебов на общее снабжение на период март—июнь по республикам, краям и областям, согласно прилагаемой таблицы №1.

3. Утвердить представленный Комитетом заготовок при СТО план расхода по овсу, ячменю и кукурузе (сверх отпу-

щенной семссуды колхозам и совхозам) на период февраль—июль (см. таблицу №2).

4. Установленный настоящим постановлением план отпуска хлеба считать окончательным.

Предложить СНК республик и краевым и областным исполнительным комитетам снабжение предовольствием и фуражем производить жестко в пределах установленных для республики (области, края) планов, причем дальнейший прирост контингентов снабжаемого населения (в связи с развертыванием строительства) должен быть обеспечен хлебоснабжением также за счет установленных настоящим постановлением по областным планов.

При сокращении снабжения хлебом населения из централизованных ресурсов сохранить нормы снабжения рабочих по особому списку и по списку № 1, произведя сокращение по спискам №8 п 2.

5. Разрешить Комитету заготовок при СТО при отпуске хлеба из централизованных ресурсов на период март—июнь засчитывать остаток гарнцевого сбора по всем районам в план снабжения соответствующих республик, краев и областей.

По Нижегородскому краю, Западной области и Ивановской области, сверх остатка гарнцевого сбора, засчитать в план снабжения этих областей также и недозаготовленную часть продхлебов по установленному для них плану хлебозаготовок.

6. СНК СССР предупреждает СНК республик и краевые, областные исполнительные комитеты, что обеспечение минимально необходимых потребностей страны в хлебе и зернофураже до нового урожая возможно только при максимальной экономии в расходовании хлеба и недопущении какого бы то ни было перерасхода против утвержденных планов снабжения и поэтому обязывает их привлекать к строжайшей судебной ответственности лиц,

виновных в перерасходе хлеба против утвержденных планов.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ СОВЕТА

НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ

СОЮЗА ССР: В. Молотов (Скрябин).

УПРАВЛЯЮЩИЙ ДЕЛАМИ СОВЕТА

НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ

СОЮЗА ССР: П. Керженцев.

Верно:

Машинописна копія.

РДАЕ: Ф. 8043.— Оп. 11.— Спр. 44.— Арк. 140, 141.

Постанова Ради Праці і Оборони про насіннєдопомогу Україні

27 березня 1932 року
СЕКРЕТНО

ПОСТАНОВЛЕНИЕ №293/108 с

СОВЕТА ТРУДА и ОБОРОНЫ

"27" марта 1932 г.

№10 О семпомощи Украине.

Совет Труда и Обороны постановляет:

Отпустить СНК УССР в качестве семссуды из госфонда 5.000 тонн овса, обязав СНК УССР заложить в госфонд 3.000 тонн ячменя, пригодного для посева.

Председатель Совета Труда
и Обороны

В. Молотов (Скрябин).

Секретарь Совета Труда
и Обороны

И. Мирошников.

Верно:

Машинописна копія.

РДАЕ: Ф. 8043.— Оп. 11.— Спр. 44 — Арк.
140, 141.

Телеграма уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР в УСРР М. Степанського до Москви з просящою відмінити вивізні наряди на зерно за межі України, що загрожує зливом посівної на місцях

28 березня 1932 року

МОЛНИЯ МОСКВА КОМЗАГСТО

Союзнаркомзем Союзкрупа распорядилися Заготзерно отгрузить Урал 1000 тонн гороху за счет уменьшения утвержденной Вами брони гороху нужд України тчк Вся украинская броня установленная Вами разверстана назначениям районам Частью уже колесах тчк Наставляем отмене вывоза иначе срывается план посева зпт пополнить уменьшение брони заготовками невозможно молнируйте решение

УПОЛКОМЗАГСТО СТЕПАНСКИЙ

Уполкомзагсто 28/III-32 г.

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 29.

Доповідна всеукраїнських заготівельних контор до Української республіканської експортної наради щодо закріплення посівів для експорту зерна з урожаю 1932 року

29 березня 1932 року

Не підлягає оголошенню.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ
ЕКСПОРТНОЇ НАРАДИ

Від Укрконтори ЗАГОТЗЕРНО

Від Укрконтори ЕКСПОРТХЛІБ

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

Про закріплення посівів для експорту 1932—33 року.

1. Згідно з постановою Союзного Наркомзему з 8.III-ц. р. по Україні підлягало до закріплення на експорт різних ярових культур — 1808,3 тис. тонн.

Зазначену кількість розкладено спільно з виробляючими організаціями (УКРТРАКТОР, ЗЕРНОТРЕСТ та СВЕКЛОТРЕСТАМИ) по областях та виробничих об'єднаннях.

Відомість розподілу закріпленого зерна на експорт до цього додається.

2. Водночас встановлено розмір закріплення для експорту озимих культур жита та пшениці з посівних площ, закріплених для експорту восени 1931 року по областях та виробничих організаціях.

Відомість розподілу по областях та організаціях до цього додається.

3. Згідно з постановою Комітету Заготівель при РПО з 18.IV ц. р. № 110, встановлені базисні кондиції для експортного зерна, що його здають з закріплених посівів, а також премії за партіонність та боніфікацію, за підвищенню якості зерна проти базисних кондицій.

4. Згідно з переведеною розкладкою по лінії ЗАГОТЗЕРНО та ЕКСПОРТХЛІБУ дані вказівки областям про доведення плянів закріплення до окремих виробничих одиниць, а також про складання угод з виробничими одиницями на здачу зазначененої кількості експортного зерна так по ярових, як і по озимих культурах, причому запропоновано широко популяризувати постанову Комітету Заготівель про премії та боніфікації, а також про те, що 30% цієї премії призначено для преміювання бригад колгоспів та окремих робітників, що сприяли підвищенню якості продукції.

5. З метою стеження за ходом кампанії по складанню умов лінією ЗАГОТЗЕРНО встановлено 5-ти денну звітність з одержанням першої зводки на 25 квітня ц. р.

6. Необхідно відмінити, що лінією НКЗС та виробничих об'єднань не вжито відповідних заходів до забезпечення проведення кампанії по закріпленню для експорту відповідних контингентів зерна та щодо забезпечення високої якості цьо-

го зерна, а саме: не виділено осіб, що персонально відповідають за проведення цієї операції, і на місцях не спущено вказівок про конкретні міроприємства для забезпечення виробництва зерна експортної якості.

7. Для забезпечення успіху переведення міроприємств по закріпленню зернової продукції для експорту необхідно зосередити увагу як центральних виробничих об'єднань, так і виробничих одиниць на місцях, на тому, щоб для виробництва експортної продукції було відведенено лани краще оброблені та забезпечені насінням кращої якості.

Треба довести плян закріплення не лише до окремих МТС та колгоспів, але до окремої бригади, а також проробити конкретні міроприємства агротехнічного та організаційного порядку, щоб забезпечити виробництво зерна дійсно високої експортної якості.

8. Для цього необхідно, щоб НКЗС та виробничі об'єднання виділили окремих робітників, відповідальних за переведення цієї справи як в центрі, так і на місцях, для конкретного керівництва цією справою по всіх моментах виробництва, догляду, збирання та здачі експортного зерна.

Проект постанови до цього додається.

ВСЕУКРАЇНСЬКА К-ра ВСЕУКРАЇНСЬКА К-ра
"ЗАГОТЗЕРНО" (БРО) "ЕКСПОРТХЛІБ" (МОІСЕЄВ)

ВЕДОМОСТЬ ЗАКРЕПЛЕНИЯ ЭКСПОРТНОГО ЗЕРНА ОЗИМЫХ УРОЖАЯ 1932 года.

(В тоннах).

ОБЛАСТИ	ЗЕРНОТРЕСТ УКРТРАКТОР СВЕКЛОТРЕСТЫ				
	Пшеница	Рожь	Пшеница	Рожь	Пшеница
ОДЕССКАЯ	104500	1250	655100	578500	
ДНЕПРОПЕ-					
ТРОВСКАЯ	43800	200	636150	73158	
ХАРЬКОВСКАЯ	13700	2400	166200	83525	89000
КИЕВСКАЯ	-	-	119300	37375	43000
ВИННИЦКАЯ	-	-	146200	52715	49600
					3000

ДОНБАСС	11000	650	98800	20800	-	-
А.М.С.С.Р.	-	-	50100	5200	-	-
УКРАИНА	173.000	4.500	1.871.900	330.623	182.000	26.700

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1217. — Арк. 36—38.

Телеграма заступника голови Комітету заготівель при Раді праці та оборони СРСР М. Чернова уповноваженому Комітету по УСРР М. Степанському з вимогою безумовного виконання в березні 1932 року експортних завдань з відвантаження кукурудзи

29 березня 1932 року

436 МОСКВЫ 6762 20 29 20 15= ПР ХАРЬКОВ УПОЛКОМЗАГСТО СТЕПАНСКОМУ ПРИМИТЕ МЕРЫ ОБЯЗАТЕЛЬНОМУ ВЫПОЛНЕНИЮ УСТАНОВЛЕННОМУ СРОКУ МАРТОВСКИХ ЭКСПОРТНЫХ НАРЯДОВ КУКУРУЗЫ ПРИНЯТЫХ МЕРАХ ТЕЛЕГРАФЕ 2672 = КОМЗАГСТО ЧЕРНОВ

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 23.

Телеграма начальника хлібофуражного управління Комітету заготівель при Раді праці та оборони СРСР Дагадєва уповноваженому Комітету по УСРР М. Степанському щодо відвантаження з УСРР гороху на Урал і квасолі в Поволжя

29 березня 1932 року

458 МОСКВЫ 6842 39 29 20 41= ПР ХАРЬКОВ УПОЛКОМЗАГСТО= 363 СОГЛАСОВАНИЮ СОЮЗНАРКОМЗЕМОМ НАРЯДЫ ВЫВОЗ КОН-

СКИХ БОБОВ АННУЛИРОВАНЫ ЗПТ ОСТАЮТСЯ В СИЛЕ ВЫВОЗ СЧЕТ УСТАНОВЛЕННОЙ БРОНИ ТОННАХ ДЛЯ УРАЛА ТЫСЯЧА ГОРОХА ЗПТ ДЛЯ СРЕДНЕЙ ВОЛГИ 110 ФАСОЛИ ЗПТ ДЛЯ НИЖНЕЙ ВОЛГИ 220 ФАСОЛИ 2659= ХФУ КОМЗАГСТО ДАГАЕВ

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 27.

Довідка про відвантаження зерна на експорт через Одеський порт за січень—березень 1932 року

31 березня 1932 року

ПОГРУЗКА ПАРОХОДОВ В ОДЕССКОМ
ПОРТУ В ЯНВАРЕ—МАРТЕ, 32 г.

№№	НАЗВАНИЕ П/Х	Когда	Всего	Диспач	Демуредж
п/п		грузился	погружено		
1.	"Коринтик"	22/I-32 г.	8.006.439	166.17/06	-
2.	"Вентворт"	-"-	7.354.256	174.7/06	-
3.	"Михаил-Н"	-"-	7.103.260	167.3/09	-
4.	"Мажестик"	23/I-32 г.	4.710.745	147.10/	-
5.	"Сурсумкорда"	-"-	8.128.845	211.17/6	-
6.	"Перракис-К"	29/I-32 г.	6.208.260	53.8/9	-
7.	"Ювентус"	22/II-32 г.	6.966.789	57.12/03	-
8.	"Бассопиаве"	-"-	6.826.260	87.16/03	-
9.	"Ассенционе"	-"-	7.135.552	3.15/	-
10.	"Дмитрос-Божиазидес"	29/II-32 г.	5.955.829	-	135.12/6
11.	"Хаджипатерас"	-"-	2.146.723	догрузка в Новороссийске	
12.	"Иоанис"	-"-	5.856.454	-	99.11/6
13.	"Карла"	-"-	7.212.917	-	60.-/6
14.	"София Теодоропулло"	-"-	1.959.860		
15.	"Валентино Кода"	-"-	7.129.080		11.17/6
16.	"Антониос Кидониефс"	-"-	6.400.641		208.15/
17.	"Кабото"	-"-	7.458.125		245.18/9
18.	"Ники"	-"-	848.503	(нерозбірливо)	

19.	"Лиана"	-"-	6.792.195	124.3/9	761.15/3
20.	"Тритон Морис"	-"-	2.000.650	14.6/8	
	31/III-32		116.201.623	1212-11	
	Гуман				

Машинописний оригінал з рукописними додатками.
ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 102. — Арк. 10.

Довідка про завантаження пароплавів експортним зерном в Одесському порту за січень—березень 1932 року

31 березня 1932 року

Рейсовые

ПОГРУЗКА ПАРОХОДОВ В ОДЕССКОМ
ПОРТУ В ЯНВАРЕ-МАРТЕ 1932 года

№№	НАЗВАНИЕ П/Х	П/Х	Когда	Всего	Диспач	Демуредж
п/п				грузился	погружено	
1.	"Феде"		10/I-32 г.	1.558.933	-	-
2.	"Самоед"		-"-	2.494.984	-	-
3.	"Франц Меринг"		-"-	264.100	-	-
4.	"Аббадия"		22/I-32 г.	1.400.210	-	-
5.	"Гоффредо Мамели"		23/I-32 г.	2.315.670	-	-
6.	"Диана"		29/I -32 г.	855.166	-	-
8.	"Франц Меринг"		22/II -32 г.	500.251	-	-
9.	"Веста"		-"-	314. 310	-	-
10.	"Красное Знамя"		-"-	1.860.500	-	-
11.	"Джианиколо"		-"-	1.103.744	-	-
12.	"Днепр"		27/II -32 г.	20.000	-	-
13.	"Чичерин"		-"-	445.248	-	-
14.	"Восток"		-"-	400.000	-	-
15.	"Красное Знамя"		-"-	1.268.217	-	-
16.	"Вац-Воронский"		-"-	30.236	-	-
17.	"Франц Меринг"		-"-	312.202	-	-
			31/III-32 г.	17.151.123		
			Гуман			

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 102. — Арк. 11.

Телеграма секретаря ЦК КП(б)У Василя Строганова всім обкомам, міськкомам і райкомам більшовицької партії Донецького басейну щодо мобілізації працівників заготівельних організацій на виконання планів експорту

31 березня 1932 року

ВСЕМ ОБКОМАМ КП(б)У МПК і РПК ДОНБАССА

Обеспечение выполнения плана экспорта освободите всех мобилизованных другие кампании работников заготконтор потребсистемы, переключив их выполнение плана экспорта

СЕКРЕТАРЬ ЦЕКА (СТРОГАНОВ)

31/III-32 г.

ЦК КП(б)У.

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5445. — Арк. 4.

Телеграма заступника голови Комітету заготівель при РПО СРСР М. Чернова уповноваженому в УСРР М. Степанському та керуючому Всеукраїнською конторою "Заготзерно" М. Меламеду про негайне відвантаження 17500 тонн пшениці до Закавказзя

1 квітня 1932 року

345 СР МОСКВЫ 8743 47 1 22 34

СРОЧНАЯ ДВА АДРЕСА ХАРЬКОВ КОМЗАГСТО СТЕПАНСКОМУ

ЗАГОТЗЕРНО МЕЛАМЕДУ

КОНТОРУ ЗАГОТЗЕРНО ВОЗЛОЖЕНО ОБЯЗАТЕЛЬСТВО ОТГРУЗИТЬ ЗАКАВКАЗЬЮ АПРЕЛЕЙ 17500 ТОНН ПШЕНИЦЫ НЕФОНДА ВВИДУ СОВЕРШЕННОЙ НЕОБЕСПЕЧЕННОСТИ ЗАКАВКАЗЬЯ ВОЗЬМИТЕ ОТГРУЗКУ ВАШЕ ЛІЧНОЕ НАБЛЮДЕНИЕ ОКОНЧАНИЕМ КРАТЧАЙШИЙ СРОК ПОЛУЧЕНИЕ ПОДТВЕРДИТЕ ТЧК

КОНТОРУ ЗАГОТЗЕРНО ОБЯЗЫВАЮ СУТОЧНЫЙ СРОК ТЕЛЕГРАФИРОВАТЬ ЗАГОТЗЕРНО ПОРТЫ СРОКИ ОТГРУЗОК. 31001 КОМЗАГОТ ЧЕРНОВ

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 22.

На документі є резолюція: "т. Вайншток. Надо об обеспечить" і помітка: "Запросити Заготзерно про наслідки виконання".

Лист заступника керуючого Всеукраїнською конторою "Союзхліб" Розенберга до Уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР М. Степанського щодо розпоряджень з Москви про використання продовольчих фондів

2 квітня 1932 року

**ВСЕСОЮЗНЕ ДЕРЖАВНЕ ОБ'ЄДНАННЯ
"СОЮЗХЛІБ"**

**ВСЕУКРАЇНСЬКА КОНТОРА
УПОЛКОМЗАГСТО ТОВ. СТЕПАНСКОМУ
НА ВАШ НОМЕР 305/41 от 28III-32 по вопросу распределения 2.IV.32 г.**

1. Согласно предложению нашего центра в Москве мы распорядились нашим конторам забронировать для посевных целей: проса — 24.500 тонн и гречихи 15.000 тонн и одновременно распорядились произвести в срочном порядке все необходимые мероприятия по определению пригодности к посеву и очистке.

2. По заданию на 20.000 тонн кукурузы в экспорт мы дали распоряжения местам о мобилизации всех мало-мальски пригодных для экспорта ресурсов кукурузы и направлении их на сушилки и порты. Одновременно разосланы на места работники для форсирования отгрузки. Из 20.000 тонн, назна-

ченных к отгрузке на март, по данным на 30/III отгружено 13.000 тонн и отгрузку остальных 7.000 тонн форсируем.

РОЗЕНБЕРГ

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 27.

Лист секретаря Київського обкуму партії Миколи Демченка до секретаря ЦК КП(б)У Станіслава Косюра про становище в Жашківському районі

6 квітня 1932 року

ДОРОГОЙ СТАНИСЛАВ ВІКЕНТЬЕВИЧ!

В Жашкове, где я нахожусь, очень напряженное положение. Здесь 3 дня тому разобрали на станции часть овса, прибывшего для Ставищ. Несколько я сейчас убедился, Райком, конечно, выпустил руководство из своих рук и этот разбор явился результатом всеобщего похода на Жашков для разбора семян, о чем велась по колхозам систематическая работа. На станции все время бродят и теперь группы людей, главным образом, женщин, оживленно что-то обсуждающих. Когда я круто повернулся к одной группке, она рассыпалась. С оставшейся женщиной я начал разговор, она сейчас же начала плакать, что двое детей умерло с голода, а теперь и им умирать с двумя детьми. Из СОЗа, говорит, получили всего 6 пудов. Работы нет. Тут же на станции группа женщин и детей — человек 30, из грязи вылавливает зерна кукурузы, дети сильно измождены, некоторые с явно обрюзгшим лицом, очевидно, припухлость. Одна женщина, заявившая, что семья имеет 740 трудодней, ведет самую отчаянную агитацию. Когда я заговорил с одним мальчиком, другая женщина говорит мне: "Не чіпайте його, він чотири місяці не бачив хліба".

По группам один разговор, может быть, в связи с тем, что

видят приезжих — партия ободрала, обманула, пока были хозяева, было что есть.

К сожалению, исключительное бездорожье и в самые угрожающие села, где были волынки, я не мог попасть, а в село в 4-х километрах попал только вечером.

Просил собрать бригаду, собрали 3-ю бригаду. Бригадир уехал на ст. Дно за хлебом. Пред. сельсовета заявил мне, что бригадир после его избрания заявил: "какой я без хлеба бригадир" и второй бригадир, говорят, уехал за хлебом.

В этом колхозе с семьями уехало немного. Колхозников, мужчин нет почти. Говорят уехали за продовольствием — маршрут Белоруссия, Ленинградская Область. После открытия собрания и небольшой вступительной речи пред. колхоза, вместо речей и вопросов сплошной гул и реплики, продолжавшиеся не меньше часа — "мы голодны, будет хлеб, будем работать, как и работали, мы все равно свалимся в поле, на этих конях все равно не посеешь". Собрание, длившееся четыре часа, все вертелось вокруг хлеба. Разошлись злые, неудовлетворенные. Резко выступил один колхозник, по заявлению местных руководителей — бедняк, ударник, единственный на собрании с явно припухшим лицом, изможденным. Лейтмотив выступавших — "як ми, хлібороби, і у нас все таки вродило, мусимо терпіти з голоду й вмирати". Руководители заявили мне, что три семьи не встают, со вздутыми животами, было уже 11 часов вечера, и я не пошел их смотреть, по их же заявлению, значительная доля питается суррогатами.

Никто и никому никакой помощи не оказывает, и колхоз никаких мер, чтобы добить продовольствие тоже не делает, кроме безнадежных попыток собрать у колхозников в порядке займа до нового урожая.

Характерно, что в Жашкове, который имеет семена, более тяжелое продовольственное положение, чем в Ставищах, которые не имеют почти ни фунта семян. Это потому, что

Жашков раздал гораздо меньше и сохранил семена. Ставище раздали по едокам много и выполняли план за счет семян. Там же на собрании выяснилось, что этот сравнительно небольшой колхоз не имеет денег, потому что ему должны разные организации 12 тысяч рублей. Оказывается, что в районе должны колхозам не менее 100 тысяч рублей, а вследствие этого в этом колхозе должны колхозникам даже за 1930 год, уже не говоря за 1931. Интересно, что никакой сукин сын, даже Секретарь РПК, несмотря на то, что происходят такие волынки, даже не вспомнили чем можно разрядить атмосферу. Я отдал распоряжение расплатиться, но есть организации, которые безнадежны. Местный сахзавод банкрот должен один 40 т. р., нельзя ли было бы как в прошлом году покрыть эту задолженность за счет хозорганов.

Этот колхоз тем интересен, что в волынках не участвовал и несмотря на то, что он к Жашкову один из самых близких, не участвовал в походе на станцию, говорят они, что другие села обещали им это попомнить. Политической заостренности нарочитой не было, но у большинства выступающих слезы наворачивались. В чем вина руководства колхоза района и области — нужно было категорически толкнуть приобрести картошку гречку, просо и даже жито за те ресурсы денежные, которые у колхозов есть, голодающим помочь и начать накапливать фонд общественного питания, если бы правление колхоза проснулось от этой спячки, можно было бы и у более имущих колхозников мобилизовать.

Хлеба у них действительно нет, я тут выдал району из наших резервов соцвзаимопомощи 1.500 пудов, но ведь у нас и в других южных районах такое же положение.

Я думаю, что я дал правильную директиву, чтобы колхоз где угодно купил картошки и семьям лежащим дал продовольствие. Нельзя же в самом деле, чтобы ударник-колхозник приходил на собрание опухшим.

Мне кажется, что при нашей помощи некоторой и представлении колхозам этих районов провести заготовку картошки и круп можно наладить питание детей, может быть, в форме горячих завтраков в школах и яслях и фонд общественного питания в колхозах. Без самозаготовок или гос. помощи выйти из положения им будет трудно.

Из-за полного сейчас бездорожья проникнуть в Ставищенский район не смог. Богудский подтверждает, что ряд колхозов семян не вывезут и даже фуражка. Здесь сыпано для них 22 вагона, мы решили применить грузовики.

Мне кажется, что ликвидировав задолженность и выдав причитающиеся колхозам и колхозникам авансы, толкнув колхозы на активную политику самозаготовок прод. и фуражка, можно взять колхозам инициативу и выбрать оружие у врагов, которые факты голода и отсутствия каких бы то не было фондов к посевкампании использовали здесь положение, а наши товарищи растеряны.

Сегодня опять в бригаде в Жашкове после сообщения бригадира и нескольких реплик ему, женщины плачут, мужчины потупились и некоторые тоже плачут: "дадут хлеб, будем работать. Дети умирают с голоду, опухли".

Выясняется, что колхоз тоже с 30 года должен колхозникам, но колхозу никто не должен, ему не выдают бурякового аванса. Такое положение вышло у него — все вбухал в строительство. Причем колхозники за весь год получили по 15—20 рублей на руки. Еще выяснилось, что согласно какого-то пункта устава правление с каждого, кто обобществил в свое время лошадь, требует за необобществленный фураж большие деньги — 70 рублей за лошадь, когда этот же колхозник за год от нас получил в три раза меньше. Оказывается, что в этом колхозе существует общественное питание за счет выданных отрубей для свиней, так как свиней кормят конскими трупами.

Я в этом колхозе уже говорил твердо о помощи, которую мы из средств области даем, сказал что колхоз должен поехать заготовить. Немножко приободрился народ.

Поехал посмотреть семьи. Можно прямо сказать, что я видел голодающую семью, других я не смотрел, чтобы задержаться в этой хате. Семеро малых детей, восковые лица, выпяченные животы, ручонки плетьми, немигающие глаза, типичный вид голодающих детей. Что за семья? 12 душ — 4 трудоспособных — 880 трудодней, вступил в колхоз в прошлом году, обобществил пару лошадей, 7 десятин земли — сердняк, имел две коровы, теперь одну — яловая. Получили все на свои трудодни 30 пудов хлеба, по его заявлению все работают в артели, на стороне совсем не работают, по книжке формально получил 470 рублей деньгами, все они получили 45 рублей. Этот расчет — это заем, страховка, газеты, половы, солома и товары. Я не успел сделать всего анализа. Причитается ему с колхоза 220 рублей. Говорит, что усадьба маленькая и огород у него был в поле, на теперь обобщественной земле. Между прочим, очень аккуратная хата с покрашенными окнами. По заявлению соседей берет домой копину, которую варят свиньям и собирает "лушпайки" картошки. Бригадир мой ректор ВУЗа Мущенко в соседнем селе видел наоборот батрачку, которая голодает вместе с семьей. Между прочим сегодня на вокзале, кроме сбора кукурузы, выбирают из грязи провонявшиеся бурачные корки, обмывают старательно в лужах и кладут в чистую марлю.

В этом колхозе и в колхозах, которые видел этот товарищ, также приехавший Богуцкий в общем настроение подавленное, но говорят только об одном, если будет хоть картошка в колхозе и поддержат в яслях детей, посем хорошо и дружно.

Богуцкий передает, что в Ставицанском районе издохло 480 лошадей за последнюю декаду возле Ставиц на салотопке Госторга скопилось более тысячи лошадиных трупов

непереработанных, которые теперь начали разлагаться.

Ну, я не помню, когда я писал так длинно. Сейчас перебираюсь в Тальное. Пидгаец по проводу сообщил мне, что получена помощь овсом, я надеюсь нас не забудете. Я не пишу о мероприятиях мною предпринятых.

Н. Демченко.

После приезда Му[сульбаса] выяснил, как кулаки подстроили голодный поход, напишу в следующем письме.

6.IV-32 Верно:

Копія. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5257.— Арк. 44—49.

На документі є помітка від 14 квітня 1932 року: "Надіслано на ознайомл. чл. та канд. ПБ. № 42213/т".

Звіт про виконання вивізних нарядів на зернові культури за межі УСРР

9 квітня 1932 року

Всеукраїнська Контора "ЗАГОТЗЕРНО"

**9.IV.32 р. ВИКОНАННЯ ВИВОЗНИХ
НАРЯДІВ ЗА МЕЖІ У.С.Р.Р.**

НА ЗАСІВЗЕРНО ЗА СТАНОМ на 9.IV.1932 року.

(на тонни)

Назва областей, до Кільк. за Кільк., на яку Рознаря- ВІДВАНТАЖЕНО
яких засівзерно завдан. правл. надійш. розн. джено за день з початку
завозиться кампанії

ПШЕНИЦЯ

1-е завдання

Казахстанська	5000	5001	4997	-	698
---------------	------	------	------	---	-----

Уральська	32000	32000	32000	-	3200
-----------	-------	-------	-------	---	------

Разом	37000	37001	36997	-	3698
-------	-------	-------	-------	---	------

2-е завдання

Башкирська	8190	8190	8190	-	8190
------------	------	------	------	---	------

Уральська	8190	8198	8198	-	8198
-----------	------	------	------	---	------

Разом	16380	16380	16380	-	16380
КУКУРУДЗА зернов. вирахув.					
Білорусія	1892	1892	1892	-	1892
Північна	8	8	8	-	(не читається)
Східня	116	116	116	-	(не читається)
Московська	425	425	425	-	(не читається)
Іванівська	66	66	66	-	(не читається)
Нижегородська	109	109	109	-	(не читається)
Уральська	4193	4193	4193	-	(не читається)
Серед. Волзька	3203	3203	3203	-	(не читається)
Башкирська	800	800	807	-	(не читається)
Тат. республіка	973	973	973	-	(не читається)
Ц.Ч.О.	2447	2447	2447	7	(не читається)
Казахстанська	3923	3923	3923	-	(не читається)
Зах. Сибірська	-	-	-	-	(не читається)
Схід. Сибірська	187	187	187	-	(не читається)
Ленінград	117	117	117	-	116
Всього кукурудзи	22305	22305	22312	27	18074
ВІКА					
Брянська	80	80	80	-	68
Півн. Кавказька	1599	1565	1565	-	1640
Закавказька	446	446	446	-	482
Білоруська	1000	1000	1000	-	1006
Всього віки	3125	3091	3091	-	3195
ЯЧМИНЬ					
Московська	20	20	20	-	40
Казахстанська	150	150	150	-	150
Серед. Волжська	107	107	107	-	95
Півн. Кавказька	1850	1850	1850	-	1850
Всього ячменю	2127	2127	2127	-	2135
ГРЕЧИХА					
Татарські республіка	6149	6140	6140	-	6333
КВАСОЛЯ					
Серед. Волга	110	115	115	-	(не читається)
Н. Волга	220	221	221	-	(не читається)
КІНСЬКИЙ БІБ					
Західн.	21	21			

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 18.

Супровідний лист секретаря обкому ВКП(б) Центрально-Чорноземної області РСФРР М. Малинова до звернення секретаря Кантемирівського райкому партії Журилова щодо масового напливу голодних українців у прикордонні райони Росії

10 квітня 1932 року

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Всесоюзная Коммунистическая партия (большевиков)

Областной Комитет ВКП(б) Центрально-чernozemnoy области

№ 117/с г. Воронеж, месяца апреля 10 дня 1932 года

Секретно

г. Харьков, ЦК КП(б)У — тов. Косиору

копия: Обком КП(б)У — тов. Терехову

Препровождается копия письма, полученная от секретаря Кантемировского РК (ЦЧО) о наплыве граждан за покупкой хлеба из Укр. Обл. (Марковский и др. р-ны) для принятия соответствующих мер.

Приложение: Упомянутое.

Секретарь областного комитета

ВКП(б) ЦЧО (М. Малинов).

копия

Обком В.К.П.(б) С. секретно

тов. Варейкису

Начиная с февраля месяца с. г. с рядом лежащих районов Украины начался приток граждан за покупкой, меной и вымощиванием хлеба; в последние дни мешочники формальным образом наводнили район. Станция битком набита людьми, во всех селах ходят толпами люди, причем целыми семьями с маленькими детьми и дряхлыми стариками — положение с каждым днем становится еще больше угрожающим. До сего времени по крайней мере была угроза только со стороны морального действия на колхозников нашего района, но в данный момент начинает развиваться воровство

и даже прямой грабеж: в селе Н. Марковке ночью на 31/III были сбиты замки от картофелхранилищ колхоза и забран картофель, а 31 на 1/IV в селе Журавка приехала группа человек 20 в поле к буртам посадочного бурака — открыли бурт и прямо на подводах увезли бурак, причем сторожем было оказано сопротивление. Уже эти примеры заставили нас насторожиться, и мы дали указание усилить охрану колхозного имущества, особенно различных складов с продуктами и семенами. О действительно тяжелом голоде свидетельствует еще и такой факт: за последнее время в селе Кантемировка только за последние дни похоронено 12 человек, пришедших за хлебом с украинских соседских районов.

Но характерно то, что местные органы власти и партийные организации голодающих районов, судя по информации Пред. РИКа Марковского района, ничего не делают, чтобы как-то организованно послать на работу лишние рты и руки — (небольшие наряды на рабсилу не выполнены), а между тем люди — основная масса колхозников самотеком идут искать работу и хлеб. Мы бороться с этим наводнением голодающих при бездействии их местных руководителей бесполезны.

Такое положение не только по Кантемировскому, но (и) Ольховатскому, где я работал, Россошанскуму и др. южных районам (Центрально-Чорноземной области — В. С.).

Убедительная просьба к Вам, тов. Варейкис, договориться с Харьковским обкомом о том, чтобы вопрос об организованной даче голодающим работы, а отсюда и хлеба был разрешен немедленно, только в этом можно найти выход.

В порядке социалистической помощи мы на бюро РПК решили дать 1500 центн. пшеницы на посев Марковскому району, оторвав это количество от нормы высева по 5 килограмм с гектара (по заключению агронома без ущерба для урожая). Завтра во время пленума думаем поговорить с се-

кретарями колхозных ячеек с расчетом дать все возможное на помощь украинским районам.

С ком. приветом —

Секретарь Кантемировского райкома ВКП(б) (Журилов)
1 апреля 1932 года.

Верно: (підпис нерозбірливий)

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5255. — Арк. 15—17.

Телеграма заступника наркома зовнішньої торгівлі СРСР Мойсея Фрумкіна керівникам УСРР щодо забезпечення поставок яєць на экспорт

11 квітня 1932 року

123 МОСКВЫ 65 59 11 1 35 — 3 АДРЕСА ХАРЬКОВ СОВНАРКОМ ДУДНИКУ,
УПОЛНАРКОМВНЕШТОРГ КАТТЕЛЮ ЦК КПУ
ПОЯВЛЕНИЕ ЧАСТНОМ РЫНКЕ ЗНАЧИТЕЛЬНОГО КОЛИЧЕСТВА ЯЕЦ СО СНИЖЕНИЕМ ЦЕН ПРОЩУ ПОРУЧИТЬ ПРОВЕРИТЬ ПРИНЯТЫЕ МЕРЫ ДОБИТЬСЯ ВЫПОЛНЕНИЯ АПРЕЛЬСКОГО ПЛАНА ЭКСПОРТА ТЧК ДО СИХ ПОР ЯЕЦА ЭКС-ПОРТ НЕ ПОЛУЧАЕМ ТЧК СООБЩАЮ КОМИССИЯ ПОСТЫШЕВА ПОСТАНОВИЛА ОТТОВАРИВАНІИ ЗАГОТОВОВОК ЯЕЦ АНАЛИЗ ПОКАЗЫВАЕТ ЧТО ССЫЛКИ КЛІМАТИЧЕСКІЕ УСЛОВІЯ ЛІШЕНЫ ОСНОВАННЯ ТЧК ПРИНЯТЫХ МЕРАХ ПРОЩУ СООБЩИТЬ ЭС 10

НАРКОМВНЕШТОРГ ФРУМКИН

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 4312. — Арк. 99.
На телеграмі є резолюція: "Ознаменити Сапова. Архів".

Оперативна відомість про хід реалізації борошна та інших товарів на експорт

17 квітня 1932 року

Торгпредство СССР

в Турции

17 апреля 1932 г. ДИРЕКТОРАТ МУКИ Москва.

№5521 III

ЭКСПОРТХЛЕБ —

ДИРЕКТОРАТ МУКИ Москва.

ЭКСПОРТХЛЕБ —

Одесская контора Одессы.

Препровождаем оперативную ведомость реализации муки (отгрузки) и др. товаров

Страна и пункт Покупатель №№ Мука
назначения сделок ООО Ржанн. Б.крас- Кукуруза Цена за На сумму

Палестина—Яффа	Арон-Ханос	1503	25 т.	сейн.	ная	м/тонну		
" Яффа	" "	1513	170 -"	-	-	" 23,00	" 3910,00	
" Яффа	" "	1509	-	25 т.	-	" 25,00	" 625,00	
" Яффа	" "	1201	-	-	-	75 т. " 15,00	" 1125,00	
" Хайфа	" "	1513	118 т.	-	-	" 23,00	" 2714,00	
" Хайфа	" "	1513	-	-	82 т.	" 26,00	" 2132,00	
" Хайфа	" "	1202	-	-	30 т. " 15,00	" 450,00		
" Яффа	" "	1513	-	-	305 т.	" 26,00	" 7930,00	
" Яффа	" "	1518	-	-	38 -"	" 28,00	" 1064,00	
Северная Африка	" "	1517	20 т.	-	-	" 23,00	" 460,00	
Родос-Калимнос	Альхадей	1512	190 -"	-	-	" 24,00	" 4560,00	
Родос-Калимнос	" "	1512	310 -"	-	-	" 24,00	" 13440,00	
Родос-Калимнос	" "	1514	-	-	-	" 26,00	" 7400,00	
			833 т.	25 т.	712 т.	105 т.	\$46447,00	

Всего муки: 1570 т.   кукурузы - 105 т.

СПЕЦОТДЕЛ ЭКСПОРТХЛЕБА (ПАЛЬЦЕВ)

Машинописна копія.

ДАО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 126. — Арк. 124.

Постанова Української республіканської експортної ради щодо закріплення зернової продукції за областями та організаціями

27 квітня 1932 року

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Украинского Республиканского Экспортного Совещания
от 27/IV 1932 г.

По вопросу о закреплении экспортной зерновой продукции урожая 1932 года.

В соответствии с заданиями Союзного Наркомзема утвердить распределение контингентов, подлежащих закреплению по областям и организациям, согласно нижеследующей таблицы:

ОБЛАСТИ	Зернотрест	Укртрактор	Колхоз-		Свекло-
			центр	Тонн	
Одесская	213200	180140	210700	942770	126930
Днепропетровская	136100	93210	757510	970223	163190
Харьковская	76000	40100	64450	339340	171560
Киевская				245995	75920
Винницкая		343160		405365	129100
AMCCP		120500		93290	20745
Донбасс	28100	15550	291090	145750	39590

2. Принять к сведению заявление Наркомзема, что установленные планы по линии Тракторцентра, Колхозцентра и Зернотреста спущены в области.

3. Поручить НКЗ немедленно дать директиву всем Облземупрлениям о том, чтобы в случае отсутствия сортового зерна кукурузы, посевы производились бы рядовой кукурузой однотипичной по цвету и форме.

4. Придавая исключительное значение популяризации решения КомЗАГСТО о премиальных надбавках за качество и партионность продукции, сдаваемой на экспорт, поручить Наркомзему, Тракторцентру, Зернотресту, Колхозцентру и Свеклотрестам довести об этом решении до сведения всех производителей экспортной продукции (колхозы, совхозы и МТС) через свои районные организации.

Особенно популяризовать среди совхозной и колхозной массы об отчислении из всех партионных надбавок и надбавок за качество % зерна для премирования работников, непосредственно участвующих в организации производства и сдачи экспортной продукции высшего качества.

5. Ответственность за все мероприятия, относящиеся к организации производства и выполнение производственных планов по экспортной зерновой продукции возложить на председателя экспортного совещания при УЭС т. Кушнера.

6. Поручить Наркомзemu, УползагоСТО, Заготзерно и Экспортхлебу организовать декадник проверки: а) исполнение всех качественных требований, предъявляемых к производству экспортной продукции и проведения кампании по заключению дополнительных соглашений с производителями. Наркомзemu разработать детальную инструкцию по проведению декадника проверки. Декадник провести с 1-го по 10 мая.

7. Отмечая, что постановление от 3/X-31 г. об разработке специальных инструкций, правил, связанных с обеспечением сохранения высококачественного зерна, во всех процессах его производства и поручение не выполнено — поручить Наркомзemu совместно с Заготзерно и Экспортхлебом в двухдекадный срок разработать подробные инструкции о порядке сохранения качества экспортного зерна и преподать таковые всем производственным и заготовительным организациям.

8. Обязать Уполномоченного КомЗагоСТО т. ВАННИКА обеспечить проведение ГХИ обследование качества урожая 1932 года с тем, чтобы основное внимание было сосредоточено при обследовании на экспортных районах и экспортных культурах.

9. Обязать Украинскую контору Заготзерно в лице т. МЕЛАМЕДА провести до 1/6 следующие мероприятия:

а) Прикрепить производственные единицы, закрепленные для производства зерновой экспортной продукции, к соответствующим заготпунктам и элеваторам.

б) Разработать инструкцию по складированию и хранению и подработке экспортного зерна на заготпунктах и элеваторах и

в) организовать оперативный учет и отчетность заготовки, поступления и наличия экспортного зерна как в количествен-

ном выражении, так и по качественным показателям в соответствии с договорами продажи.

Форму отчетности и сроки ее представления согласовать Экспортхлебу с Заготзерно.

10. Поручить УполКомЗагСТО, Заготзерно и Экспортхлебу через свой низовой аппарат наладить систематический контроль над выполнением обязательств, принятых производственными единицами по производству продукции высокого экспортного качества.

Возложить на УполКомЗагСТО в лице т. Ванника ответственность за проведение системы мероприятий, обеспечивающих сдачу, хранение и отгрузку на экспорт зерна высокого экспортного качества.

11. Поручить всем Облэкспортным совещаниям взять под свое непосредственное наблюдение проверку выполнения всех мероприятий по области, связанных с производством и продвижением экспортной зерновой продукции.

12. Принять к сведению заявление представителя Укртрактора, что им обеспечивается организация при всех МТС комиссий Содействия производству высококачественной продукции, во главе с Зам. Директора МТС (ответственным за экспорт).

13. Принять к сведению заявление Укрколхозцентра, что последним дается директива по всей системе колхозов о том, что основной задачей Комиссии Содействия Экспорту в колхозах на ближайшее время будет работа по обеспечению производства зерновой экспортной продукции.

14. Поручить Наркомзemu, Экспортхлебу, Тракторцентру, Колхозцентру разработать в декадный срок проект проведения конкурса на лучший совхоз, МТС, колхоз.

УполНКВТ должен быть обеспечен премиальным фондом.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 444. — Арк. 289, 290.

Постанова Ради Народних Комісарів СРСР про повернення з портів продовольчих культур для потреб Комітету заготівлі при СТО

3 травня 1932 року

С. Секретно.

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 637/157/сс
СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ СОЮЗА ССР**

3 мая 1932 г., Москва, Кремль

О продкультурах.

СОВЕТ НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ СОЮЗА ССР
постановляет:

1. Обязать НКВнешторг вернуть из портов в распоряжение Комитета заготовок при СТО 15.000 (пятнадцать тысяч) тонн кукурузы и 2.000 (две тысячи) тонн пшеницы.

2. Поручить НКВнешторгу закупить на Дальнем Востоке 3,5 (три с половиной) милл. пудов зерна, а Госбанку — обеспечить перевод соответствующей суммы в инвалиюте.

3. Предложить НКВнешторгу из закупаемой в Персии пшеницы сдать Комитету заготовок при СТО 3 (три) милл. пудов.

4. Для товарного покрытия закупаемого в Персии зерна обязать Комитет товарных, фондов при СТО выделить дополнительно, сверх утвержденных годового и квартальных планов сдачи на экспорт:

а) хл. бум. тканей	— 65 ваг.	на сумму сиф персгранич.
(преимущ. фасонных)		900.000 руб. зол.
б) лесоматериалов	— " "	330.000 " "
в) парфюмерии	— " "	50.000 " "
г) кондитерских изделий	— " "	25.000 " "
д) силикатов	— " "	50.000 " "
е) трикотажа	— " "	300.000 " "
ж) бязи	— " "	60.000 " "
з) цемента	— " "	50.000 " "
и) обуви	— " "	35.000 " "
ИТОГО		1.800 .000 руб. зол.

Выделенные товары сдать не позже 1 июня 1932 г.

5. Предложить НКВнешторгу обеспечить прибытие закупаемой как на Дальнем Востоке, так и в Персии пшеницы на протяжении мая—июня 1932 г.

6. Обязать НКВод обеспечить доставку в Баку всего сдаваемого по Персидскому побережью Каспийского моря зерна до 1 июля 1932 г.

7. Обязать НКПС обеспечить подачу во внеочередном порядке, по требованию "Экспортхлеба", достаточного количества порожняка на персидскую границу (линия Тавриз).

8. Разрешить "Экспортхлебу" для проведения операции по закупке зерна командировать в Персию 8 специалистов-хлебников.

9. Возвращаемые из портов кукурузу и пшеницу обратить в снабжение Украины, а также завезти на Украину из ЦЧО 4 (четыре) милл. пудов зерна, сократив соответственно завоз хлеба в восточные районы.

10. Прекратить вывоз хлеба из Украины в Закавказье.

Зам. ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СОВЕТА
НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ

СОЮЗА ССР — В. КУЙБЫШЕВ.

УПРАВЛЯЮЩИЙ ДЕЛАМИ
СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ
СОЮЗА ССР — П. КЕРЖЕНЦЕВ.

Верно:

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 8043. — Оп. 11. — Спр. 44. — Арк. 42, 43.

Телеграма секретаря ЦК КП(б)У Василя Строганова
секретареві ЦК ВКП(б) Йосифу Сталіну щодо виконання
Україною експортних завдань у квітні 1932 року

8 травня 1932 року
МОСКВА ЦК ВКП(б) СТАЛИНУ
План сдачи экспорт апрель выполнен Украине 6589 тысяч 55,7

процента отдельным группам выполнение две точки Союзуголь 785 тысяч Рудоэкспорт 241 тысяч Промэкспорт 1417 тысяч Гущина 1770 тысяч Плодоэкспорт 16 тысяч Кустпромэкспорт 729 тысяч Рыбконсерв 41 тысяч Кожа 38 тысяч Продэкспорт 542 тысячи Разный экспорт 469 тысяч Лес 491 тысяча

СЕКРЕТАРЬ ЦК

ЦК КП(б)У.

8/V-32 г. 0951100/т

СТРОГАНОВ

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5445. — Арк. 6.

Телеграма голови Раднаркому УСРР Власа Чубаря до заступника голови Комітету заготівель при РПО СРСР М. Чернова щодо зменшення для України нарядів на хлібопродукти

9 травня 1932 року

МОСКВА КОМЗАГСТО ЧЕРНОВУ
КОПІЯ УКРПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

Наш уполномоченный сообщает Воронежка отсутствии нарядов муки згт уменьшение нарядов рожь десять тысяч двести тонн тчк При задержке разбронирования наличных ресурсов Украине перебои снабжении систематические згт совсем не снабжаются рабочие куда нужно завозить хлеб постройке дорог добыча бурых углей торфа строительство погранполосы Настаиваю на срочном выполнении директивы создания двухнедельного запаса Донбассе згт семидневного других основных пунктах.

В. ЧУБАРЬ

Верно: (підпис нерозбірливий).

9/V-32 г. Харьков, Совнарком.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 25.

Листівка з протестом щодо організованого голодомору в Україні, поширина на станціях Південно-Західної залізниці

16 травня 1932 року

ГЕНЕРАЛЬНОМУ СЕКРЕТАРЮ ЦК ВКП(б)
І ЦК КП(б)У

Заявление

от имени пятитысячной массы не скота, а еще наполживых людей, рвущих себя из крепких когтей искусственного голода, скитающихся по станциям и полустанкам Ю.Э.Ж.Д., обивающих пороги домов населяющих там жителей, какие на сегодня имеют у себя достаточный кусок хлеба и картошку.

Мы хорошо знаем, что наше заявление будет безответно, что по его прочитают и порвут как ничтожность, но мы не враги Советской власти и считаем своим долгом известить рычаг ее (хотя он достаточно осведомлен) о тех фактах, каких опровергать словесно нельзя. Мы убеждены в том, что вы, прочитав письмо, подведете строки цветным карандашом, и сделаете вывод: "Так говорит контрреволюция, это подлинные ее слова, это слова кулачества и его агентуры". Но мы искренне Вас убеждаем, что большинство читавших и слушавших это письмо людей, есть подлинно мозолистые труженики-бедняки, не высыхавшие от векового пота, и здесь на станциях мы видим, что тот, кто имеет средства, тот не стоит целыми неделями в очередях за билетом, ему деньги купят своевременно без очереди билет под Ленинград, Москву, Воронеж и куда он захочет — с конца в конец. Да спасибо хоть ему, он нас хоть за последние кальсоны накормит на станциях, он поставляет необходимый и давно невиданный хлеб и картошку, какую мы печем, отойдя от станций, и продолжаем застаивать очереди за билетом.

Мы, если не все читали, то большинство слушало статью центральной харьковской газеты "Коммунист" о делах управляющих органов Драбовского р-на. Мало-ли таких районов на Украине? А еще больших в таких районах голодных людей, каким счета подво-

дить сразу нельзя, им подведет итог явная голодная смерть, какая сейчас косит слабых и больше обиженных, а через несколько времени, если не заступятся за голодный народ, вредители садов и огородов против посыпаемой божеской милости, от недоедания наевшись фруктов и овощей, будем гибнуть от эпидемических болезней, как мухи от хороших мухоморов.

Разве рычагам советской власти неизвестно, что таких, а то во много раз хуже, как Драбовский районов много — почти вся Центральная Украина, разве мы не чувствуем, кто давал право отбирать последний кусок хлеба у колхозников, получивших минимальное количество продуктов из колхоза за выработанное им время, обеспечивающее его и семью всего лишь на несколько месяцев, а отнюдь не до нового урожая, разве сейчас нам не даст права почувствовать тот факт, что в колхозах работы непочатый край, а на общественное питание власти ничего не отпускают, а раз нечего кушать, то при всем желании и энтузиазме людей (есть ли он у голодного) работать нельзя — мы убеждены с факта как отказались работать и ушли в землю лошади, так ценные для нас, не посевши полей, но мы видим поля угищай озимой пшеницы, какие нужно было пересеять, но вследствии недостачи посевного ярых и рабочей силы они оставлены так, заростая сорняками. Разве мы не видим, что при такой постановке дела поля не увеличивают, а наоборот, уменьшают урожайность, как уменьшается и их объем по величине, не говоря о качестве. Разве мы не убеждаемся жизненными фактами, что мы бесценны, мы полугоядные валяемся по станциям, как никому не нужный хлам, при посадке в вагоны нам безнаказанно проводники вагонов разбивают руки, носы и дверями вагонов пересекают пальцы на перегоне Ромны—Бахмач.

Оборванные от недоедания, высохшие и почерневшие от ветров и солнца люди с котомками подходят к вагонам, предъявляют билеты, а молодой проводник — девушка с значком КИМа кричит: "Куда прешь, иди дальше", идут в задние вагоны, там спешит посадиться фельдсвязист ГПУ,

как сговорившись, повторяет фразу проводника, только изменив так: "Куда прешься, поедешь сборным". И вот, несмотря в зеркало, мы видим и чувствуем, что на наши лица голод свою ужасную печать наложил, и мы в обществе сытых проезжающих пассажиров кажемся недостойными. Разве нам неизвестно, что все партийные и ответственные совработники из закрытых распределителей получают все необходимое для существования и поддержки приличного вида своих лиц.

Мы больше чем уверены, что многие работники могут стараться доказать несправедливость описанного, но это могут делать только сытые, забывшие или не видившие горя мака...

Для предохранения от гулящего меча голодной смерти (ибо она ужасней всего на свете — всяких войн и бедствий) мы вносим три ценных предложения:

1. Немедля ни одной минуты, пока не поздно, во всех деревнях районов, охваченных голодом, открыть общественные столовые (не по обдирательско-комерционной цене), дать всем право питаться в них и имеющим документы о работе их на колхозном или других общественных работах.

2. Оказать помощь в смысле удовлетворения питанием нетрудоспособных и детей, лазящих по деревенских сорных и попельных местах, выискивая чего-нибудь съестного.

3. Для обеспечения дальнейшего существования дать право на пользование каждому колхозному двору никак не меньше одного гектара земли на обеспечение продуктами членов двора, до организации системы, какая обеспечит продуктами членов двора, до организации системы, какая обеспечит питанием трудоспособных и непригодных к труду людей деревни. Все колхозные хозяйства взять под ведение совхозов, если они способны на это, ибо гибель рабочего скота весной с. г. дальнейший обработок и запашку земли ставит под угрозу.

Это заявление мы можем подписать своей кровью, но не уверены в его пользе, мы искренне ставим в известность, что до по-

спевания плодов и огородины мы живем отбросами, какие не нужны в корм курам, свиньям и собакам жителей Ленинградской, Минской, Гомельской и других подмосковных областей, а потом как саранча набрасываемся на огородину, а некоторые уже подают мысль, что они предпочитают лучше кушать сейчас мясо тех людей, которые едят хороший хлеб, нежели выкопанных из земли издохших лошадей, удивляясь нашему возврату к первобытно-дикарскому периоду не приходиться, ибо на это толкает искусственно устроенный голод — голод неслыханный в истории и предании человечества.

16-го мая 1932 г. Большинство представителей с районов: Глобино, Семеновка, Потоки, Кременчуг, Александрия.

Это цветы 32 года, а если не побеспокоются рычаги, то в будущий год мы жить уже не собираемся, ибо не на что и огородины, какая садилась ежегодно для необходимости каждого двора, в этом году не сажено.

Рукопис.

ЦДАГОУ: ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5255. — Арк. 26—29.

Доповідна уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР в УСРР М. Степанського заступнику голови Комітету заготівель М. Чернову про вилучення за вказівками з Москви і керівників УСРР з договорів контрактації зерна посилання на експортний характер його закупівель

21 травня 1932 року
Не подлежит оглашению.

ЛИЧНО.

ЗАМЕСТИТЕЛЮ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ КОМИТЕТА
ЗАГОТОВОК тов. ЧЕРНОВУ М. А.
Согласно Вашего уведомления из договоров по контракта-

ции специальных площадей на экспорт, изъяты пункты о количестве и размере контрактуемой продукции и пункт о неустойке.

Согласно указаний украинских директивных и правительственные органов мы дали директиву на места изъять из договоров указание о контрактации специально для экспорта, придав договорам характер специальных соглашений с производителями, направленных к борьбе за высокое качество продукции.

Соображения, коими мы руководствовались в настоящих условиях должны быть Вам понятны.

При этом характере проводимой ныне кампании по соглашению с колхозами и совхозами, оставленные в договоре надбавки и премии, установленные постановлением Комитета Заготовок при СТО от 8/IV превращается по существу в сплошное бонифицирование и повышение заготовительной цены на кампанию 1932—33 года.

Совершенно понятно, что при отсутствии фиксаций определенных площадей и культур (как это имелось в виду ранее) премии в надбавки будут выплачиваться за всякое зерно, которое по своему качеству и размеру единовременной сдачи будет удовлетворять условиям, установленным постановлением Комитета Заготовок при СТО от 8/IV (наши соображения мы Вам специально изложили телеграммой №, прося соответствующего разъяснения). Ваша ответная телеграмма № 1022 по существу оставляет наш запрос без ответа, ограничиваясь формальным разъяснением. Считаем необходимым снова обратить Ваше внимание на то, что существующий порядок (если он не будет специальным правительственным актом разъяснен или изменен) по существу введет бонификацию и специальные доплаты за партионность однородного зерна на кампанию 1932—33 года (в отличие от практики истекшего года).

Желательно было бы получить от Вас исчерпывающие разъяснения по указанному вопросу.

УПОЛКОМЗАГСТО

(СТЕПАНСКИЙ)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 444. — Арк. 260.

Постанова Ради Народних Комісарів СРСР про закупівлю в Персії 3 мільйонів пудів хліба для потреб Москви, Ленінграда і півдня України

21 травня 1932 року

СОВ. СЕКРЕТНО

ПОСТАНОВЛЕНИЕ №767/185/сс

СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ СОЮЗА ССР
"21" мая 1932 г. г. Москва, Кремль

О хлебе для Ленинграда, Москвы и юга Украины.
СОВЕТ НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ СОЮЗА ССР

постановляет:

1. Предложить НКВТоргу и Комитету Заготовок при СТО из закупленных в Персии 3-х мил. пудов хлеба завезти в Закавказье 2 мил. пуд. хлеба и один мил. пуд. завезти в Москву.

2. Предложить НКВТоргу разварантировать из украинских портов 35 тыс. тонн пшеницы для нужд снабжения Украины, в Ленинградском порту 30 тыс. тонн пшеницы, из коих в мае 15 тыс. тонн и в июне 15 тыс. тонн, для вывоза на мельницы, снабжающие мукою г. Ленинград и Москву.

3. Поручить т.т. Микояну и Розенгольцу представить в СНК СССР предложения о замене разварантированного хлеба другими товарами.

4. Поручить Валютной Комиссии рассмотреть вопрос об

отпуске муки Торгину и внести свои предложения в СНК СССР.

Зам. ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СОВЕТА
НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ
СОЮЗА ССР —

Я. РУДЗУТАК.

УПРАВЛЯЮЩИЙ ДЕЛАМИ
СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ
СОЮЗА ССР —

П. КЕРЖЕНЦЕВ.

Верно:

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 8043. — Оп. 6. — Спр. 11. — Арк. 44.

Роз'яснення заступника голови Комітету заготівель при
РПО СРСР М. Чернова щодо вилучення з договорів контрактациї згадок про експортний характер закупівель зерна

21 травня 1932 року

384 МОСКВЫ 6518 2415 20 11 = ПР ХАРЬКОВ
УПОЛКОМЗАГСТО

РАЗЪЯСНЯЕМ ДОГОВОРАХ КОНТРАКТАЦИИ
ЭКСПОРТНОЙ ПРОДУКЦИИ ЗЕРНА НЕ ПОДЛЕЖАТ ВКЛЮЧЕНИЮ ПУНКТЫ КОЛИЧЕСТВА
ЗЕРНА ЗПТ ГЕКТАРЫ ПОСЕВОВ ПОДЛЕЖАЩИХ ЭКСПОРТУ ТАКЖЕ НЕУСТОЙКЕ 21553=ЧЕРНОВ

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 444. —
Арк. 263.

Директива уповноважених Комітету заготівель при РПО СРСР М. Степанського і Наркомату зовнішньої торгівлі СРСР М. Кателя, а також заступника наркома земельних справ УСРР Конотопа про вилучення з договірних документів на контрактацію зерна посилені на його експортний характер

23 травня 1932 року

С. Р. С. Р.

РАДА ПРАЦІ ДО ОБЛУПОВНОВАЖЕНИХ
ТА ОБОРОНИ ПО ЗАГОТИВЛЯХ
КОМИТЕТ ДО РАЙВИКОНКОМІВ ДОНБАСУ
ЗАГОТИВЕЛЬ ДО ОБЛЗЕМВІДДІЛІВ ТА
УПОВНОВАЖЕНИЙ НАРКОМЗЕМУ АМСРР
НА УКРАЇНІ ДО ОБЛУПОВНОВАЖЕНИХ
23 травня 1932 р. НАРКОМЗОВНІШТОРГУ.
№301/61

Цим підтверджуємо своє попереднє розпорядження про виключення зі спеціальних погоджень з колгоспами та радгоспами по контрактації зернових культур для експорту пунктів про розмір та кількість контрактованої продукції (це стосується також до вже складених додаткових погоджень).

Також викреслюється пункт про невстойку.

Кампанію по відбору певних радгоспів та колгоспів для складання з ними додаткового погодження треба перетворити на систему міроприємств щодо боротьби за ВИСОКО-ЯКІСНУ ПРОДУКЦІЮ певних культур.

Всі міроприємства щодо запровадження агрозаходів, постачання машинами та інш., надання агрономічної допомоги, треба в першу чергу концентрувати в певних радгоспах та колгоспах, з якими будуть складені спеціальні додаткові погодження.

Треба якнайширше використати постанову Комітету Заготівель при РПО від 8/IV-ц. р. (що відбита у відповідних

пактах типового погодження) про сплату продуcentам, що здадуть високоякісну продукцію, певних доплат за якість, а також доплат за партіонність однорідних кількостей зерна.

Зворотньою поштою інформуйте нас про наслідки відбору радгоспів та колгоспів, з якими складені додаткові погодження про вироблення високоякісної зернової продукції.

УПОВКОМЗАГСТО
(СТЕПАНСЬКИЙ)

НАРКОМЗЕМСПРАВ
(КОНОТОП)

УПОВНАРКОМЗОВНІШТОРГУ
(КАТЕЛЬ)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 444. — Арк. 264.

Повідомлення керівників Київського обласного управління ДПУ секретареві оргбюро обкому КП(б)У Миколі Демченку про факти людоїдства в Букському районі на грунті голоду

Після 3 червня 1932 року

Копия

Сов. Секретно

Серия "К"

СЕКРЕТАРЮ ОРГ. ОБЛБЮРО т. ДЕМЧЕНКО
Здесь

СПЕЦСООБЩЕНИЕ

о фактах людоедства в Букском районе.

28.V в с. Молодецком у гр. ГУЦАЛЕНКО пропал 3-х летний мальчик. Несмотря на принятые меры к розыску, как со стороны ГУЦАЛЕНКО, так и со стороны Сельсовета, мальчик в селе не обнаружен. У отца ГУЦАЛЕНКО явилось подозрение, что его сосед крестьянин СИВАЧЕНКО часто заманивал мальчика к себе в квартиру, уговаривая его, а

также и то, что указанный СИВАЧЕНКО в последнее время резал и употреблял для питання собак, кошек и др. животных, смог замануть мальчика и убить с целью употребления его для питання, о чем им и было заявлено в Сельсовет.

Сельсовет для проведения обыска 29.V послал комиссию, но последняя обыска не производила, ввиду отсутствия СИВАЧЕНКО, который, по сведениям уехал в г. Умань на базар, квартира его закрыта на замок.

30.V ГУЦАЛЕНКО, помимо Сельсовета с понятыми, сель-исполнителями БОНДАРЕНКО Мефодием и ГУЦАЛЕНКО Прокофием приступили к обыску и поскольку СИВАЧЕНКО еще из Умани не возвратился, последние вынуждены были взломать замок квартиры СИВАЧЕНКО. При обыске были обнаружены человеческие кости, остатки человеческой крови на косе и топоре, принадлежащих СИВАЧЕНКО, а также маленький кусочек человеческой кожи с ладони. После обнаружения упомянутого было сообщено в Сельсовет и с прибытием представителей С/совета обыск продолжался, как в квартире, так и во дворе. Обыском в 2-х саженях от квартиры СИВАЧЕНКО в земле была найдена голова ребенка, с которой был снят череп и вырезаны из головы мозги.

Лицо повреждено не было, что дало возможность установить, что обнаруженная голова и кости действительно были пропавшего мальчика, сына ГУЦАЛЕНКО Онисима.

СИВАЧЕНКО по соц. имущественному положению бедняк, не член колхоза. Семья состоит из него и жены.

Задержанный в г. Умани и препровожденный в Буки СИВАЧЕНКО 3.VI при допросе заявил, что он совместно с односельчанами КУЗЬМИКОМ Иосифом, ПУГАЧЕНКО Феодосием, АКСЕНТЬЕВЫМ Василием, КУЗЬМИК Натальей в разное время последних месяцев зарезали и съели 7 человек. Отдельные характерные выдержки из протокола допроса приводим:

"В конце мая м-ца мы в пятьюх сидели у меня на квартире.

АКСЕНТЬЕВ Василий сказал, что "мы уже ели мясо коровье и лошадиное. Давайте попробуем мяса людского. Во время этих разговоров в квартиру вошла семилетняя девочка, которая попросила кусок хлеба. Я ее спросил из какого она села, она ответила, что из села Вокобное, звать ее Оксана. Я ей было отдал блин и лук. Когда она выходила из хаты я и ПУГАЧ Феодосий вышли за нею в сени, и я ей сказал, что могу найти ей работу. Этим я хотел ее заманить, чтобы завести в огород. Дорогой я ей сказал, что поеду в с. Бабаны. Я шел вместе с ней, а ПУГАЧ Феодосий шел за нами сзади с косой. Когда пришли в огород в кустарники, я схватил ее за руки и ко мне в этот момент подбежал ПУГАЧ Феодосий с косой. Девочка испугалась и начала вырываться из рук, спрашивая что мы хотим делать. ПУГАЧ ей сказал "что мы хотім їсти і тебе заріжемо". После этого я бросил ее на землю, связал веревкой ноги, а ПУГАЧ косой перерезал горло и когда она была уже мертвa, мы оба занесли ее в мою хату. Сняли с нее одежду, которую забрала КУЗЬМИК Наталья, а тело порезали и сложили в кадушку. Легкие и печеньки сварили и съели. Голову закопали у АКСЕНТЬЕВА в погребе, после чего через недели две подвечер в моей квартире были АКСЕНТЬЕВ Василий и ПУГАЧ Василий. В это время зашел к нам в хату неизвестный человек, лет 38, который сказал, что он из Волыни, просит хлеба, и так как хлеба у меня не было, я ему в этом отказал. Когда неизвестный выходил из хаты, за ним вышли в сени АКСЕНТЬЕВ и ПУГАЧ. Через некоторое время ПУГАЧ Феодосий позвал меня, чтобы принести ведро воды. Когда я вышел из хаты в сени, то ПУГАЧ держал в руках кусы и вся рука была в крови. Я принес ведро воды, позвал к себе КУЗЬМИК Наталью и сказал, чтобы она взяла с собой корыто, чтобы было во что пересолить и сложить в кадушку мясо. Когда она пришла, пересолила указанное мясо и сложила в кадушку мясо, печеньку сварила. Голову положила в погреб, а мозги были забраны из обоих, которые скварили и съели. После этого недели

через две я был в селе и встретил неизвестную для меня девочку около 15 лет, которая спрашивала меня, где бы купить картошку. Я сказал, что можно купить у меня, чтобы она пошла со мной в мою хату. Когда мы проходили мимо хаты АКСЕНТЬЕВА Василия, я ему махнул, чтобы он зашел ко мне. Когда я вошел с девочкой в свою хату, то вслед за нами пришел АКСЕНТЬЕВ Василий, который остался в квартире, а я сказал, что пойду искать картошку, но я картошки искать не пошел, а пошел за КУЗЬМИКОМ Иосифом. Когда мы пришли, АКСЕНТЬЕВ Василий ее уже зарезал. Указанная девочка была из с. Косеновки Бабанского района. Мясо зарезанной девочки поделили между собой, после чего через недели две ПУГАЧ Феодосий и АКСЕНТЬЕВ Василий из с. Косеновки Бабанского района ко мне на квартиру принесли 2-х детей, девочку 3-х лет и мальчика 7-ми лет, которых зарезали и головы закопали у меня в сенях, а мясо поделили между собой.

Через дней 6 после этого я пошел в с. Бабаны и вечером в этом же селе на улице я встретил одного мальчика, который пас гусей. Я его позвал к себе, бросил ему на голову мешок, задушил его и принес его домой в с. Молодецкое. Когда я нес указанного мальчика, встретился с АКСЕНТЬЕВЫМ Василием, который позвал к себе на квартиру и сейчас же отрезал голову этого мальчика, а потом пошел за водкой. Попутно с этим позвал КУЗЬМИК Наталью, которая пришла и начала приготовлять для пищи указанное мясо, а голову осмалила и сделали холодец.

28-го мая я был у себя на квартире и ко мне пришел АКСЕНТЬЕВ Василий. Это было около 12 часов дня и сказал: "ЯК БИ ПІДХОПИТИ ОНИСЬКОВОГО ХЛОПЦЯ", которому от роду 3 года и зовут его Владимир. Я сказал: "ХОТЯ МЫ ЕГО И ПОДХВАТИМ, НО Я ЕГО РЕЗАТЬ НЕ БУДУ". АКСЕНТЬЕВ сказал: "Я ЗАРЕЖУ САМ". После этого он взял большой камень, подошел к квартире, ударил его камнем по голове и он упал.

АКСЕНТЬЕВ подхватил его на руки, привнес его ко мне в сени, перерезал ножом горло, потом отрубил топором голову, выбрал из головы мозги, а череп обернул в тряпки и закопал у себя под хатой, а руки и ноги закопали у меня в сенях, которые я закапывал сам. Мясо порезали, позвали КУЗЬМУК Наталию, которая пришла и начала указанное мясо варить, а я пошел за ПУГАЧЕМ Феодосием и сказал, чтобы он взял с собой бутылку водки и пришел кушать свежее мясо. Когда он пришел и принес бутылку водки, мы все четверо сели кушать указанное мясо. На второй день, когда я заметил, что ГУДАЛЕНКО Онисим ищет своего мальчика, я побоялся, чтобы он не узнал, что указанного мальчика в моей квартире съели и бежал в г. Умань".

Соучастники СИВАЧЕНКО скрылись. Приняты меры к их задержанию.

Зам. Нач. Киев Облотдела ГПУ (Каминский).
Начальник СПО (підпис нерозбірливий)
Верно: (Навольнев)

Копія. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5255. — Арк. 62—64.

Довідка Всесоюзної контори "Експортхліб" щодо виявленіх нестачах зерна при розвантаженні в зарубіжних портах

9 червня 1932 року

9 июня 1932 г.

ДБК
Гвоздин

КОНТОРЕ "ЭКСПОРТХЛЕБА"

г. Одесса

Мы получили из Гамбурга ряд актов выгрузки наших пароходов. На некоторых из них, наиболее характерных, мы

считаем необходимым остановиться и обратить Ваше внимание на результаты выгрузки.

Пароход "КАБОТО" грузился 27/III, прибыл в Гамбург 16 апреля.

Было погружено:

1) Люцерны обр. №871 — 1537 мешк., вес 126.262 кило, выгружено — 1537 мешк., 124.906 кгр., недостача — 1356 кгр.= 1,7%;

2) мака, обр. №542 погружено 582 мешка, вес — 34100 кгр., выгружено 680 мешк. (повторяю, 680 мешков), вес — 33.607 кгр., недостача — 493 кгр. = 1, 44%.

В акте указывается, что мешки прибыли в хорошем состоянии, поэтому перетарированиe не должно было иметь место. Совершенно непонятно, как могла получиться разница в количестве мешков на 98 штук.

3) мака, обр. №540 погружено 345 мешк., вес — 17250 кгр., выгружено 345 мешк., 16946 кгр., недостача — 304 кгр. = 1,76%. Мешки в хорошем состоянии.

4) пшено типа 550а, погружено 1232 мешка, вес — 84058 кгр.

Выгружено 1232 мешка, весом 84930 кгр.+872 кгр. и типа 550, погружено 2662 мешка, вес — 195.202 кгр., выгружено 2662 мешка 196442 кгр. + 1240 кгр.

5) гороха, типа 828 погружено насыпью 869,23 кгр., выгружено 84615 кгр., недостача 2308 кгр. = 2,66%.

6) гороха, типа 533 насыпью, вес 66.696, выгружено 65382 кгр., недостача 1314 кгр., или 1,97%.

7) чечевица обр. 855а, погружено 250.280 кгр., выгружено — 265.773 кгр., + 15.493 кгр.

Таким образом, просматривая все эти акты выгрузки, мы видим, что ни одна партия не было выгружена с точным процентом убыли; особенно характерен тарный мак обр. №542, где при излишке в 92 мешка все же имеется недостача в 493 кгр.; тоже относится к образцу №540.

Недопустимы излишки по тарному же грузу — пшено в 872 кгр., и в 1240 кгр. Совершенно ненормальная остатка 2308 кгр. на партию 86 тонн гороха обр. №828, абсолютно недопустим обнаруженный излишек в 15 тонн чечевицы обр. №855а.

Предлагаем Вам расследовать, как происходила загрузка и дать объяснение, каким образом могли быть недостатки и излишки по тарному грузу, как мак и пшено, и дать объяснение причин излишка в 15 тонн чечевицы обр. №855а.

На приведенных фактах необходимо заострить внимание всего аппарата. Мы считаем на производственном совещании совместно с общественностью Вам следует подвергнуть обсуждению такие уродливые и ненормальные

погрузки, чтобы в будущем обеспечить правильные уроки предотвратить потерю валюты.

Ждем исчерпывающих объяснений по этому вопросу.
"ЭКСПОРТХЛЕБ"

(Вольвовский)

(Дворник)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1.— Спр. 84. — Арк. 38—38 зв.

Телеграма секретаря ЦК КП(б)У Василя Строганова секретареві ЦК ВКП(б) Лазарю Кагановичу з проханням санкціонувати зменшенні плани поставок українського продовольства в союзні фонди

18 червня 1932 року

Москва ЦК ВКП(б)

Кагановичу

Комитетом заготовок СТО установлен план заготовок масла по Украине 11170 тонн тчк Считаем возможным принять девять тысяч из них совхозам четыре тысячи триста зпт МТФ колхозов зпт колхозников и индивидуальников 4700 оснований чего снижаем норму контрактации пятьдесят тире

шестьдесят процентов тчк Учтите заготовлено начало года до первого июня 1900 тонн элп и июне предполагаем заготовить 1000 таким образом второе полугодие останется заготовить 6100 тысяч только на 900 тонн меньше фактической заготовки тоже время прошлого года тчк Учитывая особенности трудности Украины также необходимость высвобождения излишков продукции развития колхозной торговли план 9000 принимаем хотя напряженным тчк Исходя этих же соображений принимаем централизованный план заготовок яйца 1300 вагонов также птицы 6250 тысяч штук из них 1250 тысяч от инкубации тчк Просим санкционировать наши решения.

Секретарь ЦК КП(б)У Строганов
№ 18 4/VI-32.

Копія. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5468. — Арк. 2.

Постанова Комітету заготівель сільськогосподарських продуктів при РПО СРСР про виділення для голодуючої УСРР 300 тисяч пудів хлібопродуктів

19 червня 1932 року

Хар'ков Уполкомзагсто

Не подлежить опублікованню
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Комитета по заготовкам с. х. продуктов при СТО
№ 264

19 июня 1932 г. гор. Москва

На основании постановления правительства Комитет по заготовкам с. х. продуктов при СТО постановляет отпустить Украине:

1. 2 тыс. тонн овса на продовольственные нужды из неиспользованной семссыды;

2. 100 тыс. пудов кукурузы на те же цели из отпущеной на посев для Одесской области, но не использованной по назначению;

3. 70 тыс. пудов хлеба для свекловичных совхозов на продовольственные нужды;

4. 230 тыс. пудов хлеба для колхозов свекловичных районов на продовольственные нужды.

Отпускаемые дополнительно на продовольственные цели 300 тыс. пудов продхлебов обязать Заготзерно покрыть путем завоза в июле месяце из Крыма из нового урожая.

Зам. Председателя
Комитета по заготовкам при СТО
Секретарь Комитета
Верно: Ставровская.

ЧЕРНОВ
СААКЯН

Машинописна копія.
ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 20.

Постанова Комітету заготівель при РПО СРСР про відвантаження зерна в липні 1932 року за межі УСРР, Північного Кавказу і Криму

29 червня 1932 року

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
Комитета по заготовкам при Совете Труда и Обороны
29 июня 1932 г. №293 гор. Москва

В целях обеспечения полного использования поступающего по заготовкам июля месяца продхлеба на нужды снабжения страны, Комитет по Заготовкам сель. хоз. продуктов при СТО постановляет:

1. Обязать Зернотресты отгрузить за пределы республики (края) в июле месяце по нарядам Заготзерно, в счет уста-

новленного им плана на июль месяц, следующие количества:

Зернотрест Крыма	— 9,0	тыс. тонн пшеницы
" Украина	— 34,9	" " "
" С. Кавк.	— 110	" " "
и 15 т. т. ржи		

Местным конторам Заготзерно по соглашению с соответствующими зернотрестами разверстать вышеуказанное задание по отдельным совхозам, приняв во внимание отгрузку с каждого совхоза к определенным районам потребления.

2. Обязать МТС сдать для вывоза за пределы республики (края) по нарядам Заготзерно, в июле месяце в счет установленного плана заготовок на июль месяц, ржи и пшеницы в следующих количествах:

МТС Украины	— 41.500	тонн пшеницы
		и 15 т. т. ржи
" Крыма	— 21.000	" " "
" С. Кавк.	— 15.000	" " "
и 1.700 т. "		

Местным конторам Заготзерно, соответствующим уполномоченным Трактороцентра распределить указанное задание по отдельным МТС привязав отгрузку этих МТС к определенным потребляющим районам.

3. Обязать Заготзерно отгрузить в июле месяце:

Москву	33	тыс. тонн пшеницы и 10 тыс. тонн ржи
Ленинград		10 " " "
Ив. Вознесенск	42	" " " 15 " " "
ЦЧО	20	" " " "
Н. Новгород	42	" " " "
Ср. Азию	65	" " " "
Уралу	25	" " " "
Зап. Сибирь		5 " " " "
Ср. Волгу	15	" " " "

Закавказье 15 " " " "

Украине (из Крыма) 20 " " " "

Зам. Председателя Комитета по заготовкам при СТО

Секретарь комитета

1/VII-32 г.

Верно: Ставровская.

ЧЕРНОВ
СААКЯН

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 13.

Директива Всесоюзної контори "Експортхліб" щодо застосування умов договірних зобов'язань при реалізації зерна за кордон

Після 1 липня 1932 року

К-ре "ЭКСПОРТХЛЕБ"
г. Одесса

О ПРИМЕНЕНИИ § 8

п. 5 договора с КК-о после 1/VII-32 г.

Нашим письмом №3205 от 26/V мы сообщали, что по соглашению 29/IV-32 ККо отменило свое генеральное заявление о применении гарантии ко всем погрузкам из лин. вагонов перевести.

Вместе с тем было договорено, что с 1.1 по 1.VII.32 г. условная гарантия автоматически применяется ко всем пароходам, давшим остатчу сверх 0,75% и излишки сверх 0,33.

В настоящее время ККо поднимает вопрос о продлении этого соглашения (0,75 и 0,33) после 1-го Июля 32 г. или же о применении снова своего старого генерального заявления (от 25/IV-31 г. № 922).

Мы ответили, что для этого у ККо нет оснований, что наше порт. хоз. улучшается и обеспечивает нормальные рандеманы. Потому мы предложили ККо перейти к нормальным взаимоотношениям и принять § 8 п. 5 только в отдельных случаях и по обоюдному согласию сторон.

Доводя об изложенном до Вашего сведения, предлагаем в дальнейшем руководствоваться обычным предусмотренным договорным порядком применения § 8 п. 3.

Вместе с тем, предлагаем обратить особое внимание на те неисправности, которые влияют на установление правильного погруженного веса. В особенности в связи с § 20 п. 4 договора.

Необходимо строго следить за рандеманами вагонов и в случаях превышения недостачи свыше 0,35% принимать категорические меры к изжитию на соответствующих ж. д. станциях недогрузов.

Обращаем Ваше внимание на необходимость строгого отношения к различным формальным моментам, к заявлениям ККо и т. д. На каждую письменную претензию ККо надо обязательно отвечать письменно, с обоснованием нашей точки зрения. Это необходимо потому, что при возвращении к какому либо старому вопросу мы иногда не располагаем нужными материалами, и это ослабляет наши позиции перед ККо.

Отмеченные в циркуляре Контроль-Ко (30.IV.32 №19) случаи, конечно — в принципе возможны, но, мы считаем, что следует, всячески избегать применения условной гарантии, дабы не свести ответственность Контроль-Ко по манко к минимальным размерам.

Просим периодически сообщать нам в Отдел Проверки Расчетов Контроль-ко о всех ненормальностях в установлении гарантированного веса о возможных осложнениях в отношениях с представителями Контроль-Ко, об их новых

предложениях и т. п. моментах, которые могут влиять на рандеманы пароходов, на наши убытки за границей и н/отношения с фирмой в целом.

(Тихонов)

"ЭКСПОРТХЛЕБ"

(Чернышев)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 84. — Арк. 69.

Постанова уповноваженого Комітету заготівель при Раді Праці й Оборони СРСР по УСРР Степанського про план хлібозаготівель з урожаю 1932 року в розрізі областей і зернових культур

14 липня 1932 року

Не підлягає оголошенню.
ПОСТАНОВА №53
УПОВНОВАЖЕНОГО КОМИТЕТУ
ЗАГОТОВІЛЬ ПРИ СТО

Від 14 Липня 1932 року.

"Про план хлібозаготівель зернових культур врожаю 1932 р."

1. Відповідно за встановленим постановою Раднаркому СРСР та ЦК ВКП(б) річним пляном заготівель зернових культур по селянському сектору для України на 1932 рік, в розмірі 356 міліонів пудів (5831300 тонн) встановити річні пляни зернових культур по селянському сектору по окремих областях такі:

Вінницька область	639	тисяч тонн.
Київська	511	" - " - "
Харківська	1212	" - " - "
Дніпропетровська	1441,5	" - " - "
Одеська	1376,0	" - " - "
Донецька	583	" - " - "

АМ СРР	68,8	-"	-"
РАЗОМ	5831,3	-"	-"

2. Встановити розбивку річного пляну зернових культур по окремих культурах в такий спосіб:

Жито	1399,0	тис. тонн
Пшениця	2198,0	-"-
Фуражні	1668,0	-"-
В тому числі овес	234,10	-"-
Круп'яні	482,1	-"-
Бобові	84,2	-"-

3. Встановити розбивку річного пляну по селянському сектору по окремих культурах та областях в такий спосіб:

(в тисячах тонн)

Області	Жито	Пшениця	РАЗОМ	Фуражні	продовольчі	ВСЬОГО: В т. ч.	Круп'яні	Бобові
Вінницька	175,0	174,0	349,0	147,0	35,0	100,0	43,0	
Київська	198	90,0	288,0	90,0	51,0	104,0	29,0	
Харківська	451,0	299,0	750,0	318,0	63,0	139,0	5,0	
Дніпропетровська	242,0	660,0	902,0	462,0	24,0	74,1	3,2	
Одеська	209,0	734,0	943,0	409,0	37,0	22,0	2,0	
Донецька	119,0	200,0	319,0	221,0	22,0	41,0	2,0	
АМ СРР	65,0	41,0	46,0	20,8	2,0	2,0	-	
РАЗОМ:	1399,0	2198,0	3597,0	1668,0	234,0	482,0	84,2	

4. Встановити орієнтовно розбивку річного пляна зернових культур по окремих секторах в таких розмірах:

Колгоспи	— 4.835,2	тис. тонн
В т. ч. колг. МТС	— 3.263,0	-"-
Одноосібники	— 996,1	-"-

5. Встановити орієнтовно розбивку річного пляна зернових культур по секторах та областях в такий спосіб:

Області	Колгоспи	ВСЬОГО: В т. ч. МТС	Одноосібники
Вінницька	382,0	255,5	257,0

Київська	301,0	121,2	210,0
Харківська	924,0	380,0	288,0
Дніпропетровська	1343,4	1024,0	98,1
Одеська	1284,0	1117,0	92,0
Донецька	553,0	324,3	30,0
АМ СРР	47,8	41,0	21,0
РАЗОМ:	4835,2	3263,0	996,1

6. Запропонувати Облуповноваженим по заготівлях не пізніше 20-го липня (а по Донецькій області — не пізніше 25-го липня) встановити річні пляни заготівель для окремих районів з тим, щоб не пізніше 1-го серпня забезпечити доведення райвиконкомами річних плянів хлібозаготівель до окремих колгоспів та сільрад.

7. Для забезпечення повного та своєчасного закінчення встановлених плянів запропонувати Облуповноваженим при розподілі плянів по адмінрайонах застрахувати обласний плян в бік збільшення на 4% (четири), категорично заборонивши райвиконкомам встановлювати собі страховку — при визнанні плянів для окремих колгоспів та сільрад.

8. Зверх визначених вище плянів хлібозаготівель зернових культур встановити розмір натурпозики (насінньової та харчової), що належить до повернення з врожаю 1932 року натурою колгоспами, які фактично одержали її повесні ц. р. в 132,7 тис. тонн з нижчезазначенним розподілом по областях:

Вінницька	16.200	тонн
Київська	31.500	-"-
Харківська	22.000	-"-
Дніпропетровська	27.500	-"-
Одеська	27.450	-"-
Донецька	4.500	-"-
АМ СРР	2.000	-"-
Разом:	132.750	тонн.

По областях та культурах затвердити розподіл насінньової та

харчової позики (по колгоспах) в такий спосіб: (таблиця додається).

Запропонувати Облуповноваженим по заготівлях, одночасно зі встановленням річних плянів хлібозаготівель, забезпечити складання по кожному району та сільраді систематизованих списків боржників по натурпозиції з тим, аби не пізніше 25-го липня кожному колгоспові було б пред'ялено Заготзерном спеціальне повідомлення про розмір натурпозики, що належить до повернення з визначенням термінів повернення та пункту, куди Бортник повинен вивезти зерно.

Натурпозика обов'язково повинна бути стягнута зверху встановлених зобов'язань по здачі хліба з первих же партій хлеба, що її здають на пункти боржники по натурпозиції.

9. Доручити Хлібо-Фурожному Управлінню в 3-х денний термін встановити річне завдання по хлібоздачі по кожному радгоспу окремо, виходячи з річних плянів хлібоздачі, що їх встановлено від Комітету Заготівель при РПО для окремих радгоспів'єднань.

Одночасно встановити по кожному радгоспу розмір натурпозики, що її одержав радгосп повесні ц. р., та що підлягає поверненню натурую з врожаю 1932 року.

Встановлені пляни хлібоздачі по окремих радгоспах повідомити Облуповноважених для виконання.

Облуповноваженим на підставі цього, після одержання плянів від Уполкомзагсто, визначити завдання по здачі хліба по радгоспному сектору по відповідних адмінрайонах (на терені яких є радгоспи, що одержали плян здачі хліба).

10. Доручити Хлібо-Фурожному Управлінню в 3-х денний термін визначити в розрізі областей плян заготівель сортового зерна до держсортфонду (в рахунок загального пляну заготівель), одночасно затвердивши список певних колгоспів, в яких Союзсеменовод веде заготовку зерна цього року.

11. Встановити річний план одержання мірчука в розмірі 472.200 тонн (100%), в тому числі харчових культур — 354.150 тонн з нижчезазначенним розрізом по областях:

Області харчових культур	Всіх зернових	В тому числі
Вінницька	80.000	60.000
Київська	86.000	64.500
Харківська	98.500	73.875
Дніпропетровська	80.000	60.000
Одеська	80.000	60.000
Донецька	40.000	30.000
АМ СРР	7.700	5.775
РАЗОМ	472.200	354.150

12. Встановити, що до державного пляну хлібозаготівель зараховується лише 90% одержання мірчука, а 10% поступає в розпорядження місцевих органів для постачання районів, при чому 5%, як правило, поступає в розпорядження райвиконкому, на терені якого фактично одержано мірчука, а 5% — поступає до розпорядження облвиконкому для перерозподілу між окремими районами області — також виключно для районового постачання.

13. Для одержання остаточних відомостей про фактичний розподіл річного пляну заготівель по окремих секторах та культурах запропонувати облуповноваженим забезпечити одержання від всіх районів не пізніше 15-го серпня ретельно перевірені відомості про розмір фактично доведених райвиконкомами плянів до окремих сел та колгоспів (в цілому по району) по групах культур та з відокремленням твердих завдань для куркульсько-заможних господарств.

Облуповноваженим зведені відомості по області в такому розрізі надіслати до Уполкомзагсто не пізніше 20-го серпня.

УПОЛКОМЗАГСТО (СТЕПАНСЬКИЙ).
14/VII.

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 79а. — Арк. 11—15.

Постанова Ради Народних Комісарів СРСР про план
хлібозаготівель з урожаю 1932 року

18 липня 1932 року

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ СОЮЗА ССР
№ 1120
18 июля 1932 г.

О плане хлебозаготовок на 1932/33 г.

Совет Народных Комиссаров Союза ССР ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Утвердить представленную Комитетом заготовок при СТО разбивку плана хлебозаготовок (без совхозов, гарнцевого сбора и возврата семенной ссуды) по секторам и культурам с нижеследующим распределением по республикам, краям и областям:

ПО УКРАИНЕ: по колхозам — 4.751,2 т. тн. (в т. ч. по колхозам, обсл. МТС, 3.160 т. тн.

по единоличн.

сектору — 1.080,1 т. тн.

ВСЕГО: 5.831,3 тыс. тн.

По ржи 1.399,0 т. тн.

-" - пшенице 2.198,0 т. тн.

-" - фуражным 1.668,0 т. тн. (в т. ч. по овсу 234 т. тн.)

-" - крупяным 482,1 т. тн.

-" - бобовым 84,2 т. тн.

ВСЕГО: 5.831,3 тыс. тонн

ПО СЕВ. КАВКАЗУ:

По колхозам — 2.047,7 т. тн. (в т. ч. по колхозам обсл. МТС, 1485,4 т. тн.)

-" - единоличн. — 180,0 т. тн.

ВСЕГО: 2.227,7 тыс. тонн.

По ржи 185,0 т. тн.
- " - пшенице 1.149,0 т. тн.
- " - фуражным 781,2 т. тн. (в т. ч. по овсу 41,6 т. тн.)
- " - крупяным 110,0 т. тн.
- " - бобовым 2,5 т. тн.
ВСЕГО: 2.227,7 тыс. тонн.

ЦЧО по колхозам — 1363,1 т. тн. (в т. ч. по колхозам, обсл. МТС, 789 т. тн.)

-" - единоличн. — 537,0 т. тн.

ВСЕГО: 1900,1 тыс. тонн.

По ржи 1000,0 т. тн.

-" - пшенице 1789,0 т. тн.

-" - фуражным 444,0 т. тн. (в т. ч. по овсу 344 т. тн.)

-" - крупяным 223,1 т. тн.

-" - бобовым 555,0 т. тн.

ВСЕГО: 1900,1 тыс. тонн.

ПО НИЖНЕЙ ВОЛГЕ:

по колхозам — 1237,3 т. тн. (в т. ч. по колхозам, обсл. МТС, 670 т. тн.)

-" - единоличн. — 24,0 т. тн.

ВСЕГО: 1261,3 тыс. тонн.

По ржи 440,3 т. тн.

-" - пшенице 600,0 т. тн.

-" - фуражным 115,0 т. тн. (в т. ч. по овсу 74 т. тн.)

-" - крупяным 81,0 т. тн.

-" - бобовым 25,0 т. тн.

ВСЕГО: 1261,3 тыс. тонн.

ПО СРЕДНЕЙ ВОЛГЕ:

по колхозам — 1035,0 т. тн. (в т. ч. по колхозам, обсл. МТС, 581 т. тн.)

-" - единоличн. — 145,0 т. тн.

ВСЕГО: 1180,0 тыс. тонн.

По ржи 396,0 т. тн.

-" - пшенице 440,0 -" -
 -" - фуражным 198,6 -" - (в т. ч. по овсу 177,6 т. тн.)
 -" - крупяным 116,4 -" -
 -" - бобовым 29,0 -" -
 ВСЕГО: 1180,0 тыс. тонн.

ПО БАШКИРИИ:

по колхозам — 310,9 т. тн. (в т. ч. по колхозам, обсл.
 МТС, 112 т. тн.)

-" - единоличн. — 115,0 т. тн.
 ВСЕГО: 425,9 тыс. тонн.
 По ржи 187,6 -" - .
 -" - пшенице 87,5 -" - .
 -" - фуражным 66,1 -" - (в т. ч. по овсу 74 т. тн.)
 -" - крупяным 81,0 -" - .
 -" - бобовым 3,7 -" - .
 ВСЕГО: 425,9 тыс. тонн.

ПО ТАТАРИИ:

по колхозам — 279,9 т. тн. (в т. ч. по колхозам, обсл.
 МТС, 109,3 т. тн.)

-" - единоличн. — 113,2 т. тн.
 ВСЕГО: 393,1 тыс. тонн.
 По ржи 256,0 -" - .
 -" - пшенице 20,6 -" - .
 -" - фуражным 67,5 -" - (в т. ч. по овсу 62,5 т. тн.)
 -" - крупяным 24,4 -" - .
 -" - бобовым 24,6 -" - .
 ВСЕГО: 393,1 тыс. тонн.

ПО КРЫМУ:

по колхозам — 148,8 т. тн. (в т. ч. по колхозам, обсл.
 МТС, 114 т. тн.)

-" - единоличн. — 15,0 т. тн.
 ВСЕГО: 163,8 тыс. тонн.

По ржи 3,8 -" -
 -" - пшенице 140,0 -" -
 -" - фуражным 20,0 -" - (в т. ч. по овсу 1,5 т. тн.)
 ВСЕГО: 163,8 тыс. тонн.

ПО СРЕДНЕЙ АЗИИ:

по колхозам — 217,4 т. тн. (в т. ч. по колхозам, обсл.
 МТС, 109,1 т. тн.)

-" - единоличн. — 143,0 т. тн.
 ВСЕГО: 360,4 тыс. тонн.
 По пшенице 239,5 -" - .
 -" - фуражным 93,2 -" - .
 -" - крупяным 27,7 -" - .
 ВСЕГО: 360,4 тыс. тонн.

ПО ЗСФСР:

по колхозам — 28,5 т. тн. (в т. ч. по колхозам, обсл.
 МТС, 7,6 т. тн.)

-" - единоличн. — 37,0 т. тн.
 ВСЕГО: 65,5 тыс. тонн.
 По пшенице 38,8 -" - .
 -" - фуражным 36,7 -" - .
 ВСЕГО: 65,5 тыс. тонн.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ СОВЕТА НАРОДНЫХ
 КОМИССАРОВ СССР

В. МОЛОТОВ (СКРЯБИН)

УПРАВЛЯЮЩИЙ ДЕЛАМИ СНК СССР
 П. КЕРЖЕНЦЕВ

верно: (підпись нерозбірливий).

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1191. — Арк.
 99—101.

Лист заступника начальника Одесського порту Добрева до місцевої контори "Експортхліба" щодо поганої організації відвантаження зерна за кордон

20 липня 1932 року

СССР

Всесоюзное объединение

"СОВТОРГФЛОТ"

ПРАВЛЕНИЕ

ОДЕССКОГО ПОРТА

10 ноября 1932 г.

**ОДЕССКОЙ КОНТОРОЕ
"ЭКСПОРТХЛЕБА"
Копия: ПОРТОВОМУ
ПАРТИЙНОМУ
КОМИТЕТУ**

В своем письме от 2/XI с. г. за №56/5054, адресованному Секретарю Портового Партийного Комитета, в копии нач., Вы бросаете обвинение Порту в абсолютно неудовлетворительной постановке перевалочных работ, благодаря чему медленно грусятся хлебные пароходы и последние излишне задерживаются. Столь серьезное обвинение не могло не заострить внимания руководящих органов в Одессе и организованная по распоряжению Председателя Экспортного Совещания тов. Тараненко комиссия при участии представителей ГПУ 3/XI с. г., проверяя с Вашиими же работниками истинные причины медленной погрузки и задержки судов, с достаточной четкостью установила абсолютную необоснованность Ваших обвинений. Наоборот, указанная комиссия и мы вынуждены констатировать, что медленный темп загрузки судов является результатом, с одной стороны, слабого подхода зерна и некондиционности его (что приводит к необходимости дополнительной подработки в порту), а с другой стороны — неправильных несерьезных распоряжений В/оперативных работников.

Дабы не быть голословными, приводим некоторые факты:

1. В течение 1, 2 и 3-е ноября в силос №7 поступило 23 вагона зерна, а затем 4 и 5-е ноября из этого силоса погружено обратно 15 вагонов этого же зерна и указанные ва-

гоны поданы под конвейера для погрузки на пароход.

2. 5-го ноября Ваш Заведующий Оперативным отделом тов. Пантух предложил в целях облегчения транспортировки В/ грузов, перетянуть п/х "ВАЛЬНЕГРО" с 5-го причала на 20-й, поскольку груз на него будет идти с Северного склада и Нового мола, а между тем вечером мы получили наряд на следующий день за подписью т. Дубенского о подвозке грузов на этот п/х из Красных пакгаузов и Артиллерийских складов.

Здесь имеет место либо преступная небрежность, либо определенное желание искусственно усилить и без того чрезвычайно большое напряжение с внутрипортовыми перевозками. Для каждого понятно, что расстояние по гужподвозке увеличивается, примерно, втрое.

3. 5-го ноября В/Портовая Контора дает наряд за №569 на погрузку на п/х "Макс Вольф" на один трюм №5 — 450-ти тонн жмыхов (примерно 300 тонн в сутки на трюм, согласно п. 6-го локального договора).

Учитывая срочность погрузки п/х, мы приняли все меры к тому, чтобы максимально усилить подачу груза на п/х и организовали погрузку двумя стрелами раздельно; одновременно обеспечили эти работы достаточным количеством транспорта и рабсилы. Однако потом оказалось, что Портовая контора, не предупреждая нас, решила отменить погрузку 100 тонн жмыхов и В/Заведующий складом даже не вышел в этот день на работу. В результате простояло 46 рабочих и 12 подвод.

4. Баржу №318 мы сняли с транспортных перевозок зерна по В/требованию и представили Вам ее еще 3/XI для срочной погрузки п/х зерном. Однако, эта баржа до 7/XI не была Вами использована, а 7-го в 19 часов по В/распоряжению эта баржа была поставлена на причал №8 и загружена зерном, которое на другой день Вы распорядились грузить на п/х "Бензица" на том же причале.

5. По наряду №578 от 7/XI на п/х "Макс Вольф" мы должны были погрузить 325 тонн макухи в трюм №5. В действительности оказалось, что в этот трюм можно было дать всего 102 тонны и поэтому 10 пар лошадей и 46 человек также непроизводительно простояли.

Все эти неполадки, необдуманные распоряжения В/представителей совершенно дезорганизуют нашу работу, создают исключительную напряженность и излишнюю нервозность, что, конечно, не может не оказать влияния на общие результаты. Мы категорически настаиваем на том, чтобы В/работники строили свою работу в строгом плановом порядке, добиваясь проведения ее по таким вариантам, которые требовали бы наименьшего количества рабочей силы и транспорта.

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА ПОРТА (ДОБРЕВ)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 110. — Арк. 11, 12.

Інформаційний лист Всесоюзної контори "Експортхліб"
щодо страхування відвантаженого зерна за кордон

20 липня 1932 року

3166/3194

20/VII-32 г.

ПРАВЛЕНИЮ "ЭКСПОРТХЛЕБ" — Москва

Копия: ТОРГПРЕДСТВУ СССР в Турции

Касательно Спецотдел "ЭКСПОРТХЛЕБ" — Истамбул
страховки

На Ваш №28/37 от 13/VII-32 г.

В ответ на Ваше вышеуказанное письмо сообщаем, что мы постоянно страховали все отгрузки на Ближний Восток с надбавкой в 10% к сумме фактур.

Мы не имеем под рукой всех копий наших письменных заказов, на страховке сертификаты, но мы нашли наши письменные заказы полисов по п/х "Франц Меринг" рейсов 28-

го марта и 23 апреля 32 г. и по проверке установили, что надбавки в 10% к фактурным суммам сделаны:

Так, например:

134	мешка муки пеклев.	с суммой факт.	\$ 271.35	
		стр. полис	\$ 300. -	
107	"	"	с суммой срок	\$ 215. -
			стр. полис	\$ 235. -
394	"	"	белой с суммой	\$ 650. -
			факт. стр. полис	\$ 725. -
670	мешки кукурузы	с суммой факт.	\$ 900. -	
		стр. полис	\$ 1000. -	
468	сах. крупы	с суммой факт.	\$ 947. -	
		стр. полис	\$ 1040. -	

и т. д.

Таким же образом мы также постоянно страховали и сахар. Причем обращаем Ваше внимание на то, что мы обычно фигурировали сахар песок по 7 фунт. ст. за тонну.

Возможно, что суммы наших предварительных фактур были ниже сумм фактической продажи, вследствие чего страховые полисы не покрывали полной суммы требуемой страховки.

"ЭКСПОРТХЛЕБ"
(ЗАЙДЕНБУРИМ) (ЛЕВИН)

Машинописна копія.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 84. — Арк. 60.

Копії постанови Раднаркому СРСР про встановлення плану хлібозаготівель для УСРР з урожаю 1932 року для безпосередніх виконавців

21 липня 1932 року
ЗАМ. ПРЕД. СНК УССР
Постпреду УССР
УПРАВЛ. ДЕЛ. СНК УССР

НАРКОМСНАБ УССР
НАРКОМЗЕМ УССР
Не подлежит оглашению

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ СОЮЗА ССР
№1136. Москва, Кремль.

21 июля 1932 г.

О плане хлебозаготовок на 32/33 г.г. на Украине.

Во изменение решения СНК СССР №1120 от 18-VII-32 г.
Совет Народных Комиссаров Союза ССР — постановляет:

Установить план хлебозаготовок по Украине — по колхозам — 4.835,2 тыс. тонн, в том числе МТС — 3.263 тыс. тонн, по единоличному сектору 996,1 тыс. тонн, а всего 5.881,3 тыс. тонн.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ СОВЕТА НАРОДНЫХ
КОМИССАРОВ СССР

В. МОЛОТОВ (СКРЯБИН)
УПРАВЛЯЮЩИЙ ДЕЛАМИ СНК СССР
П. КЕРЖЕНЦЕВ

верно: (підпис нерозбірливий).

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1191. — Арк. 98.

Завдання щодо відвантаження на експорт зерна в розрізі культур і областей УСРР на серпень—вересень 1932 року

До 1 серпня 1932 року

Не подлежит оглашению.

ЗАДАНИЕ
НА ВЫВОЗ ЭКСПОРТ (Август—Сентябрь)
(В тыс. тонн)

ОБЛАСТЬ	Рожь		Пшеница		Ячмень		Бобовые	
	Авг.	Сент.	Авг.	Сент.	Авг.	Сент.	Авг.	Сент.
Днепропетровская	20,0	20,0	25,0	50,0	25,0	50,0	-	-
Одесская	15,0	20,0	35,0	65,0	25,0	45,0	-	-
Донецкая	15,0	25,0	5,0	10,0	10,0	25,0	-	-
Винницкая	-	-	-	20,0	4,0	-	2,0	5,0
Киевская	-	-	-	-	-	-	3,0	4,0
Харьковская	-	-	-	-	-	-	-	1,0
АМССР	-	-	5,0	10,0	1,0	-	-	-
УКРАИНА	50,0	65,0	70,0	155,0	65,0	120,0	5,0	10,0

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 444. —
Арк. 13.

Постанова Радиаркому СРСР про збирання врожаю і
план хлібоздачі на серпень 1932 року

2 серпня 1932 року
СНК УССР
Копия.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ СОЮЗА ССР
Москва, Кремль
№1200

2 августа 1932 года.

Об уборке урожая и плане хлебозаготовок на август 1932 г.
Совет Народных Комиссаров Союза ССР ПОСТАНОВЛЯЕТ:

- Для работы по уборке хлеба организовать посылку в совхозы на срок 10—15 дней необходимого количества рабочей силы из городов на Сев. Кавказе, Украине, в Крыму и в других местах, где это окажется необходимым по преимуществу из людей, имеющих опыт с. хоз. работах.
- Для руководства проведением местами всей этой работы

создать комиссию в составе т.т. Постышева, Антипова, Марковича, Чернова и Островского.

3. В виду того, что выполнение решения СНК СССР от 30.VI с. г. о выделении автомобилей, запасных частей для тракторов и снабжения необходимыми материалами уборочной кампании проходило крайне неудовлетворительно, уполномочить т. Антипова от СТО следить и проталкивать ускоренное проведение в жизнь этого решения.

4. Утвердить план хлебозаготовок на август в размере 285 млн. пудов по СССР со следующей разбивкой по областям, краям и республикам (в млн. пуд.).

Северный край	0,1
Ленинградская область	0,2
Западная область	1,4
Московская область	5,0
Ивановская область	0,6
Нижегородский край	4,6
Урал	2,1
Башреспублика	2,0
Татреспублика	2,5
Зап. Сибирь	1,5
Средняя Волга	25,0
ЦЧО	29,2
Н. Волга	28,5
Сев. Кавказ	60,0
Крым	7,0
Казахстан	5,5
Вост. Сибирь	0,2
Д.В.К	0,3
УССР	100,0
БССР	0,6
ЗСФСР	1,9
Средняя Азия	6,8
ВСЕГО по СССР	285,0

5. Утвердить разбивку августовского плана хлебозаготовок секторам и источникам поступления в следующем виде:

Совхозы	38,0	м. п.
в т. ч. зерносовхозы	25,0	" - "
Союзсахар	7,9	" - "
Сортсемтрест	3,1	" - "
Проч. совхозы	2,3	" - "
Коххозы	200,0	" - "
в т. ч. МТС	125,0	" - "
единоличники	39,0	" - "
Гарнцевый збор (90%)	8,0	" - "

6. Поручить комитету Заготовок при СТО произвести разбивку плана хлебозаготовок на август по культурам.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ СОВЕТА НАРОДНЫХ
КОМИССАРОВ СССР

В. МОЛОТОВ (СКРЯБИН)
УПРАВЛЯЮЩИЙ ДЕЛАМИ СОВЕТА
НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ СОЮЗА ССР

П. КЕРЖЕНЦЕВ

Верно: (підпис нерозбірливий).

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1191. — Арк.
85, 86.

Постанова Уповноваженого Комітету заготівель при РПО
СРСР про звільнення від хлібоздачі з урожаю 1932 року си-
стеми виправно-трудових колоній наркомату юстиції УСРР

3 серпня 1932 року

П О С Т А Н О В А
УПОВНОВАЖЕНОГО КОМІТЕТУ
ЗАГОТИВЕЛЬ ПРИ РПО НА УКРАЇНІ
№ 72

від 3 серпня 1932 року

м. Харків

Про звільнення від хлібоздачі з урожаю 1932 року
системи УПТУ Наркомісту

1. Зафіксувати, що за наданим УПТУ Наркомісту балансом продовольчих культур (жито, пшениця), що надходить з його с. г. колоній з урожаю 1932 року — сальдо товарового хліба продовольчих культур по цих с. г. колоніях складає 7.335 тонн.

2. Відмітити, що за пляном, що його подано УПТУ Наркомісту, йому потрібно для утримання правопорушників в промколоніях і БУАГР"ах на 1932/33 р. зернохліба — 7.579 тонн.

3. Відмітити заяву Наркомісту, що він цілком переходить з 1-го липня 1932 року по 1-ше липня 1933 року на самопостачання хлібом своїх промколоній та БУАГРів, що Наркоміст покриває нестачу хліба за його пляном для постачання в'язнів зернофуражними культурами з урожаю його с. г. колоній в розмірі 244 тонни.

4. Приймаючи до уваги, що УПТУ Наркомісту переходить в 1932/33 році на самопостачання хлібом з урожаю його с. г. колоній та знімається цим самим з централізованого постачання — звільнити УПТУ від хлібоздавання державі з урожаю 1932 року.

5. Кількість хліба в розмірі 505 тонн, що його одержано УПТУ в липні-ці для постачання в'язнів від Наркомпостачання з централізованих фондів — підлягає до повернення в централізовані фонди до Заготзерно та зарахуванню до державних хлібозаготівель.

6. запропонувати УПТУ здати цю кількість хліба до заготзерно на протязі серпня м-ця.

Заготзерно визначену в п. 5 кількість хліба зарахувати до хлібозаготівель з перших партій, що надходитиме від УПТУ на його пункти по обмінних операціях.

7. Дозволити УПТУ наркомісту провадити обмінні операції з заготзерно по зернохлібу та відповідну перекидку зерна через пункти Заготзерно за спеціальним договором, що має бути складено з Всеукр. конторою Заготзерно.

Заготзерно скласти з УПТУ Наркомісту відповідного договору на обмінні операції та перекидки.

8. Дозволити УПТУ Наркомісту використовувати для власного постачання пшениці з урожаю його с. г. колоній в розмірі не більше 30 %. Всю останню кількість пшениці УПТУ повинно здати Заготзерну в обмін на відповідний вісовий еквівалент жита.

Кількість пшениці, що повинна бути обмінена на жито, складає біля 5.000 тонн. Заготзерно разом з УПТУ в декадний термін встановити остаточну кількість пшениці, що її повинно бути обмінено на жито.

9. Довести до відому наркомпостачання УСРР про зняття УПТУ з централізованого постачання зернохлібом, починаючи з 1-го серпня та переведення його на самопостачання з власного врожаю.

10. Запропонувати УПТУ в декадний термін надати до Уполкомзагсто баланс по зернофуражних та олійних культурах на розгляд та затвердження.

11. Приймаючи до уваги, що УПТУ буде перемелювати зерно для постачання в'язнів на с. г. млинах, — звільнити його від стягнення мірчука за перемол його зерна натурою, як це встановлено для радгоспів, дозволивши сплату грішми.

УПОЛКОМЗАГСТО
2/VIII-32 р.

Машинописний оригінал.
ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 79а. — Арк.
82, 83.

(СТЕПАНСЬКИЙ)

Директива Всесоюзної контори "Експортхліб" щодо відвантаження хліба з Одеси до Відня

16 серпня 1932 року

С. С. С. Р.

Народний Коміssariat

Внешней Торговли

"ЭКСПОРТХЛЕБ"

"ЭКСПОРТХЛЕБ"

г. Одесса

К Вашому сведению сообщаем, что когда в порт дается наряд на подготовку партии зерна назначением в Вену, то такая партия должна следовать или через Дунай с перегрузкой на баржи или через Гриест.

В том случае, если зерно направляется сухопутным путем нами дается наряд на отгрузку соответствующего качества с периферии.

Данная же партия в связи с тоннажем будет покрыта из Новороссийска.

"ЭКСПОРТХЛЕБ"

(Копелевич)

(Острогорская)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 84. — Арк. 140.

Постанова Комітету по заготівлях сільськогосподарських продуктів при Раді Праці і Оборони СРСР щодо відвантаження з УСРР і Північного Кавказу двох з половиною тисяч тонн насіння озимої пшениці для Грузинської РСР

17/19 серпня 1932 року

Опублікованню не подлежить
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Комітета по заготовках с/х продуктів при СТО
№ 425 17/19 серпня 1932 р. гор. Москва
На основании поручения правительства, по согласованию с

наркомземом (т. Яковлевым), Комитет по заготовкам с/х продуктов при СТО постановляет:

1. Отпустить ССР Грузии в качестве семисуды с возвратом из урожая 33 г. 2.500 тонн озимой пшеницы.

2. Отпуск производить из госсортфонда в порядке завоза 1250 тонн из Сев. Кавказа и 1250 тонн из Украины.

Всю отгрузку закончить не позднее, чем к 27-му августа.

3. Поручить "Загозерно" (т. Саркису) и Союзсеменоводу (т. Есипову) дать необходимые оперативные распоряжения в течение сегодняшнего дня.

Зам. Председателя Комитета по

заготовкам при СТО

(Чернов)

за Секретаря Комитета

Верно: Ставровская.

19.VIII-32 г.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 2.

Телеграма заступника голови Комітету заготівель при Раді Праці та Оборони СРСР М. Чернова уповноваженому Комітету по УСРР М. Степанському з вимогою негайного відвантаження 1250 тонн насіннєвої пшениці до Грузії

18 серпня 1932 року

1467 МОСКВЫ 879 38 18 8 50= ХРК УПОЛКОМ-
ЗАГСТО СТЕПАНСКОМУ

=ОСОБОМУ ЗАДАНИЮ ПРАВИТЕЛЬСТВА
ОТГРУЗИТЕ САМОМ СРОЧНОМ ПОРЯДКЕ ТЫ-
СЯЧУ ДВЕСТИ ПЯТЬДЕСЯТЬ ТОНН ОЗИМОЙ
ПШЕНИЦЫ ЖЕЛАТЕЛЬНО УКРАИНКИ ИЗ ГОС-
СОРТФОНДА ГРУЗИЮ ТЧК ГРУЗИТЕ НЕ ДО-

ЖИДАТЬСЯ РАЗНАРЯДОК ГРУЗИНСКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ АДРЕСУ БАТУМ ПОТИ ОТГРУЗКУ ЗАКОНЧИТЬ ДВАДЦАТЬ ПЯТОМУ АВГУСТА
2441708 ЧЕРНОВ

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416.

Постанова Уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР про встановлення плану хлібоздачі з урожаю 1932 року системі агролісомеліорації

23 серпня 1932 року

ПОСТАНОВА
УПОВНОВАЖЕНОГО КОМИТЕТУ ЗАГОТИВЕЛЬ
ПРИ РПО НА УКРАЇНІ

№ 93

від 23 серпня 1932 року

м. Харків

Про встановлення пляна хлібоздачі для треста

Агролісомеліорації "Украгроліс"

1. Визначити річний плян хлібоздачі для Украгроліса на 1932 рік в кількості 821 тонна з такою розбивкою по культурах:

Жито	53 тонни
Пшениця	73 -"
Фуражні	633 тонни
В т. ч. овес	138 тонни
Круп'яні	62 тонни
РАЗОМ	821 тонна

2. Всю кількість хліба по культурах, що її визначено в § 1 цієї постанови, залишити в розпорядженні Украгроліса з одночасним зарахуванням всієї кількості цього зерна в рахунок централізованого постачання, що його визначено на 32/33 рік для Украгроліса.

3. Запропонувати ВУК Заготзерно зарахувати визначену в § 1 кількість зернохліба через наркомпостачання, Союзмуку та Союзкрупу в рахунок виділення для Украгролісу контингента з одночасним зарахуванням цієї кількості до хлібозаготівель.

4. Надходження хліба від Украгролісу обліковувати по графі "від інших радгospів".

ЗАСТ. УПОВКОМЗАГРПО (ОГІЙ)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404.— Оп. 1. — Спр. 79а.— Арк. 128.

Доповідна заступника уповноваженого Наркомату зовнішньої торгівлі СРСР по УСРР Луся секретарям ЦК КП(б)У Василю Строганому та Голоду про невиконання експортних поставок у третьому кварталі 1932 року

27 серпня 1932 року

УПРАВА

Уповноваженого

НАРОДНЬОГО

КОМІСАРІЯТУ

ЗОВНІШНЬОГО ТОРГУ

С. Р. С. Р.

при Раднаркомі У.С.Р.Р.

27/VIII.1932 р.

№ 782

Харків

Секретарям ЦК КП(б)У —
тов. СТРОГАНОВУ
та тов. ГОЛОДУ

В зв'язку з катастрофічним станом виконання експортових плянів III-го кварталу, зокрема й по лінії Торгсину — прошу на ближчому засіданні П/Б або Секретаріату поставити питання про перебіг виконання експортових плянів III-го кварталу.

Доповідну записку її проект пропозицій подамо за першою Вашою вимогою. Особливо загрозливе становище це:

1. По експорту хліба. Серпневе завдання концентрації хліба в порти виконано на 25/VIII лише на 12% (замість 185,000 тонн відвантажено 25,100 тонн). Чужоземні пароплави в н/портах чекають на хліб.

2. По забезпеченню тартаків сировиною для виробки експортового лісоматеріалу. Більшість тартаків припинило роботу за відсутністю сировини, яка лежить в лісах, і її треба вивезти з лісу. Так, плян III-го кварталу виконано на 18,4%.

3. По забезпеченню Торгсина харчовими продуктами.

Торгсин має наряди на борошно, крупу, м'ясо тощо, а між тим НКПостачання або зовсім не відпускає, або відпускає в мізерній кількості. Це зриває плян мобілізації чужоземної валюти в середині країни. Так, плян виторгу валюти, золота за липень складає 946,0 т. крб. (виконання пляну 72,4%), в серпні — 475,0 т. крб. (виконання пляну 36,4%).

Заборгованість по закордонних валютних переказах досягає 700,000 крб. золотом. Не забезпечуємо постачання команд чужоземних пароплавів.

4. По добичі та відвантаженню в порт експортового вугілля та антрацитів. Зокрема, гіршає знов справа подачі вагонів під антрацити; Донбасантрацит знімає робітників, що працюють на дробилках та сортировці антрацитів; Маріупольський порт знишив навантаження чужоземн. пароплавів з 7000 тонн щодня до 3000—4000 тонн на добу.

5. По заготівлі та здачі на експорт яйця та масла коров'ячого.

Ніякого перелому не спостерігається. Наприклад, по маслу гіршає його якість, що приводить до повної компрометації українського масла на англійському та італіянському рин-

кові, в той час, як 2—3 роки тому воно було за якістю вище сибірського, не кажучи про польське, румунське.

ЗАСТ. УповНКЗовнішторгу

(ЛУСЬ).

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5447. — Арк. 1.

Телеграма заступника голови Комітету заготівель при РПО СРСР М. Чернова керівникам заготівельних організацій УСРР про негайне відвантаження зерна для млинів, які забезпечують борошном північні райони

27 серпня 1932 року

507 МОСКВЫ 8864 27816
ГЛАСТЕПАНСКОМУ К/С КЛОЧКО

ПР УБОРОЧНАЯ ДВА АДРЕСА ХАРЬКОВ
УПОЛКОМЗАГСТО СТЕПАНСКОМУ ЗАГОТЗЕРНО
МЕЛАМЕДУ МОЕ ТРЕБОВАНИЕ 21 АВГУСТА
2262108 НЕМЕДЛЕННОЙ ЗАГРУЗКЕ

МЕЛЬНИЦ РАБОТАЮЩИХ СЕВЕРНОМУ КРАЮ
ВИДИМО НЕВЫПОЛНЕНО ОТГРУЗКА МУКИ
СЕВЕРУ ИМЕЮЩИМСЯ ДАННЫМ НЕДОСТАТ-
КОМ ЗЕРНА НЕ ПРОИЗВОДИТСЯ ПРИМИТЕ
РЕШИТЕЛЬНЫЕ МЕРЫ ЗАГРУЗКЕ МЕЛЬНИЦ

ОБЕЗПЕЧТЕ СПЕШНЮЮ ОТГРУЗКУ МАР-
ШРУТАМИ МУКИ СЕВЕРУ ДАЛЬНЕЙШЕЕ ПРО-
МЕДЛЕНИЕ ГРОЗИТ ОСТАВИТЬ ПОЛЯРНЫЕ
ОКРАИНЫ БЕЗ ХЛЕБА ЦЕЛЫЙ, ГОД - ЧЕРНОВ
2272708

Машинописний оригінал телеграми.

ЦДАВОУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 9.

**Телеграма секретаря Ленінградського обкуму ВКП(б)
Сергія Кірова секретареві ЦК КП(б)У Станіславу Косіору з вимогою вжити рішучих заходів щодо забезпечення Ленінграда українським м'ясом**

1932 рік

247 Ленінграда 214/15 39 6 20=

Харків ЦК КП(б)У Косіору

Положение со снабжением мясом Ленинграда по прежнему остается чрезвычайно острым тчк Еще раз ленинградский областком просит принять решительные меры с вашей стороны тчк стоим накануне серьезных перебоев элт последствия которых понятны №6830 = С. Киров.

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5429. — Арк. 73.

**Постанова уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР Степанського щодо незначного зменшення планів хлібозаготівель з урожаю 1932 року
29 серпня 1932 року**

Не підлягає оголошенню.

**ПОСТАНОВА
УПОВНОВАЖЕНОГО КОМІТЕТУ ЗАГОТОВІЛЬ
ПРИ РПО НА УКРАЇНІ
№104**

29-го серпня 32 р.

м. Харків.

"Про зміни річного пляна хлібозаготівель по областях та Україні в цілому"

1. Скоректувати річний план хлібозаготівель, що його було затверджено постановою УполкомзагРПО №53 від 14-го липня ц. р., по окремих областях, виходячи за зменшення районових планів по цих областях, що їх затверджено 28/VIII- ц. р., в таких розмірках:

(в тоннах)

Області:	Кількість Зменшено постановою від 28/VIII. районів, ВСЬОГО:	В тому числі: яким змен- шено план	Кол- госпи	Одно- осібники
----------	--	--	---------------	-------------------

Вінницька	71	147.500	107.418	40.082
Київська	85	180.050	122.435	57.615
Харківська	35	130.950	108.375	22.575
Дніпропетровська	15	66.200	62.610	3.590
Одеська	17	40.000	38.260	1.740
Донецька	27	82.300	79.005	3.295
АМСРР	10	8.200	6.000	2.200
РАЗОМ:	254	655.200	524.103	131.097

2. Затвердити такий річний план хлібозаготівель по всіх зернових культурах по областях та окремих секторах:
(в тоннах)

Області	ВСЬОГО	В тому числі		
		Колгоспи в т. с. МТС	Одноосіб- ники	
Вінницька	491.500	274.582	186.000	216.918
Київська	330.950	178.565	77.000	152.385
Харківська	1081.050	815.625	348.000	265.425
Дніпропетровська	1375.300	1280.790	950.000	94.510
Одеська	1336.000	1245.740	1065.000	90.260
Донецька	500.700	473.995	290.000	26.705
АМСРР	60.600	41.800	35.000	18.800
РАЗОМ:	5176.100	4311.097	2951.000	865.003

3. Річних планів хлібозаготівель ЗІ СТРАХОВКОЮ затвердити по окремих областях такий:

Вінницька	517.500 тонн
Київська	349.729 -"-
Харківська	1129.550 -"-
Дніпропетровська	1433.700 -"-
Одеська	1374.657 -"-

Донецька 523.000 -"
АМСРР 63.352 -"

РАЗОМ: 5.391.488 тонн

4. Річний плян по культурах, що його було затвержено по окремих областях постановою УполкомзагРПО за №53, змінити відповідно до кількости, що її зменшено по тій чи іншій області, виходячи з питомої ваги окремих культур в річному пляні.

5. Запропонувати Облуповноваженим по заготівлях та Облконторам Заготзерно не пізніше 10-го вересня надіслати до УполкомзагРПО та Заготзерно вичерпуючі дані про доведення до окремих сел та колгоспів змінених плянів хлібозаготівель відповідно до директиви, що її надано областям та окремим районам з 29-го серпня ц. р.

УПОВНОВАЖЕНИЙ КОМІТЕТУ ЗАГОТИВЕЛЬ
при Р.П.О. на УКРАЇНІ (СТЕПАНСЬКИЙ)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 79а. — Арк.
146, 147.

Протокол наради щодо експорту зерна з УСРР
20 вересня 1932 року
ПРОТОКОЛ

наради по експорту зерна 20 вересня 1932 року.

ПРИСУТНІ: Від Облуповкомзаг. РПО —
тov. ПШЕНИЧНИЙ, т. РОГОЖИН
Від Уповнаркомзованішторту — тов. ВАРКОВ
Від Експортхліба — тов. ГРОСМАН
Від Облконтори "ЗАГОТЗЕРНО" —
тов. КИРИЛОВ, ГОРЮК, АЛЕКСЕЄНКО
Від Облтрактору — тов. ОСТРИЦЬКИЙ
Від Бурякорадгосптресту — тов. МИРОНОВИЧ

ГОЛОВУЄ — тов. ПШЕНИЧНИЙ,
СЕКРЕТАР — РОГОЖИН.

СЛУХАЛИ: Плянові завдання по експорту зерна та їх виконання.

Доповідачі: т. ГРОСМАН, т. МИРОНОВИЧ,
т. ОСТРИЦЬКИЙ.

УХВАЛИЛИ: Відзначити, що через відсутність відповідного обліку як по лінії Бурякотресту й Облтрактора, так і по лінії Облконтори "ЗАГОТЗЕРНО" на сьогоднішній день немає відповідних відомостей про ступінь виконання завдань по експорту Бурякотрестом і Облтрактором, в зв'язку з цим і виплачування премій за експортне зерно — не переводилось.

2. По лінії Бурякотресту відповідно його заяві річного пляна експортного завдання до цього часу не одержано, Уповноважений експортхлібом в Київі наддав Бурякотресту річний плян по експорту 15-го Вересня, Але Бурякотрест конкретних завдань кожному радгоспу по культурам не давів, крім сочевиці, а надіслав телеграфне розпорядження здавати все зерном, що є в наявності.

3. Бурякотрест не має відомостей про наявність зерна з розподілом по культурах, в окремих радгоспах, а також відомостей про якість наявного зерна.

4. Бурякотрестом по його заяві забезпечується виконання експортного завдання лише по сочевиці. По останнім культурам Бурякотрест определити забезпеченість здачі не може.

5. Відмітити, що виконання Бурякотрестом поточних термінових завдань по відвантаженню на експорт бобових — незадовільне.

6. Відмітити, що Облтрактор довів 19/IX свой периферій завдання по експорту в розрізі кожної культури й сорту на основі надісланого пляну з Харкова після затвердження його розподілу Облз-у 15 вересня.

7. Одночасно відмітити відсутність якісного обліку зерна по Облтрактору.

8. Відзначити, що по Облтрактору й Бурякотресту якісний стан гороху в більшості нижче експортних кондицій через велике пошкодження його "брухусом".

9. Відмітити, що по лінії "ЗАГОТЗЕРНО" є на пунктах за якісним обліком з 1-го по 10-е вересня: пшениці оз. 1-го класу — немає, 2-го клясу — 144 тонни, 3-го клясу — 1590 тонн, 4-го клясу — 3076 тонн та неклясної — 5965 тонн. ЖИТА оз.: 1-го клясу — немає, 2-го кл. — 22 тонни, 3-го кл. — 398 тонн, 4-го кл. — 1066 тонн та неклясного 6817 тонн.

ПШЕНИЦІ ярої: неклясної — 505 тонн. ЯЧМЕНЮ: 1-го клясу — 775 тонн, 2-го клясу — 480 тонн, 3-го клясу — 1160 тонн, 4-го клясу — 642 тонни та неклясного — 1156 тонн.

ГОРОХУ: 2-го клясу — 7 тонн, 3-го кл. — 44 тонни, 4-го клясу — 62 тонни та неклясного — 547 тонн. КРУП'ЯНИХ (просо, гречка): 2-го клясу — 28 тонн, 3-го клясу — 92 тонни, 4-го кл. — 381 тонна та не клясного — 3510 тонн.

Гороху, що відповідає мінімальним експортним кондиціям цієї кількості є лише 94 тонни.

10. Відмітити, що окурювання гороху пунктами "ЗАГОТЗЕРНО" не переводиться через відсутність необхідного для цього на пунктах устаткування.

11. Запропонувати Бурякотресту виявити наявність всього його зерна в розрізі окремих радгоспів, культур, сортів та якості зерна й в 3-денний термін до 23-го вересня надіслати ці відомості до ОблуповкомзагРПО одночасно з доповідною запискою про забезпеченість виконання Бурякотрестом експортних завдань.

12. Запропонувати Бурякотресту, Облтрактору та заготзерно виявити кількість зерна експортних кондицій вже зданого на загот. пункти.

13. Запропонувати Облтрактору подавати до Облуповком-

загРПО окремі відомості про хід виконання експортних завдань по п'ятиденках.

14. Зобов'язати Бурякотрест та Облтрактор вжити рішучих заходів до кращої підготовки зерна до здачі його на загот. пункти.

15. Зобов'язати "ЗАГОТЗЕРНО" негайно встановити облік виконання експортних завдань окремими системами.

16. Запропонувати "ЗАГОТЗЕРНО" забезпечити своєчасне виконання завдання по відвантаженню на експорт 5500 тонн сочевиці за рахунок централізованих ресурсів.

17. Через поганий якісний стан бобових, який не забезпечує своєчасного виконання нарядів на експорт за невідповідністю експортним кондиціям (мишанка типів, заряженість брухусом та збільшена вогкість) просити в Харкові розрішення про відвантаження бобових потонно для підготовки їх в порту перед відвантаженням на експорт.

ГОЛОВА (ПШЕНИЧНИЙ)
СЕКРЕТАР (РОГОЖИН)

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 444. — Арк. 44, 45.

Роз'яснення начальника хлібофуражного сектора уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР Вайнштока уповноваженому в Донецькій області про те, що експортне завдання по зерну області збільшено за рахунок загальних централізованих заготівель

20 вересня 1932 року

ДО ДОНЕЦЬКОГО УПОВНОВАЖЕНОГО
КОМИТЕТУ ПО ЗАГОТИВЛІ
Уповноважстро повідомив Вас про експортове завдання

по Донецькій області на 1932/1933 рік в кількості 47.850 тонн, з яких по окремих організаціях та окремих культурах.

По Укртрактору	По зернотресту	Р а з о м
Жито 5000	-	5000
Пшениця озима 4800	6000	10800
Ячмінь 15000	150	15150
Кукурудза 10000	1700	11700
Пшениця яра-069 2850		2850
Пшениця		
"Аржутка Кочина" 1500		1500
Пшениця яра-062 850		850
Р А З О М 34800	13050	47850
		тонн

47850 тонн експортових кондицій є та кількість зерна, яку повинні здати Заготзерну Укртрактор і Зернотрест і лише за яку виплачується спеціальні експортові премії, але зазначенім спеціальним експортовим завданням в 47850 тонн не обмежується план експорту по Донецькій області, план може бути і вище цієї кількості за рахунок загальної централізованої хлібозаготівлі по Донеччині.

Тому не мається ніякої неув'язки в тому, що спеціальне експортове завдання по житу 5.000 тонн, а експорт хлібом дано Донеччині на вересень ц. р. план експорту жита 15.000 тонн.

НАЧ. ХЛІБОФУРАЖНОГО
СЕКТОРУ

(ВАЙНШТОК)

Референт

(КИРИЧЕНКО)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1.— Спр. 444.— Арк. 90.

Телеграма уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР М. Степанського уповноваженому в Дніпропетровській області Старобину щодо незадовільного відвантаження зерна на експорт

20 вересня 1932 року

ДНЕПРОПЕТРОВСК
ОБЛКОМЗАГСТО СТАРОБИНУ

Выполнение экспортных нарядов зерну абсолютно неудовлетворительные тчк Директивой правительства выполнение нарядов экспорт первоочередное впереди всех прочих назначений тчк Возьмите особое наблюдение ежедневно проверяйте отгрузку окажите максимальное содействие Заготзерну тчк Особо форсируйте полное выполнение специального задания 20 тысяч тонн пшеницы Феодосию

СТЕПАНСКИЙ 371

20/IX- 32 г. Уполкомзагсто Харьков

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1.— Спр. 444.— Арк. 92.

Телеграма секретаря ЦК ВКП(б) Павла Постишева і секретаря ЦК КП(б)У Панаса Любченка секретареві ЦК ВКП(б) Лазарю Кагановичу та Голові Ради Народних Комісарів СРСР Вячеславу Молотову щодо виконання УСРР планів відвантаження огірків і помідорів для Москви та Ленінграда

Після 20 вересня 1932 року

Серия "Г"
ЦК ВКП(б) Кагановичу
Совнарком СССР Молотову

Во исполнение телеграммы ЦК ВКП(б) и Совнаркома СССР от 22 августа об усилении отгрузок огурцов и помидор для Москвы и Ленинграда ЦК КП(б)У и Совнаркомом УССР обязали Обкомы и Облисполкомы довести пятиднев-

ные задания отгружающим районам и заготовителям расчетом в течение первой половины сентября полностью закончить отгрузку огурцов и помидор Москве и Ленинграду.

На 20-е сентября отгружено:

Москве — помидор 6.634 тонны, т. е. 147,4% плана, огурцов свежих 1.887 тонн — 126% плана, соленых огурцов отгружено 1.978 тонн.

Ленинграду — помидор отгружено 18.182 тонны — 88,7%, огурцов 9.418 тонн — 120% плана, соленых огурцов 3.125 тонн. №08П114/Т.

Постышев Любченко

Верно: (підпис нерозбірливий)

Копія. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5468. — Арк. 32.

Телеграма заступника голови Комітету заготівель при РПО СРСР М. Чернова керуючому всеукраїнською конторою "Заготзерно" М. Меламеду й уповноваженому Комітету заготівель при РПО СПСП в УСРР М. Степанському про негайне відвантаження зерна на переробні підприємства, які забезпечують борошном Північний край

21 вересня 1932 року

2928 МОСКВЫ 8961 42 21 18 = ХАРЬКОВ ЗАГОТЗЕРНО МЕЛАМЕДУ

УПОЛКОМЗАГСТО СТЕПАНСКОМУ

ЛИЧНО ПРОЩУ ПРИНЯТЬ СРОЧНЫЕ МЕРЫ НЕМЕДЛЕННОЙ ЗАГРУЗКЕ МЕЛЬНИЦ РАБОТАЮЩИХ ОТГРУЗКИ МУКИ СЕВЕРНОМУ КРАЮ ТЧК ПРИМИТЕ ИСКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ МЕРЫ КАК ОТГРУЗКЕ ЗЕРНОМ ТАК НЕМЕДЛЕННОЙ ОТГРУЗКЕ ВЫРАБАТЫВАЕМОЙ МУКИ МАРШРУТАМИ ТЧК НОМЕРА СТАНЦИИ ОТПРАВЛЕ-

НИЯ СРОК ВЫХОДА МАРШРУТОВ ТЕЛЕГРАФТЕ МНЕ 2262108=ЧЕРНОВ

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 10.

На телеграмі є резолюція: "т. Викову. Проверьте срочно, что сделано Заготзерно".

Телеграма заступника голови Комітету заготівель при РПО СРСР М. Чернова уповноваженому в УСРР М. Степанському про негайне позапланове відвантаження двох ешелонів пшениці у Росію на Тіткинський млин

21 вересня 1932 року

2 АДРЕСА ХАРЬКОВ УПОЛКОМЗАГСТО СТЕПАНСКОМУ ЗАГОЗЕРНО РОЗЕНБЕРГУ

256 МОСКВЫ 9717 31 20 23 38

ВНЕ ВСЯКОЙ ОЧЕРЕДИ ПОМИМО ТЕКУЩИХ ОТГРУЗОК ОТГРУЗИТЕ ТРЕХСУТОЧНЫЙ СРОК ДВА МАРШРУТА ПШЕНИЦЫ МЕЛЬНИЦУ ТЕТКИНО НР 20 ТЧК ЧЕРЕЗ ТРИ ДНЯ ТЕЛЕГРАФИРУЙТЕ ИСПОЛНЕНИЕ 220 ЧЕРНОВ

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 2.

На телеграмі є помітки: "Надо выполнить" і "выполнено".

Лист заступника керуючого Всеукраїнською конторою "Експортхліб" Зеленського до уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР щодо нереальності виконання експортних хлібних завдань Київським і Вінницьким цукротрестами

22 вересня 1932 року

УПОЛКОМЗАГСТО
По информации н/Киевского уполномоченного Киевский

свеклорест сообщает, что задания по высококачественной продукции выполнены им быть не могут, приводя следующие расчеты: валовой сбор зерновых по Киевскому зернотресту выразился в 51.844 тонн, из них на семена требуется 14.800, сдано до 13/IX по хлебозаготовке 22.005 тонн и остается зерна 18.900 тонн, в составе которых имеются также культуры, не подлежащие сдачи на экспорт, как то гречиха и просо.

Принимая во внимание, что план сдачи по Киевскому свеклоресту определен в 65.610 тонн, а на 13/IX сдано всего 22.005 тонн, мы считаем сведения, представленные Киевским свеклорестом, неверными и просим Вас принять меры побудить Киевский свеклорест сдать зерно по экспортным заданиям установленного количества.

Такую же информацию мы имеем и от Винницкого свеклореста, по сведениям которого на 1/9 имеется к сдаче пшеницы всего 17.000 тонн, 7.100 тонн ячменя и 300 тонн гороха. Очевидно, и в Винницком свеклоресте такое же положение, как и в Киевском свеклоресте, ибо и Винницкий свеклорест по плану хлебозаготовки должен дать всего 90.200 тонн, а на 1/IX сдано по хлебозаготовке Винницким трестом всего 21.251 тонна.

Таким образом, Винницкий трест, который по плану после 1/IX должен был еще сдать хлебозаготовку 68.000 тонн, сообщает, что основных культур — пшеницы, ржи и ячменя у него имеется всего 27.000 тонн.

Соответствующие меры просим принять и в отношении Винницкого треста. Если же действительное положение Киевского и Винницкого трестов таково, что план хлебозаготовок, а стало быть и планы сдачи высококачественной продукции выполнены ими быть не могут, то просим недостающее количество экспортной продукции разверстать дополнительно Киевскому и Винницкому облтракторам.

О Вашем решении по этому вопросу просим поставить нас в известность.

За Управляющего Всеукр. конторой

Экспортхлеба

(Зеленский)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 444.— Арк. 94.

Телеграма керівників заготівельних організацій з Москви з вимогою відвантажити 500 тонн проса до Криму

22 вересня 1932 року

1247 МОСКВЫ 73/73 30 21 18 13=3 АДРЕСА
ХАРЬКОВ ГПУ ЗАГОТЗЕРНО
УПОЛКОМЗАГОТСТО

ВАШУ 2074 ЗПТ 91594 ЗАГОТЗЕРНО ТЧК ПОД-
ТВЕРЖДАЕМ ОТГРУЗКУ КРЫМУ НАРЯДУ ЗА-
ГОТЗЕРНО 2315 ПЯТЬСОТ ТОНН ПРОСА О ЧЕМ
СООБЩЕНО НАШЕЙ 14131 ТЧК НР 14492 = ЗИБ-
РАК КРЕНЦЕЛЬ

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 3.

Телеграма заступника голови Комітету заготівель при РПО СРСР М. Чернова уповноваженому в УСРР М. Степанському про негайнє відвантаження 200 тисяч пудів насінного жита до Криму

25 вересня 1932 року

604 МОСКВЫ 73/46 24 25 18 5
УБОРОЧНАЯ з АДРЕСА ХАРЬКОВ УПОЛКОМ-
ЗАГСТО ЗАГОТОВКАМ СТЕПАНСКОМУ
ЗАГОТЗЕРНО РОЗЕНБЕРГУ
ГПУ ШОРУ

ДВУХДНЕВНЫЙ СРОК ОТГРУЗИТЕ КРЫМУ
ДВЕСТИ ТЫСЯЧ ПУДОВ СЕМЕННОЙ РЖИ №
14657= ЧЕРНОВ ЗИБРАК

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 6.

Повідомлення начальника хлібно-фуражного управління Уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР Вайнштока до Раднаркому УСРР про відвантаження до Криму 3.280 тонн насінного жита

27 вересня 1932 року

Терміново з гінцем

ДО РАДНАРКОМУ
ТОВ. ЛЕГКОМУ

На В/телефонограму від 26/ІХ-ц. р. за № 15346/53 сповіщаємо, що за розпорядженням зам. Пред. КомзагСТО т. Чернова видано наряд Дніпропетровської області за № 14657 для відвантаження Криму 3.280 тонн семенного жита позачергово.

НАЧАЛЬНИК Х/Ф УПРАВЛІННЯ (ВАЙНШТОК)

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 381. — Арк. 4.

Наказ по Комітету заготівель при РПО СРСР про закріплення млинів для переробки пшениці й жита з метою безперебійного забезпечення Москви й Ленінграда в жовтні 1932 року

29 вересня 1932 року

ПРИКАЗ

ПО КОМИТЕТУ ЗАГОТОВОВОК ПРИ СОВЕТЕ
ТРУДА И ОБОРОНЫ

29 септември 1932

№98.

г. Москва

"Об обеспечении мукою г.г. Москвы и Ленинграда и прикреплении мельниц по переработке ржи и пшеницы для снабжения г. г. Москвы и Ленинграда мукою в октябре м-ца 1932 г."

В целях своевременного и полного обеспечения мукою г. Москвы и Ленинграда и накопления в них переходящих запасов в октябре провести следующие мероприятия:

1. Отгрузить в течение октября следующие количества муки:

	Москва.	Ленинград.
Ржаной муки	32.100	11.000
Пшеничной муки 75%	10.000	10.200
"- "- 80%	33.400	24.000
"- "- 85%	4.800	7.700
Пеклеванной муки 1 с.	3.000	3.000
Всего	83.300	55.900

2. Для осуществления отгрузок муки в указанном параграфе количествах, прикрепить на октябрь м-ц, согласно прилагаемому при сем списку.

3. Обязать Заготзерно загрузить зерном прикрепленные к Москве и Ленинграду мельницы и создать на этих мельницах запасы зерна, обусловленные договором Заготзерно с Союзмукой.

4. Обязать Союзмуку установить порядок, в силу которого вся выработанная мука на перечисленных в прилагаемом списке мельницах, отгружалась в первую очередь в Москву и Ленинград, согласно прикреплению.

5. Обязать директоров Трестов и мельниц организовать отгрузку муки с таким расчетом, чтобы каждую пятидневку было отгружено не менее 1/6 части октябрьского плана при чем вся недовыработка и недогрузка за пятидневку должны быть немедленно компенсированы отгрузкой с других (не-прикрепленных) мельниц.

6. Обязать В/О. Союзмуку установить телеграфную, ежедневную отчетность о ходе работ прикрепленных мельниц к г.г. Москве и Ленинграду и об отгрузках муки.

7. Персональную ответственность за исправное техническое состояние мельниц и за немедленную отгрузку выработанной муки в г.г. Москву и Ленинград, возлагаю:

По Правлению В/О. Союзмука — на предправления т. ЛОБАЧЕВА.

По Иваново-Вознесен. области — на директора мукомольного треста т. СУРОВИКИНА.

По Ц.Ч.О. — т. АКСЕНТЬЕВА.

По Нижегородскому краю — т. МИШИНА.

По Средне-Волжскому краю — т. МАКАЛЬСКОГО.

По Нижней Волге — т. ЛУКОЯНОВА.

По мукомольным трестам Украины — т. ЛАВРУХИНА и по отдельным мельницам — на директоров этих мельниц.

8. Персональную ответственность за своевременную и полную отгрузку зерном прикрепленных мельниц, обеспечивающих переработку и отгрузку муки в г.г. Москву и Ленинград в количествах, установленных § 1, возлагаю:

По Объединению Заготзерно — на Зам. Н-ка тов. КРЕНЦЕЛЯ.

По Ивано-Вознесен. К-ре Заготзерно — на т. ПРИВАЛОВА.

По Ц.Ч.О. — т. РУБЦОВА.

По Нижегородской — т. УСПЕНСКОГО.

По Сред.-Волжской — т. ГАНЮШИНА.

По Нижне-Волжской — т. ФРОЛОВА.

По Всеукраинской — т. МЕЛАМЕДА.

9. На Уполномоченного КОМСТО ЗАГОТОВОК:

По Ивановской области — на т. САНКОВА.

По Ц.Ч.О. — т. АРОЦКЕРА.

По Нижегородскому краю — т. БОГОРОДИЦКОГО.

По Средне-Волжскому краю — т. ВАСИЛЬЕВА.

По Нижне-Волжскому краю — т. БАХМЕТЬЕВА.

По УССР

— т. СТЕПАНСКОГО

возлагается ответственность за своевременную загрузку прикрепленных мельниц зерном и установления контроля за отгрузкой муки в г.г. Москву и Ленинград, согласно прикреплению.

10. Поручить Уполномочию Заготовок Мособласти — НИ-КОЛАЕВУ и Ленобласти тов. ИТС, по согласованию с Облисполкомом командированных в районы отгрузок ответственных работников для контроля и форсирования загрузки зерном прикрепленных мельниц и отгрузок муки в г.г. Москву и Ленинград.

ЗАМ. ПРЕД. КОМИТЕТА ЗАГОТОВОК
ПРИ СТО (ЧЕРНОВ)

Верно: Ставровская.

1/X-32 г.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 82. — Арк. 36, 37.

Аналіз результатів вивантаження пароплавів у закордонних портах у вересні 1932 року

Початок жовтня 1932 року
АНАЛИЗ

результатов выгрузки экспортных товаров в заграничных портах из числа отгруженных в сентябре 1932 года.

Общий результат выгрузки, при грузообороте в 366.344 тонны выражается:

Недостача — 962 тонны = 0,26%; излишки 126 т. — 0,03%.

Сравнивая с результатами выгрузки за предыдущие месяцы имеем:
в тоннах

МЕСЯЦ	ПОГРУЖЕНО %	НЕДОСТАЧИ %	ИЗЛИШКА 0,41	0,04
Июль	32.901			

Август	83.601	0,29	0,15
Сентябрь	366.344	0,26	0,03

Средний рандеман за сентябрь можно принять хорошим. Обращаясь к отдельные конторам разберем только те из них, которые в предыдущем месяце имели тенденцию дать сверхманко, но вопрос остался открытым благодаря тому, что погрузка не достигала 10.000 тонн как то требуется § 7 договора.

1. БАТУМСКАЯ КОНТОРА

	ПОГРУЖЕНО НЕДОСТАЧА	% НЕДОСТАЧИ	ИЗЛИШЕК	%
Август	2.602	52	1,99	6
Сентябрь	6.392	19	0,30	1
	8.994	71	0,79	7

Вычитая из недостачи в 71 тонну половину излишка 4 тонны получаем 67 тонн составляющих 0,75%. Следовательно мы должны были бы заплатить Контрол.-Ко за сверхманко, но так как общее количество погрузки не достигло 10.000 тонн, то вопрос о сверхманко снова остается открытым.

2. НИКОЛАЕВСКАЯ КОНТОРА

	ПОГРУЖЕНО НЕДОСТАЧА	% НЕДОСТАЧИ	ИЗЛИШЕК	%
Август	8829	46	0,54	-
Сентябрь	103.361	238	0,23	55
	112.190	284	0,25	55

Таким образом удовлетворительная работа портовой конторы в сентябре покрыла недостачи августа месяца и за оба месяца вместе порт не дал сверхманко.

3. ОДЕССКАЯ КОНТОРА

	ПОГРУЖЕНО НЕДОСТАЧА	% НЕДОСТАЧИ	ИЗЛИШЕК	%
Июль	6.734	98	1,46	-
Август	120	2,5	2,14	-
Сентябрь	70.277	205	0,29	6
	77.151	305,5	0,40	6

Удовлетворительная работа сентября месяца едва смогла исправить недостачи, данные конторой в июле и августе. Контора все-таки вышла без сверхманко.

4. ТАГАНРОГСКИЙ РЕЙД

Наряду с удовлетворительной работой всех портовых кон-

тор обращает на себя внимание неудовлетворительность работы Таганрогского рейда.

	ПОГРУЖЕНО НЕДОСТАЧА	%	ИЗЛИШЕК	%
Август	4.010	36	0,89	-
Сентябрь	19.312	114	0,57	-
	23.822	150	0,63	-

Таганрогским рейдом при перевалке за 2 месяца 24000 тонн установлена недостача при выгрузке в заграничных портах в пределах 0,63%, что составляет сверхманко, подлежащее оплате согласно § 6 и 7 договора с Контролько в размере 55 тонн (150 тонн минус 0,40% от 23.822 тонн).

Товарный Отдел считает необходимым обратить внимание Портово-Элеваторного Управления на недостаточную проверку весовых механизмов контор грузящих на Таганрогском рейде, что подтверждается систематическим недогрузом товара, так, например, % недостачи за август составляет 0,89 при погрузке 4000 тонн и 0,57 при погрузке 20000 тонн. За сентябрь излишки отсутствуют.

"ЭКСПОРТХЛЕБ"
"ТУБ"

Машинописний оригінал.

ДАО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 176. — Арк. 27, 28.

Телеграма секретаря Ленінградського обкому ВКП(б) Сергія Кірова секретареві ЦК КП(б)У Станіславу Косярю з вимогою вжити рішучих заходів щодо забезпечення Ленінграда українським м'ясом

Після 1 жовтня 1932 року

202 Ленинграда

60/18 615 6 14 8 Харков Цека України Косярю

Сведениям заготаппарата ЛСПО распоряжением Уполномоченного Украины также Укоопспилкой ограничиваются децентрализованные заготовки плодовоющей районов отведенных

Ленинграду. Переработанную продукцию предназначенную Ленинграду потребкооперація України вивозит другие районы. Учтите напряженное положение Ленинграда снабжением овощами. Целях обеспечения создания резервов зимнего хранения необходимо усиление отгрузок районов Украины прикрепленных Ленинграду.

Прошу твого вмешательства распоряжения оказании содействия заготаппарату Ленинграда проведений децентрализованных заготовок, закрепления вывоза отведенных районах исключительно Ленинграду.

Киров.

Сводка.

отгруженной прод(укции) Ленингр(аду) с нач(ала) камп(ании) на 1/X-32 г.

Харьков — 17521,28 тонн

Киев — 29681,1 "-

Одесса— 15426,7 "-

Итого — 62629,1 тонн

Верно: (підпис нерозбірливий)

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5461. — Арк. 87.

Відомості про наявність продовольчих товарів на пароплавах в Одесському порту станом на 1 жовтня 1932 року

3 жовтня 1932 року

СВЕДЕНИЯ

О количестве товаров на борту пп/хх, перешедших на 1-е октября 1932 г. в Одесском порту — в тоннах

Наименование

п/х	п/п	Пшеница	Ячмень	Горох	Сах. рафинад
Венето	1961	792	-	-	-
Прунус	-	2383	-	-	-

	Аргентина	30	-	-	-
	Гаэта	-	648	503	-
	Богема	60	-	-	-
	Восток	-	-	-	581
		(Кодесников)		(Спиваков)	

3/X-32 г.

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 110. — Арк. 72.

Телеграма заступника голови Комітету заготівель при РПО СРСР М. Чернова уповноваженому в УСРР М. Степанському та заступнику керуючого Всеукраїнською конторою "Заготзерно" Розенбергу про негайне відвантаження до портів зерна експортних кондицій

4 жовтня 1932 року

СЕРИЯ Г ДВА АДРЕСА
ХАРЬКОВ ЗАГОТЗЕРНО РОЗЕНБЕРГУ
УПОЛКОМЗАГСТО СТЕПАНСКОМУ
КОПИЯ ЭКСПОРТХЛЕБ МОЙСЕЕВУ

ОБЯЗЫВАЮ ВАС ЛИЧНО ДОВЕСТИ ЕЖЕДНЕВНУЮ ПОГРУЗКУ ПШЕНИЦЫ ПОРТЫ НАЧИНАЯ ШЕСТОГО ОКТЯБРЯ НЕ МЕНЕЕ ДВУХСОТ ПЯТИДЕСЯТИ ВАГОНОВ КРОМЕ ТОГО СТЯНИТЕ ВЕСЬ ЯЧМЕНЬ ГЛУБИННЫХ ПУНКТОВ И ВЕСЬ ГОДНЫЙ ЭКСПОРТА ОТПРАВЬТЕ ПОРТЫ РАСЧЕТОМ ТЕЧЕНИИ ДЕСЯТИ ДНЕЙ ОТГРУЗИТЬ ЯЧМЕНЬ ПОРТЫ НЕ МЕНЕЕ ПЯТИ МИЛИОНОВ ПУДОВ ТЧК ОБРАЩАЮ ОСОБОЕ ВНИМАНИЕ НА НЕОБХОДИМОСТЬ СЕЙЧАС ЖЕ ПРИНЯТЬ МЕРЫ МАКСИМАЛЬНОГО СТЯГИВАНИЯ КУКУРУЗЫ ЗАГОТОВОВОК КОТОРАЯ НАЧАЛАСЬ СУШИЛКИ ТАКЖЕ ОТБОРОМ СУ-

ХОЙ КУКУРУЗЫ НАПРАВЛЕНИЕМ ПОРТЫ НР
937 ЧЕРНОВ

ЦК КП(Б)У
Окрема папка

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1.— Спр. 444.— Арк. 22.
На документі є помітка: "Только д/уполкомзаготсто".

Телеграма секретаря ЦК КП(б)У Голода обкомам партії про забезпечення безумовного виконання планів відвантаження м'яса до Москви, Ленінграда та Донбасу

7 жовтня 1932 року

Серія Т"

Обкому КП(б)У

Ухвалою ЦК ВКП(б) Україна зобов'язана протягом жовтня завезти 360 тонн м'яса Москві зpt 700 тонн Ленінграду і 5000 тонн Донбасу тчк Відповідно до цього НК Постачання спущено плани по областях тчк Забезпечте повсякденне керівництво та контроль за повним виконанням завдань від окремих організацій тчк Систематично інформуйте ЦЕКА про хід відвантаження м'яса.

Секретар ЦК КП(б)У

Голод

№ 029824/Т

7.Х-32 р.

Харків, ЦЕКА.

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5419. — Арк. 14.

Постанова бюро Київського обкому КП(б)У про неухильне виконання директиви ЦК ВКП(б) щодо негайного відвантаження м'яса до Москви і Ленінграда

8 жовтня 1932 року

ЦК КП(Б)У
Окрема папка

ПОСТАНОВА
бюра обкому КП(б)У з 8 жовтня 1932 року
(Протокол № 14, п.7)

Постанову ЦК ВКП(б) з 2 жовтня 1932 р. про м'ясо прийняти до неухильного керівництва та виконання.

Запропонувати Облснабу за персональною відповідальністю т. Жданова та Скотоводтресту — за персональною відповідальністю тов. Якушева — негайно розгорнути вивіз м'яса до Москви та Ленінграду згідно з одержаними плянами, щоб за десять день безумовно і повнотою виконати їх.

Доручити Облвідділу ДГПУ за відповідальністю т. Розанова, Облвідділу ДТО ДГПУ за відповідальністю т. Бережкова та ОблРСІ за відповідальністю тов. Цицарева — забезпечити контроль і організацію всієї справи вивозу м'яса до Москви та Ленінграду, не пропускаючи крадіжок та втрат м'яса під час заготівлі, відвантаження та в дорозі.

№ 14/50-Б-оп.

СЕКРЕТАР ОБКОМУ КП(Б)У
(ДЕМЧЕНКО).

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5429. — Арк. 64.

Телеграма представника Ленінградського військового округу Ф. Ковальчука секретареві ЦК КП(б)У Голоду про необхідність активізувати відвантаження городини на базі зберігання ЛВО

9 жовтня 1932 року

Воєнний предст.

В.Х.О. Л.В.О.

Ковальчук Ф. Ф.

г. Київ

9.10.32 г.

Секретарю ЦК К.П.(б).У.

т. Голод

Настает зима, в нас, в Л.В.О., уже начались морозы. С

Киевской области в адрес Л.В.О. отгружено только два вагона, один луку и один свеклы, за сентябрь месяц.

Это преступное отношение со стороны Киевск. обл. конторы Укрплодовоощ. Кроме того, наш представитель в Нежинском районе заготовил лук, и этот лук не направили в адрес Л.В.О., а был направлен в Киев на консервный завод.

Я информирую Вас об этом и прошу принять меры, чтобы не сорвать снабжение наших частей.

Военный представитель Л.В.О.

Ковалчук.

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5471. — Арк. 40.

Доповідна секретаря ЦК КП(б)У Станіслава Косіора та Голови Ради Народних Комісарів УСРР Власа Чубаря Йосифу Сталіну та Вячеславу Молотову про чергові додаткові заходи для посилення темпів хлібозаготівель

9 жовтня 1932 року

Копия

МОСКВА ЦК ВКП(б) СТАЛИНУ МОЛОТОВУ

Снижение темпа хлебозаготовок является в первую очередь результатом недопустимого ослабления, а местами полного прекращения работы в районах под предлогом переключения всего внимания на сев, что не было своевременно учтено областями.

Нами предпринимается следующее: вчера послана телеграмма областям с предложением нажать на хлебозаготовки в тех районах, где последние сроки сева кончатся, переключиться целиком на хлебозаготовки. 12-го в связи с организационными делами провели однодневный пленум с одним вопросом: сев, уборка свеклы, хлебозаготовки. После Пленума разъедемся на места. Несмотря на резкое снижение

заготовок в первой пятидневке, имеется полная возможность нагнать темп, к чему приложим все усилия.

9.Х.32 С. Косиор, В. Чубарь.

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5460. — Арк. 60.

Телеграма голови Комітету заготівель при РПО СРСР Валеріана Куйбишева голові Раднаркому УСРР Власу Чубарю щодо негайного відвантаження на експорт всього кондиційного ячменю

11 жовтня 1932 року

754 МОСКВЫ 7526 37 11 21 17

ХАРЬКОВ З АДРЕСА СНК ЧУБАРЮ

УПОЛКОМЗАГСТО СТЕПАНСКОМУ

КОПИЯ ЦК КП(Б) У КОССИОРУ

ПОДТВЕРЖДАЮ ТЕЛЕГРАММУ ЧЕРНОВА №Р
9360 4/Х ОБЯЗУЮ ОБЕСПЕЧИТЬ ОТГРУЗКУ
ЭКСПОРТ УСТАНОВЛЕННЫХ КОЛИЧЕСТВАХ
ТАКЖЕ СРОКИ ВЕСЬ НАЛИЧНЫЙ ЯЧМЕНЬ
ЭКСПОРТНЫХ КОНДИЦИЙ НЕМЕДЛЕННО НА-
ПРАВТЕ ПОРТЫ ПРИНЯТЫХ МЕРАХ ТЕЛЕГ-
РАФТЕ = КУЙБЫШЕВ 011110

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 444. — Арк. 21.

На документі є помітка М. Степанського: "Принято к исполнению".

Зведення про завантаження пароплавів зерном в Одесі за станом на ранок 13 жовтня 1932 року

13 жовтня 1932 року

Сводка о погрузке пп/хх за 13/Х-32 г. на утро
Гружающиеся пп/хх: Причал Емкость Оконч. стал.

"Прунус"	2	8850
"Христос"	5	1350
"Аргентина"	8	7300
"Макс-Вольф"	9	9200
"Квиринал"	19	1000

Название пп/хх	Наличие	Культ.	ЗАНАРЯЖЕНО			ВЫПОЛНЕНО			Причины невыполнения	
			Баржа	Гуж	Вагоны	Всего	Баржа	Гуж	Вагоны	
"Пропус"	1206	Пшениц.	-	-	-	-	-	-	-	
		432								
"Христос"	3877	Ячм.	-	-	100	100	-	-	49	49 Отсут. подхода
	799	Пшениц.	-	100	-	100	-	100	-	100
		432-22	-	-	400	400	-	-	397	397
"Аргентина"	1395	Пшениц.	200	100	-	300	29	11	-	40 Отсут. подхода с моря и отсут.
		403								
	116	Пшениц.	-	-	300	300	-	116	-	116 подхода с ливнем
		422-32								
"Макс-Вольф"	868	Жит. зерн.	-	-	50	50	-	-	16	16 Отсут. подхода
		497	Ячм. 33	-	-	-	-	-	-	
"Квиринал"	100	Гор. 32	-	100	-	100	-	100	-	
	73	Чеч.	-	130	-	130	-	73	-	73 Не испытана работа гужа и рабочих.
					1550					

ЗАМ. СТ. МАГАЗИНЕРА

ГЕРЖЕН

Машинописна копія.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 102. — Арк. 92.

Телеграма керівників Комітету заготівель при РПО СРСР про відвантаження за межі України проса

19 жовтня 1932 року

МОСКВЫ 73/94 72 13 19 10=3 АДРЕСА
ХАРЬКОВ ГПУ ЗАГОТЗЕРНО КОПИЯ УПОЛ-
КОМЗАГОТСТО

В ЗАГОТЗЕРНА ТЧК ОТГРУЗИТЕ ПРОСА
ТОННАХ ОКТЯБРЬСКИМ НАРЯДАМ 2312 ЛЕ-
НИНГРАДУ 500 ОТ 2313 МОСКВЕ 5500 ЗПТ 2314

ИВАНОВСКОЙ 500 ЗПТ 2315 КРЫМУ 50+ ЗПТ
2317 НИЖНЕЙ ВОЛГЕ 3000 ЗПТ НОВОМУ НАРЯ-
ДУ 2324 КАЗАКСТАНУ 5000 РАЗНАРЯДКАМ
КОНТОРЫ ПОЛУЧАТЕЛЬНИЦЫ ТЧК НАРЯД
2311 НИЖЕГОРОДСКУЮ 4800 ТОНН АННУЛИ-
РУЕТСЯ НАРЯД 2316 БЕЛОРУССИИ УМЕНЬША-
ЕТСЯ 600 ОТСУТВУЕТ 200 ТОНН ТЧК РАЗРЕ-
ШАЕМ ВСЕМ ПЕРЕЧИСЛЕННЫМ НАРЯДАМ
ОТГРУЖАТЬ ПРОСО

СЕНТЯБРЯ ТЧК НР 14131= ЗИБРАК САРКИС

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 416. — Арк. 1.

Телеграма заступника уповноваженого Комітету заготі-
вель при РПО СРСР по УСРР Огія до Всеукраїнської
контори "Заготззерно" щодо негайного відвантаження 20
тисяч тонн житнього борошна до Ленінграда

22 жовтня 1932 року

С.Р.С.Р.
РАДА ПРАЦІ ТА ОБОРОНИ
Комітет заготівель
Уповноважений по Україні
УПОЛКОМЗАГСТО

В/СРОЧНО

ЗАГОТЗЕРНО
Комстозаготовок возложил на Союз муку семидневный срок
переработать 20.000 тонн ржи непфонда и продукцию отгру-
зить в Ленинград.

Для обеспечения выполнения указанного задания предлагаем
сдать немедленно на мельницы Союзмуки 20.000 тонн ржи
напфонда, согласовав с ними точки сдачи.

О ході сдачі і отгрузки ржі просим нас інформувати єжедневно.

УПОЛКОМЗАГСТО

Огій.

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 444.— Арк. 35.

Заява уповноваженого Троїцького райкому партії Одеської області з хлібозаготівель Шелухи до голови правління колгоспу імені Боянцева щодо забезпечення його продуктами харчування на період перебування в господарстві

26 жовтня 1932 року

Копія

До голови правління ім. Боянцева
від уповноваженого РПК Шелухи
ЗАЯВА

Прошу забезпечити мене харчовими продуктами на термін моєго перебування у Вашій артілі як уповноваженого РПК слідуючими продуктами за мій рахунок по твердим цінам на кожний день:

Хліба	2 фунти
Картоплі	2 -"
Яєць	5 штук
Молока	1 літра
Масла коров'яго	1/4 фун.
М'яса кур'яго	1 курка на 4 дні
Масла растительн.	1/4 фунта
Меду	1/4 фунта

Термін моєго перебування до 1/XI-32 року. Розрахунки перевести при виїзді з артілі.

26/X

Шелуха.

Примітка: Село Романівка Троїцького району Одесської області. Цей самий Шелуха при виїзді з колгоспу взяв позичково 30 крб. грошей в колгоспі, на них же взяв в колгоспі

пуд муки — за 1 крб. 60 коп., з колгоспом не розрахувався й управа колгоспу не знає, куди надіслати рахунка.

За матеріалами обслідувача тов. Шелуха є секретар Одеської міськради.

Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5419. — Арк. 26.

Директива секретаря ЦК КП(б)У Станіслава Косюра секретарям обкомів партії щодо неухильного виконання планів відвантаження українського продовольства в Ленінград до 15-ї річниці більшовицького перевороту

26 жовтня 1932 року

Секретарю Київського, Одесского, Вінницького, Харківського, Дніпропетровського обкома КП(б)У тов.

ЦК КП(б) предлагает оказать максимальное содействие Особоуполномоченным Ленинградского Областного комитета ВКП(б) т.т. Запорожцу и Шульману в организации заготовки и вывозки продовольствия для Ленинградских рабочих, согласно существующим планам и нарядам.

Необходимо форсировать доставку в Ленинград продовольствия к 15-й годовщине Октября, помогая бригадам Ленинградского Обкома и АСПО организовать под этим лозунгом красные обозы и эшелоны.

Директива ЦК КП(б)У и УполЗагСТО о порядке производства централизованных заготовок для Ленинграда в отведенных ему районах разослана телеграфно № 42135.

26 октября 1932 г. Секретарь ЦК КП(б)У С. Косюр.

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5461. — Арк. 116.

Телеграма секретаря Закавказького обкуму ВКП(б)
Лаврентії Берії секретареві ЦК КП(б)У Станіславу Ко-
сюору про необхідність негайноговідвантаження в Закав-
каззя 23 тисяч тонн українського хліба

27 жовтня 1932 року

561 Серия Г Тифліса 8/74027/10,15,40.=

Хар'ков ЦК КПУ Косяору =

Оснований рішення СНК Союза 22 жовтня подлежит
отгрузке ЗСФСР 23000 тонн хлеба тчк Нами уже направ-
лены люди для ускорения приемки тчк Просим Вашей под-
держки ввиду тяжелого положення хлебоснабжения края
3447, 27/10 = Секретарь Закрайкома Берія.

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1 — Оп. 20. — Спр. 5467. — Арк. 9.

Протокол наради в заступника керівника групи зов-
нішньої торгівлі Наркомату зовнішньої торгівлі СРСР
Шапіро щодо визначення преміальних за здачу зерна на
експорт з урожая 1932 року

1 листопада 1932 року

ПРОТОКОЛ №
СОВЕЦІАНІЯ У ЗАМ. ЗАВ. ГРУППОЙ
ВНЕШНІЇ ТОРГОВЛІ

1 ноября 1932 г.

ПРИСУТСТВОВАЛИ: т.т. Шапіро — Группа внеш-
нії торговли НКВТ,

Бороховский, Шульман — Заготзерно,

Дагаев — Ком. Заг. СТО,

Немировский — Наркомзем СССР,

Белаковский, Фурлетов — Экспортхлеб.

1. СЛУШАЛИ: О порядке расчетов по премиям с совхозами и МТС за сдачу экспортного зерна из урожая 1932 года.

Высказывались: т.т. Шапіро, Бороховский, Шульман, Дагаев, Немировский, Белаковский, Фурлетов.

ПОСТАНОВИЛИ: Установить следующий порядок расчетов по премиям за сдаваемое зерно закрепленными для производства на экспорт совхозами и МТС из урожая 1932 года:

1) Оплата производится местными отделениями Госбанка, для чего Экспортхлеб немедленно переводит в Отделения Госбанка, по указанию Заготзерно, следующие суммы:

Украина	—	200.000	руб.
Северный Кавказ	—	50.000	"
Крым	—	100.000	"
Ц.Ч.О.	—	75.000	"
Нижняя Волга	—	100.000	"
Средняя Волга	—	50.000	"
ВСЕГО:	—	575.000	руб.

2) Оплата производится по счетам, представляемым соответствующими конторами Заготзерно с приложением:

в отношении зерна, сданного в период до 1-го ноября с. г. справки ссыпункта Заготзерно о количестве и качестве сданного зерна.

ПРИМЕЧАНИЕ: Обязать соответствующие конторы и ссыпные пункты Заготзерно, там, где представляется возможным, одновременно представлять справку о фактической реализации этого зерна, отправлено на экспорт или по внутренним нарядам. Непредставление этих справок не может задерживать выплату денег отделениями Госбанка.

В отношении, зерна, сдаваемого после 1-го ноября с. г., оплата производится только при условии представления справки ссыпункта Заготзерно о количестве и качестве зерна и его фактическом направлении в порты.

Заготзерно немедленно направить на места соответствующие указания.

3) Оплата производится в соответствии с базисными кондициями и шкалой премирования, установленной Ком. Заг. СТО 8-го апреля 1932 года №110.

4) Оплата премий производится только совхозам и МТС, с которыми заключено дополнительное соглашение и за сдачу ими зерна в счет количества, установленных постановлением КОМ. Заг. СТО от 14-го августа 1932 года для края.

5) Причитывающиеся премиальные суммы Госбанк перечисляет непосредственно на текущий счет данного совхоза и МТС. Последние извещают Правление Экспортхлеба о полученных ими премиальных суммах.

6) Оплаченные счета вместе со всеми документами Отделение Госбанка направляет Правление Экспортхлеба.

7) Принять к сведению заявление представителя Заготзерно тов. Бороховского, представителя Ком. Заг СТО тов. Дагаева, представителя Наркомзема СССР тов. Немировского и представителя Экспортхлеба тов. Белаковского, что они согласны с настоящим постановлением.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ: (Шапиро)

Верно: Чудновская

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1221. — Арк. 166.

Зведення про виконання планів заготівель зернових культур з урожаю 1932 року

1 листопада 1932 року

СВОДКА

выполнения годового плана заготовок зерновых культур с начала кампании на 1-е ноября 1932 г. (В тоннах)

Республики	1932/33	Загот.	% отнож.
края и области	Годов. план	Загот. 1/XI-32 г.	% с июля по 1/ XI-32 г. выпл. 1/ XI-31 г. к 1931 г.

Сев. край	52100	27402	52,5	41322	66,2
Ленинград. обл.	86900	45173	51,9	42356	106,6
Московская обл.	545100	391621	71,8	339953	115,1
Иванов. Пром. обл.	96700	59587	55,4	75249	71,2
Горьковский край	557700	384770	68,9	357812	107,5
Уральская область	1157900	517714	44,7	310216	166,8
Башкирская АССР	636700	398593	62,6	286749	139,0
Татарская АССР	464300	432933	93,2	413588	104,6
Средне-Волжс. край	1646700	1205914	73,2	876975	137,5
Ц.Ч.О.	270000	603881	70,6	1602682	100,1
Западная область	179100	88856	49,6	88197	100,7
Нижне-Волж. край	1655600	867733	52,4	1052468	82,4
Северо-Кавк. край	2425900	969019	39,9	2248728	43,1
Крымская АССР	177100	161680	91,1	262044	61,5
Казакская АССР	741800	415474	56,0	483133	85,9
Западн.-Сиб. край	1451100	748236	51,2	547171	135,8
Вост.-Сиб. край	566000	186038	32,8	202661	91,1
Дальн.-Вост. край	205100	15832	7,7	26663	59,8
РСФСР	14915800	8509166	57,0	8257967	91,9
УССР	6289700	2596024	41,2	5262280	49,2
БССР	135000	51621	38,2	59781	86,3
ЗКССР	62700	38122	60,8	92048	41,4
Ср. Азия	416500	407308	73,7	400611	76,7
СССР	21819700	11502291	52,7	15072637	76,8
По секторам					
Среди совхозов	2886500	948579	59,5	1188377	79,4
- " - колхозов	13811300	7749857	56,1	9476070	81,8
В т. ч. МТС/всего по					
Оплате услуг	7827700	4504683	57,1	4397455	102,4
Среди единол.	3071000	1714696	55,8	3775953	43,4
Иного					
крест. сект.	16882200	9464553	56,1	13252005	71,4

Г. н. сб. 90%	1638100	432759	26,4	513989	84,2
ссуда 912800		622468	68,1	116005	53,6
(Нерозб.— Упор.). -		38872		2261	

Примечание: нет св[едений]. за IV пят. Октября с. г. по Ср. Азии, ДВК, Казахстану, Чимкенту и по линии Заготзерно по Башкирии.

Нач. Сектора Учета и Статистики (підпис нерозбірливий).

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 93. — Арк. 39.

Пояснювальна записка щодо розходжень ваги відвантаженого на експорт з Одеського порту ячменю

2 листопада 1932 року

2856/5055 2/XI 2
ПРАВЛЕНИЮ А /О "ЕКСПОРТХЛЕБ" ПЭДУ
тов. ВОЛЬВОВСКОМУ. Москва

Касат. рандеманов

п/х "Челио", Эльсвирк

Парк "Катерина"

Объяснительная записка.

1. Рейсовый п/х "Челио", грузившийся на немеханизированном причале ячменем в количестве 120 тонн и давший в порту разгрузки недостачу в 2,14%.

При разборе погрузки указанного п/х установлено, что данный п/х грузился следующими вариантами:

- с баржи весом плав. элеватора "Автомат" — 72 тонны,
- с мех. амбара №1 на берег гужем к причалу — 48 "-.

Принимая во внимание, что на этот период времени автоворесовое хозяйство по мех. амбару №1 находилось в стадии ремонта, каковое обстоятельство вызывало у нас сомнение в правильности работы автоворесов, мы, в целях контроля, спущенный на берег ячмень для п/х "Челио" с мех. амбара №1,

пропустили весом через наши воз. весы. " В результате такой контрольной перевески образовался разрыв в 1930 кгр. между показаниями автоворесов мех. амбара № 1 и показаниями взвешенных весов.

Наличие расхождения создало чрезвычайно напряженную обстановку, в результате чего у нас вились сомнения относительно правильности и взвешенных весов. А посему, учитывая, что недогруз указанной партии не может вызвать непосредственных убытков, зав. оперотделом тов. ПАНТУХ распорядился считать основным весом по погрузке п/х "Челио" вес автоворесом. Таким образом, при разгрузке указанной партии в порту выгрузки и образовался неудовлетворительный рандеман.

2. П/х "ЭЛЬСВИРК-ПАРК" грузившийся жмыхами подсолн. в колич. 4875 тонн, недостача — 0,42%, льножмыхами в кол.1829 тонн, недостача — 4,23%.

При производстве обследования погрузки данного п/х было установлено, что партия льняного жмыха в кол.1829 тонн грузилась по вариантам:

- с линии ж. д. по варианту вагон-п/х — 25 ваг.
- по варианту склад-гуж.-п/х — осталн. колич.

Машинописна копія.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 110. — Арк. 13.

Постанова Політбюро ЦК КП(б)У про посилення хлібозаготівель і телеграфна директива обкомам партії з цього приводу

8 листопада 1932 року

Цілком таємно

Прот. ПБ №90, п. 1 з 8.XI.32 р. Підлягає поверненню
О хлебозаготовках

1. Поручить т. Косиору сегодні послать телеграфну директиву обкомам и РПК — на основе итогов первой пятидневки (см. приложение).

2. Поручить т. Хатаевичу в двухдневный срок составить на основе состоявшегося обмена мнениями проект краткой инструкции для районов о хлебозаготовках в индивидуальном секторе и внести на утверждение ПБ.

3. Поручить комиссии в составе т.т. Хатаевича (председатель), Григорьева, Макеенко, Яблонского, Степанского разработать меры воздействия в отношении колхозов, срывающих выполнение хлебозаготовительного плана и допускающих разбазаривание хлеба, и внести предложения в ПБ.

4. Категорически запретить обкомам и райпаркотам организацию колхозных буксиров как внутри района, так и посылки из одного района в другой.

5. Предложить обкомам в колхозах, недовыполнивших план осеннего сева, немедленно обратить оставшуюся часть семенного фонда на хлебозаготовки.

6. Предупредить обкомы и РПК, что план хлебозаготовок считается выполненным лишь при выполнении плана по продовольственным культурам (пшеница и рожь).

7. Указать Киевскому обкому на невыполнение им директивы о том, что хлеб, поступающий от колхозов, имеющих задолженность по семенам, должен быть в первую очередь зачен в счет погашения задолженности этих колхозов по семссуде. Подтвердить эту директиву к неуклонному исполнению всем областям. В отношении колхозов, выполнивших план хлебозаготовок, но не погасивших еще задолженности по семссуде, предложить обкомам принять меры к немедленному ее взысканию.

8. Обязать лично первых секретарей обкомов обязательно к десятому ноября представить ЦК окончательные материалы о плане сдачи хлеба совхозами.

Окончательно вопрос о плане сдачи совхозами по областям решить на ПБ 12.XI.

9. Засчитать сданные зернотрестом в счет погашения семссуды из республиканского семфонда (1 млн. пудов) — в хлебосдачу треста.

10. Обратиться в ЦК ВКП(б) с просьбой о выделении Заготфонда для орграсходов, связанных с хлебозаготовками, из расчета 9 кг на каждый заготавливаемый центнер хлеба.

11. Просить ЦК ВКП(б) разрешить ознакомить секретарей райкомов с постановлением о Северном Кавказе.

Все (без 11 пункта) т.т. Хатаевичу, Григорьеву, Степанскому, Меламеду,

П. 3: т.т. Макеенко, Яблонскому,

П.п. 4, 5, 6, 7, 8 всем обкомам (телегр. серия "Г"),

тov. Терехову (выписка),

По п. 10 — ЦК ВКП(б),

п. 11: ЦК ВКП(б) — Кольцову

Обкомам, райкомам, директорам МТС

Первая пятидневка ноября вместо ожидаемого повышения по всем областям дала резкое снижение хлебозаготовок, (в) том числе по индивидуальному сектору, почти совершенно прекратили сдачу хлеба совхозы. Это произошло несмотря на окончание в большинстве районов посевной кампании, чем до сих пор большинство районов прикрывало свое оппортунистическое отношение к хлебозаготовкам. ЦК предупреждает весь руководящий состав районных комитетов, в первую очередь секретарей, а также уполномоченных ЦК, обкомов, директоров МТС, что в случае, если во вторую и третью пятидневки в вашем районе не будет обеспечен резкий перелом в хлебозаготовках по всех секторам, если не будет развернута широкая массовая работа и меры решительного нажима единоличника, на основании постановления ПБ ЦК КП(б)У от 30.X., ЦК вынужден будет поставить вопрос о применении более решительных мер воздействия к районам, своей безобразной работой срывающих хлебозаготовки.

8.XI.32 г. Секретарь ЦК С. Косиор.

За: Петровский, Реденс, Якир, Шлихтер, Хатаевич

Машинописний оригинал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 16. — Спр. 9. — Арк. 45—47.

**Лист керівників Наркомзему УСРР до завідуючого
Дніпропетровським обласним земельним відділом щодо
звіту про виконання експортних завдань**

10 листопада 1932 року

УСРР

Не підлягає оголошенню.

НАРКОМЗЕМСПРАВ

10/XI-1932 р.

№Г-4-1   До Зав. Д. Петровського ОБЛЗУ

Досі немає від В/области відомостей про хід виконання експортного завдання по зернових культурах по системі Укртракторцентру та Зернотресту, згідно н/листа від 29/IV-ц. р. №Г-4 та нагадування від 11/X-№ Г-4-1. Немає навіть досі відомостей щодо розподілу експортних завдань по окремих МТС та зернорадгоспах В/области.

Не дивлячись на важливість виконання експортових завдань з зерна, участі та керівництва цією роботою з боку ОблЗУ Вами в цій справі нічого не зроблено.

Таке байдуже відношення з боку В/апарата до експортової роботи — неприпустиме.

Ми вимагаємо негайно виконати наші вказівки (зокрема від 27/IX №Г-4) та сповістити нас про стан виконання експортового завдання по В/области, по окремих МТС та зернорадгоспів по стану на останню декаду (з початку кампанії) по зернових культурах, перебіг роботи в цій галузі та участь Облземвідділу в цій роботі.

Відомість чекаємо до 18/XI-ц/року.

ЧЛЕН КОЛЕГІЇ НКЗС

(СОЛОМОНКО)

Керівник Експорт. Бюро

(ВЕСТ)

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1236. — Арк. 36.

**Лист керівників Наркомзему УСРР до завідуючого
Вінницьким обласним земельним відділом щодо звіту про
виконання експортних завдань**

10 листопада 1932 року

УСРР

Не підлягає оголошенню.

НАРКОМЗЕМСПРАВ

10/XI-1932 р.

№Г-4-1   До Зав. Вінницького ОБЛЗУ

Досі немає від В/области відомостей про хід виконання експортного завдання по зернових культурах по системі Укртракторцентру та Зернотресту, згідно н/листа від 29/IV-ц. р. №Г-4 та нагадування від 11/X-№ Г-4-1. немає навіть досі відомостей щодо розподілу експортних завдань по окремих МТС та зернорадгоспах В/области.

Не дивлячись на важливість виконання експортових завдань з зерна, участі та керівництва цією роботою з боку ОблЗУ Вами в цій справі нічого не зроблено.

Таке байдуже відношення з боку В/апарата до експортової роботи — неприпустиме.

Ми вимагаємо негайно виконати наші вказівки (зокрема від 27/IX №Г-4) та сповістити нас про стан виконання експортового завдання по В/области, по окремих МТС та зернорадгоспів по стану на останню декаду (з початку кампанії) по зернових культурах, перебіг роботи в цій галузі та участь Облземвідділу в цій роботі.

Відомість чекаємо до 18/XI-ц/року.

ЧЛЕН КОЛЕГІЇ НКЗС

(СОЛОМОНКО)

Керівник Експорт. Бюро

(ВЕСТ)

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1236. — Арк. 36.

**Зведення про перебіг хлібозаготівель у радгоспах
УСРР станом на 10 листопада 1932 року**

Після 10 листопада 1932 року

**ЗВОДКА ПРО ПЕРЕБІГ ХЛІБОЗДАЧІ
РАДГОСПІВ УСРР**

за станом на 10 листопада 1932 року

Назва установи	Потрібний річний план (в тоннах)	Виконання в абсолютних даних		Новий річний план (в тоннах)		Виконання в абсолютних даних		Зниження річного пляна на (тонн)	
		%	%	%	%	%	%	%	%
I. Союзні									
1. Зернотрест	262295	99415	37,9	160530	99415	61,9	91970	+9795	
2. Спінвод	3000	2972,9	99,1	3000	2972,9	99,1	-		
3. Овцевод	3110	2400,0	77,2	3110	2400,9	72,1	-		
4. Коневод	1605	775,9	48,3	733	775,9	105,9	872		
5. Скотвод	5800	3485,1	60,18	4440	3485,1	78,5	1360		
6. Племмоло-котрест	410	329,0	80,2	x) 420	329,0	78,3	- x) Племмо-		
7. Шовкокотрест	1000	557,8	55,8	-	557,8	100	1000 локо мав		
8. Льноконопльвод	1358	94,0	6,9	-	94,0	100	1358 річний		
9. Бавовком	1640	1640,0	100,0	1640	1640,0	100,0	- план не		
10. ТМЕК	500	506,3	101,3	-	506,3	100,0	500 420, а 410 тонн		
РАЗОМ	280718	112176,0	39,96	173873	112176,0	64,5	97060+9795		
II. Республіканські системи НКЗС									
1. Насінньотрест	26014	13264,3	51,0	17820	13264,3	74,4	8201		
2. Харківмолтрест	400	400	100,0	400	400,0	100,0	-		
3. Дніпропетр.	- 760	607,2	79,9	760	607,2	79,9	-		
4. Донецький	- 2174	2169,0	99,8	2174	2169,0	99,8	-		
5. Птахкотрест	1200	395,9	33,1	381	395,9	103,9	819		
6. Садовніктрест	1200	1008,8	84,1	1200	1008,8	84,1	-		
РАЗОМ респ.	3175,4	17845,2	56,2	22735	17845,2	78,5	9020		
ВСЬОГО Укрмолокотрест в цілому									
	312472	130021,2	41,6	196608	130021,2	66,1	106080+9795		
	3340	3176,2	95,1	3340	3176,2	95,0	-		

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1245. — Арк. 64.

Наказ по Комітету заготівель при РПО СРСР про за-креплення млинів для переробки пшениці й жита з метою безперебійного забезпечення Москви й Ленінграда в листо-паді й грудні 1932 року

13 листопада 1932 року

ПРИКАЗ

ПО КОМИТЕТУ ПО ЗАГОТОВКАМ ПРИ С.Т.О.

№ 125

13 ноября 1932 г.

гор. Москва

О прикреплении мельниц по переработке ржи и пшеницы на сортопомоле для обеспечения снабжения городов Москвы и Ленинграда в ноябре и декабре 1932 г.

1. В целях своевременного и полного обеспечения в ноябре и декабре сортовой мукою городов Москвы и Ленинграда прикрепить мельницы сортового помола на ноябрь и декабрь к указанным городам, согласно прилагаемых при сем списков.

2. Обязать Заготзерно загрузить зерном прикрепленные к городам Москве и Ленинграду мельницы, создав на этих мельницах запасы зерна в размере 80-ти дневной производительности мельницы, согласно договора между Заготзерно и Союзмукой.

3. Обязать уполномоченных КОМЗАГСТО из областей, директоров трестов Союзмуки и директоров прикрепленных мельниц всю перерабатываемую муку на перечисленных в прилагаемом списке мельницах отгружать непосредственно в Москву и Ленинград согласно прикрепления, по действующим нарядам Союзмуки как коммерческим, так и фондовым, категорически запрещается использовать указанную муку на какие-либо другие назначения без ведома Правления Союзмуки, впредь до выполнения задания по отгрузкам столицам.

4. Обязать директоров трестов Союзмуки, в случае непокрытия задания выработкой с прикрепленных мельниц, немедленно компенсировать недостающее количество с других неприкрепленных мельниц.

5. Обязать уполномоченных КОМЗАГСТО областей краев, установить ежедневную телеграфную отчетность о работе мельниц, непосредственно каждой мельницей, наличия зерна и муки на прикрепленных мельницах по след. форме:

Два адреса: Москва, Союзмука, сбыт, Заготзерно, сбыт.

Наличие ржи (количество), пшеницы (количество), ржаной (количество), пшеничной (количество), отгружено нарастающим Москвой (или Ленинграду), ржаной (количество), пшеничной (количество), тоннах, номер мельницы, подпись (Заготзерно, Союзмука).

6. Просить Комстопперевозок обязать НКПС обеспечить безперебойную подачу вагонов как под зерно, так и под вырабатываемую муку с прикрепленных мельниц по заявкам филиалов Заготзерно и директоров трестов Союзмуки.

7. Персональную ответственность за исправное техническое состояние мельниц и за немедленную отгрузку вырабатываемой муки в города Москву и Ленинград, возлагаю:

По Правлению Союзмуки на предправления т. Лобачева,

по Ивано-Вознесенскому Мукотресту т. Суровкина,

по Ц.Ч.О. -" т. Арсентьева,

по Горьковскому -" т. Мишина,

по Средне-Волжскому -" т. Макальского,

по Нижне-Волжскому -" т. Черепанова,

по Башкирскому -" т. Полюшко,

по трестам УССР -" т. Лаврухина

и по отдельным мельницам на директоров этих мельниц.

8. Персональную ответственность за своевременную и полную загрузку зерном прикрепленных мельниц, обеспечивающих переработку и отгрузку муки в города Москву и Ленинград, согласно их производственной мощности, возлагаю:

по объединению Заготзерно на Зам. Нач. т. Кренцеля,

по Ивано-Вознес. конторе Заготзерно т. Привалова,

по Ц.Ч.О. -" -" т. Рубцова,

по Горьковской -" -" т. Успенского,

по Ср. Волж. -" -" т. Ганюшина,
по Нижн. Волжск. -" -" т. Фролова,
по Башкирской -" -" т. Виктайль,
по трестам УССР -" -" т. Меламеда.

9. На уполномстозаготовок по Ивановск. обл. т. Савенков, по Ц.Ч.О. т. Моряцкий,
по Горьковскому т. Богородский,
по Ср. Волжскому т. Васильев,
по Нижне- -" т. Бахметьев,
по Башкирскому т. Цыпнятов,
по У.С.С.Р. т. Степанский

возлагаю ответственность за своевременную загрузку прикрепленных мельниц зерном, установление контроля за отгрузкой муки непосредственно в города Москву и Ленинград, согласно прикрепления, а также установление ежедневной отчетности о ходе отгрузок, наличия муки и зерна.

10. Поручить уполномстозаготовок Московской области тов. Николаеву и Ленобласти тов. Итс, по согласованию с Облисполкомами командировать в районы отгрузок ответственных работников для контроля и форсирования загрузкой зерном прикрепленных мельниц и отгрузок муки в города Москву и Ленинград.

Вр. О. О. ЗАМ. ПРЕД. КОМЗАГСТО (СААКЯН)
Верно: Ставровская.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 82. — Арк. 21, 22.

Телеграма уповноваженого ЦК КП(б) У з хлібозаготівель Розенблата секретареві ЦК Станіславу Косюору щодо відвантаження зерна на експорт з Козятиня

14 листопада 1932 року
ІЗ КАЗАТИНА ЛИЧНО
ХАРЬКОВ ЦК КП(б)У КОСИОРУ
Виїхал Києва двенадцятого приїхал тринадцятого два часа ночи

тчк Распоряжение Союзхлеба получено только тринадцатого ночью распределением пунктов отгрузки экспорта тчк Никакой предварительной работы Союхлебом не проведено тчк Двенадцатого тринадцатого отгружено только двадцать девять вагонов тчк Через Казатинский Парком мобилизовал членов бюро, Президиума Райисполкома села подвоза хлеба тчк Мобилизованы комсомольцы другие погрузки зерна тчк Хлебная тройка мною ГПУ разработала дислокацию отгрузки зерна тчк Телеграфно лично телефоном всем тридцати пяти пунктам Казатинского района мобилизовал людей глубинные пункты тчк Ночью ГПК — Союзхлебом глубинные пункты личной проверки распоряжений ударного проведения ваших указаний тчк Приняты меры подготовке порожняка тчк Провожу все ударные необходимы меры Парком ГПУ Союзхлеб Транспортному безоговорочному выполнению задания отгрузке триста двадцати девяти вагонов восемнадцатого февраля тчк Объезде пунктов ночью четырнадцатого дам сводку тчк Четырнадцатого отгружаем только шестнадцать вагонов тчк Вагонов задержки нет тчк Союзхлеб заданию не готов тчк Меры принимаются

УПОЛНОМОЧЕННЫЙ ЦК ПАРТИИ

РОЗЕНБЛАТ.

Машинописний оригинал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 4312. — Арк. 2.

Лист заступника директора "Укршовктресту" Коростелева заступнику наркома земельних справ УСРР Конотопу з проханням зняти план заготівель картоплі через відсутність її лишків

14 листопада 1932 року

Н. К. З. - С. Р. С. Р.

ВСЕСОЮЗНЕ ОБ'ЄДНАННЯ ПО ШОВКІВНИЦТВУ
"СОЮЗШОВК" — Трест на Україні—УКРШОВКОТРЕСТ
04-5 14/XI.32 р.

ДО НКЗС тов. КОНТОПУ.
Згідно В/постанови №515 Вами встановлено план здачі

нашому Тресту 100 тонн картоплі. Вважаємо, що наданий план, безумовно, помилковий, так як баланс картоплі по Н/тресту в ц. р., виключно дефіцитний.

За даними хлібофуражного балансу по Н/тресту передбачається зібрати 536,2 тонни картоплі, для посіву за пляном на весну 1933 р. 209 га відповідними нормативами НКЗ нам потрібно 297,8 тонн. Залишається на потреби харчування всього лише 238,4 тонни, в той час, як для харчування робітників до слідуючого врожаю нам необхідно 989,3 тонни, так що у нас не тільки лишки до здачі картоплі, а навпаки значний дефіцит, що пояснюється тими фактами, що багато наших радгоспів, як були лише організовані в 1931 р., не були забезпечені посівкартоплею, та в цьому році деяким радгоспам не вистачає картоплі для посіву та купують таку на ріднісих базарах для задоволення потреб на харчування робітників.

Крім того, в зв'язку з ліквідацією 12 радгоспів (згідно постанови УЕН) загальний баланс наш зменшується на 40%.

Поклавши в основу вищепередні розрахунки та надзвичайно напружене продовольче становище в наших радгоспах, завдяки здачі всіх озимих культур по пляну хлібоздачі, приняті визначені плян здачі картоплі не можемо та просимо нас звільнити від централізованого пляну здачі картоплі.

Заст. Директора Тресту

(КОРОСТЕЛЬОВ)

Машинописний оригинал.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1221. — Арк. 2.

Супровідний лист до списку номенклатурних посад Одесського обкому КП(б)У в місцевій конторі "Експортхліб"

15 листопада 1932 року

15/XI-32 г.

Секретно

ОБЛАСТНОМУ КОМИТЕТУ КП(б)У

Экз. №2

(Сектор Кадров)

Здесь

Согласно Вашого письма, настоящим Одесская К-ра "ЭК-

СПОРТХЛЕБ" препровождает список руководящего состава, входящего в номенклатуру ОБКОМа.

Касательно изменений прийнято нами к сведению.

ПРИЛОЖЕНИЕ: упомянутое.

ОПЕР. УПОЛНОМОЧЕННЫЙ и
УПРАВЛЯЮЩИЙ Одесской К-рой
"ЭКСПОРТХЛЕБ" (СТОВБУР)
ЗАВ. СПЕЦЧАСТЬЮ (ЛОРБЕР)

СПИСОК
НОМЕНКЛАТУРНИХ ПОСАД ОД. К-РИ
"ЕКСПОРТХЛІБ", ЗАЛІЧЕНОГО ДО
НОМЕНКЛАТУРИ ОБКОМУ КП(б)У на 15XI-1932 р.

Занімаєма Прізвище та ініціали Дата вст. на Партийність Соц. Основна Ос- Спеці- Останнє посада посада ініціали цю посаду та партстаж стан професія віта яльність місце от- за освітою куда вступ- пив на цю посаду

Обл. Уполн. СТОВБУР Октябрь КП(б)У рабоч. хлебник нисш. - Управляючий
и Управляющ. А. И. 1932 г. 1918 г. Николаївської
Одесск.

К-рой "ЭКС-
ПОРТХЛЕБ"
Зам. Обл. СОКОЛОВ Іюнь КП(б)У -" -" - нет Зав. мельницей
Уполн. С. П. 1932 г. 1924 г. №62 и Курсы
НКВТ

Зам. Упов. КРЫЛОВ Іюнь КП(б)У -" -" Окончил средн. Окон. Из Акад. Внеш.
Од. К-ре Д. В. 1932 г. 1919 г. Акад. Внеш. Ак. Торга
"ЭКСПОРТ-
ХЛЕБ"

ОПЕР. УПОЛНОМОЧЕННЫЙ и
УПРАВЛЯЮЩИЙ Одесской К-рой
"ЭКСПОРТХЛЕБ"
ЗАВ. СПЕЦЧАСТЬЮ (СТОВБУР)
(ЛОРБЕР)

Машинописна копія.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 97. — Арк.
199, 200.

Звернення працівників Всесоюзної контори "Експортхліб" до керуючого Одеським підрозділом щодо недоліків в організації відвантаження зерна за кордон

15 листопада 1932 року

Народний Коміssariat вневнішньої торгівлі
"ЭКСПОРТХЛЕБ" — Москва.

УПРАВЛЯЮЩЕМУ К-РОЙ
"ЭКСПОРТХЛЕБА"
т. СТОВБУРУ

15.XI.32

Одесса

Считаем необходимым обратить В/внимание на неудовлетворительную погрузку следующих пароходов:

1. П/х "Аргентина" и "Богема" покрывавшие продажи пшеницы на Роттердам, грузились чрезвычайно слабо в то время, как остаток этой пшеницы в течение всего времени был равен 1500 тонн. Среднесуточная норма погрузки пшеницы на п/х "Аргентина" была всего 400 тонн.

2. П/х "Макс Вольф" — по жмыхам Вы дали среднесуточную погрузку 95 т., по гороху 150 т. в сутки, причем партия гороха была крупная — 1350 т. По этому пароходу была сорвана продажа подсолнечных жмыхов на Роттердам до 5/XI с. г., несмотря на соответствующее предупреждение о резервировании места еще 30-го октября тел. №21161, а также дачу инструкции о погрузке от 1/XI тел. № 21298, т. е. за 6 дней до отплытия парохода.

3. По п/х "Антионе" Вы сорвали октябрьскую продажу ячменя на Гамбург по высоким ценам, между тем наличие ячменя на 1/XI составляло 2260 т., а на 10-е ноября достигает 3.699 т. Среднесуточная погрузка гороха по данному пароходу равна 130 т., причем в Вашей тел. № 12797 Вы ссылаетесь на то, что п/х грузит мелкие партии бобовых у немеханизированного причала и поэтому погрузка идет слабо. Между тем партии бобовых не такие мелкие как указано Вами, а

именно (далі йде нечіткий текст. — Упор.) на Англію и Швецію. На направленных к Вам п/х (назви не читаються. — Упор.) Вы грузите в покрытие продажи указанного образца на Ливерпуль и Маринес. Однако до 15/XI п/х под погрузку не поставили, несмотря на то, что указанный п/х прибыл в Ваш порт 9/XI и просушенная кукуруза №34 у Вас имеется свыше 2500 тонн. Считаем необходимым обратить Ваше внимание также, что на все наши запросы Вы или совсем не отвечаете, или отвечаете с большим опозданием. Необходимо раз на всегда учесть оперативному отделу Вашей к-ры, что на все наши запросы необходимо немедленно, в тот же день, давать исчерпывающие отчеты, ибо отсутствие ответов, подтверждений на наши срочные инструкции может привлечь за собой несвоевременный ответ соответствующим Хлебторгам и срыв продажи или офферт, а также "подтверждать" н/телеграммы, где мы это требуем.

Выработанная Вашим оперативным отделом форма отчетности о состоянии погрузки, направляемая в диспетчерский отдел, высылается Вами с большим запозданием, благодаря чему она теряет весь свой оперативный смысл, что просим также немедленно устраниТЬ.

"ЭКСПОРТХЛЕБ"

(ШАБАДАШ)

(ЗАЛЕМАН)

Одновременно обращаем внимание на то, что несмотря на н/ неоднократные предложения в/ до сих пор не высылаются при рапортах о погрузке п/х "....." и ".....", почему просим дать исчерпывающее распоряжение в/ работникам об ОБЯЗАТЕЛЬНОЙ присылке таковых.

(ЗАЛ[ЕМАН])

Машинописна копія.

ДАО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 102. — Арк.

29—29 зв.

Постанова Політбюро ЦК КП(б)У щодо посилення темпів хлібозаготівель і намічуваного скорочення постачання хлібом

19 листопада 1932 року

Протокол № 21

засідання Політбюро ЦК КП(б)У від 19/XI-1932 р.

1. Принимая во внимание, что до конца ноября осталось лишь 10 дней и во изменение решения ПБ от 23 X. — зачесть в ноябрьский план снабжения от недовыполненной части октябряского плана поступления мерчука:

- а) по Донецкой, Днепроп., Харьковской областям — по 10%
- б) по остальным областям — по 15%.

2. Предупредить обкомы, что в случае невыполнения ноябряского плана по мерчуку — в декабре будет засчитано в план снабжения часть недовыполненного месячного плана по мерчуку. (Кольцову).

Признать необходимым пересмотреть план снабжения хлебом в сторону максимально возможного уменьшения.

Предварительную проработку вопроса поручить т.т. Берлинну, Огию и Меламеду, всем обкомам

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 16. — Спр. 9. — Арк. 56.

Телеграма секретаря ЦК КП(б)У Менделя Хатаєвича обкомам партії про створення спеціальних бригад за рахунок стійких більшовиків з промислових підприємств для посилення темпів хлібозаготівель на місцях

19 листопада 1932 року
ОБКОМАМ

ХАРЬКОВ
КІЕВСКОМУ
Д/ПЕТРОВСК
ДОНБАСС

Постановлением ЦЕКА совместно товарищем Молотовым

для усиления хлебозаготовок мобилизуется крупных промышленных предприятий Украины 600 человек сознательных стойких большевиков, имеющих стаж партийной работы, проявивших себя выполнении ударно политических кампаний тчк Вашей области в течении трех дней необходимо мобилизовать ... человек направить решающие хлебозаготовительные районы бригадами составе три четыре человека по две бригады каждый район тчк Ответственность отбор мобилизуемых возлагается персонально секретарей горкомов райпаркомов тчк Обкомы обязаны тщательно проинструктировать все бригады тчк Мобилизованным полностью сохраняется зарплата предприятиях тчк Расходы связанные командировкой, проезд покрывается заготзерном тчк Двадцать третьего сообщите ЦЕКА список районов, куда посланы мобилизованные рабочие коммунисты обозначением количества посланных

СЕКРЕТАРЬ ЦЕКА

ХАТАЕВИЧ.

№ 029897/т
19/XI-32 г.

Чернетка. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5384. — Арк. 149.

Телеграма секретаря ЦК КП(б)У Станіслава Косюра Одеському обкуму партії щодо неухильного відвантаження зерна непродовольчих фондів за межі України

20 листопада 1932 року

ОДЕССА ОБКОМ

ЛІНІЇ ЗАГОТЗЕРНО ДАНЫ НАРЯДЫ ОТГРУЗКУ ВАШЕЙ ОБЛАСТИ ЗА ПРЕДЕЛЫ УКРАИНЫ 16600 ТОНН НЕПФОНДОВОЙ (КРОМЕ ЯРОВОЙ) А ТАКЖЕ КОММЕРЧЕСКОЙ ПШЕНИЦІ ТЧК ЗАДАННІЕ ПОДЛЕЖИТЬ БЕЗОГОВОРЧНОМУ ВЫПОЛНЕНИЮ ТЧК УСТАНОВІТЬ СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ КОНТРОЛЬ ПРОВЕРКУ ВЫПОЛНЕНИЯ СРОК

СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ КОНТРОЛЬ ПРОВЕРКУ ВЫПОЛНЕНИЯ СРОК

029913/Т

20.XI.32 ЦК КП(б)У

КОСЮР

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5445. — Арк. 11.

Телеграма секретаря ЦК КП(б)У Станіслава Косюра Вінницькому обкуму партії щодо неухильного відвантаження зерна непродовольчих фондів за межі України

21 листопада 1932 року

ВІННИЦА ОБКОМ

ЛІНІЇ ЗАГОТЗЕРНО ДАНЫ НАРЯДЫ ОТГРУЗКУ ВАШЕЙ ОБЛАСТИ

ЗА ПРЕДЕЛЫ УКРАИНЫ 7700 ТОНН НЕПФОНДОВОЙ (КРОМЕ ЯРОВОЙ) А ТАКЖЕ КОММЕРЧЕСКОЙ ПШЕНИЦІ ТЧК ЗАДАННІЕ ПОДЛЕЖИТЬ БЕЗОГОВОРЧНОМУ ВЫПОЛНЕНИЮ ТЧК УСТАНОВІТЬ СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ КОНТРОЛЬ ПРОВЕРКУ ВЫПОЛНЕНИЯ СРОК

029913/Т

20.XI.32 ЦК КП(б)У

КОСЮР

Машинописна копія.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5445. — Арк. 16.

Телеграма секретаря ЦК КП(б)У Станіслава Косюра Дніпропетровському обкуму партії щодо неухильного відвантаження зерна непродовольчих фондів за межі України

21 листопада 1932 року

ДНЕПРОПЕТРОВСК ОБКОМ

ЛИНИИ ЗАГОТЗЕРНО ДАНЫ НАРЯДЫ ОТ-
ГРУЗКУ ВАШЕЙ ОБЛАСТИ ЗА ПРЕДЕЛЫ УК-
РАИНЫ 20000 ТОНН НЕПФОНДОВОЙ (КРОМЕ
ЯРОВОЙ) А ТАКЖЕ КОММЕРЧЕСКОЙ ПШЕ-
НИЦЫ ТЧК ЗАДАНИЕ ПОДЛЕЖИТ БЕЗОГОВО-
РОЧНОМУ ВЫПОЛНЕНИЮ ТЧК УСТАНОВИТЕ
СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ КОНТРОЛЬ ПРОВЕРКУ
ВЫПОЛНЕНИЯ СРОК

029913/Т

КОСИОР

20.XI.32

ЦК КП(б)У

Машинописна копія.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5445. — Арк. 17.

Телеграма секретаря ЦК КП(б)У Менделя Хатаєвича
керуючому Всеукраїнською конторою "Заготзерно" М. Ме-
ламеду щодо відвантаження жита й суржiku до Москви і
Баку замість пшеници, яку необхідно поставити на експорт

21 листопада 1932 року

ХАРЬКОВ ЗАГОТЗЕРНО

МЕЛАМЕДУ

ПРИ ВСЯКИХ УСЛОВІЯХ ДУМАЮ ЦЕЛЕСО-
ОБРАЗНЕЕ ОТГРУЖАТЬ МОСКВЕ БАКУ РОЖЬ
СУРЖIK ПОРТОВ С ТЕМ ЧТОБЫ ВЗАМЕН
ЭТОГО ГРУЗИТЬ СООТВЕТСТВУЮЩЕЕ КОЛИ-
ЧЕСТВО ПШЕНИЦЫ ЭКСПОРТ тчк ТАКОЕ
РАСПОРЯЖЕНИЕ МНОЮ ОТДАНО/НР 95152/с

21.XI-32 г.

ХАТАЕВИЧ

Од(есскому) обкому КП(б)У

Машинописна копія.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5445. — Арк. 22.

Телеграма керуючого трестом "Укрзаготзерно" М. Ме-
ламеда начальніку одеської контори "Заготзерно" Ізраї-
левичу про додаткове відвантаження зерна до Москви,
Закавказзя та промислових центрів

21 листопада 1932 року

Срочная

Копия

Одесса Заготзерно Израилевичу связи Вашими данными на-
личии пшеницы двадцатое ноября разъясняем дополнение нашей
91673/2812 порядок выполнения Вами обязательств отгрузке
всем назначениям до первого декабря двтчк первое Закавказью
двенадцать тысяч двести тонн зачетом это количество все факти-
чески отгруженное Вами начала ноября второе Москве четыре
тысячи четыреста тонн включая фактическую отгрузку начиная
пятнадцатого ноября третье экспортхлебу двадцать пять тысяч
тонн обязательно отгрузить начиная двадцатого до первого де-
кабря четвертое Союзмуке двенадцать тысяч тонн коих первую
очередь мельницам прикрепленным Донбассу таким образом все-
го пятьдесят три тысячи тонн точка Исходя Ваших данных ком-
мерческом наличии двадцатое ноября также засчитывая отгрузку
Закавказью до двадцатого ноября Москве третью пятидневку
плюс минимальное поступление до первого декабря имеете
абсолютную возможность полностью выполнить это задание
таким расчетом чтобы лучшую экспортную пшеницу грузить
порты тчк Яровую пшеницу оставьте переходящих остатках
тчк Усильте максимальний вывоз глубинки пшеницы тчк
Выполнение этого распоряжения информируйте Хатаевича.

Меламед.

91771. Укрзаготзерно Управл. Распред.

21/XI-32г. Сч. № 49.

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5370. — Арк. 67.

**Доповідна керівників експортного бюро Наркомзему
УСРР щодо вишукування нових видів експорту**

21 листопада 1932 року

Копія.

№Г-4-12

Не підлягає оголошенню.

24/XI-32 р.

ДО УРЕНу

Доповідна записка НКЗС за пророблену роботу по новим видам експорту та виконання постанови РПО з 9/ІХ-32 р. №395 і об'єднаного засідання Президії УКК та Колегії НК РСІ УСРР в цій справі (прот. № 78/97). По питанням вишукування нових видів експорту пророблено слідуєчо:

Організаціями НКЗС було вишукуано та запропоновано слідуочі нові види експорту:

а) Укрсадовінтрест: мед виноградний, зелений виноград, винякове вапно та винного камня.

б) Українського колгоспсоюзом: насіння таких сортів: бекманія, гладичі, білої акації, канареєчника, окропа фасції, каліандри, магари, відходи насіння, конюшини та другі огорожні насіння.

в) Укрлігоспом: бруски яснові та дубові, спиця строгана, яснова та дубова, коколи дубові для суднобудування, бруски грабові пилані та береста дектокурна.

Але до цього часу від експортерів нема ніякої відповіді на використання нових видів експорту в Укрлігоспу, де вже відправлено в Турцію один вагон яснової спиці та в Естонію 5 вагонів берести дектокурної.

Також відправлено біля 30 штук спиць для проби в Німеччину, в Англію та в Голландію. Крім цього, заготовлено до 800 сот спиці та пилинних яснових брусків 190 к/м, які будуть прийматись Експортлісом.

За пропозицією експортлісу Укрлігоспом заготовлено виноградних та дубових кільїв (виноградних) біля 10.000 тис. штук. Але зараз Експортліс від прийому відмовився за відсутністю збути.

По вишукуванню нового виду експорту робота провадиться й далі.

Член Колегії НКЗС

(СОЛОМОКО)

Керівник Експортного Бюро НКЗС

(ВЕСТ)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1236. — Арк. 15.

Лист уповноваженого Наркомату зовнішньої торгівлі СРСР по УСРР Михайла Кателя секретареві ЦК КП(б)У Станіславу Косіору щодо невиконання планів експортних поставок зерна з України

22 листопада 1932 року

УПРАВА

Секретно

Уповноваженого
НАРОДНОГО КОМІСАРІЯТУ
ЗОВНІШНЬОГО ТОРГУ

С. Р. С. Р.

при Раднаркомі У.С.Р.Р.

22/XI-1932 р.

№949

Харьков

ЦК КП(б)У —

тов. КОСИОРУ

Здесь

Последнее постановление Политбюро ЦК КП(б)У об отгрузке пшеницы ЗАГОТЗЕРНО т. МЕЛАМЕДОМ толкуется в том смысле, что все наличное количество пшеницы должно быть отгружено по внутренним нарядам Москве, Ивано-Вознесенск и т. д., а для экспорта пшеница должна отгружаться лишь из текущих поступлений

Если такой порядок отгрузки действительно будет осуществлен, то, по словам МЕЛАМЕДА, отгрузка на экспорт фактически начнется только 25-го ноября, т. е. после выполнения заданий по внутренним нарядам.

В связи с тем, что мы сейчас отгружаем в порты не для концентрации, а для непосредственной погрузки, давно ожи-

дающих инопароходов, такая отсрочка в выполнении экспортных планов на деле приведет к значительным валютным убыткам, поскольку значительная часть пароходов уже перешли на контрасталийный и сверх контрасталийные.

К Вашему сведению, мы имеем большие осложнения по выполнению запродажи хлеба Греции, поскольку наша неисправность в выполнении принятых на себя обязательств привела к приостановке там мельниц. В связи с этим наш греческий покупатель требует отправлять ему пароходы недогруженными, бея на себя оплату мертвого тоннажа в размере 50%.

На это предложение мы пойти не можем как по политическим мотивам, так и потому, что мы уже использовали консаменты на полную сумму погрузки.

Случаев невыполнения нами обязательств по договорам имеется значительное количество, что заставляет НКВТ сейчас только не расширять операции по продаже хлеба, но пойти на сккупку заключенных уже нами договоров, в связи с невыполнением плана отгрузки хлеба в порты.

В связи с этим прошу Вас, в первую очередь, разъяснить т. МЕЛАМЕДУ о необходимости отгрузить на экспорт из имеющихся в наличии запасов пшеницы, в соответствии с постановлением ПолитБюро, указавшего, что прочие отгрузки должны осуществляться сверх заданного экспортного плана.

УпНАРКОМВНЕШТОРГ-а (Каттель)

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5447. — Арк. 30.

Телеграма керуючого Всеукраїнською конторою "Заготзерно" М. Меламеда секретареві ЦК КП(б)У Менделю Хатаєвичу про те, що Москва не потребує українського жита, яке краще передати на місцеві млинни, які простоюють, а також відвантажити на експорт за поточну декаду 35 тисяч тонн зерна

22 листопада 1932 року
СЕРИЯ Г

ОДЕССА ОБКОМ ХАТАЕВИЧУ

95162 РЖИ МОСКВА НЕ НУЖДАЕТСЯ ГРУЗИТЬ НЕЛЬЗЯ тчк БАКУ ДОПУСТИМО ГРУЗИТЬ ТОЛЬКО СУРЖИК тчк ИНФОРМИРЮ СОГЛАСНО ЗАДАНИЮ МОСКВЫ ОБЯЗАНЫ ОТГРУЗИТЬ ПШЕНИЦЫ ВСЕМ ПОРТАМ ДЛЯ ЭКСПОРТА С ДВАДЦАТОГО ДО

ПЕРВОГО ДЕКАБРЯ ТРИДЦАТЬ ПЯТЬ ТЫСЯЧ ТОНН КОИХ ОДЕССА ДВАДЦАТЬ ПЯТЬ ОСТАЛЬНЫЕ ГРУЗЫ ВИННИЦА ДНЕПРОПЕТРОВСК тчк ПРОШУ СООТВЕТСТВЕННО ИЗМЕНИТЬ НАШЕ РАСПОРЯЖЕНИЕ тчк ОСВОБОЖДАЕМУЮ ЭКСПОРТХЛЕБЕ РОЖЬ ЦЕЛЕСООБРАЗНЕЕ НАПРАВИТЬ УКРАИНСКИЕ МЕЛЬНИЦЫ КОТОРЫЕ СТОЯТ ОТСУТСТВИЕМ РЖИ

МЕЛАМЕД

94096

Харьков, ВУК Заготзерно
22/XI.32 г.

Машинописна копія.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5445. — Арк. 25.

Директива областям УСРР щодо планів експортних заготівель

27 листопада 1932 року
Не підлягає оголошенню.

У.С.Р.Р.
НАРКОМЗЕМСПРАВ

Експортне бюро
27/XI-32 р.
№ Г-4.

ДО ОБЛЗЕМВІДДІЛІВ
та НКЗС АМСРР

При цьому надсилаємо до Вас пляни експортного завдання по хлібозаготівлям по Вашій області та МТС та Зернотресту на основі затвердженого пляну КомзаготСТО.

Вам належить негайно:

1) Перевірити доведення цього завдання до кожного МТС та Зернорадгоспів.

2) По кожному господарству призначити відповідального за здачу продукції на експорт як в якісному, так і в кількісному відношенні.

3) Перевірити правильність та своєчасність преміювання з боку "Заготзерно" згідно з постановою КомзаготСТО від 8/IV-32 р. №110.

4) Щодекадно інформувати НКЗС Експортне бюро про хід виконання експортного завдання (те, яке вище зазначених вказівок). Першу інформацію Ви повинні подати по стану на 25/IX негайно по одержанню.

5) Негайно надішліть до нас відомості по розподілу експортного завдання по хлібу по окремих МТС та Зернорадгоспах, при чому розподіл завдання повинно провадитись між тими МТС та радгоспами, з якими раніше була складена угода по відбору експортплощ.

В разі неможливості забезпечення визначеними господарствами загального експортного завдання, давати іншими МТС та Зернорадгоспами, склавши додаткову угоду між цими радгоспами та Заготзерно з Експортхлібом.

По всім цим питанням В/необхідно ув'язатися з Облтрактором, Облзернотрестом, Обл. Уповноваж. КомзаготСТО та Заготзерно і Експортхлібом, та мати постійний догляд за ходом виконання експортового завдання за МТС та Зернорадгоспами.

ДОДАТОК: плян по В/области по Зернотресту та Тракторацентру. (Не друкується. — Упор.).

ЧЛЕН КОЛЕГІЇ НКЗС (СОЛОМКО)
КЕРІВНИК ЕКСПОРТНОГО БЮРО (ВЕСТ)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1217. — Арк. 127.

Телеграма секретаря Дніпропетровського обкому партії Василя Строганова секретареві ЦК КП(б)У Станіславу Косюру про катастрофічні наслідки для області після відвантаження до російських регіонів 5 тисяч тонн пшеници

30 листопада 1932 року

ЦК КП(б)У Косюру

30.XI 32 Вх. № 00532/т

Записка по проводу. Вручить немедленно старшему по смене для немедленного вручення в закритому пакеті. Харьков ЦК КП(б)У Косюру, Совнарком Чубарю

Распоряжение комитета резервов Броневого, Заготзерно Розенберга наша область должна отгрузить до 5.XII 5.000 тонн пшеницы, из коих Крыму — 2.000 тонн, на Север 3.000 тонн, маневренный остаток пшеницы по нашей области на 25 ноября 3.700. Средняя потребность области в сутки 1.000 тонн, заготовки последние дни в связи с непрерывными дождями резко снизились, поступление продовольственных культур не покрывает снабжение даже промцентров нашей области. В связи с этим прошу отменить вывоз 5.000 тонн пшеницы, считаю, что срыв снабжения наших промцентров, который повлечет также срыв производственной программы, не менее серьезно, чем снабжение Крыма.

Обком

Строганов

Справка

Завтра утром Заготзерно подсчитает и даст заключение 30.XI.32 г.

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5393. — Арк. 143.

Доповідна секретаря ЦК КП(б)У Станіслава Косюра до ЦК ВКП(б) про продовольчі ресурси України і необхідність негайного призупинення вивезення з УСРР пшениці та жита
Листопад 1932 року

ЦК ВКП(б)

"О продресурсах України"

Положение с продресурсами на Україне требует немедленного приостановления всякого вывоза пшеницы и ржи (в зерне и муке) из Украины.

При полном выполнении всего годового плана по продкультурам наличие и поступление едва обеспечивают потребность Украины в размерах, установленных Союзным Правительством. И это при том условии, что Гос-и НЕПфонды (уже образованные на Украине в размере 11.483 тысяч пудов) будут полностью обращены на покрытие внутриукраинских потребностей.

Указанное выше подтверждается нижеследующими расчетами:

Пшеница	Ржь	ИТОГО
и мука	и мука	

В тысячах пудов

Количество ресурсов

на 1/XI на Украине

включая го-инспфонд

(в размере 11.483

тысяч пудов)...

10.752	12.665	23.417
--------	--------	--------

Подлежит поступлению

с 1/XI до конца

кампании при полном

выполнении годовых

планов по всем

источникам...

51.646	29.950	81.596
--------	--------	--------

Всего ресурсов

62.398	42.615	105.013
--------	--------	---------

Для удовлетворения потребности Украины (согласно прилагаемой справки) 49.093 55.015 104.108

Результат ... — 905

Даже при условии частичного примешивания к пшенице и ржи второстепенных культур (ячменя и кукурузы), баланс снабжения чрезвычайно напряженный, особенно учитывая значительное количество продкультур, подлежащее еще дозаготовке по годовому плану. Чтобы не повторять опыта прошлого года, когда весной пришлось на Украину чрезвычайным порядком завозить хлеб, необходимо дать указание Комитету Заготовок при СТО о немедленном аннулировании всех вывозных нарядов из Украины по пшенице и ржи (в зерне и муке), а именно: на экспорт в ноябре и в союзные республики в ноябре и декабре: пшеницы и муки — 21.940 тысяч пудов и ржи и муки — 5.511 тыс. пудов, а всего — 27.451 тысяч пудов.

Приложение: справка о потребностях Украины в продовольственном хлебе с 1/XI 1932-го года по 1/VII 1933-го года.

Секретарь ЦК КП(б)У (Косир).

Машинописна чернетка.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5467. — Арк. 4.

Документ, підготовлений Уповноваженим Союзного Комітету Заготівель в Україні, не підписаний. — Упор.

Лист секретаря ЦК КП(б)У Менделя Хатаєвича до Голови Комітету заготівель при Раді Праці та Оборони СРСР Валер'яна Куйбишева щодо нереальності планів заготівель в УСРР у 1933 році продуктів тваринництва

Листопад 1932 року

Копия

Председателю Комитета Заготовок при СТО

тов. Куйбышеву

По сообщению Укрнаркомсбыта, в связи с переходом от кон-

трактации к налоговой форме заготовок молока — для Украины намечается план заготовок масла в размере 14,5 тыс. тонн.

ЦК КП(б)У считает, что указанное количество для 1933 года значительно превышает реальные возможности в Централизованном порядке.

Согласно прилагаемого расчета ЦК КП(б)У определяет план для 1933 года в размере 11400 тонн, учитывая что на протяжении последних пяти лет заготовки масла по Украине составили:

1928	1929	1930	1931	1932
в тоннах	559	7230	3287	10952

Проектируемый союзными организациями план построен как произведение охватываемого поголовья на установленные нормы. Однако и союзные организации не считают возможным исходить из всего фуражного поголовья и устанавливают скидку на охват, яловость, болезни и убыль.

Между тем, принимая средний по Союзу размер скидки на уровне 31,2% против поголовья на 1/1132 г., союзные организации запроектировали по Украине лишь 27% по общественному стаду колхозов и 20% по остальному поголовью (без совхозов) проектируемому Госпланом на 1933 год.

ЦК КП(б)У, зная положение по Украине, недоумевает, на основе каких объективных данных союзные организации проектируют для Украины пониженные скидки.

Такое положение приводит к тому, что основному старейшему в Союзе и производящему району маслоделия — Западной Сибири план масла против 32 г. уменьшен на 5%, а Северному краю на 2%. По важнейших из остальных промышленным районам план увеличен против 32 г: по Северному Кавказу на 2/5, Казахстану на 1/5, Уралу наполовину, а Украине в 2,48 раза против 1,6 раза по Союзу.

Не возражая против установленных союзными организациями норм сдачи молока и стремясь в интересах развития молочного хозяйства к сокращению недойного поголовья, по-

вышению продуктивности стада, ЦК КП(б)У вместе с тем отмечает, что, как выявилось в результате ряда специальных обследований, нормативы, принятые союзными организациями по совхозам, также выше реально возможных для 1933 года.

Просим при окончательном решении вопроса учесть наши соображения, установить наш план маслозаготовок на 1933 год в 11.400 тысяч тонн.

Секретарь ЦК КП(б)У (Хатаевич).

Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5468. — Арк. 1.

Витяг з постанови Радиаркому УСРР про заходи щодо посилення заготівлі картоплі, в тому числі й реквізіції виданої на трудодні

1 грудня 1932 року

Інд.35/19 РНК

1/XII-32 р.

ВИТЯГ

з протоколу №35/755 засідання Ради народніх комісарів
з 1 грудня 1932 р.

Слухали:

"Про заготівлю картоплі" №16729/16 19. Відзначити ганебний про-

рив у заготівлі картоплі, що стався внаслідок виключно не-

задовільної роботи заготівельних організацій та недооцінки значення заготівлі картоплі обласними й районовими установами та організаціями: на 25 листопада заготовлено лише 37,6% осінніх заготовок.

Вказати головам ОВК т. т. КУЗЬМЕНКОВІ, ВАСИЛЕНКОВІ, ГОЛУБЧЕНКОВІ та ТРИЛІСЬКОМУ на покладену на них відповідальність у справі керівництва заготівлею картоплі в їхніх областях, а також відзначити цілком

незадовільну організацію та керівництво роботою бригад, особливо бригад Донбасу, як основного заготовача картоплі.

На забезпечення максимальних темпів заготівлі осінньої картоплі в період, що залишився для заготівель — першу половину грудня — та забезпечення завозу мінімальної кількості картоплі до Донбасу, Дніпропетровського, Харкова й інших промислових центрів, а також на забезпечення картоплею Червоної Армії, — РНК УСРР пропонує:

1) Вінницькому, Київському, Чернігівському та Харківському ОВК забезпечити розгортання роботи щодо заготівлі картоплі, нарівні з хлібозаготівлями; дати тверді завдання кожному колгоспові та індивідуальним господарствам по кожному селу й перевірити в п'ятиденний термін від часу одержання цієї постанови й доведення плянів заготівлі картоплі до кожного колгоспу, колгоспника та одноосібника.

2) Зобов'язати ОВК протягом 2-х днів виділити найбільш вирішальні райони по заготівлі картоплі, призначити на кожний район відповідальних уповноважених для керівництва цією заготівлею та роботою бригад, негайно повідомивши РНК УСРР про назву районів та прізвища цих уповноважених.

Покласти на голів РВК та уповноважених РВК цілковиту відповідальність за виконання пляну заготівель картоплі по району нарівні з виконанням пляна хлібозаготівель.

3) Запропонувати Облвиконкомам, спільно з представниками Донбасу в областях, протягом 3-х днів переглянути склад уповноважених та бригадирів і тих, що не впоралися з роботою, відкликати з заготівель. Розташувати всі сили, надіслані на заготівлю картоплі, у такий спосіб, щоб забезпечити уповноваженим кожний колгосп і кожне село щодо індивідуальних господарств. До сіл та колгоспів з великим пляном заготівлі картоплі надіслати бригади з 2—3 чоловіка.

4) Дозволити з 1 грудня ц. р. заготівлю та відвантаження картоплі всім організаціям, що одержують її в централізо-

ваному порядку, у відведеніх для них районах, зобов'язавши відповідні організації вивезти до Донбасу всю решту заготовленої до 1 грудня картоплі.

5) Зважаючи на значну кількість фактів видачі низкою колгоспів, при цілком незадовільному виконанні ними своїх зобов'язань по контрактації, великої кількості картоплі на руки колгоспникам (по 10—16 кілограмів на трудодень), доручено РВК забезпечити по всіх таких колгоспах повернення від колгоспників такої кількості картоплі, яка потрібна на виконання пляну заготівлі.

6) Запропонувати НКПостачання — т. МАКАРЕНКОВІ та УпКомзагРПО тов. ОГІЮ організувати протягом декади вибіркову перевірку задоволення дійсної потреби в картоплі спирто-горільчаних та крахмально-паточних заводів — фактичної заготовленої ними картоплі, наявності її на склепах, використання ними всіх можливостей для заготівлі картоплі у відведеніх зонах, а також кількості заготовленої картоплі в цих зонах для Донбасу.

Дозволити заготівельним організаціям у місцях, де заводи вже забезпечили свій виробничий програм сировиною, провадити без перешкод заготівлю картоплі для Донбасу.

7) Зобов'язати ОВК до 5 грудня подати РНК УСРР відомості про перебіг заготівлі картоплі по областях у районному розрізі та по секторах і надалі подавати ці відомості акуратно щоп'ятиденки; крім того, подавати до РНК щоденні телеграфічні звітності про перебіг заготівлі картоплі в районах, що їх визначено в постанові РНК УСРР з 1 грудня ц. р.

Секретар РНК УСРР (А. Зорін).
Оригінал відповід[ний]: (підпис нерозбірливий).

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13.— Спр. 1221.— Арк. 37, 38.

Постанова Раднаркому УСРР про заборону торгівлі картоплею в районах, які не виконують планів її контрактації
1 грудня 1932 року

ПОСТАНОВА
РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УСРР
1 грудня 1932 р.

Про заборону торгівлі картоплею в районах, що злісно не виконують зобов'язань по контрактації, та перевірку наявних фондів картоплі в колгоспах.

1. В зв'язку з тим, що в низці районів колгоспи, колгоспники та одноосібники не здають картоплі по контрактації, чим злісно зривають пляни заготівель картоплі й водночас переводять в продаж великої кількості картоплі на приватному ринкові за спекулятивними цінами, Рада Народних Комісарів постановила, заборонити в нижчепереліченых районах будь-яку торгівлю картоплею до закінчення ними плянів здачі картоплі по централізованих заготівлях:

Область	План заготівлі	% виконання
ЧЕРНІГІВСЬКА:		
Корюківський район	21.353	20,6
Ніженський	17.470	23,2
Рипкінський	11.750	35,6
Бахмацький	9.777	22,3
Кутівельський	12.000	24,2
Березнянський	11.455	34,3
Носівський	12.395	23,0
Олицівський	16.317	19,0
Варвинський	3.000	14,0
В.-Бубнівський	5.000	16,0
Роменський	5.200	14,2
Бобровицький	13.665	16,0
КИЇВСЬКА:		
Брусилівський	7.080	23,1

Макарівський	7.270	34,0
Радомишльський	5.375	37,0
Чорнобильський	8.550	30,0
ХАРКІВСЬКА:		
Білопільський	3.900	25,8
Градизький	2.700	32,0
Зіньківський	3.000	20,0
Н.-Георгіївський	1.500	19,9

2. Констатуючи, що:

а) в цілому ряді районів та колгоспів, при цілком недостатньому виконанні зобов'язань по контрактації, провадиться розбазарювання картоплі;

б) в ряді районів утворюються засівні фонди картоплі, значно перебільшені як по площі, так і висівних нормах, та в ряді випадків для забезпечення суміжних колгоспів і навіть районів;

в) існують непомірно великі норми на годівлю худоби картоплею;

г) спостерігається забезпечення неіснуючих підприємств картопляною сировиною;

д) є численні факти, коли колгоспи, не виконуючи зобов'язань по контрактації, видавали велику кількість картоплі на руки колгоспникам.

Рада Народних Комісарів зобов'язує облвиконкоми та районними виконкомами протягом декади організувати перевірку наявної картоплі в усіх колгоспах та незаконно утворені фонди і роздану колгоспникам картоплю за трудоднями повернути на виконання пляну здачі картоплі по контрактації.

Заст. Голови Ради Народних Комісарів УСРР
№ 15298/39 (Сербиченко)

м. Харків Керівничий Справ Ради Народних Комісарів УСРР
2/XII-32 р. (Легкий)

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27.— Оп. 13.— Спр. 1221.— Арк. 4, 5.

Директива керівників "Експортхліба" керуючому Всеукраїнською конторою Мойсеєву щодо відвантаження зерна за кордон

4 грудня 1932 року

С.С.Р.

**НАРОДНИЙ КОМИССАРИАТ ВНЕШНІЙ
ТОРГОВЛІ "ЕКСПОРТХЛЕБ"
ВСЕУКРАИНСКАЯ КОНТОРА**

**4 декабря 1932 г.
УПРАВЛЯЮЩЕМУ ВСЕУКРАИНСКОЙ
КОНТОРОЙ ЭКСПОРТХЛЕБА
тov. МОИСЕЕВУ.**

Харьков.

**Копия: УПРАВЛЯЮЩЕМУ ОБЛАСТНОЙ
КОНТОРОЙ тов. СТОВБУРУ.**

Одесса.

Мы получили от Одесской областной конторы копию письма, адресованного Вами за №5361, где дана разверстка задания Куйбышева по портам.

Согласно этой разнарядки из Одесской области на Херсон направляются 5500 тонн зерна из них — 3000 тонн пшеницы

1000 -" ячменя и

1500 -" кукурузы.

Телегр. №84215 / 23/XI мы категорически опротестовали направление всякого груза в Херсон, т. к. мы в Херсонском порту сняли все пароходы и в дальнейшем тоннаж туда не направляем.

Вчера Вы по телефону нам подтвердили, что на Херсон и на порты Азовского моря никакой груз не будет направлен и что весь груз, направленный в эти порты до сих пор, будет переадресован в пути.

Одновременно обращаем В/внимание, что согласно раз-

верстки Одесской конторы она направляет 12.000 тонн пшеницы в Одесский порт, между тем нашей телеграммой за №84215 / 23/XI, где мы Вам дали Куйбышевское задание, значится всего 7000 тонн пшеницы, что в свое время Вы подтвердили нам телеграммой №1317 / 28/XI.

Учитите, что мы направили тоннаж и планируем покрытие продаж из расчета нашей телеграммы №84215 / 23/XI, поэтому во избежание эвентуальных убытков, предлагаем строго придерживаться нашей разверстки по портам, которую Вы подтвердили.

Вместе с тем обращаем В/внимание на то, что до сих пор нет совершенно отгрузок на Феодосию, между тем, как Вам известно, что надо немедленно сконцентрировать там пшеницу для фобовской продажи на Грецию, куда пароход может прибыть каждый день.

Машинописний оригинал.

ДАО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 157. — Арк. 114.

Звернення керівництва Всеукраїнської контори "Експортхліба" до Москви щодо відвантаження макухи за кордон

7 грудня 1932 року

С.С.Р.

**НАРОДНИЙ КОМИССАРИАТ
ВНЕШНІЙ ТОРГОВЛІ "ЕКСПОРТХЛЕБ"
ВСЕУКРАИНСКАЯ КОНТОРА**

№2/6

7 декабря 1932 г.

**ПРАВЛЕНИЮ ЭКСПОРТХЛЕБА — Москва
Копия: нашей Одесской конторе.**

Задание по жмыхам в четвертом квартале на 1 декабря выполнено в количестве 11,932 тонны, из общего задания 23.500 тонн.

На декабрь месяц Укрконтора Союзрасмаслосбыта заняла всем заводам всего 8.630 тонн, таким образом, получался разрыв между заданием, преподанным Украине и не разверстанным заводам 1.934 тонны. Сегодня, когда Укррасмаслосбыт получил наличие на 1 декабря жмыхов на заводах, мы добились изменения разнарядки заводам, доведя ее до 11.414 тонн, кроме кустарных жмыхов.

В настоящее время картина представляется в следующем виде:

Ведомость исполнения задания по отгрузке жмыхов на экспорт в IV квартале.

№№ Местонахожд. Отгружено Занято Жмыхов Примечание заводов за октябрь- на декабрь ноября

1.	Одесса	1268	1150	Декабрьское
2.	Одесса	2017	1400	задание дано с
3.	Одесса	3168	1850	учетом местной
4.	Волчанск	901	640	выработки и
5.	Приколотное	1136	864	наличия на 1.XII.
7.	Сватово	641	600	
9.	Уразово	447	520	
10.	Полтава	583	751	
12.	Зиновьевск	728	1042	
15.	Старобельск	-	1360	
14.	Нежин	470	857	
20.	Киев	273	380	
	Итого	11.932	11.414	

Выполнение декабрьского задания находится под угрозой по 9 и 15 заводам из-за отсутствия гужа. По последнему сообщению из Сталино, Обком согласился переключить автоколонну, работающую в Старобельске, на вывозку жмыха, когда установится дорога. В настоящее время в Старобельске и Уразово такая распутица, что до установления дороги вывозить жмых совершенно невозможно.

Кроме того, особого наблюдения требуют заводы 10 и 12, т. к. за все время их работы они не проявили достаточного внимания к экспортным заданиям. 20 завод в Киеве не выполняет заданий из-за отсутствия достаточного количества электроэнергии.

Для того, чтобы обеспечить выполнение декабрьского задания предлагаем Одесской конторе выслать одного сотрудника на Полтавский и Зиновьевский заводы с тем, что он один обслужит эти два завода и будет нас информировать о затруднениях и необходимых мероприятиях для выполнения задания.

Что касается Старобельска, то там находится сейчас сотрудник Одесской конторы тов. Бортникер, которого мы связали с нашим уполномоченным в Сталино т. Руткасом и он должен обеспечить вывоз всего жмыха как только будет предоставлена автоколонна. На Уразовский завод будет послан сотрудник Укррасмасло, а по Киеву мы дадим указание н/Уполномоченному Гроссману.

Мы полагаем, что для выполнения плана нужно дать разрешение некоторым заводам, в особенности Старобельску и Зиновьевску, о снижении кондиций, в особенности в части повышения лужистости, это даст нам возможность максимально использовать как наличие, так и выработку жмыхов в декабре месяце.

Кроме отгрузки указанных жмыхов, мы, согласно телеграмме за подписью Регильсона на №21412, сегодня разнарядили 220 тонн кустарного жмыха, из них 170 тонн из Первомайского завода, 50 тонн — Криворожского завода.

Обращаем внимание н/Одесской конторы на то, что эти заводы не оборудованы лабораториями и поэтому анализ жмыха необходимо организовать в порту, немедленно по прибытию в порт кустарного жмыха.

В заключение мы полагаем, что если в половине декабря

установится дорога, мы добьемся вывоза жмыха из Старобельска и Уразово, и тогда можно расчитывать, что в декабре будет сдано Одесскими заводами и отгружено прочими заводами вместе с кустарными жмыхами реально около 11.000 тонн.

Одесскую контору просим подтвердить нам откомандирование работника на Зиновьевский и Полтавский заводы.

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 157. — Арк. 109—109 зв.

Звернення керівників тресту "Укрсадвінтрест" до Наркомату земельних справ УСРР з проханням зняти план заготівель картоплі через відсутність її лишків

9 грудня 1932 року

Укрсадовінтрест

Одеса

Сект. Пост. та Торг.

9/XII-1932 р.

№64/7.

КОПІЯ

ДО Н.К.З. УССР
ХАРКІВ

Нашим листом від 21/X за №61/5 ми сповістили Вас, що ми маємо дуже великий дефіцит картоплі. Зараз ми вже одержали відомості з більшості радгоспів, акти збору картоплі. Валовий збір картоплі по всьому тресту складає 33541,5 цент.

Потреба на насіння 31848 ц.

" - " - продовол. 20194 ц.

Всього 52042 ц

Таким чином, дефіцит по всьому тресту складає 19501,5. Отже, здати 5000 цент. картоплі за розпорядженням Заготства ми не можемо.

Просимо звільнити нас від картоплєздачі, про що сповістити нас.

Директор Тресту
Кер. Сект. Пост. та Торг.
Згідно:

(Криворуков)
(Серпер)

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1221. — Арк. 64.

Телеграма секретаря ЦК КП(б)У Станіслава Косюра і голови Раднаркому УСРР Власа Чубаря місцевим партійним і радянським органам щодо неухильного виконання експортних завдань четвертого кварталу 1932 року

11 грудня 1932 року

СЕРИЯ Г

ЦК СОВНАРКОМ обзывают вас добиться немедленно полного выполнения квартального задания экспорта поставил работу экспорта как важнейшую задачу наряду с хлебозаготовками проверьте работу установите суточные задания организациям предприятиям, выполняющим экспорт вашей области тчк Выделите ответственных за выполнение плана та каждой организации предприятию тчк Решающие районы предприятия экспорту направьте ответственных товарищей руководить отвечать выполнение планов тчк Ваше экспортное задание 4-й квартал 954 тысяч рублей тчк Особое внимание уделите заготовкам пушмехсырю живсырю лектравам тчк Все заготовленное экспорт немедленно отгружайте тчк Проверьте усильте работу Торгсина устроняя все мешающее нормальной работе тчк Особое внимание вашей области обратите выполнению плана экспорту пушмехсырю эпт лексырю эпт живсырю эпт плодоэкспорта эпт коровьего

масла тчк Каждую пятидневку телеграфьте выполнение отгрузку экспорта №39957/с/

КОСИОР

ЧУБАРЬ

11.XII-32 г.

Харьков.

Машинописна копія.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 5445. — Арк. 30.

Постанова наркомату земельних справ про забезпечення коней кормами на період зимівлі

20 грудня 1932 року

ПОСТАНОВА № 610
НАРКОМЗЕМСПРАВ УСРР

від 20-го грудня 1932 року.

"Про забезпечення коней кормами на 1932/33 рік".

У виконання постанови ЦК КП(б)У і РНК УСРР від 4/XII-32 р. та в розвиток постанови Колегії Наркомземсправ УСРР від 11/XII-1932 року "Про стан кінського поголів'я та заходи щодо розвитку" — за особистою відповідальністю Зав. ОблЗУ і Зав. РЗВ, пропонується:

1. Забезпечити найсуворіший контроль по виділенню колгоспами, радгоспами і МТС, після виконання пляну хлібозаготівель перед розподілом натуральних фондів, поруч з насінньовими — зернофуражними фондів, з розрахунку таких норм кондормів (включаючи отрубі і макуху): на 1 робочу коняку примірно 4 центн. на 1 голову кінського молодняку — 1 центн. (з розрахунку на період зими й весни). З цієї кількості кондормів заборонювати для весняної с. г. кампанії не менш 60% (2,5 центн. на 1 голову робочої коняки).

2. В повній мірі забезпечити коней кращим сіном, ярою соломою, відповідним чином приготувавши її для кращого застосування худобою.

3. Звернути особливу увагу на повне використання всіх зернових відходів, зокрема з полови, як додаткових до зернофуражу ресурсів (запобігаючи водночас ріжких отруйних домішок).

4. Проробити спеціальні заходи по боротьбі з безгосподарчим використанням кормів, крадіжкою та використанням їх не за прямим призначенням, з тим, щоб виділені для коней корми були використані виключно для них.

За всіх випадків безгосподарчого хижакського використання кормів притягати винних осіб до найсуворішої відповідальності як адміністративної, так і судової, як за невиконання законів і розпоряджень до скоронення й догляду за кіньми.

5. В кожному колгоспі, КТФ, МТС, радгоспі виділити осіб, що персонально відповідають за утворення кормових фондів, скоронення та витрачання їх.

6. В тих господарствах, що досі не забезпечили потреби кінського поголів'я кормами, негайно вжити заходів до забезпечення їх таким шляхом закупки цих кормів в сусідніх колгоспах, радгоспах та одноосібних господарств, що мають лишки грубих кормів.

7. Встановити такий твердий порядок по всіх колгоспах, що витрачання всіх видів кормів провадиться виключно за відповідальністю цієї особи, що спеціально призначено для цього колгоспом, за тим порядком і пляном, що затверджено правлінням колгоспу.

8. Всі корми повинні скоронятися колгоспом в таких умовах, щоб повнотою було уникнено будь-яку можливість їх псування, для чого:

а) грубі корми по можливості скороняти в закритих приміщеннях, не змішуючи різних видів грубих кормів поміж собою. В разі відсутності таких приміщень припустити складання їх в омети з доброю укладкою, яка попереджувала б проникнення води внутрь ометів та в місцях безпечних від поїжжі;

6) Концорми, як тверде правило, схороняти виключно в зачинених приміщеннях, змішувати поміж собою різні види концормів для схоронення ні в якому разі не припускається.

Перед засипкою перевіряти приміщення і концорми обов'язково завкоморою разом з відповідальною особою за витрачанням концормів повинні вжити заходів до того, щоб їх було засипано в такому стані, щоб не було зіпсування (зоргіву, підмочування тощо).

9. Покласти на РЗВ та МТС щомісяця через ревізійні комісії колгоспів і спеціальні бригади з колгоспників проводити ревізію витрачання і схоронення фондів.

Заст. НАРКОМЗЕМСПРАВ ЯБЛОНСЬКИЙ

Згідно:

21/XII-32 р.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 14. — Спр. 2. — Арк. 1, 2.

Повторне звернення керівників тресту "Укрсадвінтрест" до Наркомату земельних справ УСРР з проханням зняти план заготівель картоплі через відсутність її лишків

22 грудня 1932 року

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ САДОВО-
ВИНОГРАДНО-ПАСІЧНИЦЬКИЙ ТРЕСТ
"УКРСАДОВІНТРЕСТ"

№47-18

Грудня 22 дня 1932 р.

ДО Н.К.З.С. УСРР

Члену Колегії тов. СОЛОМКО
м. ХАРКІВ.

Не дивлячись на те, що від НКЗС СРСР по нашій системі не надавалось завдання в справі картоплезндачі, українські організації все ж запропонували нам здати 500 тонн картоплі.

Остаточні відомості про зібраний врожай цієї культури свідчать про те, що трест у цілому не тільки не має лишків, а, навпаки, має в цій продукції надто гостру нестачу. Відповідні цифри приведено в нашому листі до Вас від 9-го цього грудня за № 64-7 (копію при цьому додаємо).

Зараз Трест поставлено перед такою ділемою: або здати 500 тонн картоплі й залишитися без насіння та зірвати план посадки і цим самим залишити Трест без картоплі й на 1933—34 рік, або не здавати картоплі, забезпечивши тим виконання весняного плану посадки.

Господарча діяльність конче вимагає звільнити нас від запропонованої здачі 500 тонн, про що й просимо Ваших розпоряджень.

ДИРЕКТОР ТРЕСТУ

Старш. агроном-організатор

(Криворуков)

(Сетнек)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1221. — Арк. 63.

Постанова Комітету заготівель при РПО СРСР про додаткову закупівлю в районах УСРР, які вже виконали плани заготівель зерна

22 грудня 1932 року

Не подлежить оглашенню.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КОМИТЕТА ПО ЗАГОТОВКАМ
СЕЛЬХОЗПРОДУКТОВ ПРИ С.Т.О.

№822

22 декабря 1932 г. гор. Москва.

О закупке зерна в Укр. ССР.

1. Согласно решения правительства обязать Заготзерно организовать закупку зерна на Украине в районах, окончивших хлебозаготовки, по заготовительным ценам с предоставлением колхозу, колхознику и единоличнику, продающим

зерно, возможность закупить промтоваров (по существующим розничным ценам) на 3 руб. против проданного на 1 рубль хлеба.

Закупка хлеба должна производиться исключительно на добровольных началах.

2. Предложить Уполномочию УССР сообщить КОМЗАГСТО ориентировочный план закупки зерна по районам.

Вр. И. О. ЗАМ. ПРЕД. КОМЗАГСТО КЛЕЙНЕР.

22/XII.

Верно: Ставровская.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 98. — Арк. 8.

Підсумки виконання планів хлібозаготівлі з урожаю 1932 року по колгоспах Христинівського району

До 25 грудня 1932 року

Копія

КОЛГОСПИ, ЩО ВИКОНАЛИ ПЛЯН ХЛІБОЗАГОТИВЛІ ХРИСТИНІВСЬКИЙ РАЙОН

Назва колгоспу	Кількість госп-в	Земельні площи	Кількість населених пунктів	Плян хлібозаготівель в центнерах	Виконано
Босівка "Сп. Нива"	120	455.50	1	610.00	635.96
Ботвинівка "Ворошилов"	188	737.90	1	581	601.44
Вербовата "Більшовик"	191	610	1	1185	897.90
Верхнячка "Сталіна"	449	9111.20	1	885	932.22
Вікторівка "Спільна праця"	54	251.30	1	295	294.62
Голяківка "Спільна праця"	283	852.30	1	780	799.62
Західківка "Перемога"	489	1657.	1	1323	1645.12
Іванівка "Сталіна"	62	203.60	1	283	282.50
Богачівка "Ворошилов"	112	241.20	1	299	299.86
Івангород "Незаможник"	216	670.70	1	551	604.62
" " "Пролетарій"	126	439.70	1	455	468.28
" " "Перемога"	213	645.50	1	484	506.46
Лещинівка "Згоде"	276	855	1	1121	1149.88
Вербівка "Рік перемоги"	89	220	1	396	380.40
Орадівка "Сталіна"	271	1021	1	1062	1118.44

" - " Петровськ"	64	184	1	122	124.35
Притики "Шевченко"	135	409	1	568	571.82
Пеньково "Нов. шлях"	243	717.60	1	983	1092.54
Росіїще "Нове життя"	357	1617.10	1	1301	1802.26
Сичівка "Незаможник"	270	810	1	997	1090.72
" - " "Шевченка"	88	200.70	1	287	299.97
М. Севастянівка "Більшовик"	88	207.40	1	116	122.10
Вільшанка "Вроякай"	81	253.20	1	97	145.83
Козачий Хутор "Перемога"	22	36	1	53	52.12
В. Севаст. "Більшовик"	234	654	1	371	399.51
" - " "Перемога"	76	218.50	1	204	184.85
" - " "Хлібороб"	129	329.40	1	174	172.29
" - " "Спільна праця"	149	426.60	1	294	285.35
" - " "Нове життя"	240	641.10	1	585	568.13
" - " "Ленін. шлях"	150	352.20	1	261	196.50
Талалайв. "Червона зірка"	198	616	1	492	495.04
Свинарки "Перемога Жовтня"	46	122.70	1	51	53.34
Ухола "Перемога"	188	824.20	1	863	1104.72
Угловата "Праця"	188	580	1	574	576.70
Христинів. "Серп"	613	1539:	1	681	845.87
Шепахів. "Сталіна"	244	1085	1	1124	1320.32
Шукайвода "Нове життя"	319	681.70	1	755	755.02
Чайківка "9 Січня"	114	395.50	1	316	344.98
Ягубець "Борщ. жит."	308	1012	1	929	998.84
" - " "9 Січня"	119	445	1	78	78.14
	7812	24305.60	40	22587	23793.63

Зав. РЗВ (підпис)

Статистик (підпис)

Згідно: (підпис нерозбірливий).

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1250. — Арк. 9.

Постанова уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР в Україні про план експортних поставок на перший квартал 1933 року

26 грудня 1932 року

ПОСТАНОВА
УПОВНОВАЖЕНОГО КОМІТЕТУ ЗАГОТИВЕЛЬ
ПРИ РПО НА УКРАЇНІ

26 грудня 1932 р. №229 м. Харків.

"Про плян експортних заготівель на 1-й кварт. 1933 р." в кількості:

гриби сухі — 10 тонн, гриби мариновані — 10 тонн, відходи білих грибів — 10 тонн, горіхів — 70 тонн, шампіньйонів — 2 тонни, меду — 250 тонн, воску — 15 тонн, ліксировина дикросл. — 84 тонни, ліксировина культ. — 100 тонн.

2. Затвердити таку разбивку пляну по заготовачах та культурах:

Назва продуктів	1-й	УПО	Вукоповоч	Заготекспорт	Примітка
	квартал				
Гриби сухі білі	10	2 ¹ / ₂	4	3 ¹ / ₂	(В тоннах)
Гриби мариновані	10	3 ¹ / ₂	4	2 ¹ / ₂	"
Відходи білих грибів	10	2 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂	4	"
Горіхи	70	35	20	5	"
Шампіньйони	2	2	-	-	"
Мед	250	75	125	50	"
Воск	15	4 ¹ / ₂	7	3 ¹ / ₂	"
Ліксиров. дик.	84	-	42	42	(В тис. крб.)
"	100	-	-	100	"
культ.					

3. Затвердити таку розбивку пляну по областях та культурах:

Назва продуктів	Київ.	Черн.	Вінн.	Харк.	Одес.	Дніпроп.	АМСРР
	обл.	обл.	обл.	обл.	обл.	обл.	обл.
Білі сухі гриби	5	5	-	-	-	-	-
Відходи білих грибів	5	5	-	-	-	-	-
Гриби маринов.	5	5	-	-	-	-	-
Шампіньйони	2	-	-	-	-	-	-
Мед	50	50	80	20	15	15	20
Воск	3	3	5	1	1	1	1
Ліксиров. дикор.	40	15	10	14	-	5	-
культ.	4	10	20	6	60	-	-
Горіхи	-	-	30	-	-	-	40

ПРИМІТКА: Ліксировина дика та культурна — в тис. крб., решта продукції — в тоннах.

4. Зобов'язати заготовачів та ОблуполкомзагСТО забез-

печити своєчасне доведення пляну до районів та своєчасне виконання.

ЗАСТ. УПОЛКОМЗАГСТО (БАННІК).

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 796. — Арк. 183.

Постанова Уповноваженого Комітету заготівель при РПО СРСР по УСРР щодо обміну експортної продукції споживчої кооперації на неекспортну з метою максимального відвантаження м'ясної продукції за межі України

28 грудня 1932 року

Не підлягає оголошенню

ПОСТАНОВА
№ 235

Уповноваженого Комітету заготівель при РПО на Україні
28 грудня 1932 р.

м. Харків

Про обмін експортової продукції споживчої кооперації на неекспортову для максимального забезпечення експортових завдань по бекону та птахах Уполкомзагсто постановляє:

1. Зобов'язати ВУкапельвідгодівлю здавати всіх беконних свиней та птахів експортової якості, що одержується нею з відгодівлі та вирощування Заготскоту та переробчим організаціям в обмін на свиней напівсальних та сальних птахів неекспортової якості.

2. Зобов'язати Наркомпостачання (Укрзагоскот) та птахопереробчі організації забезпечити безперебійний обмін з тим, аби замість зданої експортової продукції споживкооперація одержувала неекспортову не пізніше як через 24 години після здачі.

3. Зобов'язати ВУкапельвідгодівлю, Наркомпостачання (Укрзагоскот, Укрптахопром), Радпольторг та Ратао протягом 3-х днів скласти поміж себе договора на обмін продукції з

тим, аби ці операції були для споживчої кооперації незбиточні.

Заст. Уполкомзагсто

(Баннік)

Машинописний оригінал.

**ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 796. — Арк.
198.**

**Протокол засідання Політбюро ЦК КП(б)У за участю
Лазаря Кагановича про вжиття репресивних заходів для
посилення хлібозаготовель в УСРР**

29 грудня 1932 року

ПРОТОКОЛ № 96

заседання Політбюро ЦК КП(б)У

с участием т. Кагановича Л. М. от 29 декабря 1932 г.

Присутствуют: члены Политбюро ЦК: Балицкий, Косиор, Терехов, Хатаевич, канд. в чл. ПБ ЦК т.т. Шлихтер, Чернов.

1. О распространении на Днепропетровскую область мер, принятых по отношению к Одесской области.

1. Выслать 700 семей с 20—25 сел основных отстающих районов.

2. Т.т. Карлсону и Реденсу организовать высылку на Север злостных элементов и кулаков (без семей) в количестве 700 человек.

3. Составить список исключенных в количестве 50 из партии для немедленной высылки в конц. лагерь. Просить ЦК ВКП утвердить это решение.

2. Об усилении репрессий к злостным несдатчикам хлеба — единоличникам.

Предложить Днепропетровскому и Харьковскому обкомам в отношении злостных единоличников применить на основании Постановления СНК УССР от 11.XI.32 г. распродажу всего их имущества, а также лишения полностью всей усадебной земли и всех построек. В отношении Харьковской

области эту меру применить в отношении примерно тысячи хозяйств; по Днепропетровской области — 500 хозяйств.

3. Вопросы хлебозаготовок:

а) послать обкомам и райпаркам КП(б)У следующую директиву (см. приложение);

б) дать указания как по партийной линии, так и по линии ГПУ о том, чтобы обратить серьезное внимание на раскрытие тайных складов и укрывательства разворованного хлеба по крупным и мелким городам, пристанционным пунктам и у некоторых железнодорожных служащих, являющихся сообщниками кулаков и саботажников.

4. О судебных делах

1. Поручить т.т. Полякову, Ахматову и Берновскому проверить причины расхождений между областями и НКЮ в количестве утвержденных в центре дел по Одесской и Днепропетровской областям, выяснить виновных в задержке дел (в области или в НКЮ) и принять решительные меры к устраниению в дальнейшем какой бы то ни было задержки в рассмотрении дел.

2. В целях полного обеспечения тщательности рассмотрения дел в центре и избежания возможных ошибок установить, что дела до рассмотрения в комиссии ЦК должны рассматриваться подготовительной тройкой в составе т.т. Полякова, Ахматова и Берновского.

3. Считать необходимым посыпку Наркомюстом руководителям выездных сессий небольшого письма по вопросу составления приговоров, в котором привести два приговора: один как образец хорошо составленного, и другой как образец плохо составленного приговора с указанием о недостатках, имеющихся во втором, плохо составленном приговоре.

Проект письма поручить составить тройке в составе т.т. Полякова, Ахматова, Берновского.

Секретариату ЦК предварительно просмотреть проект.

Копию письма НКЮ послать также секретарям райпарков со специальным небольшим письмом ЦК.

4. Предложить обкомам наряду с печатанием приговоров о расстрелях и об использовании в районной прессе также печатать важнейшие приговоры о расстрелях и исполнении в областной прессе с соответствующим освещением.

5. Об имеющихся фактах перегибов и хулиганства

1. Считать, что решительную борьбу с фактом хулиганства и воровских действий (присвоение имущества несдатчиков хлеба) необходимо вести по каждому случаю в отдельности.

Поручить Комиссии ПБ (т.т. Хатаевич, Карлсон, Киселев), выделить 4—5 наиболее значительных фактов хулиганства и воровства со стороны лиц, посланных на хлеб, строго наказать виновных через суд с опубликованием во всех районных газетах.

2. Ввиду того, что имеются факты, когда ряд районных работников и уполномоченных свою бездеятельность в области хлебозаготовки прикрывают чисто формальным применением репрессивных мер, что по сути дела является проявлением двурушничества и чиновничества, считать необходимым все поступающие материалы об извращениях со стороны районных и сельских работников и уполномоченных после проверки рассматривать в Тройке ЦК по репрессиям и реагировать на каждый случай в отдельности.

6. О рапорте Винничины об окончании хлебозаготовок, опубликованном в "Комунисті" 29 декабря.

Послать Винницкому обкому и облисполкуму следующую телеграмму: Ваш рапорт считаем неправильным и преждевременным, а помещение его в "Коммунисте" без ведома ЦК — ошибочным, за что редакции поставлено на вид. Рапортовать будете иметь право после выполнения плана по семсусде, по культурам, а также по совхозам.

Секретарь ЦК КП(б)У

Обкомам и РПК

До сих пор еще районные работники не поняли, что перво-

очередьность хлебозаготовок в колхозах, не выполняющих своих обязательств перед государством, означает, что все имеющееся в наличии зерно в этих колхозах, в том числе и так называемые "семенные фонды", должно быть в первую очередь сдано в план хлебозаготовок.

Именно поэтому ЦК ВКП(б) отменил решение ЦК КП(б)У от 18.XI.32 г. о невывозе семенных фондов как решение, ослабляющее наши позиции в борьбе за хлеб.

ЦК КП(б)У предлагает в отношении колхозов, не выполнивших план хлебозаготовок, немедленно на протяжении 5—6 дней вывезти все наличные фонды, в том числе так называемые "семенные", на выполнение плана хлебозаготовок.

ЦК обязывает немедленно мобилизовать для этого все перевозочные средства, живую тягловую силу, автотранспорт и трактора. В однодневный срок дать твердый ежедневный наряд на поставку необходимого количества лошадей, в том числе и единоличниками.

Всякую задержку в вывозе этих фондов ЦК будет рассматривать как саботаж хлебозаготовок со стороны районного руководства и примет соответствующие меры.

Секретарь ЦК КП(б)У

29.XII.32 г.

С. Косир.

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 16. — Спр. 9. — Арк. 83—87.

Протокол засідання Політбюро ЦК КП(б)У про вживтя репресивних заходів для посилення хлібозаготівель у Чернігівській області

30 грудня 1932 року

Особая папка

Прот. №97, п. 13 от 30.XII.32 г.

Вопросы Черниговской области

1. Просить ЦК ВКП(б) разрешить выселение из Черниговской области трехсот семейств кулаков.

2. Выслать из Черниговской области злостных элементов и кулаков (без семей) в количестве пятисот человек.

3. Считать необходимым увеличение состава милиции в Черниговской области.

Поручить т.т. Карлсону и Чубарю принять в этом направлении необходимые меры.

4. Через 15 дней поставить на ПБ доклад ГПУ и Черниговского обкома о политическом состоянии в Черниговской области.

С. Косиор.

П. 4.— т. Маркитану (через Калинина)

П. З — т. Чубарю (выписка)

2, 3, 4 — т. Карлсону (выписка)

ЦК ВКП(б) — т. Кольцову

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 16. — Спр. 9. — Арк. 95.

Витяги з протоколу засідання Політбюро ЦК КП(б)У щодо опублікування в пресі постанови про висилку на північ виключених за невиконання хлібозаготівель комуністів і репресії проти так званих куркулів та комуністів Харківської області

3 січня 1933 року

Особая папка

ПБ №98

від 3.1.33 г.

2. Об опубликовании решения о высылке исключенных из партии коммунистов.

Предупредить обкомы о том, что опубликование намеченных к высылке исключенных коммунистов (после утверждения вопроса о высылке Центральным Комитетом) должно быть произведено от имени ГПУ, после опубликования решения ОблКК об их исключении из партии.

3. Об усилений репрессий по Харьковской области.

1. Просить ЦК ВКП(б) утвердить:

а) высылку на Север из Харьковской области 400 семей злостных элементов и кулаков.

б) высылку на Север 40 исключенных из партии коммунистов.

С. Косиор.

Всім обкомам,

крім Одеси,

через т. Калініна.

ЦК ВКП(б) — т. Кольцову

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 16. — Спр. 9. — Арк. 104.

Рапорт уповноваженого Наркомату зовнішньої торгівлі СРСР по Дніпропетровській області Некрасова керівникам УСРР про перевиконання експортних завдань четвертого кварталу 1932 року

3 січня 1933 року

**ГЕНЕРАЛЬНОМУ СЕКРЕТАРЮ ЦК КП(б)У
ТОВ. КОСІОРУ**

**ГОЛОВІ РАДНЯРКОМУ УСРР ТОВ. ЧУБАРЮ
УПОВНАРКОМЗОВНІШТОРГУ УСРР**

ТОВ. КАТЕЛЮ

РАПОРТ.

**ПІД ІСПИТАНОМУ КЕРІВНИЦТВІ ЦК ПАРТІЇ
ОБКОМУ КП(б)У, УРЯДУ ТА ОБЛВІКОНКОМУ,
ШЛЯХОМ ОРГАНІЗОВАНОЇ БІЛЬШОВИЦЬКОЇ
РОБОТИ СОЦІАЛІСТИЧНИМИ МЕТОДАМИ
ВДАРНИЦТВА ТА СОЦЗМАГАННІ З'ЄДНА-
НОЮ РОБОТОЮ НАШОЇ ЗАГОСИСТЕ-
МИ ВПЕРТОЇ БОРОТЬБИ УПРАВЛІННЯ ОБЛ**

УПОВНАРКОМЗОВНІШТОРГУ — РАПОРТУЄМО:
В ТРЕТЬІЙ ДЕНЬ ДРУГОЇ П'ЯТИРІЧКИ СОЦІА-
ЛІСТИЧНОГО БУДІВНИЦТВА

БАТЬКІВЩИНИ СВІТОВОГО ПРОЛЕТАРІЯТУ -
ПРО ВИКОНАННЯ ЗІ ЗБІЛЬШЕННЯМ ПЛЯНУ IV
КВАРТАЛУ ОСТАНЬОГО РОКУ ПЕРШОЇ П'Я-
ТИРІЧКИ ЕКСПОРТНОГО ПЛЯНУ НА 31-е ГРУД-
НЯ 1932 РОКУ В РОЗМІРІ 106,6%, ЗОКРЕМА ПО
ХУТРОМІХСИРОВИНІ — 101,0%

ВСТУПАЮЧИ В ПЕРШИЙ КВАРТАЛ 1933 РО-
КУ, ОБЛОЗВНІШТОРГ РАЗОМ ЗІ ЗАГОТОРГА-
НІЗАЦІЯМИ ЗАПЕВНЮЄ КОМУНІСТИЧНУ ПАР-
ТІЮ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ОБКОМ КП(б)У,
УРЯД ТА ОБЛВИКОНКОМ ТА УПОВНАРКОМ-
ЗОВНІШТОРГ ПРИ УРЯДІ УСРР, ЩО НЕ ПО-
СЛАБЛЮЮЧИ ТЕМПІВ, ЩО ЇХ ДОСЯГНУТО,
ЩЕ З БІЛЬШОЮ БІЛЬШОВИЦЬКОЮ НАСТИР-
ЛИВІСТЮ, НЕЩАДНО БОРЮЧИСЬ ЗІ ВСІМА
ПЕРЕШКОДАМИ В РОБОТІ, ЩО ЇХ ЧИНЯТЬ
ВОРОЖІ ПАРТІЇ ТА УРЯДУ ЕЛЕМЕНТИ, —
ВОНИ ВИКОНАЮТЬ ЕКСПОРТНІ ПЛЯНИ ПЕР-
ШОГО КВАРТАЛУ, ОДНОЧАСНО ПОСИЛЮЮЧИ
РОБОТУ ПО ЗБІЛЬШЕННЮ ЕКСПОРТНИХ РЕ-
СУРСІВ ТА ЗАКРІПЛЕННЮ МИСЛІВСЬКИХ
ГОСПОДАРСТВ, ПІДВИЩУЮЧИ ЯКІСТЬ ПРО-
ДУКЦІЙ ПО ВСІХ ВИДАХ ЕКСПОРТУ.

УПОВНОВАЖЕНИЙ НАРКОМЗОВНІШТОРГУ
ПО ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТИ
(НЕКРАСОВ)

3-го Січня 1933 року.
Дніпропетровське.

Машинописний оригінал.
ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 6376. — Арк. 1.

Рапорт керівників Всеукраїнської заготівельної контро-
ри керівникам УСРР про перевиконання планів екс-
портних поставок 1932 року

5 січня 1933 року

ЦК КП(б)У тов. КОСЮРУ
РАДНАРКОМУ УСРР тов. ЧУБАРЮ
ГОЛОВІ ВУЦВК тов. ПЕТРОВСЬКОМУ
ГОЛОВІ УКР. ЕКСП. НАРАДИ т. ДУДНІКУ
УПОВНАРКОМЗОВНІШТОРГУ УСРР
т. КАТТЕЛЮ

РАПОРТ

Під керівництвом Ленінської Партії, борючись за вико-
нання експортних заготівель, ВУКСМР завдання Партії та
Уряду перевиконав:

Наданий річний плян в сумі Крб. — 2.030.440.-
Виконано " " " " " — 2.109.076.- —
103,9%.

Наданий кварт. плян в сумі Крб. — 924.063.-
Виконано " " " " " — 927.276.- —
100,3%.

Голова ВУКСМР (КОЗІС).
Зав. Сектору Заготівель
Член Правління (ФУФРЯНСЬКИЙ).
5.1.1933 р.

Машинописна копія.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 6376. — Арк. 11.

Зведення про перебіг хлібозаготівель в радгоспах
УСРР станом на 5 січня 1933 року

7 січня 1933 року

П'ЯТИДЕННЕ ЗВЕДЕНИЯ ПРО ПЕРЕБІГ
ХЛІБОЗДАЧИ РАДГОСПІВ СИСТЕМИ НКЗС
станом на 5.1.1933 р.

	План	Виконання	% виконання
	Попередній річн. план	З 15/XI-ї початку кампанії 15/XII-ї	З 15/XI-ї початку кампанії 15/XII-ї
	план	5-тиденку	5-тиденку
I. Союзні			
A. Наркомрадгоспу			
1. Зернотрест	262295	160530	-
2. Свинарник	3000	3000	-
3. Овцевод	3110	2590	-
4. Коневод	1605	733	-
5. Скотовод	5800	4440	-
6. Племмимо-			
когрест	410	420	-
РАЗОМ	276220	171713	-
B. Наркомому ССРР			
7. Шовковрест	1000	план знято	-
8. Льноко-			
номлевод	1358	"	-
9. Бавовком	1640	1640	-
10. ТМЕК	500	план знято	-
РАЗОМ	4498	1640	-
СОЮЗНІ	280718	173353	-
II. Республіканські			
системи НКЗС УСРР			
1. Насинько-			
рест	26014	17830	3930,8
2. Харків-			170,8
мол.рест	400	400	-
3. Дніпро-			-
петр. -	760	760	-
4. Донець-			-
кий -	2174	2174	-
5. Птахово-			-
рест	1200	381	-
6. Садо-			-
винрест	1200	1200	192,0
7. Укр-			14,7
держкіс	2595	2595	-
РАЗОМ	34343	25340	4122,8
ВСЬОГО	315061	198693	185,5
Укрмілкогрест			-
в цілому	3334	3334	-
13.01			3349,0
№3.			-

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1245. — Арк. 1.

Доповідна про оперативну діяльність Миколаївського порту за третю декаду грудня 1932 року щодо експортних операцій із зерном

9 січня 1933 року

9/I-33 г. РАПОРТИЧКА

об оперативной работе в Николаевском порту за III декаду декабря месяца 1932-го года.

Число пароходов, бывших в порту на 1-е число декады — 1
" " " " " " послед. " " " " — 1

Общее число парохододней нахождения в порту за III-ю декаду — 16
" " " погрузки по всем пароходам — 13

Причины непроизводства погрузки по каждому пароходу отдельно.

НЕ ГРУЗИЛИСЬ В ОТЧЕТНУЮ ДЕКАДУ:

1. "Адамелло" 26-28-29/XII — испытание Херсонской кукурузы.
- ХОД ПЕРЕВАЛОЧНЫХ ОПЕРАЦИЙ.
1. Выгрузка вагонов в хранилище, в пароходы (в тоннах) — 8373
2. Погрузка пароходов из хранилищ и вагонов — 5082
3. Среднесуточная погрузка на 1 пароход — 391

О РАЗГРУЗКЕ ВАГОНОВ.

1. Прибыло вагонов с хлебом — 167
из них пульманов — 2
2. Прибыло вагонов с сахаром — не было
из них пульманов — "
3. Прибыло всего вагонов — 167
из них пульманов — 2

ОЧИЩЕНО. (в тоннах).

	Сепаратор	Кarter
1. Пшеница —	1417	10
2. Ячмень —	4069	-
3. Кукуруза —	2376	-
4. Вика —	1151	413
Всего:	9013	423

ПРОСУШЕНО.

1. Кукурузы — 13 т.
2. Ячменя — 1169 т.
Всего: 1182 т.

(Гершкович)

(Инзбург)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 157. — Арк. 22.

Доповідна про оперативну діяльність Миколаївського порту за першу декаду січня 1933 року щодо експортних операцій із зерном

**Після 10 січня 1933 року
РАПОРТИЧКА**

об оперативной работе в Николаевском порту за 1-ю декаду января 1933 года.

Число пароходов, бывших в порту на 1-е число декады — 1
— " — " — " — " послед. — " — " — 2

Общее число парохододней нахождения в порту за 1-ю декаду — 13

— " — " — погрузки по всем пароходам — 11

Причины непроизводства погрузки по каждому пароходу отдельно.

НЕ ГРУЗИЛИСЬ В ОТЧЕТНУЮ ДЕКАДУ:

1. "Фианона" 9 и 10/I — из-за погрузки п/х "Нирво" сухой кукурузой.

ХОД ПЕРЕВАЛОЧНЫХ ОПЕРАЦИЙ.

1. Выгрузка вагонов в хранилище, в пароходы (в тоннах) — 5658

2. Погрузка пароходов из хранилищ и вагонов — 9152

3. Средне-суточная погрузка на 1 пароход — 882

О РАЗГРУЗКЕ ВАГОНОВ.

1. Прибыло вагонов с хлебом — 347
из них пульманов — 1

2. Прибыло вагонов с сахаром — нет
из них пульманов — " — "

3. Прибыло всего вагонов — 347
из них пульманов — 1

ОЧИЩЕНО. (в тоннах).

Сепаратор Картер

1. Пшеница — 3898 -

2. Ячмень — 1195 -

3. Кукуруза — 1108 -

4. Вика — 3867 163

Всего: 1068 т. 163

ПРОСУШЕНО. (в тоннах).

1. Ячмень — 470 т.

2. Кукуруза — 944 т.

Всего: 1414 т.

КОНТРОЛЬНАЯ ПЕРЕВЕСКА.

Заявлено к/перевеске жел. дор. — 6 вагонов.

Перевешено — 5 " -

(ГЕРШКОВИЧ) (ИНЗБУРГ)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 157. — Арк. 23.

Постанова Радиаркому УСРР про заборону торгівлі картоплею в районах Чернігівської області, які не виконують планів контрактациї

10 січня 1933 року

**ПОСТАНОВА
РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УСРР
з 10 січня 1933 р.**

Про заборону торгівлі картоплею в районах Чернігівської області, що злочинно припинили здачу такої за договорами контрактациї.

1. Зважаючи на те, що колгоспи, колгоспники та одноосібники Буринського, Іваницького, Понорницького, Прилуцького, Кролівецького, Городнянського та Сновського районів Чернігівської області протягом грудня 1932 року майже припинили здачу (продаж) картоплі за контрактацийними зобов'язаннями, водночас продаючи її у великих розмірах на приватному ринкові за спекулятивними цінами, поширити на перелічені райони чинність постанови Ради Народних Комісарів з 1-го грудня 1932 року про заборону будь-якої торгівлі картоплею по цих районах до цілковитого закінчення пляну здачі картоплі за централізованими заготівлями, а саме:

Райони:	Плян
1. Буринський	4000 тонн
2. Іваницький	2789 -"
3. Понорницький	2390 -"
4. Прилуцький	1800 -"
5. Кролівецький	5222 -"
6. Городнянський	9455 -"
7. Сновський	2970 -"

2. Рада Народних Комісарів зобов'язує Чернігівський Облвиконком та перелічені райвиконкоми організувати перевірку наявної картоплі в усіх колгоспах і незаконно утворені фонди картоплі, а картоплю незаконно роздану колгоспникам, повернути на виконання пляну здачі картоплі по контрактації.

Голова Ради Народних Комісарів УСРР (В. ЧУБАР)
 Керівничий Справ Ради
 Народних Комісарів УСРР (В. ЛЕГКИЙ)
 м. Харків
 11/I-33 р.
 №16729/27.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1221. — Арк. 61.

Доповідна записка члена колегії Наркомзему УСРР Соломка і начальника управління збуту та експорту Мурзи щодо виконання завдань по експорту за 1932 рік

Початок 1933 року

ДО УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ
 ЕКСПОРТНОЇ НАРАДИ.
 ДОПОВІДНА ЗАПИСКА.

"Про виконання плянів по експорту 1932 р. по системі НКЗС".

Стан виконання експортних плянів після неодноразової їх зміни такий:

1. БЕКОН. Протягом 1932 р. системою Свиноводколгосп-центру (СТКФ) здано 18842 гол. бексквіней проти пляну 30500 гол., або 61,7%. Незадовільне виконання пляну здачі бексквіней сталося з причин:

а) Місцеві колгоспні організації та РЗВ, посилаючись на брак відповідних концентраторів, послабили увагу на відгодівлю бексквіней, не вели боротьби за використання наявних концормів для відгодівлі бексквіней.

б) Відсутність належного обліку та належного догляду за станом бексквіней на пунктах Заготхудоби та під час транспортування, внаслідок чого до половини зданих бексквіней втратили свої кондіції.

Приклад, Харківська область здала у IV кварталі 313 центн. бексквіней, а Заготхудобою зараховано лише 110 ц., тобто лише 1/3.

Такі ж в основному причини невиконання пляну бекону по Свиноводтресту. Відомості по Свиноводу дано по стану на 20/XI, тобто до переходу системи до НКСовхоза, стан виконання за 32 р. та зокрема за IV кв. такий:

НАЗВА ОРГАНІЗАЦІЇ	Одніця	Річний	виконано %	в т. ч.	виконано %	IV кв.
1. Свиновод.	голів	15700	10.355	66	5000	3648 72,9 на 20/XI 1932 р.

	т. ж. в.	1216,0	766,2	62,8	400,0	237,4	59,2
2. Свиноводці	голів	30500	18842	61,7	2000	867	43,3
	т. ж. в.	2432,5	1198,2	49,2	160,0	65,7	40,6
Разом	голів	46200	29197	63,2	7000	4515	64,5
	тонн	3648,5	1964,4	53,0	560,0	303,1	54,1

2. МАСЛО. По маслу 1932 р. виконано 85,6 лінією радгоспів (які були раніше підпорядковані НКЗС) та МТФ при чому основне недовиконання припадає на IV квартал.

Крім недовиконання пляну на 14,4%

Основним недоліком по маслу є якість здаваемої сировини, де маємо велику забрудненість та високу кислотність з причин як уходу за продукцією на фармах та під час транспортування, так і з причин недоброкісного посуду, що знижало вихід експортної продукції. Виконання таке:

НАЗВА ОРГАНІЗАЦІЇ	Одиниця обліку	Річний план	% %	в т. ч.	виконано	% %
1. Свиновод.	тонн	30	22,3	76	6,0	5,3 88,3
						на 20/XI.1932 р.
2. Скотовод	тонн	452	372,2	82,2	-	- -
3. Племмолтрест	тонн	45,8	39	86,6	-	- -
4. Молокотрест	тонн	68,0	50,6	80,3	-	- -
5. М.М.К.Ц.	тонн	1640	1423	86	500	154,8 30,8
Разом	тонн	2234,8	1913,1	85,6	500	160,1 32

Примітка: по ММКЦ взято лише здача на експортні заводи Маслопрому. По трестам взято до 20/XI, тобто до переходу їх до НКСовхозов.

3. СМУШКИ. По смушках плян 1932 року виконано на 160%, тобто:

НАЗВА ОРГАНІЗАЦІЇ	Одиниця обліку	Річний план	виконано	% %
1. Вівчартрест	шт.	8670	12994	149,3
2. Вівчарколгоспцентр	шт.	40000	66668	166,6
Разом	шт.	48670	79662	160,3

4. ПТИЦЯ. По птиці плян виконано на 109,3%. Виконання таке:

НАЗВА Одиниця Річний виконано % % в т. ч. виконано % %
ОРГАНІЗАЦІЇ обліку план на 10/XII план IV кв. на 10/XII

1. Птахотрест шт. 254000 277725 109,3 175000 173617 99,1

5. ЯБЛУКА. По яблукам Садовинтрестом замість 300 тонн здано 180 тонн. Невиконання пляну в значній мірі пояснюється несвоєчасним одержанням та приведенням в ліквідний стан яблука з боку УПО, дякуючи чому продукція псувалась та значні партії зімались з експорту, крім цього, треба додати, що з боку Садовинтресту не було достатньою боротьби за виконання експортного пляну яблук. Виконання таке:

НАЗВА Одиниця Річний виконано % %
ОРГАНІЗАЦІЇ обліку план на 10/XII

1. Садовинтрест тонн 300 179,9 60

6. ОГІРКИ. Невиконання пляну по огірках пояснюється тим, що заготовачі з міркувань кон'юнктурних не приймали пред'явлені їм партії огірків, які, пролежавши довгий час, зовсім псувались, що мало місце в Ніжинському радгоспі Городтресту.

НАЗВА Одиниця Річний виконано % %
ОРГАНІЗАЦІЇ обліку план на 10/XII

1. Огородтрест тонн 1500 747,5 49,8

2. Плодоколгоспцентр тонн 500 400 80,0

Разом тонн 2000 1147,5 58,8

7. ПО ТЮТЮНАХ. Для експорту здавалось "Бакун" та "Америкен" врожаю 1932 р., виконання якого 85,6%. Здача продовжується.

8. ПО ЛІСУ. Виконання пляну по лісу на 1932 рік складає 170,6, крім цього здано нових видів експорту на 5861 крб. в валюті (таблиця додається окремо).

Міроприємства на І-й кв. 1933 року.

1. По бекону дано розпорядження про використання наявних кондукторів в першу чергу для відгодівлі беконних свиней.

Крім цього, необхідно аби з боку УРЕНу була відповідна допомога кормами СТКФ, з метою збільшення виходу бекону та поліпшення його якості.

2. По маслу основна увага поруч з виконанням в кількісному відношенні повинна бути звернута на якість здаваемої продукції, рішуче вимагаючи виконання санініуму, який запропонувати НКЗдоров'я, негайно по згоді з НКЗС видати згідно з постан. РНК з 30/XI. Крім цього, в інструкції по організації проведення молокоподатку належить передбачити відповідальність за приставку фальсифікованого молока, а також збільшеної кислотності, забрудненості молока, або посуди (по вині поставника) та меншої жирності (мінімальної) з тим, що в такому разі норма здачі відповідно збільшується.

Одночасно вживати стимулюючі заходи до акуратних здавців шляхом преміювання за якість.

ЧЛЕН КОЛЕГІЇ НКЗС УПРАВЛІННЯ
ЗБУТУ ТА ЕКСПОРТУ НКЗС

(Мурза)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1236. — Арк. 11—13.

Доповідна працівників Одесської контори "Експортхліб" своєму керівнику Стовбуру щодо організаційних проблем з відвантаженням зерна за кордон

11 січня 1933 року

Уполномоченному А/О "ЕКСПОРТХЛЕБ"
тov. СТОВБУРУ Одесса.

11/I-33 г. На №2643 от 5/I-33 г.

Сообщаем, что на н/элеваторе хранится неэкспортной пшеницы, прибывшей 31/XII и 3/I из Херсона и Хорлы следующее количество:

ХОРЛЫ — 584 т., нат. 706, сорн. прим. 2,50, зерн. 10,50 влажн. 14% голов.
ХЕРСОН — 800 т., - 710 - - 3. - - 11,50 - - -

О возможности замены этой пшеницы на экспортную мы сегодня говорили с местным кущем Заготзерно, который нам заявил, что у них такой пшеницы для обмена нет.

Пшеница из Херсона отгружена в наш адрес вопреки нашей телеграмме Вам за № 19242 от 21/XII п/г., что товар нам не подходит.

При переговорах по телефону тов. СОКОЛОВ предложил нам принять пшеницу, имея в виду, что впоследствии она будет заменена экспортной. Пшеница из Хорлов направлена сюда пароходом "ЭЛЬБРУС" в таком же порядке.

(ГЕРШКОВИЧ)

(НАФТАЛОВИЧ)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 157. — Арк. 42.

Зведення про перебіг хлібозаготівель в радгоспах УСРР станом на 10 січня 1933 року

13 січня 1933 року
П'ЯТИДЕННЕ ЗВЕДЕНИЯ ПРО ПЕРЕБІГ
ХЛІБОЗДАЧИ РАДГОСПІВ СИСТЕМИ НКЗС
станом на 10 січня 1933 р.

	Планн	Виконання	% виконання			
Поперед- ній річн. план	Остаточ- ний річн. план	З 15/XI- за залітну кампанії 5-тиденку	З початку 3 15/XI- за Річн. відчitну 5-тиденку	В т. ч. за 15/XII	Річн. відчitну 15/XII	В т. ч. за 15/XII
I. Союзні						
A. Наркомрадгоспу						
1. Зернокрест 262295	160530	-	-	126327	-	78,7
2. Свіновод 3000	3000	-	-	3074,0	хлібозаготівлі	103,5
3. Овцевод 3110	2590	-	-	2900,0	закінчено	112,0
4. Коневод 1605	733	-	-	775,9	"	105,9
5. Скотовод 5800	4440	-	-	4483,8	"	101,0
6. Глеммоло- жестрест 410	420	-	-	443,0	"	105,5
РАЗОМ 276220	171713	-	-	138003,7	-	80,4
B. Наркомзему СССР						
7. Шовкокрест 1000	план знято	-	-	-	-	-
8. Льоноко- ноцлевод 1358	"	-	-	-	-	-
9. Бавовком 1640	1640	-	-	1640,0	хлібозаготівлі	100,0
10. ТМЕК 500	план знято	-	-	-	закінчено	-
РАЗОМ 4498	1640	-	-	1640,0	-	100,0
СОЮЗНІІ 280718	173353	-	-	137613,7	-	79,4
II. Республіканські						
системи НКЗС УСРР						

1. Насінно-трест	26014	17830	3930,8	151,1	17772,9	3873,7	24,0	99,68	98,5
2. Харків-мол.трест	400	400	-	-	400,0	хлібоаготіві	-	100,0	
3. Дніпропетр. "-	760	760	-	-	770,3	закінчено	-	101,3	
4. Донецький "-	2174	2174	-	-	2178,7	"	"	100,2	
5. Гігако-трест	1200	381	-	-	396,4	"	"	103,9	
6. Садо-вінтрест	1200	1200	-	-	1208,5	"	"	100,7	
7. Укр-держкіс	2595	2595	-	-	2963,0	"	"	114,3	
РАЗОМ	34343	25340	3930,8	151,1	25689,8	3873,7	24,0	101,0	98,5
ВСЬОГО	315061	198693	-	-	165333,5			83,2	
Укрмолокотрест									
в цілому	3334	3334	-	-				100,4	

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1245. — Арк. 2.

Звернення керівників вінницьких заготівельних організацій до свого керівництва в Харкові щодо розв'язання проблем з виконанням січневого завдання з експорту зерна

До 13 січня 1933 року

ВІННИЦЬКЕ
ОБЛАСНЕ
УПРАВЛІННЯ
НАРКОМЗОВ-
НІШТОРГУ
При Уряді УСРР
1933 р.
№1-3

м. Вінниця

При slанный ВУКом ЗАГОТЗЕРНО Вінницької Облконтроре план отгрузки в экспорт на январь с/г. — 3000 т. гороха и 500 т. чечевицы получен 25/XII-32 г. без визы Комитета Резервов.

По линии Ком.Резервов означенный план получен в Вин-

Спешно
УПОЛНАРКОМВНЕШТОРГУ—
тов. ЛУСЮ
Копия: ЭКСПОРТХЛЕБ —
тов. ЗЕЛЕНСКОМУ
Одесской Конторе —
тов. СТОВБУРУ

нице 3/I и завизирован 5/I, чем объясняется задержка спуска плана по кущам ЗАГОТЗЕРНО.

По сведениям ОблКонторы ЗАГОТЗЕРНО имеется свободного (незафонированного) гороха около 3000 тонн, из коих половина дефективный, кроме того с повышенной влажностью и для экспорта негодный.

Чечевици имеется свободной 200 тонн исключительно кормовой, тарелочная вся зафонирована.

Таким образом, надо полагать, что по январскому плану будет отгружено не более 1000 тонн гороха и 200 тонн кормовой чечевицы.

Сигнализируя об этом, просим принять соответствующие меры к разбронированию как гороха, так и чечевицы, дабы январский план был полностью выполнен.

УПОЛНАРКОМВНЕШТОРГ

ПО ВИН. ОБЛАСТИ

(ГРЯВО)

УПОЛ. ЭКСПОРТХЛЕБА

ПО ВИН. ОБЛАСТИ

(ДАХШЛЕЙГЕР)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 157. — Арк. 41.

Виробництво валової і товарної продукції зернових культур у 1932 році в порівнянні з 1931 роком

Початок 1933 року

ВАЛОВАЯ И ТОВАРНАЯ ПРОДУКЦИЯ
ЗЕРНОВЫХ КУЛЬТУР 1932 года

(в тыс. центн.)

НАИМЕНОВАНИЕ КУЛЬТУР	Валовой сбор Совхозы Колхозы Совхозы и Колхозы	1931 год	1932 год	ВСЕГО:
Рожь	Совхозы Колхозы Валов. Товар. Валов. Товар.	762,3	22066,0	1658 700 25959 7416 27617 8116
Озимая пшеница	5044,2	30886,4	11069 8375	73710 41180 84779 49555
Ярая пшеница	844,8	9340,6	906	12796 13702

Ячмень	2097,9	16670,3	4027	3016	25200	6623	29227	9639
Овес	1890,7	7770,5	3516	2296	15982	4754	19498	7050
Гречка	58,3	1573,7	95	18	1724	884	1819	902
Пророцтво	169,8	2309,0	182	108	5090	770	5272	878
Кукуруза вер.	1018,2	11465,6	2003	1025	14430	4206	16433	5231
Кукуруза в к. пар.	29,7	1376,4	9		1677		1686	
Бобові	716,1	2198,4	964		4375		5339	
в т. ч. горох	571,6	1450,9	833	543	2875	2960	3708	3503
" - чечевиця	40,0	408,5	119		870		989	
" - фасоль	25,6	204,1	12		630		642	
Вика с овс.	164,4	1044,3	146		2563		2709	
Люпин н/зр.	-	-	6		364	387	370	664
Проче	37,5	178,2	85		1182		1267	
ВСЕГО:	13471,1	108942,7	25630	16358	189427,0	69180	215057	85538

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1220. — Арк. 71.

Виробництво городніх культур в колгоспах і радгоспах УСРР за 1932 рік

Початок 1933 року

СПЕЦКУЛЬТУРИ 1932 г.

(в тис. тонн)

НАЗВАНИЕ ОРГАНІЗАЦІЙ СОХВОЗЫ:	Капуста	Капуста	Бакла-	Отурцы	Мор-	Бу-	Лук	Го-	Фа-	Прочее	ИТОГО
	ранняя	поздняя	жаны	ковъ	ржк	рох	солъ				
Валовая прод.	26,6	38,2	109,2	33,5	18,6	22,0	13,3	1,1	5,6	39,4	307,5
Товарная -"	22,3	32,1	87,4	26,8	16,7	19,8	11,7	1,0	5,2	34,7	257,7
Товарность %	84	84	80	90	90	90	88	92	92	88	84
КОЛХОЗЫ:											
Валовая прод.	78,7	288,3	421,0	263,4	51,7	87,1	116,7	23,2	10,4	139,9	1480,4
Товарная -"	59,0	210,5	282,0	176,5	43,9	71,4	95,7	20,4	9,1	111,9	1084,4
Товарность %	75	73	67	67	85	82	82	88	88	80	73
Картофель.											
НАЗВАНИЕ ОРГАНІЗАЦІЙ	Валовая продукция	Оседание			Товарность						
		посев	Прод. и								
		1933	потери		Итого						
Совхозы	155,0	29,0	16,0	45,0		110,0					
Колхозы	3214,0	558,0	664,0	1222		1992,0					
ВСЕГО:	3369,0	587	680	1267		2102					

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1220. — Арк. 72.

Рапорт заступника уповноваженого наркомату зовнішньої торгівлі СРСР при Раднаркомі УСРР Луся керівникам УСРР про перевиконання планів експортних поставок у четвертому кварталі 1932 року

19 січня 1933 року

УПРАВА

Уповноваженого
НАРОДНОГО КОМІСАРІЯТУ
ЗОВНІШНЬОГО ТОРГУ

С.Р.С.Р.

при Раднаркомі У.С. Р. Р.

19/I 1933 р.

Харків

ГЕНЕРАЛЬНОМУ СЕКРЕТАРЮ ЦК КП(б)У
т. КОСЮРУ
ГОЛОВІ РАДНАРКОМУ
т. ЧУБАРЮ

Під керівництвом партії і Уряду, по більшовицькому борючись за індустриалізацію країни через збільшення валютних ресурсів для імпорту обладнання, устаткування, потрібного соціалістичним новобудівництвам, система НКЗовнішторгу України, через мобілізацію уваги робітників підприємств, що працюють на експорт, експорт-заготовчих організацій — виконала план здачи продукції на експорт в IV кварталі. Не послаблюючи темпів роботи, зокрема, в заготівлях хутроміксировини та живсировини другорядних експортних номенклатур — переключились на виконання пляну I кварталу першого року другої п'ятирічки.

ЗАСТУП. УПОВНАРКОМ ЗОВНІШТОРГУ
ПРИ УРЯДІ УСРР
(Лусь)

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 6376. — Арк. 14.

Постанова Наркомату земельних справ УСРР про зауваження корів на польові й господарські роботи в колгоспах

20 січня 1933 року

ПОСТАНОВЛЕНИЕ №77

Наркомзема УССР от 20/І-1933 года

В связи с тем, что в ряде колхозов ощущается большой недостаток конской тягловой силы и что это создает прямую угрозу затянуть сроки сева, Наркомзем, исходя из опыта колхозов Украины, применявших коров на полевых работах и добившихся этим сокращения сроков сева и более эффективного использования конской тягловой силы, постановляет:

1. Привлечь для использования на полевых и хозяйственных работах обобществленных коров и коров товарных ферм. Одновременно на основе широкой массовой разъяснительной работы привлечь на полевые и хозяйственные работы коров, находящихся в индивидуальном пользовании колхозников, причем это привлечение коров колхозников должно быть организовано по соглашению с каждым колхозником в отдельности.

2. В целях заинтересованности колхозников для дачи коров на полевые и хозяйственные работы установить, что владельцам- колхозникам за работу их коров начисляются трудодни за использование их коров на работе.

Помимо этого, колхозникам, которые работают на коровах (вспашка, боронование и т. п.) начисляются трудодни по принятым уже в колхозах расценкам по полеводству, при этом норма выработки на коров должна быть снижена до 50%.

3. Рекомендовать колхозам установить такой размер начисления трудодней за работу коров:

за вспашку 1 гект. 10—12 трудодней

-" - боронование 1 гект. 1,5—2 -"

Нормы выработки и расценки прилагаются.

Установленное правлением полное количество трудодней

за гектар распределяется среди колхозников, чьи коровы участвуют в работе, поровну.

4. Установить, как правило, что на коровах, привлеченных для работ от колхозников, работают сами же колхозники- владельцы этих коров.

5. Не допускать к использованию как тягловую силу таких коров:

тельных коров свыше 4-месячной тельности, отелившихся коров на протяжении 3-х месяцев после отела, дойных и тельных коров, записанных в племенные книги, а также высокопродуктивных коров по суточным удоям свыше 8 литров.

6. Установить, что коровы, используются на более легких полевых работах (пахота на легких и мягких землях, боронование, культивация).

7. Исходя из опыта работы колхозов на коровах, установить продолжительность рабочего дня для коровы минимум 5-6 рабочих часов, давая периодический отдых коровам в течение рабочего дня.

8. Обязать правление колхозов при использовании коров как тягла обеспечить такие мероприятия:

а) категорически предотвратить грубое обращение и битье коров;

б) до 15/ІІІ-33 г. обеспечить своевременно и полностью коров, привлеченных для работы, легкой упряжью (ярмо, шлеи). Которые бы не причиняли внешних повреждений коровам;

в) на время работы обеспечить коров фуражом за счет колхоза;

г) для дойных коров организовать своевременную дойку;

д) установить не менее одного дня для отдыха для коровы на каждую семидневку;

е) выделить ответственных лиц в бригадах, прикрепленных для работы с коровами во время весенних работ.

Одновременно с этим возложить на зав. ферм и бригади-

ров животноводческих бригад, обслуживающих общественные стада крупного рогатого скота, обязанности соответствующего ухода за коровами контроль над их использованием на работах.

9. До начала весенней кампании выделенных коров для полевых и хозяйственных работ, колхозы должны приучить к упряжке с постоянным использованием коров на легких и внутриусадебных работах.

ЗАМ. НАРКОМА ЗЕМЛЕДЕЛИЯ (Яблонский)

Верно:

27/I-33 р.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 14. — Спр. 1. — Арк. 24, 25.

Розцінки на використання корів на сільськогосподарських роботах

Січень 1933 року

Назва роботи та яким знаряддям що саме виконують	Кількість людей та виробки	Норми за день	Відрядна розцінка в трудоднях			Нараховується трудоднів за роботу корів індивід. корист. за га
			4	5	6	
1. Скородиння легкою 3-х плаш- ков. бороною в 1 слід. Корів — 4.	Боронування погонич.	2,5 га	1,50	0,60 га	1,60	трудодня за га
2. Скородиння 2-х плашк. бороною в 1 слід. Корів — 4.	Боронув.	2,0	1,50	0,75	2,0	"-
3. Культивация у 1 слід 5 лапчат. куль- тиватором. Корів — 4.	Культиват. погоноч.	1,0	1,50	1,5	4,0	"-
4. Оранка однолемеш. Плугатар плугом на глиб. 13 см погонич.	0,35	1,75	5,0		12,00	"-
5. Підвозити насін. На фураж, воду залежно від відстані (2 корови) на 506 мтр.	Людей	5 оборотів	1,25	0,25	0,40	за оборот

—. 1—2 км.	—.	3 обороти	1,25	0,42	0,65	—.
—. 3 км.	—.	2 обороти	1,25	0,62	1,0	—.

ПРИМІТКА: Якщо працюють на коровах індивід. користування, колгоспнику, крім трудоднів за його безпосередню роботу, нараховують трудодні й за роботу його корів. Прикладом, боронувальнику за денну норму належить 1,50 трудодня, або 0,60 за гектар. Виконано 2,5 га; належить 0,60x2,5 = 1,50 трудодня за роботу й, крім того, 4,0 трудодня за роботу 4-х корів, а разом 5,5 трудодня. При роботі на 2-х або 4-х коровах, щоб забезпечити можливість виконання роботи власникам корови, ввести в практику; або добровільне спарування корів по згоді власника, або додавати до власної корови корів з усунутіненої череди колгоспу. В останньому випадкові трудодні нараховуються відповідно до кількості власних корів колгоспника, що використовуються на роботі.

ЗАСТ. НАРКОМЗЕМСПРАВ (Яблонський)

Згідно:

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 14. — Спр. 1. — Арк. 26.

Протокол засідання Політбюро ЦК КП(б)У про неухильне виконання директиви ЦК ВКП(б) щодо заборони виїзду українського селянства до Росії та Білорусі за продовольством

23 січня 1933 року

Особая папка

Прот. ПБ № 101, п. 10 от 23.1.33 г.

Директива ЦК ВКП(б) и СНК в связи с
массовым выездом крестьян за пределы Украины

1. Послать всем обкомам и облисполкомам следующую
Директиву (см. приложение).

2. Предложить Уполнаркомпути (т. Лаврищеву) и ЮЖОКТО
ГПУ немедленно дать указания всем железнодорожным стан-

циям о прекращении продажи билетов за пределы Украины крестьянам, не имеющим удостоверения РИКов о праве выезда или промышленных и строительных государственных организаций о том, что они завербованы на те или иные работы за пределы Украины.

Хатаевич, Чубарь, Якир, Любченко, Балицкий, Сербиченко
Кольцову — ЦК ВКП(б)

Т.т. Лаврищеву, Друскису (все)

Т.т. Сапову, Кузьменко — п. 1

Обкомам, облисполкомам

Из некоторых районов Украины начались по примеру прошлого года массовые выезды крестьян в Московскую, Западную области, ЦЧО, Белоруссию за хлебом. Имеют место случаи, когда села покидаются почти всеми единоличниками и частью колхозников. Нет никаких сомнений, что подобные массовые выезды организуются врагами советской власти, эсерами и агентами Польши с целью агитации "через крестьян" в Северных районах СССР против колхозов, против советской власти. В прошлом году партийные, советские, чекистские органы Украины прозевали эту контрреволюционную затею врагов сов. власти. В этом году повторение этой ошибки не должно быть допущено.

ЦК КП(б)У и СНК УССР предлагает:

1. Немедленно принять в каждом районе решительные меры к недопущению массового выезда единоличников, колхозников, исходя из разосланной по линии ГПУ директивы Балицкого.

2. Проверить работу всякого рода вербовщиков рабсилы на вывоз за пределы Украины, взять ее под строгий контроль с отстранением от этой работы и изъятием всех подозрительных контрреволюционных элементов.

3. Развернуть широкую разъяснительную работу среди колхозников и единоличников против самовольных выез-

дов с оставлением хозяйства и предостеречь их, что в случае выезда в другие районы, они будут там арестованы.

4. Примите меры к прекращению продажи билетов за пределы крестьянам и не имеющим удостоверений РИКов о праве выезда или рабочих промышленных и строительных государственных организаций о том, что они завербованы на те или иные работы за пределы Украины.

Соответствующие указания даны по линии УпНКПС и транспортного ГПУ.

5. Сообщите не позже 6 часов вечера 24 января коротко фактическое положение с массовым выездом крестьян по вашей области.

Секретарь ЦК КП(б)У

Пред. СНК УССР

23.I.33 г.

М. Хатаевич.

В. Чубарь.

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 16.—Спр. 9. — Арк. 114—
116.

Протокол арбітражної наради з питань взаємовідносин
між Експортхлібом і Заготзерно

25 січня 1933 року

ПРОТОКОЛ №225/2803

АРБІТРАЖНОГО СОВЕЦІАННЯ ПО ВОПРОСАМ
ВЗАЙМООТНОШЕНЬ МЕЖДУ ЕКСПОРТХЛЕБОМ
І ЗАГОТЗЕРНО, СОГЛАСНО ДОГОВОРА МЕЖДУ

НАЗВАННЫМИ ОРГАНИЗАЦІЯМИ

от 25/I-1933 года.

Присутствовали: От Управл. Заготовок зернов. культур
КомЗагСНК СССР т. ЯМПОЛЬСКИЙ.
"- В/О "ЗАГОТЗЕРНО" т. ШУЛЬМАН.
"- "ЭКСПОРТХЛЕБА" т. ДИТЯХИН.

ПОСТАНОВИЛИ:

1) Считать необходимым произвести уточнение минимальных экспортных кондиций, определенных КомЗагСНК СССР 5 октября.

Уточненные минимальные экспортные кондиции должны быть распространены на 1-е полугодие 1933 г., т. е. 1/1-1933 г. — до момента обследования качества урожая 1933 г.

Признать необходимым, чтобы Заготзерно и Экспортхлеб в декадный срок произвели бы уточнение ранее действовавших экспортных кондиций и, при обнаружении разногласий, представили бы проект этих кондиций на утверждение КомЗагСНК. При разногласиях предложение обоих сторон представляется на рассмотрение аппарата Управления Заготовок зерновых культур КомЗагСНК.

2) Определить следующие базисные кондиции для расценки зерна, передаваемого Заготзерном Экспортхлебу:

A.			
Культуры	Сорная примесь в %	Зернов. примесь в %	Влажность в %
1			
Рожь для всех районов	2	2	14-15,5
Пшеница озим.	2,5	4x)	14-15,5
-"- яров.	2,5	3	14-15,5
Ячмень	3	3	14-15,5
Овес	2	3	14-16
Гречиха	3	2	14-15,5
Прямо		3	2
13,5-15			
Вика	4	8	15-17
Чечевица			
тарелочн.	-	-	14-17
-"- мелк. семен.	4	10	14-17

Кукуруза 2 3 18-20
х) на Украине пшеница озимая 5% зерн. примеси.

Б.

По натуре в граммах литровой пурки

Культуры	Сев. Кавк.	Украина	ЦЧО	Ср. Волга	Нижн. Волга
Пшеница озим.	735	750	-	-	-
-"- яров. мягк.	720	735	-	-	750
-"- яров. тв.	735	750	-	-	760
Рожь	700	700	705	705	705
Ячмень	585	600	-	-	-
Овес	-	440	440	440	440

3) Базисные кондиции для расчетных цен по прочим бобовым культурам подлежат дополнительной выработке Экспортхлебом и Заготзерном к 2 апреля с. г.

4) Признать необходимым, чтобы, на основе указанных в п. 2-м базисных кондиций, Экспортхлеб и Заготзерно разработали бы шкалу скидок и надбавок за повышение или понижение качества зерна против упомянутых базисных кондиций.

Согласованный проект вместе с разногласиями (если такие будут иметь место) должны быть представлены Управлению Заготовок зерновых культур КомЗагСНК не позднее 2 апреля с. г.

5) Настоящий протокол представляется на утверждение Члена Комитета Заготовок тов. ЗЫКОВА вместе с письменными возражениями (если таковы последуют) через 5 дней с момента рассылки протокола участникам совещания.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ЯМПОЛЬСКИЙ.

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 8040. — Оп. 6. — Спр. 12. — Арк. 1, 2.

Телеграма заступника наркома зовнішньої торгівлі СРСР Розенгольца голові Раднаркому УСРР Власу Чубарю про преміювання республіки вісімома автомашинами і грішми за перевиконання експортних планів четвертого кварталу 1932 року

9 лютого 1933 року

ХАРЬКОВ
СПЕШНОЙ ПОЧТОЙ

ПРЕДСОВНАРКОМА УССР ЧУБАРЮ

КОПИЯ УПОЛНАРКОМВНЕШТОРГА КАТТЕЛЮ

КОПИЯ ЦК КП(б)У КОССИОРУ

ЗА ВЫПОЛНЕНИЕ ПЛАНА СДАЧИ ЭКСПОРТА ЧЕТВЕРТОМ КВАРТАЛЕ 110% ГОДОВОГО 97 ПРОЦЕНТОВ ВАША РЕСПУБЛИКА ПРЕМИРУЕТСЯ 2 МАШИНAMI ВАШЕ РАСПОРЯЖЕНИЕ И 6 МАШИНAMI ДЛЯ РАЙОНОВ тчк КРОМЕ ТОГО ПЕРЕВОДИМ РАСПОРЯЖЕНИЕ ЭКСПОРТНОГО СОВЕЩАНИЯ СУММУ 75 ТЫСЯЧ РУБЛЕЙ ДЛЯ ПРЕМИРОВАНИЯ РАБОТНИКОВ ПРЕДПРИЯТИЙ И ОРГАНИЗАЦИЙ ПРОЯВИВШИХ ОСОБУЮ ЭНЕРГИЮ И ИНИЦІАТИВУ В ВЫПОЛНЕНИИ ПЛАНОВ ЭКСПОРТА тчк ОБСУДИТЕ ЭКСПОРТНОМ СОВЕЩАНИИ КАКИЕ РАЙОНЫ ПРЕМИРУЕТЕ МАШИНAMI КОЛИЧЕСТВЕ СООТВЕТСТВИИ УКАЗАННЫМ ВЫШЕ ДЛЯ РАЙОНОВ И СООБЩИТЕ НАРКОМВНЕШТОРГ БРОНСКОМУ АДРЕСА ДЛЯ ОТПРАВКИ МАШИН РАЙОНЫ тчк КАТЕГОРИЧЕСКИ ЗАПРЕЩАЕТСЯ МАШИНЫ ВЫДАННЫЕ ПРЕМИЮ РАЙОНAM СОГЛАСНО РЕШЕНИЯ ЦК ЗАДЕРЖИВАТЬ ИЛИ ИСПОЛЬЗОВАТЬ ДЛЯ ДРУГОЙ ЦЕЛИ тчк МАШИНЫ БУДУТ НАПРАВЛЯТЬСЯ

ТЕХНОПРОМИПОРТОМ ИЗ НОВОРОССИЙСКА КУДА ПРИБУДУТ ПЕРВЫХ ЧИСЛАХ МАРТА РОЗЕНГОЛЬЦ

НКВТ, Ільїнка, 23

9 февраля 1933

Верно: Филиппович.

Машинописна копія.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 6376. — Арк. 15.

Звернення керівників Київського облвиконкому до Голови Ради Народних Комісарів УСРР Власа Чубаря з проханням надати продовольчу допомогу в зв'язку з голодом і довідкові матеріали з цього приводу

Після 15 лютого 1933 року
ДО ГОЛОВИ РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ
В. Я. ЧУБАРЯ

За перевіреними даними випадки масового недоїдання мають місце в 16 районах і за даними районів (неперевіреними областю) ще — в 5-ти районах. (Докладні відомості додаються).

Слід відзначити, що ці дані не дають повного уявлення про розміри недоїдання, що є в зазначених районах. Лише в одному Володарському районі (на Білоцерківщині) потребують термінової харчової допомоги кілька тисяч дітей і цілком 10 колгоспів.

У Білоцерківському районі також потребують термінової допомоги повністю 15 колгоспів та кілька тисяч дітей.

В окремих селах, як видно з довідки, що її додається, є випадки опухання та смерті від голоду. Так, у селі Саварці Богуславського району померла з голоду родина з 3-х душ. У Медвині того ж району померла з голоду гр-ка Ісайко. В Житомирі померло від голодування понад 20 чол.

За останній час зареєстровано кілька випадків людоїдства.

Так, мали місце випадки людоїдства: в Білоцерківському районі в с. Вільшана, в Богуславському районі в с. Мисарівка гр-ка Авраменко, 48 років, одноосібниця, середнячка зарізала та з'їла свою 8-літню дочку. В Тетіївському районі в с. Черепин одноосібниця гр.-ка Березнюк зарізала їй з'їла дочку 10 років. Тепер Березнюк та друга її дитина при смерті. У с. Скибинцях того ж району родина колгоспника, що складається з 3-х дітей, з яких найстарший має 15 років, забила та з'їла чужого хлопчика, а також з'їла частину трупа померлої матери.

В Гуманському районі в с. Кочержинцях гр-ка Осипенко, 47 років, забила та з'їла свою дочку 7-ми років. В тому ж селі колгоспник Олейник, 50 років, харчувався м'ясом своєї жінки, що померла від голоду. Двоє дітей Олейника теж померли від голоду. В Білоцерківському районі в с. Трушках два брати Богомази задушили 3-х літнього сина колгоспника Федіна, який зайшов до них, і з'їли його. В с. Греблях того ж району в колгоспниці Проценко, 35-ти років, померла 3-х літня дочка. Труп дочки вона зварила та з'їла.

У Смілянському районі в с. Носачово в помешканні члена колгоспу гр-на Соби було забито Уху Фросю, що завітала туди. Труп її було порубано на дрібні шматки та засолено. Цим трупом харчувалися два тижні.

Наведеними фактами не вичерpuється всіх випадків людоїдства, що мали місце в Київській області за останній час.

Президія Обласного Виконавчого Комітету з метою боротьби з цими явищами, 15-го лютого ухвалила таку постанову: (Постанову додається).

В усі небезпечні райони відряджено уповноважених Обласного Виконавчого Комітету, які на місці організують дитячі харчові пункти та допомогу колгоспникам і одноосібникам, що голодують. Харчові пункти організовано на 9350 дітей та щоденно видається допомога в розмірі по 200 гр. хліба 6600 дорослим.

Грошові кошти та харчові фонди мобілізовано з внутрішніх ресурсів Київської Области, але ці фонди абсолютно недостатні для цілковитої ліквідації явищ масового недоїдання колгоспників та одноосібників.

Мобілізувати ж значні додаткові ресурси, особливо хліба, крупи та рослинних жирів нема жодної можливості тим більш, що постачання робітників та службовців в Області надто незадовільне й останнього часу є випадки масового голодування та смерти від голоду серед робітників, особливо дрібних підприємств, що розташовані по районних центрах та містечках Области. Робітники цих підприємств недоодержали по нарядах внаслідок незадовільного надходження мірчуку лише в лютому 265 тонн хліба й по таких районних центрах міського типу, як Біла Церква, Житомир, Сміла, Черкаси, Фастів, Коростень, Гумань в лютому м-ці порівняно з вереснем фактичне постачання робітників хлібом зменшилось з 442 тонн до 161 тонни.

Отже, не тільки нема можливості утворити фонд для допомоги тим селам, що голодують, за рахунок внутріобласних ресурсів, але доконче треба допомогти робітникам дрібних підприємств додатково до щомісячних нарядів в розмірі 545 тонн хліба.

Київський Обласний Виконавчий Комітет просить Раду Народніх Комісарів подати харчову допомогу Області для ліквідації явищ голодування серед робітників дрібних підприємств щомісяця в розмірі 545 тонн. Для харчування голодуючих колгоспних родин та одноосібників по тих розмірах, що є зараз, не менше 1000 тонн хліба, 400 тонн крупи, 60 тонн цукру, 20 тонн олії.

ГОЛОВА КИЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО
ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ (М. ВАСИЛЕНКО)
СЕКРЕТАР КИЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО
ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ (А. ГЛІНСЬКИЙ)

Довідка про райони, що мають випадки недоїдання
(Складено на основі перевірки матеріалів)

1. Таращанський район: Випадки голодування по селах:

- с. Чернівці — опухло 17 родин;
- с. Северинівка, с. Рижки по 17—20 родин у кожному селі;
- с. Салоха.

2. Фастівський район:

с. Кожанка — 13 родин колгоспників (з них 3 родини опухло, останні зовсім виснажені. Кожна родина складає від 5 до 8);

- с. Скряглівка — 15 родин (всі опухлі);
- с. Ставки — 5 -"; (з них одна опухла);

с. Каменєва — 8 -";

с. Фастівець — 10 -";

с. Півні — 15 -";

с. Дмитрівка — 17 -";

с. Волиця — 11 -";

Разом — 94 родини.

3. Уманський район:

а) по підприємствах: завод "Труд" — 20 випадків опухання робітників, ф-ка взуття — 6, швацька ф-ка — 10 -";
б) по 6 селах р-ну є двадцять випадків опухання.

4. Погребищенський район:

с. Сніжна — 14 родин колгоспн. та 5 одноосібн.;

с. Бухні — 4 -" -" 1 -";

с. Круподеринці — 3 -" -" 1 -";

с. Юнашки — 3 -" -" ;

с. Бистрик — 4 -" -" ;

с. Морозовка — 2 -" -" ;

с. Ординці — 3 -" -" 3 -";

5. Білоцерківський район:

По підприємствах:

Шкіркомбінат — 11 родин робітників;

З-д "1 Травня" — 39 -" -" ;

Плодоов. комб. — 7 -" -" ;

Взуттєпром. — 5 -" ;

Разом — 62 родини.

По селах:

с. Озирна — 2 род. колг. та 2 одноосібн.

с. М. Вільшанка — факт людожерства.

6. Володарський (Б. Ц.)

с. Петраші — 50 родин (за січень-лютий померло 32 чоловіки);

с. Беліївка — 30 -" (за січень-лютий померло 30 чоловік);

7. Черняхівський район:

с. Горбаші — 5 родин колгоспників;

с. Щербина — 5 -" -" ;

с. Колотища — 12 -" -" ;

8. Попелянський район:

с. Липки — 95 родин колг. з них 28 опухлих;

с. Мохначка — 85 -" -" ;

45 колгоспн. (опухш. 15);

с. Лучин — 150 -" з 80 колгоспи, (опухш. 100 родин);

с. Строків — 16 -" з них 6 колг. опухш. 13 р.;

с. Ставице — 90 -" -" 70 колг. опухш. 13 р.;

с. Попельня — 21 родина, з них 15 опухш.;

Разом — 450 господ.

9. Бабанський район:

с. Покорилово — 10 господ, колгоспи.;

с. Володимирівка — 6 -" з них 3 опухш. та 6 одноосібн.;

с. Сушківка — 15 -" ;

с. Дегезепо — 9 -" -" 1 -";

с. Оксанино — 32 -" -" 12 -";

с. Танцьке — 30 -" ;

с. Росохватка — 20 -" ;

с. Свинарка — 2 -" ;

с. Тальянка — 3 -" ;

с. Девківка — 1 -" ;

с. Перегонівка — 37 -" та 50 одноосібн.;

с. Торговиця — 13 -" -" 7 -"-;

с. Кам'янське — 60 -"-;

Разом — 238 колгоспн., 77 одноосібн.

10. Коростишевський район:

с. Осиковий Колець — 3 родини одноосібн.;

с. Грубенное — 1 -" -"-;

11. Богуславський район:

Є голодування по селах: Синиця, Чайка, Вільківка, Красногородка, Медвин, Ісайки.

12. Потієвський район:

с. Новобуцьке — 7 родин;

с. Гуто-Потієвка — 5 -" -";

с. Меделівка — 1 -" -";

с. Ляхівка — 3 -" -";

с. Добрянка — 9 -" -";

с. Детнацька — 9 -" -";

с. Заньків — 7 -" -";

с. Новосілки — 15 -" -";

с. Свидівка — 11 -" -";

с. Янівка — 14 -" -";

Разом по району — 148 доросл. та 222 дітей.

13. Розважівський район:

Є факти голодування по селах: Городищево, Оливо, Вовчики, Димарка Сидоровська, Крапивка.

14. Шполянський район:

Недоїдання виявлено в Шполі та Либедині.

15. Буцький район:

Голодування відмічено в с. Тимошові.

16. Мархлевський район:

У районі 248 випадків голодування, але дані РПК не перевірені.

За повідомленнями районів:

1. Ржищівський район:

с. Стайки — 64 родини;

с. Тувинці — 47 -" -";

с. Халчанівак — 37 -" -";

с. Димовщиха — 200 -" -";

с. Янівка — 20 -" -";

2. Бабанський район:

с. Підвисоке — 3 родини.

3. Потієвський район:

с. Відянка — 11 родин.

4. Фастівський район:

м. Фастів — 10 родин.

5. Коростенський район:

с. Куничанське — 1 колгосп.

6. Уманський район:

с. Житоме — 13 родин робітників.

7. Попелянський район:

с. Гниле — 28 родин, з них 21 одноосібн.

8. Білоцерківський район:

Промметаль — 8 родин робітників;

с. М. Вільшанка — 12 -" -" -";

9. Буцький район:

с. Харківка — 10 чоловік;

с. Маньківка — 12 -" -";

с. Нестерівка — 30 -" -";

10. Переяславський район:

с. М. Кааратуль — 14 родин.

11. Житомирський район:

м. Житомир — 13 родин робітників і частково декласовий елемент.

Секретар ОВК А. Глинський.

ВИПАДКИ ЛЮДОЇДСТВА ПО РАЙОНАХ

КІЇВСЬКОЇ ОБЛАСТИ.

1. ВОЛОСАРСЬКИЙ РАЙОН (Б. Ц.)

с. Петрашівка 1 вигадок — колгоспниця з їла труп свого померлого чоловіка.

с. Руда — 9-літн. хлопець з їв свою сестру 4-х років.

2. ТЕТИЄВСЬКИЙ РАЙОН

с. Черепін — одноосібниця Березнюк Х. зарізала свою дочку 10-ти років і з їла.

с. Скибенці — троє дітей сім'ї колгоспника, найстаршому 15 років, забили і з їли чужого хлопчика. Вони ж повирізали м'ягкі частини тіла померлої своєї матері і поїли.

3. БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ РАЙОН

с. Мала Вільшанка — 11/II виявлено факт людоїдства одноосібником-бідняком Бондаренком (що не мав власного посіву) своєї мертвої дитини. Він же, крім того, забив свого плем'янина.

с. Озірне — одноосібником Клецківським забито хлопчика Юрківського 13 років та з їдено.

4. БОГУСЛАВСЬКИЙ РАЙОН

с. Маслівка — громадянка (прізвища та соцстану не вказано) повісила 3-х дітей та сама повісилась.

с. Маслівка — твердоздатчиця (прізвище не вказано) зарізала і з їла свою 8-річну дочку (заарештована).

5. УМАНСЬКИЙ РАЙОН

с. Кочубеївка — чоловік з їв жінку. Він весь час був одноосібником; не хотів вступати до колгоспу, під час польових робіт ніде не був на роботі, а жив з того, що частково збирал колоски і тільки в грудні вступив до колгоспу.

6. СТАВИЩАНСЬКИЙ РАЙОН

с. Олександрівка — колгоспник Мамалинський А. Р., 52 р. разом з родиною, що складалася з 6 душ, з їли 3-х власних дітей: дочку 3 років, хлопчиків 7 та 10 років. За свідченням Мамалинського, людоїдство почали 31/1. Сім'я має 90 трудоднів.

7. СМІЛЯНСЬКИЙ РАЙОН

с. Носачево — родина колгоспника в складі матері та дорослої дочки, запросили до себе сусідку колгоспницю, 35 років, запро-

сивши її ночувати. Вночі забили її, розрубали на куски та засолили. На другий день намагалися забити її сестру, яка втікla і заявила про це в сільраду, де був представник ДПУ. Є підстави гадати, що вбивці не голодували: в господарстві є коза, знайдено 150 крб. грошей, картопля тощо. Слідство провадиться.

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 1. — Спр. 2189. — Арк. 95—101.

Доповідна уповноваженого з хлібозаготівель по Ново-псковському району Волевача секретареві Донецького обкому КП(б)У Вайному про голод

22 лютого 1933 року

СОВ. СЕКРЕТНО.

СЕКРЕТАРЮ ДОНЕЦЬКОГО ОБКОМА т. ВАЙНОВУ

После разговора с Вами о сообщении пред. колхоза "Червоний Хлебороб" — Шапарского сельсовета, Ново-Псковского района) пред. колхоза сообщил, что у них в селе умирает ежедневно от голода 5—8 человек, я выехал в с.с. Лизино и Шапарское.

По с. Лизино — колхоз "Карла Маркса" мною установлено нижеследующее:

1. В с. Лизино дворов 339, из них в колхозе 230 дворов и индивидуальных 109 дворов. Хлебозаготовка выполнена по колхозу на 60,3%, по индивидуальному сектору на 75,5%, всего по селу — на 61,4%. Засыпано посевного зерна по колхозу — 2%, по индивидуалам пока ничего не засыпано. На трудодень колхозники получили с общественным питанием 1,1 (не проверено), без общественного питания — 500 грамм.

Село расположено в 18 километрах от райцентра и в 7 км. от Белокуракинской МТС, которой данное село и обслуживается.

В беседе с пред. сельсовета Боровенским (человек не местный, член партии) и Лизенко (местный, кандидат партии, счетовод сельсовета) установлено, что по "слухам массы" (точное выражение) в селе голодает 18 семейств, из них 17 колхозных семей и 1 индивидуальное.

Ни разу за все время пред. сельсовета, пред. колхоза (он секретарь партгруппы), уполномоченный РПК (он же пом. директора МТС) не удосужились персонально проверить "слухов массы" и наоборот, считали, по заявлению пред. сельсовета, что проверка таких явлений вне партийных советских правил. Я лично посетил 8 семейств. Самое жуткое впечатление производит такой случай:

Кондратенко, колхозник, работал не совсем исправно, осенью отлучался в ЦЧО. Семья состоит из 4-х детей в возрасте от 13 до 2 лет, жена. Голодать начал еще в декабре. Несколько дней назад, во время сильных морозов замерз при таких обстоятельствах: ночью отправился с топором на скотомогильник, отрыл конскую ногу инес. Вначале бросил конскую ногу, потом топор и наконец, в нескольких шагах от брошенного — замерз сам. Жены дома мы не застали. В халупе находилось 4 детей, под палатами, кости от падали и невероятная вонь (гниль), не позволяющая ни одной минуты пробыть в квартире (тянет на рвоту).

Случай с употреблением дохлятины отмечен и в семье колхозника Коваленко Демьяна. При посещении этой семьи установлено: старший сын болен, младший провеивал кукурузную ботву, мелко изрезанную, для пищи.

При посещении семьи колхозника (середняка Ляшко Михаила, по заявлению сельских властей — активен, на месте установил — мастеровой, изготавливая балалайки — столяр. Сам лет 45, опух и охлял, на работу не выходит. Жена и четверо детей — истощены. Питаются "щерицей" (смесь травы типа конопли с буряком — получаются хлебцы — сам видел). Бурака уже нет.

В таком же приблизительно состоянии сильного истощения застал семьи колхозников Коваленко Ивана Петровича, активного колхозника, конюха (отец его Никита Иванович — опух), Коваленко Андрея Федоровича (старик 73 года, опух, сын истощен, невестка тоже), Лизенко Марка Онуфриевича, Хмиленко Тимофея Михайловича и Тараненко Савелия — колхозники, допускали прогулы, семьи сильно истощены, особенно тяжелое впечатление производят маленькие дети (2—3 г.) — почти нет роста.

Эта категория людей относится по всем внешним признакам — к бедняцкой и почти не имела огородов.

Установил, что пред. колхоза (он же секретарь партгруппы) держится, по заявлению Уполномоченного РПК т. Толмачева — "производственного принципа" — не помогать, но даже истощенным не давать работы.

Хмиленко и Тараненко только два дня поставлены к овцам, где ежедневно выдают отходы для работающих.

Предложил: Обследовать все семьи — устроить на работу, выдать отходов и бураков, вызвать фельдшера, усилить борьбу за засыпку семян, у тех у кого есть (работа в бригадах отсутствует) и переношу вопрос на Бюро РПК, в частности, в отношении "принципиальной" политики сельских "вождей".

II. с. Шапарское, в 22 км. от районного центра, в 7 км. от Белокуранской МТС (обслуживается этой МТС), телефона нет.

Уполномоченный РПК т. Кононенко (он же пом. директора МТС, за все время ни разу не был). Был нач. Политотдела МТС Мажаровский (по заявлению секретаря РПК Повстяного), на перевибрах Бюро ячееки.

Село выполнило хлебозаготовку на 73,8%, из них по колхозу на 81,1%, по единоличникам — на 25,1%. Всего дворов в селе 290, из них единоличников — 40 дворов.

Засыпано семян по колхозу 0%, по индивидуалам — ничего. Колхозники получили на трудодень с общественным

питанием — неизвестно, без общественного питання — 500 грамм. Председатель совета в данном селе — человек новый, демобилизованный красноармеец 47 Погранотряда (Средняя Азия), прибыл только 10 февраля 1933 г, заявил, что когда он приехал, его семья умирала с голода, он променял военное обмундирование в с. Закотном на бураки.

По его заявлению (список у него на руках) умерло от голода в январе 11 человек и в феврале 37 чел. Главным образом — старики и дети (средних возрастов мало — 5—6 человек).

В данное время поселок Ермоловка, Шапарского сельсовета, лежит опухший, по его заявлению — поголовно.

Среди умерших — есть дети красноармейцев (Киященко).
Лично проверил пять семей:

1. Доленко Афанасий Яковлевич — ударник, колхозник, семья истощена, сам еле двигается, пища — щирица.

2. Хрипун Артемий Моисеевич, колхозник, работал с прогулами, сам умер от голода, семья сильно истощена.

3. 4 и 5 — Кризский К. П., Кризский М. К. и Кризский Яков Емельянович — колхозники — та же картина, за исключением, что в одной хате застал покойника (3-й день не хоронен).

По заявлению пред. сельсовета — когда он принял дела (а это было 4 дня назад), было не похоронено 7 трупов, сейчас есть 3—4 трупа по несколько дней.

Но самое ужасное заключается в том, что мне рассказали и что я проверил сам.

За день до моего приезда, т. е. 19.11 — гр. с. Шапарское с. Еременково — Хрипун Домаха Панасевна, муж которой умер месяц тому назад от голода, колхозница, сама в состоянии полного истощения, двигаться не может, совместно со своей дочерью Улитой Михайловной — 14 лет (с этой дочерью я беседовал лично в сельсовете), дорезали умирающую племянницу Маньку Сидоровну Хрипун, по заявлению Улиты, 7—8 лет. Причем лично мне Улита заявила, что Манька умерла, лежала три дня,

заявили в сельсовет о смерти, но не похоронили. Тогда мать предложила вырезать и сварить внутренности девочки.

Пред. сельсовета получил об этом сообщение от соседки, которая собиралась обмывать умирающую. Когда соседка пришла в хату, то увидела, что Домаха Хрипун в крови (рукава и сарафан), поставила на плиту в чугуне внутренности девочки, остатки тела загорнула и положила на печь. Такую картину застал и Предсельсовета, где он для охраны посадил исполнителя.

Пред. сельсовета задержал девочку Улиту Михайловну, с которой разговаривал, мать, по заявлению пред. сельсовета, двигаться не может, лежит. Что девочка дорезана — свидетельствует обилие крови. Пред. сельсовета сообщил об этом надзирателю милиции в с. Алексеевку. Мне пришлось быть первому из представителей, приехавших в это село после случая, и лишь по возвращении в с. Лизино в 4-х верстах, я встретил Уполномоченного розыска.

Я немедленно предложил выехать на место (по телефону из с. Лизино) лично начальнику Милиции. Начальник ГПУ в разъезде, между прочим был 19.11 в с. Лизино, но не доехал до Шапарского из-за снежных заносов — врачу, теперь выехал уже и нач. ГПУ.

В колхозе есть 150 центнеров отходов. Я разрешил немедленно развести по домам продовольственную помошь (50 центнеров отходов), из района сегодня обещают выслать тонну пшеничных отходов. Разрешено в Лизино на 3 дня открыть мельницу для переобмолота отходов. Выехал врач. Вопрос будет обсуждаться сегодня на закрытом Бюро РГК (наличный состав).

Обращает на себя внимание информация по району (работа МТС, ГПУ).

Характерно, что в этом селе есть из 106 коров молочная ферма в колхозе и молоко при таких условиях с 5-ти удойных коров передает в кооперацию.

Бывш. пред. сельсовета осужден за растранижиивание, без-

деятельность на 7 лет, пред. колхоза — на год принудработ (нужно, по-моему, обоих расстрелять, да и дальше посмотреть).

Вот пока все. Дополнительно сообщу. Ввиду отсутствия машинок и деликатности материала — перепечатать не имею возможности. Прошу копию сообщить т. Акулову и Областной прокуратуре.

УПОЛНОМОЧЕННЫЙ ОБКОМА
ПО Н[ОВО]-ПСКОВСКОМУ РАЙОНУ (Волевач).

Р. С. По с. Шапарскому большинство мужчин уехало неизвестно куда.

22.11.33 г.   Верно:

Машинописный оригинал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 1. — Спр. 2189. — Арк.
75—78.

Типовий договір про співробітництво між Заготзерно і
Наркомрадгоспом щодо виробництва і постачання на експорт високоякісного зерна

22 лютого 1933 року
УТВЕРЖДАЮ
ЗАМПРЕДКОМЗАГ СНК ССР

(Чернов)

Типової

ДОГОВОР

..... года " " дня ..... контора
Всесоюзного Объединения "ЗАГОТЗЕРНО" в лице
..... с одной стороны и .....

совхоз Наркомсовхоза с другой — заключили настоящий
договор в нижеследующем:

§ 1.

Совхоз принимает на себя обязательство выделить для про-

изводства и сдачи "Экспортхлебу" через "Заготзерно" высококачественной экспортной продукции ..... гектар, озимой пшеницы ..... гектар из озимого клина, засеянного осенью 1932 года и ..... гектар твердой (сорт) пшениц. ..... гект. мягкой ..... гект. ячменя пивоваренного ..... и ..... гект. — засеваемых в яром клину весною 1933 года.

§ 2.

Совхоз обязуется выделить для производства и сдачи экспортной продукции наилучшие подготовленные земельные участки, подвергшиеся основной предпосевной обработке в объеме, предусмотренном для данной области агроправилами. Указанную площадь совхоз обязуется выделить на следующих участках совхоза (наименование отделений, участков, размер площади по отдельным культурам и сортам).

§ 3.

Совхоз обязан произвести посев на выделенных площадях наилучшими по качеству очищенными и проправленными яровыми сортовыми семенами, а также полностью и в установленные сроки осуществить на выделенных площадях все агротехнические мероприятия, обеспечивающие производство и сдачу высококачественной продукции в соответствии с агроправилами, утвержденными органами, Наркомзема для соответствующих областей.

В случае выхода из под обмолота зерна с повышенной сортностью, совхоз обязуется организовать очистку зерна до сдачи с доведением его качества до экспортных кондиций, которые будут установлены на кампанию 1933 г. Комитетом Заготовок при СНК Союза.

§ 4.

.....совхоз обязуется сдать "Заготзерно" для экспортных целей с площадей, закрепленных согласно § 1 настоящего договора всю годную по своему качеству экспортную продукцию за исключением посевного материала, необходимого для

обеспечения озимого посева 1933 г. и ярового посева 1934 г.

Количество, подлежащее к сдаче продукции с указанных площадей, определяется в ..... центнеров озимой пшеницы, в том числе: (указать количество по сортам) ..... центн. ....центн..... центн.....центн. пивоваренного ячменя (указать количество по сортам).

§ 5.

Сдача продукции, указанной в § 2 настоящего договора, производится совхозом на пункты "Заготзерно" на условиях, предусмотренных основным договором между совхозом и "Заготзерно" на сдачу всей товарной зерновой продукции совхоза урожая 1933 г. Совхоз обязуется производить сдачу экспортной продукции партиями не менее 180 центнр. каждая однородными по типу и подтипу, и классу, согласно утвержденных общесоюзных стандартов. Каждая однородная партия должна быть сдана в течение не более одного дня. Сдаваемая по настоящему договору продукция засчитывается в счет выполнения установленного обязательства совхоза по хлебосдаче на кампанию 1933 г.

§ 6.

Сдачу всей экспортной продукции по настоящему договору совхоз обязан производить в соответствии с договором с "Заготзерно" на сдачу зерна в 1933 году.

Месячные обязательства совхоза по сдаче в пределах указанного конечного срока устанавливаются на основе соглашения между областной (краевой) конторой "Заготзерно" и трестами.

§ 7.

При сдаче пшеницы, пивоварен. ячменя, кукурузы и бобовых повышенного качества против экспортных базисных кондиций, которые будут установлены Комитетом Заготовок при СНК на кампанию 1933 года, "Экспортхлеб" уплачивает совхозу через "Заготзерно" сверх установленной заготови-

тельной цены специальные надбавки-премии в размерах, предусмотренных шкалой премирования. Специальные надбавки за повышенное качество выплачиваются только за партию зерна, укладывающиеся в сроки, предусмотренные § 5 настоящего договора и при условии соответствия качества сдаваемой продукции всем показателям базисных кондиций, прилагаемых к договору (приложение № I).

§ 8.

Выплата совхозу премий производится "Экспортхлебом" через "Заготзерно" ежемесячно не позднее десяти дней по окончании отчетного месяца, причем премия выплачивается отдельно, независимо от расчетов по основной стоимости сдаваемой продукции. Премии выплачиваются согласно приложения №2 настоящего договора.

§ 9.

Совхоз обязан не менее 15% суммы, полученной им в порядке премий, использовать исключительно для премирования работников, принимавших действительное участие в проведении агропроизводственных мероприятий, обеспечивающих получение зерна высоких кондиций и в подборе однородных партий зерна.

§ 10.

Отправляемую на приемные пункты "Заготзерно" экспортную продукцию совхоз обязуется сопровождать фактурой специальной формы, где указывается вес отправляемой партии и качественная характеристика ее.

§ 11.

"Заготзерно" в свою очередь обязуется обеспечить правильное складирование и отдельный учет принятого им от совхоза экспортного зерна, выдавая на каждую партию принятой продукции квитанцию специального образца.

§ 12.

Совхоз обязуется выслать в установленные сроки "Заготзерно" и "Экспортхлебу" образцы урожая с выделенных на

экспорт площадей, согласно особых инструкций, издаваемых "Экспортхлебом" по согласованию с Наркомсвхозом и ГХИ (Госхлебинспекция). Расходы, связанные с посылкой образцов, возмещаются "Экспортхлебом", который также обязан предоставить совхозу необходимую для этой цели тару (мешочки).

§ 13.

Для увязки работы совхоза с "Экспортхлебом" и "Заготзерно" последние ("Экспортхлеб" и "Заготзерно") обязуются организовать систематический инструктаж и оказывать содействие совхозу по вопросам определения качества продукции и техники подготовки зерна для экспорта, а также обеспечить участие своих специалистов в проведении совхозу специальных курсов, конференций по вопросам улучшения качества продукции. Совхоз, "Экспортхлеб" и "Заготзерно" обязуются организовать взаимную информацию по вопросам, связанным с выполнением настоящего договора.

§ 14.

Совхоз выделяет из среды ответственных и опытных его работников тов. ..... на обязанность которого лежит прямое и систематическое осуществление обязательств, вытекающих для совхоза по настоящему договору.

§ 15.

Все споры, возникающие при выполнении сторонами настоящего договора, разрешаются в порядке Госарбитража.

§ 16.

Срок действия настоящего договора устанавливается по 31 декабря 1933 года.

§ 17.

Юридические адреса сторон:

"Заготзерно"

"Экспортхлеб"

Совхоз

Машинописный оригинал.

РДАЕ: Ф. 8040.— Оп. 6.— Спр. 12.— Арк. 104—105 зв.

Додаток №1 до типового договору про співробітництво між "Заготзерно" і Наркомрадгоспом щодо базисних кондицій сільськогосподарських культур, які поставляються на експорт

22 лютого 1933 року
ПРИЛОЖЕНИЕ №1

к типовому договору

БАЗИСНЫЕ КОНДИЦИИ ДЛЯ ЭКСПОРТНОГО ЗЕРНА, БОБОВЫХ И МАСЛИЧНЫХ КУЛЬТУР, СДАВАЕМЫХ ВЫДЕЛЕННЫМИ СОВХОЗАМИ.

Пшеница мягкая озимая

	Натура. Сорн. прим. Зерн. прим.	Влажность	
Крым	760 гр.	1% 3%	14%

Сев. Кавказ

Украина

ЦЧО, Ср. Волга,

Н. Волга	755 гр.	1%	3%	14%
----------	---------	----	----	-----

Пшеница мягкая яровая

Сев. Кавказ

Украина

ЦЧО, Ср. Волга, 755 гр.	1%	2%	14%
-------------------------	----	----	-----

Н. Волга

Пшеница твердая яровая

По всем республ.,

Краям и областям

СССР	760 гр.	1%	2%	14%
------	---------	----	----	-----

Ячмень пивоваренный

По всем республ.,

Краям и областям

СССР	640 гр.	1%	2%	14%
------	---------	----	----	-----

Горох белый

Сорная примесь — 1%; зерновая — 2%; влажность — 16%; примесь других цветов (красно-бурых или зеленоватобурых) — 5%; других типов — 7%; крупность — 6,25 м/м.

(60%); содержание серого гороха — 2%; зараженность зерновкой — 5%.

Горох зеленый

Сорная примесь — 1%; зерновая примесь — 2%; влажность — 16%; примеси других типов — 2%; переходных форм — 5%; крупность — не ниже 5,25 м/м. (60%); зараженность зерновкой.

Горох желтый

Сорная примесь — 1%; зерновая — 2%; влажность — 16%; гороха других типов — 7%; крупность — 5,25 м/м.; зараженность зерновкой — 5%.

Чечевица

Сорная примесь — 1%; зерновая — 4%; крупность — 5,25 м/м. (80%); содержание плоской вики — 5%; влажность — 176%.

Фасоль

Сорная примесь — 1%; зерновая примесь — 2%; примеси фасоли др. цветов — 2%; размер по весу — "сахарной" от 9 до 13 мм. (80%), "Змейка" и "Рачки" — 14 м/м. (80%), влажность — до 20% вкл.

Подсолнух масличный

Натура: Сев. Кавказ — 430 гр., Украина — 420 гр., примесь — 2%; сорн. примесь — 2%; масличной примеси — 2%; влажность — 13%; примеси др. типов — 10.

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 8040. — Оп. 6. — Спр. 12. — Арк. 106, 107.

Додаток №2 до типового договору про співробітництво між "Заготзерно" і Наркомрадгоспом щодо виділення премій господарствам за постачання на експорт високоякісного зерна

22 лютого 1933 року
ПРИЛОЖЕНИЕ №2
к типовому договору

ЭКСПОРТНЫЕ ПРЕМИИ ДЛЯ ЗЕРНОВЫХ, БОБОВЫХ, МАСЛИЧНЫХ КУЛЬТУР, СДАВАЕМЫХ ВЫДЕЛЕННЫМИ СОВХОЗАМИ И МТС

1. По пшенице

Озимой мягкой, яровой мягкой, яровой твердой:
за превышение базиса по натуре на 10 гр. — 15 коп. центнер
— " 15 " 25 " "
— " 20 " 35 " "
— " 25 " 50 " "
— " 30 " 70 " "
— " 35 " и выше 85 " "

За сдачу пшеницы, удовлетворяющей базису по сорной примеси — 15 коп. за центн.

За сдачу яровой пшеницы удовл. базису по зерн. примеси — 10 коп. за центн.

За понижение зерновой примеси против базиса по озимой пшенице на 1% — 10 коп. за цент.
на 2% — 20 " "
по яровой пшенице на 1% — 20 " "

2. По ячменю пивоваренному.

За превышение натуры против базиса:

на 10 грамм - 20 коп. за центнер
— " 15 " 35 " "
— " 20 " 50 " "
— " 25 " 75 " "
— " 30 и выше 100 " "

За сокращение сорной примеси — 0,5% — 10 коп. за центн.
— " " зерновой " на 1% — 20 " "

Горох

За сокращение сорной и зерн. примеси до 0,5% — 20 к. за цент.
За полное удаление зеленого гороха в белом и желтом —

60 " "

За примесь иных типов до 2%, (вместо 5%) — 50 " "

За понижение зараженности зерновкой до 1% — 70 " "

За примесь в зел. горохе примеси гороха др. цветов до 2% (включая переходящие оттенки) — 60 к. за центн. За примесь в зел. горохе примеси гороха др. цветов до 1% — 1 р. за центн.

5. Чечевица

За сокращение сорной и зерновой примеси до 2%, в том числе сорной — 1% — 50 коп. за центн.

За однородность по цвету (при примеси до 1% чечевицы худшего цвета) — 100 коп. за центн.

6. Фасоль

За полное удаление сорной примеси — 23 коп. за центн.

За уменьшение зерновой примеси на 1% — 25 коп. за центн.

За полное удаление зерновой примеси — 50 " " ".

За полную одноцветность и однотипность — 100 " " ".

7. Подсолнух масличный

За увеличение натуры на 10 гр. — 10 к. за центн.

" " " " " 20 " " 20 " " ".

" " " " " 30 и выше — 35 " " ".

За уменьшение масличной примеси на 1% — 10 к. " " ".

" " " сорности на 1% — 15 к. " " ".

" " " влажности на 1% — 25 к. " " ".

" " " " " 2% — 40 к. " " ".

" " " примеси др. типов до 3% — 30 к. " " ".

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 8040. — Оп. 6. — Спр. 12. — Арк. 108, 109.

Постанова Української економічної наради про виконання плану виробництва спирту з урожаю 1932 року

27 лютого 1933 року

ПОСТАНОВА

УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ РАДИ

27 лютого 1933 року

"Про перебіг виконання спиртовою промисловістю програми вигони спирту в 1932—1933 році".

1. Незадовільне виконання спиртопромисловістю плянів III та IV кварталів 1932 року (план — 7557 т. дек., викурено — 4528,8 т. дек., або 60%) сталося через недостатню боротьбу спиртотрестів за сировинну базу, незадовільне керівництво НКПостачання спиртовою промисловістю, неуважне ставлення УповКомЗагРНК щодо забезпечення спиртопромисловості сировиною, а також через нерівномірне й невчасне відвантаження Укрзаготзерном сировини на гуральні по централізованих нарядах (за III та IV квартали 1932 року недовантажено 23 т. тонн зерна).

2. Витрачання сировини по гуральнях провадилося безконтрольно й безгосподарно, унаслідок чого: в III-му та IV-му кварталах 1932 року недоодержано проти встановлених плянових норм виходів спирту — щось 450 т. декл, або в переводі на зерно, перевитрачено 16 т. тонн сировини.

Це свідчить, що керівництво гуралень та спиртотрестів не врахувало досвіду минулого виробничого (1931—32 року) й не змобілізувало заводської громадськості навколо поліпшення технологічних процесів виробництва, зокрема виходів спирту та знов припустили злочинне витрачання сировини не за прямим призначенням.

3. Щоб забезпечити в I півріччі 1933 року цілковите виконання завдання Головспирту — 5560 т. декал. (I кв. 3460 т. deal., II кв. 2100 т. декал.), без перекриття недокури III та IV кв. через технічну неспроможність гуралень УСРР, Українська економічна рада ухвалює:

1) Встановити такі джерела сировини для I півріччя:

а) решта на 1 січня 33 р. по гуральнях, картоплі — 6260 тонн, цукорію — 1297 тонн, меляси — 3451 тонни та зерна — 18260 т.;

б) встановлені КоМЗагРНК фонди на збіжжя — 112,7 т. тонн;

в) надходження меляси 37 т. тонн, картоплі — 20 т. тонн та відходи — (куколь, січка) за нарядом УповКомЗагРНК — 5 т. тонн;

г) додатковий централізований фонд зерна, поверх визначеного КомзагРНК (112,2) — 20 т. тонн.

2) Взяти до уваги заяву УповКомЗагРНК, що з наявних ресурсів УСРР в рахунок установленого наряду 112,7 т. тонн можливо забезпечити для гуральницької промисловості в І-му півріччі 1933 р., крім відпущеного зерна до 10-го лютого ц. р. (44 тис. тонн), лише 35 тис. тонн (або всього за I півр. 79 т. тонн).

Отже, для виконання плану викурки спирту 1-го півріччя 1933 року не вистачає 53 тис. тонн, виходячи з чого доручити НКПостачання УСРР протягом доби подати до Голови УЕН проекти записки до РПО щодо завозу в I півріччі зазначененої кількості зерна.

3) Щоб забезпечити безперебійну роботу на час весняного бездоріжжя, зобов'язати УповКомЗагРНК закінчити відвантаження зерна за нарядами І-го кварталу не пізніше 15 березня та на все перше півріччя — до 15 квітня ц. р.

4) Зобов'язати Союзборорошно до 1 березня відвантажити гуральням УСРР 5 тонн куклю та січки, що їх виділив УповКомЗагРНК для гуральницької промисловості.

5) Зобов'язати персонально директорів спиртотрестів УСРР т.т. ДІМІТРІУ, ЛАУШКИНА та НЕСТЕРЕНКА цілковито забезпечити негайну перевозку зерна, що надходить зі станцій залізниць на терені гуралень.

6) Зобов'язати Цукротрести УСРР всі вільні ресурси меляси негайно передати гуральням з тим, щоб перевозку її остаточно закінчити до 15 березня.

7) Запропонувати Спиртотрестам рішуче підсилити заготівлю й придання меляси від контрактантів кількістю не менш, як передбачено за постановою УЕН з 27/XI-32 р. (17,5 т. тонн), закінчивши в основному цю операцію в 1-й половині березня ц. р.

8) Згідно з постановою РПО з 10/II-33 р. зобов'язати облвиконкоми, за відповіальністю голів, забезпечити повно-

тою виконання плану заготівель картоплі за контрактаційними зобов'язаннями для гуралень. Доручити УповКомЗагРНК забезпечити надходження на гуральні відходів від переборки насінньової та столової картоплі (дефективної та мерзлої).

Спиртотрестам та гуральням ужити всіх заходів до форсування, заготівлі картоплі та перевозки її на гуральні.

9) На підставі постанови ЦК й РНК СРСР з 18 лютого та РПО з 10/II-33 р., дозволити колгоспам, колгоспникам та одноосібникам Київської й Вінницької областей, що закінчили хлібозаготівлі, здавати за контрактаційними договорами з гуральнями замість картоплі зернові культури, придатні для гуральництва, з розрахунку однієї одиниці кондиційного зерна за три одиниці картоплі. Зобов'язати УповКомЗагРНК дати відповідні вказівки периферійним заготоворганам.

10) Запропонувати спиртотрестам протягом березня цього року закінчити заготівлю цикорію та інших другорядних культур нехарчового порядку, відповідно до накреслених планів.

11) Запропонувати Облвиконкомам заборонити будь-яку мобілізацію транспорту гуралень і спиртогорільчаних заводів, а також мобілізацію на інші потреби транспорту колгоспників і одноосібників, з якими складено договори на перевозку вантажів спиртозаводам та гуральням.

12) Запропонувати Облвиконкомам заборонити виселення й перевод лавок і дослідних баз Головспирту з приміщень, що вони зараз посідають, а також заборонити будь-яке обмеження або перерви щодо переведення торгівлі горілкою як по торговельній мережі Головспирту, так і по кооперативній та інший мережі.

13) Зобов'язати Південний РУПР в особі тов. ЛАВРИЩЕВА:

а) забезпечити відповідно до постанови РПО з 10/II-1933 року потрібну кількість вагонів для перевозки зерна, дорівнюючи ці перевозки до відповідних завдань;

6) забезпечити подачу вагонів і цистерн для перевозки спирту, горілки, меляси, палива, посуду й інших вантажів гуральницької та спиртогорільчаної промисловості.

14) Зобов'язати НКПостачання забезпечити для гуральницької промисловості УСРР одержання потрібних фондів зерно-фуражних, металовиробів та будматеріалів за рахунок фондів, установлених за постановою РПО з 10/II для Головспирту.

15) Зобов'язати персонально директорів спиртотрестів УСРР тов. ДІМІТРІУ, ЛАУЩКИНА та НЕСТЕРЕНКА, а також директорів гуралень не припускати надалі будь-якого перевитрачення сировини проти встановлених норм викорики спирту. НКПостачання УСРР установити суворий догляд та контроль за виконанням норм виходів спирту.

Доручити НК РСІ УСРР перевірити незаконну й безпідставну перевитрату сировини по трестах за III-й та IV-ї квартали 1932 року (16 т. тонн) і винних притягти до суворої відповідальнosti.

Голова Української економічної наради (В. ЧУБАР)

Заст. Секретаря УЕН (М. ЙОШПЕ)

Харків, 7/II-33 р.

№15460/17

Згідно: (підпис нерозбірливий).

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1221. — Арк. 168—170.

Доповідна записка про експортні поставки хліба з УСРР

Після 8 березня 1933 року

Після 8 березня 1933 року

Докладная записка о проделанной работе по экспорту.

1. Организовано ячейки по содействию и выявлению новых видов экспорта следующими организациями:

Молокотрест, Садовинтрест, Птахотрест, Семенколхозцентр, Сементрест, Овцевод, Плодоколхозцентр. Вып. №8.

2. Всем Трестам и колхозным центрам разосланы материалы по организации ячеек по взысканию новых видов экспорта.

3. Разослан список возможных новых видов экспорта, выдвигаемых хозяйствами.

4. Молокотрест разработал номенклатуру предполагаемого в этом году экспорта.

5. Садовинтрест производит опыты возможных новых видов экспорта: виноградный жмых, недозрелый виноград, винный камень, винная кислота.

6. По Плодоколхозцентру выделены специальные формы экспортного значения. Разработаны и разосланы по колхозам агромероприятия. Определены размер капиталовложений по садам и ягодникам. Выделены кадры работников для агробслуживания районов экспортного значения.

7. По Зернотресту, Трактороцентру и Сахаротресту (3 украинских) составлены планы экспортных посевов яровых культур и отосланы ЦКСЕ при СНК УССР.

8. По Свиноводу и Свиноколхозцентру окончательно установлены районы беконизации свиней, переходят на беконных свиней.

9. Установлены кормовые нормы для беконных районов с необходимым ассортиментом, выделив беконный кормовой фонд с общего фонда.

10. Заключенны договора с Городтрестом, Садовинтрестами, Плодоколхозцентром на выращивание и сдачу совхозами и колхозами экспортной продукции.

11. По Трактороцентру Зернотресту и 3-м Сахаротрестом составлены планы экспортных посевов озимых культур и направлены ЦКСЕ при СНК УССР.

12. Проведено выполнение на местах осуществление осенних агромероприятий по садам, ягодникам и огородовых насаждений, посева, проведения мер борьбы с вредителями, подрезками, очисткой и т. д.

13. Разработаны и разосланы соответствующим организациям мероприятия к обеспечению высокого качества зерновой экспортной продукции.

14. Поручено Институту механизации с/х-ва проработать вопрос механизации, обработки и уборки техрастений.

15. Поручено с. х. Академии Наук представить сведения о проделанной работе подведомственных научных организаций по взысканию новых видов экспорта и содействию существующему экспорту, согласно постановлению СТО от 9/IX-32 г.

16. 8/III было созвано совещание по вопросу экспорта и новоэкспорта, где заслушивались информации зам. предс. трестов и Колхозцентров о проделанной работе. Были даны соответствующие указания, как со стороны НКЗема, так и Новоэкспорта.

17. При коллегии НКЗ организовано экспортные совещания с постоянных представителей Трестов и Колхозцентров, с/х Академии Наук, УП НКВТ Новоэкспорт, сектора сбыта и экспорта НКЗС для содействия контролю и выполнению плановых заданий по экспорту.

СЕКТОР СБЫТА ЭКСПОРТА НКЗС УССР.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1217. — Арк. 75, 76.

Доповідна наркома землеробства УСРР Олександра Одинцова секретареві ЦК КП(б)У Станіславу Косюру про голод в Уманському, Шполянському та Білоцерківському районах Київської області

12 березня 1933 року

Сов. секретно

ПОЛІТБЮРО ЦК КП(б)У т. КОССИОРУ
О ПОЛОЖЕНИИ В УМАНСКОМ, ШПОЛЯНСКОМ,
БЕЛОЦЕРКОВСКОМ РАЙОНАХ НА КИЕВЩИНЕ
Политбюро разрешило мне сроком на десять дней поездку

по Украине в связи с подготовкой к весенней посевной кампании. Я выехал на Одещину как район раннего сева, а оттуда заехал в Уманский, Шполянский, Белоцерковский районы Киевщины.

Считая необходимым лично ознакомиться с состоянием этих районов, имея ввиду поручение, которое было дано Наркомзему и Киевскому Обкому КП(б)У, разработать мероприятия по оказанию хозяйственной помощи группе Уманско-Белоцерковских районов.

Будучи ограничен сроком поездки, имел возможность находиться в трех названных районах только по одному дню. Кроме ознакомления с положением дел в районных центрах, лично посетил следующие села: Кочубеевка и Городецкое Уманского района; Бурты и Надточевка Шполянского района; Озирно и Малая Вильшанка Белоцерковского района.

Положение в этих селах, а также в некоторых других селах (по материалам РГК и ГПУ) Уманского и Белоцерковского районов не только тяжелое, но нетерпимое и позорное — голодание, большая смертность, факты людоедства. Кроме сел, в городах — Умань, Шпола, Белая Церковь — значительное количество населения (кустари, рабочие, служащие, студенты) также голодают. Перехожу к фактам, выявленным мною на месте:

с. Кочубеевка. В этом селе наиболее голодающих 214 чел., в большинстве единоличников. Умерло с января — 48 человек. Здесь, Олексеенко Тимофей, 25 лет, единоличник, посеял 3/4 га озимых, зарубил свою жену и успел съесть печенку, левую грудь, мясо на ребрах.

Лично посетил наиболее голодающие семьи: 1) НАМИТ-ЧИНА Яков, имеет жену, двое детей 5—7 лет, единоличник, земля 3 $\frac{1}{2}$ га, 1/2 га озимы посеял, лошадь продал, корова сдохла. Вся семья, особенно припухшие детки, живые мертвецы, имеют где-то раздобытый кусок гнилого кабачка, который варят

в кипятке и этим питаются в день моего посещения; 2) ТАРАСЮК Параска, муж работает в Донбассе, имеет сына 7 лет, единоличница, земли 4 га, корова продана, лошадь одна продана, а вторая украдена, лежит на печи припухшая, а измученный ребенок жует кусок засохшего бурака; 3) ЩЕРБАТЮК Устин, 49 лет, единоличник, 5 $\frac{1}{2}$ га земли, в прошлом году продал лошадь, а 3 года тому назад продал корову; жена умерла 7 дней тому назад; ребенок умер 3 дня тому назад; ЩЕРБАТЮК лежит на печи, не имея сил передвигаться, а возле него второй сын 7 лет — опухший ребенок.

с. Городецкое. В этом селе наиболее голодающих колхозников — 76 дворов и единоличников — 83 двора. В большом количестве этих семей умерло от голода по одному — два человека. Здесь, РЫБАК Мина, колхозник, плотник, имел с семьей за 1932 г. 80 трудодней. Вместе со своим сыном Павлом, 16 лет, зарезал и съел сначала жену, затем сына Михаила 4 лет и, наконец, заночевавшего нищего. Здесь же, ХРИНЕНКО Агафья, колхозница, муж осужден за кражу колхозного зерна, имеет за 1932 г. 23 трудодня. Вместе со своей сестрой зарезала свою дочь Анну 2 лет; мясо зарезанной дочери не только сами кушали, но готовили холдец и продавали.

Лично посетил наиболее голодающие семьи: 1) КОРОЛЬ Мария, 60 лет, один сын умер, старшая дочь варит кипяток, трое опухших детей на печи. Наличная пища — плитка суррогата из корнеплодов и палочка хрена; 2) Единоличник КОРОЛЬ Фома, его жена и сын, 14 лет, недавно умерли от голода, осталась в живых только девочка 9 лет.

с. Озирно. В этом селе наиболее голодающих 200 дворов, из них большинство единоличников. Умерло с 1 января по 10 марта 90 человек, а за весь 1932 год умерло 92 человека. Здесь КЛИЦКОВСКИЙ Петр, бедняк, исключен из колхоза за злостное отношение к имуществу, убил и съел мальчика, 13 лет,

который зашел в избу к его сыну — товарищу по школе. Здесь же, ПУСТОВИТ Никифор, единоличник, убил топором зашедшего к нему односельчанина, единоличника ПАНЧЕНКО Павла и вместе с семьей съел мясо. Кроме того, ранее этого съел два человеческих трупа. Здесь же БОНДАРЬ Никифор, единоличник, убил топором случайно ночевавшую у него в избе женщину и ее 12-тилетнюю дочь. В течение 2-х дней сам кушал и кормил своих двух дочерей — 8 и 12 лет. Умер.

Лично посетил наиболее голодающие семьи: 1) САРАЖИНСКАЯ Палагея, колхозница, дома ее не было, на скамье лежит труп 12-летнего сына Степана, умершего три дня тому назад, возле печи сидят два еще живых ребенка 7—8 лет — истощенные и растирают полову для приготовления пищи. Здесь же, от сопровождавших меня местных людей, узнал, что в настоящее время в селе лежат непохороненные 15 трупов; 2) СТАХОВСКИЙ Иван, колхозник, на днях умер, живые — мать, жена и четверо детей, которые близки к смерти; 3) САМАЛЯНЫЙ Кирилл, колхозник, имел с семьей 500 трудодней и получил 9,5 пудов хлеба, на днях умер, жены не было дома, в избе пять малых опухших детей; ГОРБАНЬ Панас, колхозник, имел с семьей 400 трудодней и получил 6 пудов, жена и пять детей опухли.

с. Малая Вильшанка. В этом селе наиболее голодающих. 700 человек, из них половина единоличников. Умерло с 1 января по 10 марта 86 чел., а за весь 1932 год умерло 73 чел. Здесь, БОНДАРЕНКО Ульян, единоличник, сварил и вместе с семьей съел умершую дочь Антонину 5 лет. Затем, заманил в избу своего племянника 8 лет, убил дубинкой, отрезал косой голову, приготовил мясо для пищи, но не успел съесть из-за ареста. Здесь же, БЕЛОУС Матрена, колхозница, муж арестован за хищническое отношение к лошади, съела своего ребенка, заявляя, что он умер естественной смертью и отрицая факт убийства.

Из-за вечернего времени не имел возможности лично посетить наиболее голодающие семьи этого села.

В с. Бурты и с. Надточаевка Шполянского района нет тех явлений, какие отмечены мною по селам Уманского и Белоцерковского районов.

К настоящему времени, по данным РПК и ГПУ, по Уманскому району имеем 9 случаев людоедства и по Белоцерковскому району 13 случаев людоедства.

В ГПУ имел беседу с людоедами, которые спокойно, тупо и цинично излагали истории дикого преступления голода. Передаю суть их сообщения:

УМАНЬ (9/III).

1. КРАЧАК Мария, 36 лет, колхозница с. Войтовка, зарезала дочь Нину 7 лет, сварила и съела. Говорит: "Сначала скушала свою кошку, потом скушала маленькую кошечку соседа, а потом Нину. Не знаю, что со мной случилось, а зарезала и скушала. Мясо Нины повесила на гвоздь в коморе (амбаре), брала понемнога, варила и кушала. Варила с бурячком. Мясо вкусное: як (как) курочка. Кушала с косточками. Я виновата, хочу идти куда-нибудь работать, дайте только кушать, я голодная, я очень хочу кушать".

2. РЫБАК Мина, 49 лет, колхозник с. Городецкое, говорит: "Жена была больна, несколько раз просила задавить ее, я пальцем притиснул за горло и она харкнула. Я со Павлом (сын 16 лет) вынес ее в другую хату, пролежала она там три дня. Дети мои голодные, плачут, один опух. Дочка 10 лет просит сварить с мамы мяса, чтобы покушать. Я отрезал с ноги мякину, посолил и сварил. Мясо было, хорошее и мы стали больше варить и кушать. Потом, мой мальчик Михаил (4 года) начал умирать, я его придушил и мы его тоже съели.

Когда нечего уже было есть, я откопал на кладбище мертвеца и привез его на санках домой. Из этого мертвеца сделал три колбасы: одну мы съели, а две продал, так как тяжело было на душе и захотелось выпить".

3. ДРАЧУК Акулина, 27 лет, колхозница с. Рыжковки, зарубила своего брата Арсения, 15 лет, сварила с него холодец. Говорит: "Жила вдвоем с братом. Нечего было кушать. Продала свою одежду и купила харчей. Отлучилась из дома, а брат взял харчи и ушел неизвестно куда. Вернулся через 3 недели. Я стала его ругать и плакать. Потом, не помня себя, хватила качалку и ударила его по голове. Он упал, а я плакала. После того, порубила его на куски и приготовляла себе пищу".

4. ЛЫСАК Стадион, 21 год, колхозник с. Шарино, убил соседнего мальчика, 12 лет, и съел. Говорит: "Я был голодный, в хате находился один только Федор (мальчик 12 лет) я зашел и убил. Варил и ел. Очень сладкие ноги".

БЕЛАЯ ЦЕРКОВЬ (11/III).

1. КЛЯЦКОВСКИЙ Петр (факт изложен выше по с. Озирно), говорит: "Голодный, очень голодный. Стукнул хлопца палкой по голове, кушать хотел. Люди мрут с голода, не было выхода".

2. ЛАГУЦКИЙ Владимир, колхозник с. Песчаная, вместе со своей сожительницей ОСАУЛЕНКО Пелагеей задушил веревкой и съел мальчика 8 лет (сына Осауленко Пелагеи). Говорит: "Были совершенно голодные. Сначала съели свою собаку, потом я украл лошадь, тоже съели. А потом набросили на шею Василю (мальчик 8 лет) веревку, задушили, порезали и съели. Мясо невкусное — мертвецом воняет".

3. ПЕЛИХ Елизавета, 47 лет, единоличница х. Межевой, Коржовского Сельсовета. В момент моего пребывания в кабинете Начальника Белоцерковского ГПУ из села была доставлена эта женщина вместе со своими тремя дочерьми — 18, 14 и 11 лет. В кабинет была она введена с мешком на плечах. Мешок, для вещественного доказательства, был наполнен человеческим мясом, которое не успели съесть задержанные. Выяснилось, что ПЕЛИХ зазывала к себе в избу людей и вместе с дочерьми их убивала и ела. Недоеденное мясо —

это четвертая жертва (женщина, мальчик и две девочки). ПЕЛИХ говорит: "Мы были голодные, голова кругом ходила, я себя не помнила, когда резала".

Людоеды, которых видел и беседовал, являются бедняками и середняками, колхозниками, имеющими мало трудодней, или без трудодней, единоличниками, не имеющими никакого хозяйства. Все они производят впечатление зверинно-голодных людей, у которых нет никаких желаний, кроме единственного желания — что угодно и какой ценой кушать.

В личных беседах с голодающими, а также и по данным ГПУ, не выявляется озлобленности. В некоторых случаях проявляется сожаление со стороны голодающего колхозника, что не заработал в колхозе трудодней и не получил хлеба. Некоторые голодающие единоличники жалуются, что хотят вступить в колхоз, честно работать, но не принимают без семян.

Все же села, в которых был, собрали колхозные семенные фонды от 60 до 100%. Лошади находятся в лучшем состоянии, чем были в этих селах к весне прошлого года. Инвентарь ремонтируется. Сколачивается работа в бригадах (план весеннего сева, распределение людей, расценка, нормы выработки и т. п.). Подготовка к весне подымается силами Правлений колхозов, бригадиров и лучших колхозников.

Растет сознание людей, в том числе голодающих, что выход из положения, прежде всего выполнить весенний сев. Злоба против лодырей и воров со стороны добросовестно работавших колхозников. Добросовестно работавший колхозник рассуждает так: пусть погибает от голода лодырь и вор, который обрек меня на полуголодное состояние. Мы же как-нибудь перебьемся, больше лодырничества и воровства не допустим и дальше улучшим свое существование. Известные речи т. СТАЛИНА, Постановление сессии ЦИК СССР и Всесоюзный съезд колхозников имеет сейчас исключительное положительное значение в политическом и производственном

настроении огромной колхозной массы, но это слабо закрепляется нашей организаторской работой.

Надо отметить, что среди наиболее голодающих имеем в большинстве единоличников, а также тех колхозников, которые не имеют или имеют мало трудодней — лодыри, летуны. Есть среди наиболее голодающих и отдельные колхозники, имеющие по 400—500 трудодней, но все они обременены большой семьей. Большая масса единоличников, которые не имеют ни лошади, ни коровы — либо голодает, либо проедает последнее.

Наряду со всем этим очень тяжелое положение в городах — Умань, Шпола, Белая Церковь. Здесь имеем большую смертность: по Умани в январе и феврале 1932 года умерло 125 человек, а в эти же месяцы текущего года умерло 345 человек; в Белой Церкви в феврале 1932 года умерло 48 чел., а в феврале текущего года 320 человек.

По данным РПК имеются сотни опухших (Белая Церковь — 500 чел., Шпола — 300 чел.). Лично встречал на улице этих городов много нищенствующих — голодных и опухших. Голодом охвачены не только слои кустарей, но рабочих, учащихся и служащих. По сообщению Директора завода 1-го Мая т. Колесникова (Белая Церковь), подтверждаемого Секретарем РПК и Предгорсовета, 20 человек рабочих этого завода опухли и 60 семей истощены. Большое количество слушателей техникумов этих городов разбежалось из-за отсутствия продовольствия. Служащие и их семьи находятся также в тяжелом положении — голодают. 3-го марта в Белой Церкви умер лектор Белоцерковского Педтехникума ФЕЛИЦЫН М. Я., который в течение последних 2—3 недель питался одним буряком, а паек хлеба приносил жене, кормящей грудного ребенка.

Лица, которые должны снабжаться хлебом, снабжаются с перебоями и не все категории. Районы жалуются, что область не отпускает и половины того количества хлеба, которое причитается, не говоря уже о других продуктах.

В городах, по данным ГПУ, на почве голодаия проявляются антисоветские, контрреволюционные настроения не только среди служащих, но и ряда рабочих.

По заявлению Секретарей РПК сейчас требуется немедленная продовольственная помощь: Уманскому району на 6 тыс. человек, Шполянскому — 740 чел., и Белоцерковскому — 12 тыс. человек.

Должен сказать, что на местах (в районных центрах и селах) люди всячески изощряются, выискивая все возможности для оказания помощи, в первую очередь детям. В последние дни из 60 т. пудов, которые ПБ отпустило из резервного фонда на продовольствие Киевщине, получено Уманциной — 54 тонны, Шполянциной — 16 тонн и Белоцерковциной — 76 тонн. Сам факт помощи поднял настроение людей, но эта помощь ничтожна по сравнению с той огромной нуждой, которая имеется.

Политбюро известно, что эти районы и граничащие с ними (Уманско-Белоцерковская группа районов) и в прошлом году находились в тяжелом состоянии. Но если в прошлом году резкие проявления голодаия начались в апреле, то в этом году в феврале. Однако, если в прошлом году имели незначительное количество собранных семян и большое количество совершенно истощенных лошадей при массовом падеже их, то сейчас в колхозах этих районов имеем семян от 60 до 100% и лишь некоторое количество совершенно истощенных лошадей с ликвидацией массового падежа. Это говорит о том производственном переломе, который имеем в колхозах на основе их укрепления.

Размер необходимой помощи всей Уманско-Белоцерковской группе районов сообщу через два дня, имея ввиду завтра в Киеве ознакомиться с материалами состояния указанных районов.

До рассмотрения вопроса в целом, необходимо немедленно направить в голодающие места серьезную продовольственную помощь, а также и медицинскую помощь. Считаю, что нужно отпустить Правобережью пока примерно 1 миллион

пудов хлеба на продовольствие; диетпродукты для восстановления здоровья наиболее истощенных детей; постельное и другое оборудование для открываемых детских учреждений.

НАРКОМ ЗЕМЛЕДЕЛИЯ УССР (А. ОДИНЦОВ)

г. Фастов

12 марта 1933 г.

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 2189. — Арк. 166—175.

Доповідна наркома землеробства УСРР Олександра Одинцова секретареві ЦК КП(б)У Станіславу Косюру про голод в Київській області

14 березня 1933 року

Сов. секретно.

**ПОЛІТБЮРО ЦК КП(б)У Тов. КОССИОРУ.
О ПОЛОЖЕНИИ НА КІЕВЩИНЕ**

В дополнение к моей записке от 12-го марта о положении в Уманском и Белоцерковском районах, сообщаю полученную мною сегодня информацию от Начальника ОГПУ Киевской области т. РОЗАНОВА о положении по области в целом:

Голодание, с его последствиями, имеем в 32—34 районах. По 16 районам имеем 123 зарегистрированных случая людоедства и трупоедства (в том числе 64 случая людоедства).

По Белоцерковскому району опухло 9603 человека (в том числе лежит 1525 чел.).

По Букскому району голодают 3878 чел. (в том числе лежит 3736 чел.). За февраль и март умерло от голода 742 чел.

По Смелянскому району остро голодают 404 человека (в том числе опухло 203 человека).

По Переяславскому району опухло 1113 человек. Умерло от голода 238 человек.

По Богуславскому району голодает 1931 хозяйство.
В с. Песчаное Золотоношского района голодает 639 семей.
В с. Севастьяновка Христиновского района опухло 250 человек.

По Лисянскому району голодает 57 хозяйств (в том числе опухло 96 человек).

Эти данные являются лишь иллюстрацией, собранной по разным материалам. Учета не ведется.

В городах массовое нищенство и беспризорность. Голодает значительное количество рабочих. Опухло рабочих: Житомир — 134 человека, Белая Церковь 20 чел. завода "1-го Мая"; Васильков — 25 чел. кожевенного завода. В других городах положение не лучше.

По Киеву на улицах подобрано трупов: январь — 400; февраль — 518; за 10 дней марта — 248. В последние дни родители подбрасывают детей в среднем по 100 человек.

Сегодня вместе с Киевским Обкомом КП(б)У закончу разработку вопроса о размерах необходимой помощи и завтра выезжаю в Харьков. Необходимо, до рассмотрения вопроса в целом, немедленно отпустить Киевщина серезную продовольственную помощь, о чем я писал в предыдущей записке. Положение здесь очень серьезное и требуются немедленные меры.

НАРКОМ ЗЕМЛЕДЕЛИЯ УССР
(А. ОДИНЦОВ).

г. Киев,
14 марта 1933 г.

Машинописний оригінал.
ЦДАГОУ: Ф. 1.— Оп. 20.— Спр. 2189. — Арк.
176, 177.

Телеграма генерального секретаря ЦК ВКП(б) Йосифа Сталіна і голови Раднаркому СРСР Вячеслава Молотова керівникам УСРР щодо незадовільної організації заготівель яєць для виконання експортних планів

27 квітня 1933 року

СЕРИЯ Г МОСКВЫ 305 / 198 26 21=ХРК ЦК КП(б)У КОПИЯ СНК

СЕРИЯ Г НЕ ДЛЯ ПЕЧАТИ: 2 АДРЕСА
НЕСМОТРЯ НА ВАЖНЕЙШЕЕ ЗНАЧЕНИЕ ЯЙЦЕЗАГОТОВОК ДЛЯ ЭКСПОРТА РАБОЧЕГО СНАБЖЕНИЯ ПАРТИЙНЫЕ СОВЕТСКИЕ ОРГАНЫ СОВЕРШЕННО НЕ ОБЕСПЕЧИЛИ РУКОВОДСТВО ЗАГОТОВКАМИ тчк ЦК СОВНАРКОМ ОТМЕЧАЯ НЕДОПУСТИМО СЛАБОЕ ВНИМАНИЕ К ЯЙЦЕЗАГОТОВКАМ РАЙКОМОВ РИКОВ ОСНОВНЫХ ЯЙЦЕЗАГОТОВИТЕЛЬНЫХ РАЙОНОВ ОБЯЗЫВАЮТ ВАС ДОБЫТЬСЯ НЕМЕДЛЕННОГО ПЕРЕЛОМА ХОДЕ ЯЙЦЕЗАГОТОВОК ТЧК ПОСТАВЬТЕ ЯЙЦЕЗАГОТОВИТЕЛЬНУЮ РАБОТУ КАЧЕСТВЕ БОЕВОГО ХОЗЯЙСТВЕННОГО ЗАДАНИЯ 50 СЛ ПЕРЕД ВСЕМИ КООПЕРАТИВНЫМИ СОВЕТСКИМИ ПАРТИЙНЫМИ КОМСОМОЛЬСКИМИ ОРГАНИЗАЦИЯМИ РАЙОНА СЕЛА ТЧК ОРГАНИЗУЙТЕ ШИРОКУЮ СЕТЬ ПОДВОРНЫХ СБОРЩИКОВ ЯИЦ СКОБА КОРЗИНЩИЦ КОРЗИНЩИКОВ СКОБА ИЗ КОЛХОЗНОГО КООПЕРАТИВНОГО СЕЛЬСКОГО АКТИВА ТЧК НАРКОМСНАБ ЦЕНТРОСОЮЗ СПЕЦИАЛЬНО ВЫДЕЛИЛИ ТОВАРНЫЕ ФОНДЫ СКОБА НИТКИ ПЛАТКИ ИГОЛКИ МЫЛО МАХОРКА СЕЛЬДИ СКОБА ДЛЯ ПРЕМИРОВАНИЯ СДАТЧИКОВ ЯИЦ С ТЕМ ЧТО ЧАСТЬ ЭТОГО ФОНДА (100 СЛ) РЕАЛИЗУ-

ЕТСЯ НЕПОСРЕДСТВЕННО ЧЕРЕЗ ПОДВОРНИХ СБОРЩИКОВ ПО ТИПУ КОРОБЕЙНИКОВ ТЧК НЕ ДОЖИДАЯСЬ ПРИБЫТИЯ ОТГРУЖАЕМОГО ОРГАНІЗУЙТЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДЛЯ ЭТОЙ ЦЕЛИ НАЛИЧНЫХ РЕСУРСОВ ТЧК ОРГАНІЗУЙТЕ ПРЕМИРОВАНИЕ ПРЕДМЕТАМИ ЛИЧНОГО ПОТРЕБЛЕНИЯ СКОБА КОСТЮМЫ ПАЛЬТО САПОГИ СКОБА ЛУЧШИХ РАБОТНИКОВ ЗАГОТАППАРАТА ТЧК ОБЕСПЕЧЬТЕ ВВЕДЕНИЕ СДЕЛЬНОЙ СКОБА ПОШТУЧНОЙ СКОБА ОПЛАТЫ ТРУДА РАБОТНИКОВ ЗАГОТАППАРАТА ТЧК ОРГАНІЗУЙТЕ СОРЕВНОВАНИЕ МЕЖДУ РАЙОНAMI (150 СЛ) КОЛХОЗАМИ СЕЛАМИ ТЧК НАЗНАЧЬТЕ УПОЛНОМОЧЕННЫХ КРАЙКОМА ОБЛКОМА ЦК ОСНОВНЫХ ТОВАРНЫХ РАЙОНАХ ТЧК УКРЕПИТЕ ЯЙЦЕЗАГОТОВИТЕЛЬНЫЙ АППАРАТ РАБОТНИКАМИ ЗАПРЕТИТЕ ДО ОСЕНИ МОБИЛИЗАЦИЮ РАБОТНИКОВ ЗАНЯТЫХ ЯЙЦЕЗАГОТОВКАХ ТЧК ХОДЕ ЯЙЦЕЗАГОТОВОК ИНФОРМИРУЙТЕ ЦК СОВНАРКОМ КАЖДЫЕ ПЯТНАДЦАТЬ ДНЕЙ П 1644 = СЕКРЕТАРЬ ЦК ВКП(Б)

СТАЛИН

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ

СОВНАРКОМА СОЮЗА

МОЛОТОВ В.

Оригінал телеграфної стрічки.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 6376. — Арк. 52.

Подання заступника голови Раднаркому УСРР Панаса Любченка до ЦК КП(б)У про нагородження орденом Трудового Червоного прапора керівників, які відзначилися на організації експортних поставок з України в 1931—1933 роках

29 квітня 1933 року

29/IV.1933 р.

ДО ЦК КП(б)У

Тут.

На відзнаку п'ятнадцятиріччя монополії Зовнішньої торгівлі на Україні, і в зв'язку з тим, що за керівництвом Уповнаркомзвонішторгу — Україна протягом останніх років успішно виконувала пляни експорту (план 1931 р. виконано на 103,5% на суму 75,7 міл. крб., план 1932 р. виконано на 101,8% на суму 84,9 міл. крб. і план I кварталу 1933 р. — на 106,7% на суму 24,3 міл. крб.) РАДНАРКОМ УСРР висуває пропозиції про нагородження орденом Трудового Червоного Прапора нижче зазначених товаришів, що своєю довголітньою роботою та керуванням сприяли виконанню плянів експорту:

1. тов. КАТТЕЛЬ Михайло Абрамович — член КП(б)У з 1918 р., службовець Уповнаркомзвонішторгу СРСР при Уряді УСРР — Член Колегії Наркомзвонішторгівлі СРСР.

Тов. КАТТЕЛЬ з 1919 р. працює на Україні на керівній роботі в Наркомпроді, Наркомфіні і Держпляні. В січні місяці 1931 р. з момента організації самостійного наркомата Зовнішньої торгівлі — тов. КАТТЕЛЬ працює як Уповнаркомзвонішторгу СРСР при Уряді УСРР. За його безпосереднім керівництвом виконано пляни експорту 1931—1932 р., як і I кварталу 1933 р.

2. т. ГЕНДЛЕР Лев Лазаревич — член КП(б)У з лютого м-ця 1920 р. Уповнаркомзвонішторгу по Одеській області з 1920 р. по 1922 р. Працював як нач. ЕКО Одеської ГубЧека;

з 1922 р. безперервно в системі Наркомзвонішторгівлі на таких посадах: з 1922 по 1926 р. як директор розпорядник Держторгу в Одесі; з 1926 по 1929 р. як Уповноважений Укрдержторгу при Торгпредставництві в Турції; з 1929 р.

по 1931 р. знов як керівник Контори Держторгу в Одесі; з 1931 р. — як Уповнаркомзовнішторгівлі Одеського порту і з моменту організації областей як Уповнаркомзовнішторгівлі по Одеській області. Плян експорту 1932 р. виконано на 104,7%, або 14.241,3 т. к. і I кварталу 1933 р. на 112%.

За весь час 11-річної роботи виправдовує покладені на нього завдання, борючись за виконання експортових плянів.

3. СІТОВ Іван Петрович — член КП(б)У 1920 р., рабочий; з 1920 по 1922 р. працював на відповідальній партійній роботі як секретар райкому і губкому ЛКСМУ. З 1922 р. працює в системі Наркомзовнішторгівлі на таких посадах: по 1926 р. на відповідальній роботі в Митниці; з 1926 р. в Держторзі, як Директор Утильконтори, член правління Держторгу; в 1931 р. — Керівник Укрконтори Союзпромекспорту; з 1932 р. — з моменту організації областей — Уповнаркомзовнішторгівлі по Харківській області. За час роботи в Держторзі за його ініціативою значно був розвинений утильовий експорт, зокрема організований похід ЛКСМУ за утильом, що дав можливість Україні додатково завезти 294 імпортових трактора.

Плян експорта по області виконано: в 1932 р. на 104,2%, або 13,933,4 т. крб; I кварталу 1933 р. на [текст не читається].

За 11 років своєї роботи виявляє цілковиту витриманість і зі всією більшовицькою завзятістю бореться за виконання експортових плянів.

4. БРАСЛАВСЬКИЙ Йосип Мойсеєвич — позапартійний, професор, завідуючий. Планово-Економічним Сектором в Уповнаркомзовнішторзі. Почав свою роботу в системі Наркомзовнішторгу з 1922 р., обіймав такі посади: статистика-організатора економвідділу, заступника зав. відділу регулювання, потім експортово-імпортового Наркомторгу, зав. пляново-економ. відділу УпНКЗВТ з моменту його організації.

Тов. БРАСЛАВСЬКИЙ — майже єдиний професор-

викладач; у ВУЗах Харкова по питаннях зовнішньої торгівлі і в порядку сумісництва керує катедрою аспірантури в Інституті торгівлі.

За час 11-річної роботи тов. БРАСЛАВСЬКИЙ виявив себе як справжній радянський фахівець й невпинно працював над питаннями просунення українського експорту на закордонні ринки в час безпосередньої торгівлі України за кордоном, а зараз над збільшенням ресурсів України.

5. т. ФРАДКОВ Савелій Єфимович — позапартійний, інженер-хемік. Почав свою роботу в системі НКЗТ з 1920 р., обіймав такі посади: секретаря Управління, завідувача Одеської К-ри НКЗТ, зав. від. Держторгу; з 1929 р. — заст. директора Контори Промекспорту на Україні, з 1932 р. — уповноважений Союзпромекспорту на Україні.

т. ФРАДКОВ за час своєї роботи в системі Наркомзовнішторгівлі, працюючи в галузі промекспорту, закінчив ВУЗ, достав фах інженера-хеміка з метою підвищення своєї кваліфікації в галузі експортово-хемічної продукції; відряджався за кордон для здачі експортової продукції покупцям. На роботі перевірений, ініціативний, енергійний робітник. Завдяки його ініціативі значно збільшився експорт хемпродукції, зокрема просунено на закордонні ринки нові види хемпродукції.

За виконання плянів неодноразово преміювався.

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ РАДНАРКОМУ УСРР (ЛЮБЧЕНКО)

Надр. 2 пр.

1 адр(есату)

2 — в справу

29/IV- СГ

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20.— Спр. 6376. — Арк. 42, 43.

Інформація про концентрацію експортного зерна у портах Травень 1933 року

КОНЦЕНТРАЦИЯ И ЭКСПОРТ ЗЕРНА ПО ПОРТАМ

	Принято		Отгружено	
Конторы	За 1931 г.	За 1932 г.	За 1931 г.	За 1932 г.
Ахтари	72.013	5.858	69.115	5.520
Батум	21.451	33.914	20.708	32.388
Бердянск	194.531	21.692	193.664	17.951
Евпатория	-	19.132	-	18.487
Ейск	138.632	1.523	131.640	1263
Ленинград	618.347	371.509	550.468	320.213
Мурманск	-	117.665	-	117.665
Мариуполь	368.576	69.395	379.726	74.283
Николаев	1.312.256	482.929	1.286.925	465.830
Новороссийск	1.201.243	839.303	1.133.606	774.448
Одесса	924.202	501.900	884.220	473.960
Ростов н/Д.	181.637	23.157	169.912	18.438
Таганрог	82.002	11.461	73.296	9.351
Туапсе	57.295	14.692	50.263	19.815
Темрюк	14.691	6.695	13.136	5.113
Феодосия	269.443	118.098	271.071	114.149
Херсон	48.072	99.500	46.877	85.100
ВСЕГО	5.766.866	2.738.423	5.531.670	2.553.974

Машинописна копія.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 393. — Арк. 26.

Телеграма уповноваженого Комітету заготівель СРСР по УСРР Степанського про доцільність передачі непридатної для експорту макухи здавальникам олійних культур як розрахунок за борги

11 травня 1933 року

Рада Народніх Комісарів Союзу РСР

**Комітет по заготівлі с.-г. продуктів
УПОВНОВАЖЕНИЙ по Україні**

11/V 1933 p.

№301/36

Куп'єром

Ц. К. К. П(6) У.

Помощнику Секретаря ЦК т. Постышева

тov. ПАШКОВСКОМУ

Возвращая Вам при сем телеграмму Секретаря Одесского Обкома т. Степанова, сообщаю, что мы считаем целесообразным использовать наличие на складах Экспортхлеба в Одессе 218 тонн боя жмыхов, негодных к экспорту, для покрытия задолженности контрактантам-сдатчикам масличных культур.

Однако для этого необходимо получить разрешение Комитета Резервов, о чём нами сегодня послана телеграмма Комзаг СНК.

Уполномоченный на Украине Комитета Заготовок
при СНК Союза ССР СТЕПАНСКИЙ

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 6376. — Арк. 44.

**Лист начальника Харківського обласного відділу ДПУ
Кацнельсона голові ДПУ УСРР Всеволоду Балицькому
про поширення голоду**

5 червня 1933 року

Сов. секретно

Лично

ПРЕДСЕДАТЕЛЮ ГПУ УССР тов. БАЛИЦКОМУ
ЛИЧНОЕ ПИСЬМО

Продовольственное положение по районам Харьковской области и до того довольно тяжелое, за последнее время резко ухудшилось.

В результате этого мы имеем значительное усиление наплыва в город Харьков бездомного, безпрizорного и нищенствующего элемента.

Если за январь, и февраль месяцы было подобрано в городе:
взрослых бездомных — 257 чел.
больных и инвалидов — 15 -"
детей и подростков — 373 -"
ИТОГО — 645 чел.

а за март—апрель, соответственно:

взрослых бездомных — 2560

больных и инвалидов — 113

детей и подростков — 1806

ИТОГО — 4476,

то в мае месяце уже подобрано:

взрослых бездомных — 4439

больных и инвалидов — 585

детей и подростков — 6378

ИТОГО — 11402 чел.

и за 3 дня июня:

взрослых трудоспособных — 313

больных и инвалидов — 157

детей и подростков — 606

ИТОГО — 1077 чел.

Все это только по городу без учета вокзалов, откуда дети изымаются комиссией тов. БРОНЕВОГО, минуя милицию и общее количество изъятых определяется в 10.000 человек.

Наряду с этим резко увеличилось количество обнаруживаемых и подбираемых на улицах г. Харькове трупов, умерших на почве голода, селян. Если за февраль было подобрано таких трупов — 431, за март — 689, за апрель — 477, то май дает

за первую декаду — 182 трупа,

за вторую — 300 -"-,

за третью — 510 -"-,

ИТОГО — 992 трупа

и первые 3 дня июня дают 196 трупов.

Не лучшее положение наблюдается на селе: рост продзатруднений увеличивается с каждым днем, охватывая новые населенные пункты. Это видно из следующих, данных:

На 1-е марта из 64 районов области было охвачено продзатруднениями — 21, населенных пунктов — 82.

На 1-е апреля — районов 35, населенных пунктов 225;

На 1-е мая — -" 42, -" -" 532;

На 1-е июня — -" 59, -" -" 585.

Степень пораженности районов продзатруднениями характеризуется такими данными:

Особо пораженных районов 23, в них насел. пунктов 296;

Менее пораженных -" 17, -" -" -" 178;

Слабо пораженных -" 18, -" -" -" 107.

Особо поражены продзатруднениями Хорольский, Чутовский, Ново-Георгиевский, Полтавский, Кременчугский, Решетиловский, Красноградский, Кобеляцкий, Глобинский, Миропольский, Чугуевский и Ново-Санжарский районы, где заболевания и смертность на почве истощения начали принимать угрожающие размеры. Имеются села, где значительная часть взрослого населения разъехалась по различным городам и в поисках заработка и хлеба, оставив детей на произвол судьбы.

В ряде сел указанных районов в подавляющем большинстве голодают колхозники и их семьи, среди них имеется много больных и опухших на почве недоедания, помощь коим в ряде случаев не оказывается из-за отсутствия каких бы то ни было продовольственных ресурсов. В связи с этим ежедневно умирает несколько человек. Основными продуктами питания в пораженных продзатруднениями районах являются: собираемый на полях картофель, различные отбросы, шелуха, семена сорных растений и проч.

В некоторых же районах продуктом питания также служит мясо павших животных (свиней и лошадей), а в Н-Санжарском, Кобелякском, Красноградском районах и ряде других зафиксированы случаи употребления в пищу и мяса собак и кошек.

Наряду с этим также прогрессирует людоедство и трупоедство. Нередки те случаи, когда оставшиеся в живых родители употребляют в пищу трупы умерших от истощения детей. Так же имеется ряд фактов, когда на почве недоедания члены семьи убивают менее слабых, главным образом детей, употребляя мясо их в пищу. Для иллюстрации роста людоедства и трупоедства по районам области, характерны такие данные:

на 1-е марта	—	9	случаев;
на 1-е апреля	—	58	"-
на 1-е мая	—	132	"-
на 1-е июня	—	221	"-

Полученные мною личные письма от руководителей наших районных аппаратов, в подавляющем большинстве рисуют крайне тяжелое положение районов. Считаю нужным привести здесь выдержки некоторых из них:

В Балаклеевском районе из 48-ми сельсоветов наиболее поражены продзатруднениями 26 сельсоветов с 39 колхозами.

Лишь 15 сел с 24 колхозами находятся в сравнительно удовлетворительном предположении.

Так, с. Чепышки, состоящее из 500 дворов, превратилось в пустырь. Жилую хату можно найти через 3—4 усадьбы. Как днем, так и вечером никакого шума не слышно; по утрам дыма из труб не видно.

За время с марта м-ца по 30-е мая по селу умерло свыше 300 чел., из коих 95% колхозников.

В селе Лиман почти 1/4 населения выбыла за пределы района в поисках хлеба, дети оставлены на произвол судьбы. В селе съедены все кошки и собаки.

Трупы павших животных, как правило, хотя и зарывают в землю, но сразу же как отойдет представитель сельсовета,

извлекаются из земли и уносятся для питания. Опухших и слабых в селе до 100 чел.

В с. Волчий Яр, где насчитывается 800 дворов, ежедневно умирает от 8—12 колхозников. За последние полтора месяца умерло свыше 2.500 чел.

По селу выявлено 2 случая людоедства.

В Ново-Санжарском районе из 25-ти сельсоветов поражены продзатруднениями — 18. В большинстве этих сел до 45% колхозников и единоличников совершенно не имеют никаких продуктов питания. В каждом из этих сел насчитывается до 60 опухших семей, имеющих не менее 200 чел.

За последние 3 месяца зарегистрировано до 3.000 смертных случаев на почве истощения. Смертность с каждым днем растет. В отдельных селах умирает в день по несколько человек.

В районе насчитывается более 2.000 хоз-в, абсолютно не принимающих участия в работах по севу, по причинам недоедания и истощения на этой почве.

В ряде сел часть родителей оставила детей на произвол судьбы, последние валяются в грязи, под заборами.

По району выявлено 7 случаев людоедства и трупоедства.

В Красноградском районе из 40 сельсоветов особо поражены продзатруднениями — 14, и менее поражены — 18.

Острая продовольственная нужда, недоедание и истощение на этой почве отмечаются по 103 колхозам района. За апрель и май м-цы выявлено 14 случаев людоедства.

Положение в отдельных селах рисуется так:

с. Петровка. В колхозе "Серп и Молот" умерло за последние 2 м-ца более 60 чел. Из 295 трудоспособных на работу выходит только 35 чел. Значительная часть остальных истощена — больны и опухшие. Некоторые колхозники совершенно выехали из села в поисках хлеба.

с. Берестовенька. Смертность увеличивается с каждым днем. Только по одному Кириковскому участку умерло более

100 чел. В колхозе им. Ворошилова ежедневно умирает 2—3 чел. Такое же положение и по остальным колхозам.

Многие родители выбрасывают детей на улицу или отвозят на ближайшие ж. д. станции.

с. Ульяновка. В колхозе им. Котовского умерло 20 чел. и в колхозе "Шлях Ленина" — 50. 50% колхозников лежат опухшие. В указанных селах, а равно и других, особо пораженных продзатруднениями употребляется в пищу мясо павших лошадей, а также собак и кошек.

В Н.-Водолажском районе особо пораженных продзатруднениями сельсоветов 5. По этим селам за последние 2 месяца умерло около 800 чел. Много колхозников и единоличников истощены — лежат больные и опухшие.

Наряду с этим, из сел Знаменка, Мануйлово, Троянное, Федоровка и др. за последнее время выбыло за пределы района в поисках хлеба, более 700 чел. трудоспособных.

В связи с этим значительно возросла детская безпризорность. Большое количество детей оставлены родителями на произвол судьбы, которые бродят по селам, занимаясь попрошайничеством. Некоторые колхозники и единоличники, не имея средств к существованию, также бродят по селам, ведя паразитический образ жизни.

За последнее время очень развились кражи по селам. Колхозники крадут друг у друга коров, лошадей, а также различные продукты питания. Краденные коровы и лошади режутся на мясо.

В Гадячском районе особо поражены продзатруднениями 10 сельсоветов, в коим за последние месяцы зарегистрировано свыше 2.000 смертных случаев на почве истощения.

Необходимо отметить, что смертность настолько приняла широкие размеры, что ряд сельсоветов прекратил регистрировать умерших.

Детская безпризорность растет с каждым днем. Дети бродят по селам и занимаются попрошайничеством. Ясли набиты

до отказа, продовольствием не обеспечены, в ряде случаев дети голодают, употребляя в пищу всякие суррогаты. На этой почве отмечается большая заболеваемость детей и смертность.

По ряду сельсоветов целые семьи оставили села, выехали в близь расположенные города, где часть из них устроилась на работу, а некоторые занимаются попрошайничеством.

На почве продзатруднений в районе участились случаи краж, принимающие угрожающие размеры.

За период март—май м-цы по району зарегистрировано 228 краж и вооруженных ограблений.

В Краснознаменском, Харьковецком и др. сельсоветах выявлены случаи самоубийства на почве чрезмерного истощения.

Отдельные колхозники пытаются мясом павших лошадей и других животных.

В Изюмском районе продзатруднениями охвачено 14 сельсоветов, где в общей сложности голодает 15.000 чел., преимущественно колхозников. На почве чрезмерной истощенности по указанным селам за последние 5 месяцев зарегистрировано 2502 смертных случая.

В ряде колхозов правления выдают в пищу колхозникам мясо павших лошадей (колхозы Нескоредьевского, Бригадировского, Гороховатского, М. Камышевавского и ряда других).

Вместе с тем участились случаи подбрасывания родителями своих детей возле учреждений в райцентре или прямо на улице. За последний месяц было подобрано и направлено в детские дома 657 безпризорных детей.

Такое же примерно положение и по другим районам области, особо пораженных продзатруднениями.

Безусловно, что как районами, так и областными организациями была проведена значительная работа по изысканию продовольственных ресурсов и оказанию продовольственной помощи особо нуждающимся колхозникам и единоличникам,

однако, ввиду незначительности ее и прогрессирующего роста продзатруднений — реального улучшения положения не достигнуто. Дальнейший рост продзатруднений является прямой угрозой успешному выполнению очередных хозяйствственно-политических кампаний на селе — уборочной и прополочной. Поэтому необходимо принять срочные меры к усилению продпомощи нуждающимся районам в целях ослабления испытываемых ими продзатруднений.

НАЧАЛЬНИК ХАРЬКОВСКОГО ОБЛАСТНОГО
ОТДЕЛА ГПУ УССР (КАЦНЕЛЬСОН)
5/VI—1933 года.

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 1. — Спр. 2190.— Арк.
39—46.

Телеграма генерального секретаря ЦК ВКП(б) Йосифа Сталіна й голови Радиаркому СРСР Вячеслава Молотова керівникам УСРР про безумовне виконання планів експортних поставок у першому півріччі 1933 року

6 червня 1933 року
СЕРИЯ "Г"

ИЗ МОСКВЫ 6.VI-33 г. 2 АДРЕСА: Харьков
СЕКРЕТАРЮ ЦК КП(б)У.
ПРЕДСЕДАТЕЛЮ СОВНАРКОМА.

В связи с наложением Англией эмбарго необходимо особое внимание выполнению экспортных планов. ЦК и СНК предлагают немедленно установить мероприятия каждому тресту, предприятию, обеспечивающие полное выполнение полугодового плана к концу июня, обратив особое внимание на равномерную сдачу отгрузки в соответствии с заданием. Примите решительные меры к обеспечению сдачи тарой транспортом, никакие оговорки приниматься не будут. Прив-

лекайте к строгой ответственности виновных в разбронировании экспортных фондов. Обращаем внимание на недопустимое низкое выполнение полугодового плана к первому мая вашей республике яйцо 4%, уголь 44%, стекло-фарфор — 51%, лес 52%. Проверьте готовность организаций предприятий выполнение плана третьего квартала. О принятых мерах сообщите. №- 142 "Г".

СТАЛИН, МОЛОТОВ

верно: Кабальнова

Машинописна копія.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 6376. — Арк. 47.

Доповідна генерального секретаря ЦК КП(б)У Станіслава Косюра і заступника голови Раднаркому УСРР Панаса Любченка генеральному секретареві ЦК ВКП(б) Йосифу Сталіну і голові Раднаркому СРСР Вячеславу Молотову про хід виконання експортних планів у першому півріччі 1933 року

10 червня 1933 року

МОСКВА ЦК ВКП СТАЛИНУ СОВНАРКОМ МОЛОТОВУ

142Г ПЛАН ПЕРВОГО КВАРТАЛА УКРАИНА
ВЫПОЛНИЛА тчк ПЛАН ВТОРОГО СОСТОЯ-
НИЮ ПЕРВОЕ ИЮНЯ ВЫПОЛНЕНО 57,3 ПРО-
ЦЕНТА тчк ЦЕЛЯХ ВЫПОЛНЕНИЯ ПОЛУГОДО-
ВОГО ЭКСПОРТНОГО ПЛАНА ТРЕСТАМ ОБЪЕ-
ДИНЕНИЯМ ЗАГОТОВИТЕЛЯМ ДАНЫ ИЮНЬС-
КИЕ ЗАДАНИЯ РАСЧЕТОМ ПОКРЫТИЯ ПРО-
РЫВА АПРЕЛЯ МАЯ тчк ЧАСТИ ОТСТАЮЩИХ
ЯЙЦА ЛЕСА СТЕКЛОФАРФОРА ПРИНЯТЫ
ОСОБЫЕ МЕРЫ СООБЩИМ ПИСЬМОМ ОДНО-
ВРЕМЕННО УВЕЛИЧИЛИ ПЛАН ПУШНИНЫ

КУСТАРНО-ХУДОЖЕСТВЕННЫМ СОДОВЫМ
ПЕКУ тчк УГЛИ ПРЕДЕЛАХ УТВЕРЖДЕННЫХ
ТОПЛИВНЫМ КОМИТЕТОМ СТО ФОНДАМ АП-
РЕЛЬ МАЙ ПЕРЕВЫПОЛНЯЮТСЯ тчк СОЮЗ-
ВНЕШТОРГ ВЫПОЛНЕНИЕ УГЛЕМ ИСЧИСЛЯЕТ
ПЕРВОНАЧАЛЬНЫМ ПЛАНАМ НЕ СЧИТАЯСЬ
СОКРАЩЕНИЕМ НАРЯДОВ ТОПЛИВНЫМ КО-
МИТЕТОМ тчк ДНЯМИ ВЫСЫЛАЕМ ИНФОРМА-
ЦИЮ ХОДЕ ВЫПОЛНЕНИЯ ПЛАНОВ

КОСИОР

ЛЮБЧЕНКО

№0951950/с

10/VI-33 г.

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 6376. — Арк. 49.

Заходи для забезпечення високої якості експортної
зернової продукції

До 15 червня 1933 року

ЗАХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОЇ ЯКОСТИ ЕКСПОРТНОЇ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

1. Загальні вимоги до експортної зернової продукції.

1. Експортні посіви треба розташовувати в таких районах і господарствах, в яких за природно-історичних умов та за умов належної організації і техніки виробництва можливо забезпечити максимальну врожайність.

2. Експортна зернова продукція повинна мати максимальну натуру, мінімальну засміченість і валову та щонайменшу домішку.

3. Експортне зерно повинно бути нормального кольору та цілком однотипним (одного кольору, одної шкловидності). Це особливо стосується до пшениці, бобових та кукурудзи.

4. Сортова якість експортних засівів мусить цілком задо-

вольняти вимогам Експортхлібу і бути, у всікому разі, не нижче 90% сортовости (для зернових та зернобобових культур).

5. Підготовка ґрунту, організація посіву, догляд за культурами, уборка, обмолот та скоронення врожаю експортних посівів повинні цілком відповідати вимогам агротехніки.

6. Директори радгоспів, МТС та голови правлінь колгоспів, в яких провадяться експортні посіви, та керівники відповідних центральних установ і організацій (Трактороцентр, Укрколгоспцентр, Зернотрест, Цукротрест) повинні забезпечити належний контроль та перевірку виконання агротехнічних вимог, що їх визначено для виробництва експортної продукції.

II. Головні агротехнічні вимоги до експорту продукції.

1. Провести 100% глибокий засів кукурудзи.

2. Оранку чистих парів для експортних посівів зерна почати негайно після закінчення посіву ранніх ярих з тим, щоб закінчити їх в південному Степу не пізніше місяця та в північному Степу і в південній частині Лісостепу не пізніше першої половини травня.

3. Забезпечити судільне знищенння шкідників та хвороб с. г. рослин і бур'янів на всіх площах експортних посівів.

В справі боротьби з бур'янами на всіх експортних посівах запроваджувати обов'язкову ручну полку бур'янів (до виходу посівів в трубку).

Пшеницю обов'язково прополювати від домішки жита.

4. Забезпечити своєчасний і ретельний догляд за посівами, особливо за просапними культурами, зокрема через максимальну механізацію обробки міжрядь.

5. Косовою експортних посівів зернових культур провести не більш, ніж за 8 днів в Степу та 10 днів в Лісостепу.

Для уборки кукурудзи максимально використати спеціальні гачки.

6. На косовою експортного хліба, в першу чергу, викорис-

тати всі комбайні та снопов'язалки і забезпечити 100% в'язання снопів у разі збирання хліба самоскидами та лобогрійками.

7. В першу чергу, провести обмолот врожаю, здатного до експортних посівів, організувавши його окремо від обмолоту врожаю інших посівів.

8. Перед початком молотьби та після закінчення молотьби кожного сорту уважно перечистити молотарки та продезинфікувати їх.

9. Під час збирання та обмолоту експортного хліба провадити рішучу боротьбу зі втратами, зокрема запроваджуючи такі заходи:

- а) своєчасне збирання та в'язання снопів;
- б) обов'язкова просушка після дощів;
- в) уважна перевозка снопів;
- г) належна якість скіртування (укладання та вивершення скірт);
- д) молотьба лише сухого хліба;
- е) правильне регулювання молотарок (аби зерно не залишалося в соломі та не попадало в полову);
- є) щоденне збирання зерна біля молотарок та негайна відправка з-під молотарок;
- ж) перевозка експортного зерна в тарі;
- з) в разі безтарної перевозки так гужем, як і машинами, забезпечити схоронення зерна від засмічення під час транспортування.

Забезпечення сортової якості експортного хліба.

1. Всі господарства, що мають експортні посіви, прикріпляються для здачі експортної продукції до відповідних пунктів Заготзерно.

До цих пунктів вони надсилають не пізніше 15 червня відомості про свої засіви по культурах та сортах, а також календарі обмолоту та здачі експортного зерна.

2. Всі експортні посіви підлягають обов'язковій суцільній апробації на сортність.

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1217. — Арк. 106—108.

Список МТС, визначених до виробництва зернової продукції на експорт у розрізі областей

До 15 червня 1933 року

СПИСОК

МТС УССР, ПРИКРЕПЛЕННЫХ К ПРОИЗВОДСТВУ ЗЕРНОВОЙ ПРОДУКЦИИ НА ЭКСПОРТ В РАЗРЕЗЕ ПО ОБЛАСТЯХ.

(ОДЕССКАЯ ОБЛАСТЬ)

1. Любашовская	18. Кривоозерская
2. Врадиевская	19. Березинговорская
3. Арбузовская	20. В.-Александровская
4. Бандуровская	21. Платено-Тепликовская
5. Бобринская	22. Трельневская
6. Зиновьевская	23. Помошнянська
7. Ак. Ивановская	24. Н.-Одесская
8. Домановская	25. Башкацкая
9. Вознесенская	26. Снегурівська
10. Ново-Бузская	27. Кочкарівська
11. Затишінська	28. Бориславська
12. Весело-Кутська	29. Каховська
13. Шевченковська	30. Горностаївська
14. Веселиновська	31. Скадовська
15. Калинідарська	32. Т.-Берізанська
16. Роїздинська	33. Белозерская
17. Буялинська	

(ДНЕПРОПЕТРОВСКАЯ ОБЛАСТЬ)

1. Долинская
  2. Пятихатская
  3. Н.-Стародубская
  4. Кильченская
  5. Високопольская
  6. В.-Лепетиховская
  7. В.-Рогачовская
  8. Ульяновская
  9. Межевская
  10. Хлебодаровская
  11. Привольнянская
  12. Кудашевская
  13. Лоткаровская
  14. Апостоловская
  15. Миронская
  16. Васильевская
  17. Мелочановская
- (ВИННИЦЬКАЯ ОБЛАСТЬ).
1. Войтовецкая
  2. Проскуровская
  3. Дунаевская
  4. Вендинская
  5. ВАниарская
  6. Тростянецкая
  7. Черноминская
  8. Рахнянская
- (ДОНЕЦЬКАЯ ОБЛАСТЬ)
1. Артемовская
  2. Зализнянская
  3. Гришинская
  4. Хорошовская
  5. Константиновская
18. Пришибская
  19. Н.-Сирогозовская
  20. Мечетнянская
  21. Ореховская
  22. Пологовская
  23. Гуляй-Польская
  24. Шаровская
  25. Н.-Троицкая
  26. Риковская
  27. Н.-Григорьевская
  28. Акимовская
  29. Бероянская
  30. Агайманская
  31. Широковская
  32. Кандеривская
  33. Мелитопольская

6. Крайсторская

7. Александровская
8. Краснолуцкая
9. Луганская
10. Светловская
11. Бирюковская

17. Словянская

18. Старобельская
19. Троицкая
20. В.-Янисольская
21. Хлибодарская.

(ХАРЬКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ)

1. Барвенковская
  2. Блезнюковская
  3. Лозовская
  4. В.-Бурлацкая
  5. Краснокутская
6. В.-Подолянська
  7. Лихачевская
  8. Глобинская
  9. Бригадировская
  10. Власовская

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 13. — Спр. 1246. —
Арк. 12, 13.

Звернення уповноваженого наркомату зовнішньої торгівлі СРСР по УСРР Михайла Кателя до секретаря ЦК КП(б)У Павла Постишева з проханням заборонити відволікати працівників експортних організацій на інші роботи, що загрожує зривом виконання планів третього кварталу 1933 року

Після 1 липня 1933 року

Секретарю ЦК КПбУ тов. ПОСТИШЕВУ П. П.

Из областей получаю сведения о массовой мобилизации работников, занятых работой по выполнению экспортных планов:

1. Черниговский ОблУполНаркомвнешторга т. Тасичко сообщает:

"Сегодня я мобилизован уборку обмолот, вся система Наркомвнешторга без руководства, полная угроза срыва экспорта работы Торгсина"

2. Чернигов: "Невзирая телеграмму Постышева, все коммунисты мобилизованы уборочную, серьезная угроза срыва валютного плана, также работы системы".

3. К и е в. ОблУпНКВТ т. Соколов сообщает:

"Вознесенского (Зам. ОблУпНКВТ) забрали председателем РайКК, я еду сегодня уборочную обследования чечевичных, ячменных районов, организацию экспорта хлеба сделать не успел, высыпайте человека Киев обеспечения плана".

4. Одесса. Экспортлес телеграфирует:

"Забирают 300 рабочих уборочную, добейтесь, противном случае грозит срыв работ стоящих пароходов".

5. Одесса. Разноэкспорт сообщает:

"Распоряжению местных органов экспортных фабрик суконной и пухо-перьевои мобилизовывается 500 человек. Обеспеченности сырьем грозит невыполнение плана".

Помимо перечисленных сообщений имеются сведения о мобилизации директоров заводов, вырабатывающих экспортное коровье масло, руководителей яйцекомбинатов, работников Союзпушнины, лесхозов и т. д.

Имея ввиду исключительную напряженность плана 3-го квартала, заданного нам в размерах, значительно превышающих фактическую сдачу товаров на экспорт в 3-м квартале прошлого года, я прошу Вас, Павел Петрович, помочь нам личным вмешательством, прекратить мобилизацию интересующих нас работников и подписать прилагаемое при сем указание Облпаркткомам.

УпНАРКОМВНЕШТОРГ на УКРАИНЕ

(КАТТЕЛЬ)

ЦК КП(б)У Совнарком УССР обязует вас ставить работу экспортка как одну из важнейших задач четвертого квартала запрещается мобилизация работающих экспорт другие работы мобилизованных немедленно вернуть тчк

Ваши мероприятия обеспечению выполнения плана четвертого квартала сообщите ЦК Совнарком пятнадцатому октября

КОСИОР

ЧУБАРЬ

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 6376. — Арк. — 76.

Постанова колегії Народного комісаріату зернових і тваринницьких радгоспів СРСР щодо збільшення плану хлібоздачі зернорадгоспами України на 7,5 мільйона пудів зерна

14 липня 1933 року

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 487
КОЛЕГИИ НАРОДНОГО КОМИССАРИАТА
ЗЕРНОВЫХ И ЖИВОТНОВОДЧЕСКИХ
СОВХОЗОВ СССР от 14 ИЮЛЯ 1933 г.

На основании постановления Совнаркома Союза и ЦК ВКП(б) от 13.VII.33 г. об окончательном плане хлебосдачи совхозами по южным районам СССР Коллегия Наркомсовхозов СССР постановляет:

1. Наметить следующее распределение установленного указаным решением СНК Союза и ЦК ВКП(б) увеличения плана хлебосдачи по зерносовхозам Украины на 7,5 млн. пудов:

а) По зерносовхозам Одесского Союззернотреста увеличить ранее установленный план хлебосдачи на 3.746 тыс. пудов, доведя годовой план хлебосдачи по зерносовхозам Одесского треста до 10 млн. пудов.

б) По зерносовхозам Днепропетровского Союззернотреста увеличить ранее установленный план хлебосдачи на 2.112 тыс. пудов, доведя годовой план хлебосдачи по совхозам днепропетровского треста до 5,640 тыс. пудов.

в) Увеличить план хлебосдачи для Барвенковского и Близнецового зерносовхозов Харьковской области на 300 тыс. пудов, предложив тов. НУРИНОВУ распределить эти 300 тыс. пудов между данными зерносовхозами.

г) По совхозам Донецкого Союззернотреста увеличить ранее установленный план хлебосдачи на 1.342 тыс. пудов, доведя годовой план хлебосдачи по совхозам Донецкого треста до 4.760 тыс. пудов.

Всего по зерносовхозам Украины увеличение на 7,5 млн.

пудов с доведением всего годового плана хлебосдачи по всем зерносовхозам до 20.700 тыс. пудов.

2. Наметить следующее распределение установленного указанным постановлением СНК Союза и ЦК ВКП(б) увеличения плана хлебосдачи на 1.850 тыс. пудов по животноводческим совхозам Наркомсвхозов по Украине:

а) по овцесовхозам увеличить ранее установленный план хлебосдачи на 300 тыс. пудов, установив окончательный план хлебосдачи по овцесовхозам Украины 520 тыс. пудов;

б) по мясосовхозам увеличить ранее установленный план хлебосдачи на 650 тыс. пудов только мясным совхозам (без Близнецового и Барвенковского зерносовхозов), установив окончательный план хлебосдачи по мясосовхозам Украины 1.396 тыс. пудов.

Увеличение плана хлебосдачи по мясосовхозам Украины на 650 тыс. пудов распределить между скотоводтрестами: Днепропетровскому — 225 тыс. пуд., окончательный план — 403,8 тыс. пудов, без Барвенковского и Близнецового совхозов, которым установлен отдельный план; Одесскому — 150 тыс. пудов, окончательный план — 315 тыс. пудов;

в) по свиносовхозам увеличить ранее установленный план хлебосдачи на 650 тыс. пудов, установив окончательный план хлебосдачи по свиносовхозам Украины 1.247 тыс. пудов. Увеличение плана хлебосдачи по свиносовхозам Украины на 650 тыс. пудов распределить между свиноводтрестами: Одесскому — 200 тыс. пудов, окончательный план 322 тыс. пуд., Днепропетровскому — 120 тыс. пуд., окончательный план 254 тыс. пуд., Харьковскому — 200 тыс. пуд., окончательный план 377 тыс. пудов; Киевскому — 35 тыс. пуд., окончательный план 114 тыс. пудов и Донецкому — 75 тыс. пудов, окончательный план 130 тыс. пудов.

Дать задание по хлебосдаче совхозам Черниговского Свиноводтреста в размере 20 тыс. пудов;

г) Племтресту увеличить ранее установленный план хлебосдачи на 100 тыс. пудов, установив окончательный план хлебосдачи для племсовхозов Украины 226,5 тыс. пуд.;

д) увеличить план хлебосдачи для птицесовхозов на 30 тыс. пуд., установив окончательный план хлебосдачи 92,5 тыс. пуд.;

е) увеличить план хлебосдачи Донмолокотресту на 120 тыс. пудов, установив окончательный план хлебосдачи для совхозов этого треста 351,5 тыс. пудов.

Указанное увеличение плана зерновым и животноводческим трестам Украины сообщить по телеграфу Уполномоченным тов. НУРИНОВУ, предложив ему согласовать это распределение с украинскими организациями и директорами трестов и свои замечания телеграфировать Нарком совхозов для окончательного утверждения Коллегии в 2-х дневный срок.

3. — а) Увеличить план хлебосдачи по Сев.-Кавказскому Зернотресту на 5.400 тыс. пудов, установив окончательный план в 25.500 тыс. пуд. без зерносовхоза имени Орджоникидзе, которому установлен самостоятельный план.

б) Увеличение плана хлебосдачи на 500 тыс. пудов для животноводческих совхозов Сев. Кавказа распределить между Сев.-Кавказскими животноводческими трестами следующим образом: Скотоводтресту — 250 тыс. пуд., окончательный план 693 тыс. пуд.; Овцеводтресту — 60 тыс. пуд., окончательный план 190 тыс. пуд.; Свиноводтресту — 170 тыс. пуд., окончательный план 355 тыс. пуд.; Племсовхозам 20 тыс. пудов, окончательный план 126 тыс. пудов.

4. — а) Увеличить план хлебосдачи по Н. Волжскому Зернотресту на 1 млн. пудов, включая Кушумский и Калмыцкий совхозы, установив окончательный план по зерносовхозам Н. Волги — 5.700 тыс. пудов, в том числе для Кушумского совхоза 32 тыс. пуд. и Калмыцкого совхоза — 31 тыс. п.

в) Увеличение плана хлебосдачи на 500 тыс. пудов для животноводческих совхозов Н. Волги распределить между животноводческими трестами следующим образом: Овцеводтресту — 25 тыс. пуд., окончательный план 210 тыс. пудов; Саратовскому Скотоводтресту 37 тыс. пудов, окончательный план — 162 тыс. пуд.; Н. Волжскому (Дубовскому) Скотоводтресту 115 тыс. пуд., окончательный план — 326 тыс. пудов; Скотоводтресту Немцев Поволжья — 100 тыс. пудов, окончательный план 455 тыс. пуд.; Племсовхозам — 8 тыс. пуд., окончательный план 41 тыс. пудов; Саратовскому Свиноводтресту 155 тыс. пуд., окончательный план 255 т. пуд., Балашовскому Свиноводтресту 40 тыс. пуд., окончательный план 90 тыс. пуд.; Свиноводтресту Немцев Поволжья 20 тыс. пудов, окончательный план 70 тыс. пудов.

5. Установленное задание для животноводческих совхозов Закавказья 15 тыс. пудов распределить между овцесовхозами — 2 тыс. пуд., свиносовхозами 3 тыс. пуд., маслосовхозами — 10 тыс. пудов.

6. По Средней Азии установить план хлебосдачи для животноводческих совхозов Средней Азии:

- а) по совхозам Узбекского Скотоводтреста — 20 тыс. пудов
- б) " " - Киргизского Скотоводтреста — 70 " " "
- в) " " - Киргизского Овцеводтреста — 15 " " "
- г) " " - Туркменского Овцеводтреста — 5 " " "

Всего: 110 тыс. пудов.

7. Установить для совхоза имени Орджоникидзе окончательный план хлебосдачи в 360 тыс. пудов.

По Крыму увеличить план по зерносовхозам на 600 тыс. пудов, всего по зерносовхозам — 2.800 тыс. пуд.; по овцесовхозам на 300 тыс. пуд., всего по овцесовхозам — 572 тыс. пудов.

8. Обязать директоров зерновых и животноводческих трестов в 2-х дневный срок, согласованно с краевыми организа-

циями, установить окончательные планы хлебосдачи по совхозам и телеграфно сообщить Наркомсовохозов.

9. Предупредить всех директоров совхозов и трестов, что сверх плана хлебосдачи они обязаны вернуть натурой полученные от государства зерновые ссуды и что за полный их возврат они отвечают так же, как и за выполнение настоящего плана хлебосдачи.

10. Предупредить все совхозы и тресты, что, независимо от установленного окончательного плана хлебосдачи, все товарные излишки после выполнения данного плана подлежат безоговорочной сдаче государству.

ЗАМ. НАРКОМСОВХОЗОВ СССР

Герчиков.

Машинописна копія.

РДАЕ: Ф. 2040. — Оп. 6. — Спр. 26. — Арк. 152—156.

Телеграма К. Зайченка з Москви уповноваженому Заготгостю М. Степанському, керівникам Заготзерно М. Меламеду й "Експортхліба" Мойсеєву про встановлені терміни відвантаження експортного зерна на серпень—вересень 1933 року

До 1 серпня 1933 року 120 БОБОВЫХ 10 ТЧК ОТГРУЗКУ НАЧАТЬ АВГУСТОВСКОМУ ПЛАНУ ЯЧМЕНЮ ПЕРВОГО АВГУСТА РЖИ ПШЕНИЦЫ ПЯТНАДЦАТОГО ЗАКОНЧИВ НЕ ПОЗДНЕЕ 25 АВГУСТА ТЧК СЕНТЯБРЬСКОМУ ПЛАНУ ЗАКОНЧИТЬ НЕ ПОЗДНЕЕ 23 СЕНТЯБРЯ ТЧК ЗАПРЕЩАЕМ ОТГРУЗКУ ЗЕРНА КАЧЕСТВОМ НИЖЕ ВТОРОГО КЛАССА ОСТУ ТЧК ТРЕХДНЕВНЫЙ СРОК СРОЧИТЕ ЗАГОТЗЕРНОТРАНСУ КОПІЯ ЕКСПОРТХЛЕБ ОСНОВЕ ПОСТАНОВЛЕНЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА ОБЯЗЫВАЕМ ОТГРУЗИТЬ ТРЕТЬЕМ КВАРТАЛЕ АДРЕС ЕКСПОРТХЛЕБА ПОРТЫ УКАЗА-

НИЮ УПОЛНОМОЧЕННОГО ЭКСПОРТХЛЕБА
ТЫСЯЧАХ АДРЕС ЭКШОРТХМИША ПОРТЫ
УКАЗАНИЮ УПОЛНОМОЧЕННОГО ЭКСПОРТ-
ХЛЕБА ТЫСЯЧАХ ТОНН ПШЕНИЦЫ 225 РЖИ
115 ЯЧМЕНИ 185 БОБОВЫХ 15 ЮСЕХОШ 540 ТОН
ЧИСЛЕ АВГУСТЕ ПШЕНИЦЫ 70 РЖИ 50 ЯЧМЕ-
НИ 65 БОБОВЫХ ПЯТЬ СЕНТЯБРЕ ПШЕНИЦЫ
155 РЖИ (50) 65 ЯЧМЕНИ 9 ЭКСПЛУАТАЦИОН-
НЫЕ РАЙОНЫ ОТГРУЗКОЙ ПРИВЯЗКОЙ ПОР-
ТА (100) ОТДЕЛЬНО АВГУСТОВСКОМУ СЕН-
ТЯБРЬСКОМУ ПЛАНУ ТЧК ПЕРСОНАЛЬНУЮ
ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ВЫПОЛНЕНИЯ НАСТОЯ-
ЩЕГО ЗАДАНИЯ ВОЗЛАГАЕМ СТЕПАНСКОГО
МЕЛАМЕД - 34117 КОМЗАГСТО ЧЕРНОВ ЗАГОТ-
ЗЕРНО САРКИСШ 9 ЭКСПОРТХЛЕБ КИССИС

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 404. — Оп. 1. — Спр. 36о. — Арк.
8, 9.

Повідомлення Торгпредставництва СРСР в Австрії про
опублікування урядового розпорядження щодо заборони
ввозу окремих видів продовольчих товарів

21 серпня 1933 року

СОЮЗ СОВЕТСКИХ
СОЦІАЛИСТИЧЕСКИХ
РЕСПУБЛІК
ТОРГОВОЕ
ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО
В АВСТРИИ

Зам. Наркома Внешней Торговли
тов. ФРУМКИНУ. Москва.

Копии: Наркомвнешторг — тов. ЛЕНГІЭЛІ.
Экспортхлеб.

Москва.

21.VIII.33 С/ОС

Настоящим ставим Вас в известность, что 19.VIII. опубликовано правительственное распоряжение о запрещении ввоза в Австрию нижеследующих товаров:

Овес,

Ячмень кормовой (пивной ячмень был ранее запрещен к ввозу). Кроме этого, существует на пивной ячмень пошлина, составляющая 1 зол. крон за 100 кгр., что делает абсолютно невозможным ввоз ячменя в Австрию. Цена на иностранный ячмень на австрийском рынке существует 9 ав. ш. за 100 кгр., а пошлина вместе с уравнительным налогом ав. шилл. 19.70.

Кукуруза,

Отруби,

Жмыхи и мякина,

Мука рыбья и мясная,

Сено и солома,

Бурак кормовой (futteruben und Zuckerubenschnitten).

Рисовые отходы (Reisabfalle).

Солодковые ростки (Malzkeime).

Барда (остатки перебродившего сусла после отгона спирта schlempe und Wienbrandschlempe spulicht).

Мезга,

Пивная гуща, за исключением виноградной (Treber und Trester).

При получении разрешений на ввоз вышеуказанных запрещенных товаров введен лицензионный сбор в размере 1 ав. шилл. за 100 кгр. указанного товара.

Хотя на пшеницу запрещения ввоза пока не существует, но на днях была введена дополнительная пошлина на таковую в размере 3,20 зол. крон за 100 кгр. Таким образом, пошлина на пшеницу составляет ныне 12 зол. кроны за 100 кгр., плюс уравнительный налог в размере ав. шилл. 1,24, т. е. всего 23,20 ав. ш. за 100 кгр. (1 золотая крона равна 1,83 ав. шилл.). До этого времени пошлина на пшеницу составляла 8,80 зол. кроны, плюс упомянутый выше уравнительный налог.

Лучшая югославская пшеница "Тайц" 81/82 кгр. оффирируется баржа Вена за 100 кгр. по цене от 13,75 до 14 ав. шилл., т. е. около 3,82 гол. гул.

За нашу озимую пшеницу 80 кгр. натурвеса по образцам из Новороссийска №441/а, 441/б и 411 надеемся достигнуть 4.50—4.60 гол. гул. за 100 кгр. на базисе баржа Вена.

Трактовки по продаже пшеницы затруднены еще тем обстоятельством, что, по сообщениям фирм, ходят слухи, что пошлина на пшеницу должна быть еще повышена на 4 зол. кроны, вследствие чего фирмы не решаются называть твердые цены пока вопрос о пошлине не будет окончательно урегулирован.

Т. е. после опубликования вышеуказанного правительственного распоряжения и при введении на пшеницу почти запретительной пошлины, а также ранее введенного запрещения ввоза ржи почти все хлебопродукты могут ввозиться лишь на основе особых разрешений.

Торгпредство СССР в Австрии

Машинописный оригинал.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 545. — Арк. 158, 159.

Телеграмма заступника голови Комітету заготівель СРСР М. Чернова уповноваженому із заготівель при Раднаркомі УСРР М. Степанському про необхідність посилення відвантаження зерна на експорт

29 серпня 1933 року

29/8 23 Ч. ПРОВ. 60

К/С СУХОЦКАЯ

584 МОСКВЫ . 11147 56 29 21 36

ХАРЬКОВ ДВА АДРЕСА:

УПОЛКОМ. ЗАГ. СНК СТЕПАНСКОМУ

КОПИЯ — ЦК КПБУ ЛЮБЧЕНКО

НЕСМОТРЯ ПЕРЕПОЛНЕНИЕ СКЛАДОВ ЗЕРНОМ[НА] УКРАИНЕ ОТГРУЗКА ЭКСПОРТ ИДЕТ НЕУДОВЛЕТВОРИТЕЛЬНО ТЧК СОСТОЯНИЮ ДВАДЦАТОЕ АВГУСТА ОТГРУЖЕНО РЖИ ЧЕ-

ТЫРЕ ТЫСЯЧИ ПЯТЬСОТ ТРИДЦАТЬ СЕМЬ ПЛАНЕ ДЕСЯТЬ ТЫСЯЧ ЗПТ ЯЧМЕНЯ ПЯТЬДЕСЯТ ДЕВЯТЬ ТРИСТА ДЕВЯТНАДЦАТЬ ПЛАНЕ СЕМЬДЕСЯТ ПЯТЬ ТЫСЯЧ ЗПТ ПЛАНЕ ЧЕЧЕВИЦА ОДНУ ТЫСЯЧУ ТОНН ГОРОХА ДВЕ ТЫСЯЧИ ОТГРУЖЕНО НУЛЬ-

- 12029089 ЧЕРНОВ.

Машинописний оригинал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 6376. — Арк. 67.

Список районів УСРР, куди на місце вимерлих від голоду в першу чергу переселяли вихідців з російських та білоруських регіонів

1933 рік

СПИСОК РАЙОНОВ ДОПРИСЕЛЕНИЯ С. Х.
НАСЕЛЕНИЯ 1-Ї ОЧЕРЕДІ

№№	Название районов	Количество всел. семейств	Из какой области
	ОДЕССКАЯ ОБЛАСТЬ		
1.	В-Александровский	500	БССР
2.	Ровнянский	900	Горк. кр.
3.	Компанеевский	800	БССР
4.	Каховский	406	БССР
5.	Н-Украинский	1100	БССР
6.	Зиновьевский	500	БССР
7.	Снегуревский	400	БССР
8.	В-Высковский	800	БССР
9.	Любашевский	300	Гор. кр.
10.	Врадиевский	600	"
11.	Кривоозерский	200	"
	ИТОГО	6500	
	ДНЕПРОПЕТРОВСКАЯ ОБЛАСТЬ		

1. Белозерский	450	Запад. об.
2. Н-Троицкий	450	"
3. Лепетихский	780	"
4. В-Токмакский	500	"
5. Мелитопольский	500	"
6. Михайловский	300	"
7. Люксембургский	300	"
8. Н-Сирогозский	550	"
9. Акимовский	600	"
10. Апостоловский	500	"
11. Васильевский	300	"
12. Васильковский	650	"
13. Долинский	400	"
14. Божедаровский	300	"
ИТОГО	6500	

ДОНЕЦКАЯ ОБЛАСТЬ

1. Беловодский	600
2. Белолуцкий	500
3. Ново-Псковский	600
4. Ст. Каранский	400
5. Старобельский	350
6. Сватовский	150
7. Покровский	510
8. Марковский	390
ИТОГО	3500

ХАРЬКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ

1. Сахновщанский	1600
2. Краснокутский	750
3. Двуречанский	600
4. Блезнюковский	55
5. Тростянецкий	250
6. В-Бурлуцкий	250

Іванівськ.

"
"
"
"
"
"
"
"
"

ЦЧО.

"
"
"
"
"
"
"
"
"

7. Красноградский	300	"
8. Барвенковский	200	"
ИТОГО	3500	
21.II—34 г.		
№3.		

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: ф. 1. — Оп. 1. — Спр. 2417. — Арк. 78—80.

Телеграма генерального секретаря ЦК КП(б)У Станіслава Косюра ѹ уповноваженого Наркомату шляхів СРСР при Раднаркомі УССР Рудьского секретареві Миколаївського міському партії Масленку з категоричною вимогою організувати розвантаження ешелонів з експортним хлібом

1933 рік

НИКОЛАЕВ Горпартком т. МАСЛЕНКО

Примите самые решительные меры безоговорочной быстрой разгрузке подходящих вагонов экспортным хлебом. Поставьте на ноги всю парторганизацию помещения должны быть найдены.

СЕКРЕТАРЬ ЦК КП(б)У КОСЮР
УПОЛНАРКОМПУТЬ СНК УССР РУДКИЙ

Машинописний оригінал телеграми.

ЦДАГОУ: ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 4312. — Арк. 56.

Інформація Всеукраїнської контори "Експортхліб" про хід поставки зерна на експорт областями України за другу п'ятиденку жовтня 1933 року

Після 10 жовтня 1933 року
Не подлежит оголошенню.

Управляющим портовыми конторами
Экспортхлеб: Одесса, Николаев, Херсон,
Мариуполь, Бердянск.
КОПИЯ НАШЕМУ УПОЛНОМОЧЕННОНУ:
Киев, Винница, Д/Петровск.
Правлению Экспортхлеб — Москва.

Одновременно с нашим письмом от 7.Х-33 года за №2/27 мы послали Вам: 1) ежедневную ведомость об отгрузке на экспорт по оперативным данным Заготзерно на 5.Х (в разрезе областей), 2) Пятидневную ведомость об отгрузке в порт по учетным данным Заготзерно 5.Х-33 года (в разрезе областей и портов).

Препровождая при сем сводку о ходе отгрузки на экспорт за вторую пятидневку октября (в областном разрезе), Вы при рассмотрении цифр "задания III квартала и октября" — увидите, что в нем произошли кое-какие изменения и в настоящее время "задания III квартала и октября" выражаются в приведенных цифрах.

В результате этих изменений разверстка пшеницы в октябре по областям установлена:

По Винницкой области	3.000
" - Киевской " -	20.000
" - Харьковской " -	12.000
" - Д/Петровской " -	37.000
" - Донецкой " -	12.000
" - АМССР	6.000
	90.000

В соответствии с этим, конечно, произойдет некоторое изменение в плане концентрации по портам. Так, например, дополнительное занаряженное количество пшеницы из Харьковской области будет отгружено главным образом в Николаев.

В следующей пятидневке будут произведены некоторые

изменения в разнарядке и по другим культурам, и мы Вас об этом поставим в известность.

Для того, чтобы Вы могли проследить за ходом поступления зерна в порт, сообщаем, что 34893 тонны зерна, отгруженного из областей за период с 5.Х по 10.Х, должны поступить в такие пункты:

Порты	Пшеница	Рожь	Ячмень	Овес	Горох	Чечев.	Вика
Одесса	6074	103	1907	124	2241	20	134
Николаев	4496	245	4326	-	-	-	-
Херсон	19	142	2113	-	-	-	-
Мариуполь	6108	603	3029	-	-	-	-
Бердянск	-	-	-	-	-	-	-
Феодосия	-	-	1545	-	-	-	-
Жел. порт	-	1222	1231	-	-	-	-
	16700	2315	13358	124	2241	20	134

ВСЕУКРАИНСКАЯ КОНТОРА "ЭКСПОРТХЛЕБ"
(Росинский) (Ойгензихт)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 156. — Арк. 4.

Інформація про хід виконання завдання з поставки зернокультур на експорт за станом на 10 жовтня 1933 року

Після 10 жовтня 1933 року

ЗАГАЛЬНЕ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ НА ЕКСПОРТ на 10/X 1933 року

Назва культур	Завдання на квартал і жовтень	Викон. за п'ятид.	Разом	% викон.	
				виконан.	до кварт. на 10/X завдання, а також жовтень
Пшениця	330000	16700	279280		84,6
Жито	110000	2315	33434		30,4

Ячмінь	280000	13359	294524	105,4
Овес	5000	124	526	10,5
Просо	1400	-	17	1,2
Гречка	600	-	-	-
Сочевиця	2000	20	64	3,3
Горох	13000	2241	3483	26,6
Вика	500	184	181	36,2

Машинописна копія.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 156. — Арк. 5.

Лист заступника завідувачого Донецьким обласним земельним управлінням Максимова до Наркомату землеробства УСРР щодо переселення мешканців Іванівської області Росії на Старобільщину

13 жовтня 1933 року
В НАРКОМ ЗЕМЛЕДЕЛІЯ У.С.С.Р.
Тов. ПАХОМОВУ.

Препровождая нарочным тов. СОЛОМКО на 8-ми страницам списки колхозов Донецкой Области, в которые предполагается переселение 3.500 семейств колхозников с Ивановской Области, Донецкий Облземотдел сообщает, что в связи с потребностью первоочередного доприселения колхозников в районы Старобельской группы, а также в связи с тем, что переселение из Черниговской Области отложено на 1-й квартал 1934 года — в распределении 7.500 переселенцев между районами Донецкой Области произошли следующие изменения:

№№ п/п	Название района	Было намечено ЦК к пересел.	Утверждено президиумом Доноблсполкома	ПРИМЕЧАНИЕ
1.	Белогорський	500	400	500 400
2.	Беловодський	600	300	600 300

3. Марковский	400	-	400	-
4. Н-Псковский	600	400	600	400
5. Сватовский	350	-	350	-
6. Старобельский	350	300	350	300
7. Покровский	500	-	500	-
8. Ст. Карапанский	400	300	400	300
9. Володарский	300	-	-	300
10. Гришинский	300	300	-	300
11. Мариупольский	-	400	-	400
12. Рубежанский	-	200	-	200
13. Амбросиевский	-	600	-	600
14. Александровский	-	300	-	300
ВСЕГО	4000	3500	3500	4000

Т. е., почти во все те колхозы, в которые предполагалось доприселение, в первую очередь из Черниговской Области, будет произведено доприселение из Ивановской Области. Облзу со своей стороны просит утвердить последнее распределение, так как районы Старобельской группы — по своему положению требуют немедленного доприселения.

Списки колхозов, в которые будут размещены 4.000 семейств из Черниговской Области от районов затребованы, но еще не от всех получены.

Ближайшими днями они будут собраны полностью и немедленно будут направлены Вам.

Зам. Зав. Облзу (МАКСИМОВ)
Ст. Инструктор (КОНЯХИН)

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: ф. 27. — Оп. 14. — Спр. 713. — Арк. 16, 17.

Звіт начальника переселенської групи при Харківському обласному земельному управлінні І. Лисенка про результати вербування мешканців Центрально-Чорноземної області (Росія) в обезлюднілі села

13 жовтня 1933 року
В ПЕРЕСЕЛЕНЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ НКЗ УССР
Согласно предложения НКЗ УССР о представлении ему

декадных сведений о ходе работ по переселению (№463/7 от 4/VII) Переселенческая группа при Харьковском Областном Земельном Управлении докладывает, что в период с 1-го по 10-е октября с. г. Группою по переселенческому делу проведены следующие мероприятия:

1. Уполномоченный Обкома и Облисполкома тов. СОКОЛОВ 1/X с. г. выехал в ЦЧО, в Воронеж.

2. Вслед за ним — 1 и 2-е октября с. г. — в ЦЧО выехали из районов заселения (Краснокутского, Дворечанского, Сахновщанского и Близнецового) по 2 представителя от каждого района для вербовки в ЦЧО переселенцев, ознакомления их с районами заселения, оказания переселенцам содействия при выезде на переселение и проч.

3. Командировать из области в районы заселения (те же, что и пункт 2) по 2 представителя для обеспечения там ремонта хат к приему переселенцев и безперебойного на местах вселения приема переселенцев.

4. В колхозах приема переселенцев приступлено уже к ремонту хат. Однако, задержка на это кредитов и отсутствие, зачастую, на местах лесоматериалов, стекла и гвоздей, служит существенным тормозом к развороту этих работ.

5. 7—9 октября с. г. ОблЗУ и Райисполкомами откомандированы в Кременчуг в Укрлесоснабсбыт — и на Стеклозавод "Пролетарий" — на ст. Несветичево — 8 человек представителей для получения, отгрузки и скорейшего продвижения по назначению пиломатериалов, стекла и гвоздей.

Лес-кругляк будет получен колхозами заселения из местных лесхозов, наряды на каковой уже высланы.

6. 7-е октября Сельхозбанком по телеграфу открыты на ремонт хат кредиты:

Сахновщанскому — 8000 рубл.

Краснокутскому — 6000 "-

Близнецовскому — 5000 "-

Дворечанскому — 5000 "-

Итого: 24000 рубл.

7. Телеграфно возбуждено ходатайство перед Центральным переселенческим Комитетом СНК СССР (в адрес т.т. МУРАЛОВА и ЯКОВЛЕВА) об открытии кредитов на финансирование подготовительных работ к переселению — исходя из расчета 100 рублей на семью на ремонт хат — в сумме 350.000 рублей, а также о высылке нарядов на получение стекла, гвоздей и леса.

8. Районам заселения предложено, однако, не ожидая прибытия переселенцев из ЦЧО, сейчас же приступить в колхозах, принимающих переселенцев, к ремонту хат — путем выделения в этих колхозах ремонтных бригад — с выдачей им за счет колхозов в периоде работ общественного питания.

9. С мест заселения собраны сведения по отдельным колхозам о их состоянии, наличии у них земли, свободных для заселения и требующих ремонта хатах и проч. (анкеты), которые в данное время разрабатываются.

10. Все районы области запрошены о наличии у них переселенцев-самовольцев (сведения получены пока по 4-м районам).

НАЧ. ПЕРЕСЕЛЕНЧЕСКОЙ ГРУППЫ ОБЛЗУ
(ЛИСЕНКО)
РЕФЕРЕНТ
(ЧЕБАНОВ)

Згідно: (підпис нерозбірливий).

Машинописний оригінал.

ЦДАВОВУ: ф. 27. — Оп. 14. — Спр. 713. — Арк.
18, 19.

**Постанова секретаріату Молдавського обкуму КП(б)У
"Про стан виконання плану заготівлі соняшника"**

14 жовтня 1933 року

Копія

**ПОСТАНОВА
СЕКРЕТАРІАТУ ОБКОМУ КП(б)У.
з 14 жовтня 1933 року.**

"Про стан виконання плану заготівлі соняшника".

1. Відмітити, що РПК справі уборки, обмолоту й заготівлі соняшника не приділили їй належної уваги, внаслідок чого виконання вересневого плану заготівлі зірвано і незадовільні надходження за перших дві п'ятиденки жовтня не тільки не гарантують ліквідації прориву в заготівлях, а ще більше поглиблюють його.

2. Зобов'язати Бюро РПК, за персональною відповідальністю секретарів, негайно здійснити конкретні заходи, що протягом найближчих 2-х п'ятиденок вирівняють припущене відставання для забезпечення обов'язкового виконання в жовтні м-ці (ураховуюче недовиконання за вересень) по колгоспах — 70% і по одноосібниках — 100% від їх річних завдань.

3. Бюро РПК запровадити відрахування 5% від обмолоченої кількости соняшника й розподіл цих відрахувань авансом на трудодні між колгоспниками, забезпечивши негайну вивозку решти від обмолоту на приймальні пункти, в рахунок належної до здачі кількости.

Перші надходження соняшника зараховуються в покриття натуроплати за договорами колгоспів з МТС по переведених роботах.

4. По кожному колгоспу та селу визначити тверді графіки уборки, обмолоту й вивозки соняшника, притягуючи винуватців у їх порушенні до суверої відповідальності.

5. Зобов'язати РПК забезпечити посилення боротьби з

торгівлею олією на базарах, якій справі в більшості районів до цього часу не приділено ніякої уваги.

6. Поруч з розгорненням широкої масово-роз'яснювальної роботи з мобілізації всіх сил на термінову ліквідацію припущенних проривів — Бюро РПК забезпечити правильність і рішучість в застосуванні репресивних заходів до злісних порушників, що ігнорують виконання своїх зобов'язань перед Державою.

7. План по всіх видах заготівлі соняшника на жовтень місяць в розрізі адмінрайонів затвердити в загальній кількості 4140,5 тонн, з них: по колгоспах — 2321 тонна, по одноосібниках — 1110,5 тонни, по натуроплаті — 524 тонни, по радгоспах — 176 тонн.

**СЕКРЕТАР ОБКОМУ КП(б)У (МУСУЛЬБАС)
Внесено ОБЛУПОВКОМЗАГ РНК 12/X-33 р.**

Машинописна копія.

РДАЕ: Ф. 8040. — Оп. 6. — Спр. 28. — Арк. 19.

Роз'яснення голови Комітету із заготівель при РНК СРСР Клейнера щодо застосування штрафів до колгоспів, які не виконують своїх зобов'язань із зернопоставок

17 жовтня 1933 року

УПОЛКОМЗАГСНК ПО СПИСКУ.

В связи с поступающими запросами в отношении применения и установления размера штрафов к колхозам, не выполнившим своих обязательств по зернопоставкам в установленные сроки, разъясняем:

По отношению к колхозам, не выполняющим в установленные сроки своих обязательств по зернопоставкам, необходимо в каждом отдельном случае устанавливать опреде-

ленный срок (пять—десять дней), в течение которого этот колхоз должен выполнить оставшуюся невыполненную часть зернопоставок к установленному сроку, не применяя к этим колхозам репрессий. К тем колхозам, которые в предоставленный дополнительный срок все же не выполнили недовыполненную часть по зернопоставкам, должны быть применены репрессии на основании закона о зернопоставках.

Применение этих репрессий не должно носить массовый характер, а должны быть выявлены 2—3 наиболее неакуратных колхоза на район, к которым должна быть применена репрессия в соответствии с законом о зернопоставках. При определении размера налагаемого штрафа необходимо исходить из того, чтобы налагаемый штраф немедленно был взыскан, а не создавал впечатления в глазах колхоза, в силу своей преувеличенности о неосуществимости и нереальности такого рода репрессий и, тем самым, дискредитировать такие меры репрессии, как меры воздействия на колхозы, невыполняющие в установленный срок своих обязательств по зернопоставкам.

Исходя из этого считаем, что размер штрафов в условиях Вашего края не должен превышать для отдельных колхозов 5 тыс. руб.

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛЯ КОМИТЕТА
ПО ЗАГОТОВКАМ ПРИ
СНК СССР

(КЛЕЙНЕР).

17.X.33 г.

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 8043. — Оп. 11. — Спр. 44 — Арк.
140, 141.

Постанова Політбюро ЦК КП(б)У щодо клопотання перед ЦК ВКП(б) про дозвіл на видачу робітникам, інженерно-технічним працівникам та службовцям Харкова додатково по 2 кілограми борошина до роковин більшовицького перевороту

25 жовтня 1933 року

ПБ № 139, п. 3
от 25.X.33 г.

Особая папка
Секретно

Постановление ПБ ЦК КП(б)У

"О разрешении выдачи рабочим, ИТР и служащим г. Харькова сверх плана хлебоснабжения по 2 кг белой муки".

Возбудить ходатайство перед ЦК ВКП(б) о разрешении выдачи рабочим, ИТР и служащим г. Харькова к Октябрьским торжествам сверх плана хлебоснабжения по 2 кг белой муки, обязав КомЗагСНК отпустить для этой цели специальный фонд в 700 тонн белой муки.

Любченко, Косиор.

Телеграмма ЦК ВКП(б) послана.

Оригінал. Машинопис.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 16. — Спр.10. — Арк. 191.

План переселення в Дніпропетровську область у розрізі районів

Жовтень 1933 року

ПЛАН

Переселения в ДНЕПРОПЕТРОВСКУЮ область в порайонном разрезе.

Наименование р-нов	Колич. допереселяемых хозяйств	Из внутри УССР	Из Западной обл.
Бердянский	500	1000	
Белозерский	500	450	

Б. Лепетихский	400	300
Б. Токмакский	-	500
Генический	1000	-
Коларовский	1000	-
Мелитопольский	-	500
Михайловский	-	300
Н. Сирогозский	-	550
Н. Василевский	1000	-
Н. Троицкий	500	450
Акимовский	-	600
Апостоловский	600	-
Васильевск. Зап.	-	300
Васильковский	-	650
Долинский	-	400
Люксембургский	-	250
Межевской	1000	-
Божедаровский	-	300
Н. Пражский	1000	-
Павлоградский	1500	-
ИТОГО	9000	6500
ОБЛЗУ	(ПАРШИН)	

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 14. — Спр. 713. — Арк. 21.

Проект постанови ЦК КП(б)У про доприселення в обезлюднілі села Донецької області

Жовтень 1933 року
Проект

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ЦК КП(б)У

Согласно просьби Донецкого Обкома КП(б)У утвердить следующее распределение допресселенцев по районам Донецкой области:

	РСФСР	УССР
Белолуцкий	500	400
Беловодский	600	300
Марковский	400	-
Н. Псковский	600	400
Сватовский	150	200
Старобельский	350	300
Покровский	500	-
Ст. Каранский	400	300
Володарский	-	300
Гришинский	-	300
Мариупольский	-	400
Рубежанский	-	200
Амвросиевский	-	600
Александровский	-	300
	3500	4000

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 14. — Спр. 713. — Арк. 32.

Орієнтовний список обезлюднілих колгоспів Бердянського району, куди необхідно спрямовувати переселенців

Жовтень 1933 року

ОРИЕНТИРОВОЧНЫЙ СПИСОК

колхозов, куда могут быть направлены переселенцы по Бердянскому р-ну.

Наименование колхозов	Наименование с/совета	Наименование ж. д. станции	Наименование пристани
Перемога	Н. Спасовск.	Бердянск	45
Пролетарий	"	"	70
Жінка до соціал.	Н. Петров.	"	119

- Перемога Н. Спасовск. Бердянск 45
- Пролетарий " " " 70
- Жінка до соціал. Н. Петров. " " 119

4. Правда	"	"	68
5. Нове життя С. Петровка	"	"	13
6. Черв. борець	"	"	79
7. Шевченко	"	"	10
8. Об'єднана праця	"	"	69
9. День урожая	"	"	18
10. Прогресс Н. Троїцьк ст. Трояни			33
11. Перемога	"	"	48
12. им. Буденного Миколаївськ Бердянск			43
13. Пролетарий	"	"	38
14. Черв. селянин	"	"	24
15. Шевченко	"	"	39
16. Незаможник К. Маркса	"	"	80
17. 3-й рік п'ятир. Деревецовк. Порт Урзуп			39
18. Черв. поле	"	"	76
19. Ком. Ільича	"	"	60
20. Широка долина	"	"	43
21. Пролетарий Н. Павловка Трояни			33
22. Рад. степ Борисовка	"	"	80
23. Незаможник	"	"	60
24. Нове життя	"	"	24
25. Черв. колос	"	"	30
26. им. Буденного Лозановка	"	"	204
27. Вільна праця Ногайський	Пристань Ногайс.		40
28. 13-річчя Жовтня	"	"	20
29. Партизан	"	"	76
30. Червоний стяг	"	"	160
31. Вільна праця Обиточне	"	"	150
32. им. Петровського Дмитрівка	Трояни		84
33. Коминтерн	"	"	103
34. Клич Ільича	"	"	80
35. Україна Н. Олексіївка	Ногайськ		50
36. Шевченко	"	"	43

37. Леніна	"	"	43
ВСЬОГО ПО РАЙОНУ			2296

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 14. — Спр. 713. — Арк.
46, 47.

Довідка в справі доприселення в райони Дніпропетровської, Одеської та Донецької областей згідно з проханнями їхніх керівників

Жовтень 1933 року
ДО РАДИ НАРОДНИХ КОМИСАРІВ УСРР
ДОВІДКА

"В СПРАВІ ДОПРИСЕЛЕННЯ В КОЛГОСПИ СТЕПУ КОЛГОСПНИКІВ ТА БІДНЯКІВ І СЕРЕДНЯКІВ ОДНООСІБНИКІВ З ЛІСОСТЕПОВИХ РАЙОНІВ УКРАЇНИ"

I.

Вимоги Дніпропетровської, Одеської та Донецької областей на доприселенців:

а) Дніпропетровська Область.

№ № п/п	Назва району	Кількість Родин	Примітка	
			З них прац.	Разом осіб:
1.	Бердянський	2.000	4.000	8.000
2.	В. Білоозерський	833	1.666	3.332
3.	Лепетихський	600	1.200	2.400
4.	В. Токмакський	600	1.200	2.400
5.	Генічеський	1.500	3.000	6.000
6.	Кам'янський П/дн	747	1.494	2.988
7.	Коларівський	1.000	2.000	4.000
8.	Мелітопольський	400	800	1.600
9.	Михайлівський	450	900	1.800
10.	Молочанський	420	840	1.680

11. Н. Сирогозький	500	1.000	2.000	1. Висківський	1.500	3.000	6.000
12. Н. Васильївський	1.000	2.000	4.000	2. Знам'янський	2. 000	4.000	8.000
13. Н.Троїцький	800	1.600	3.200	3. Хмельівський	1.000	2.000	4.000
14. Акимовський	450	900	1.800	4. Ново-Український	1.050	2.100	4.200
15. Апостоловський	600	1.200	2.400	5. Братський	53	106	212
16. Васильєвський	400	800	1.600	6. Бобринецький	150	300	600
17. Васильківський	500	1.000	2.000	7. Андерівановський	750	1.500	3.000
18. Долинський	400	800	1.600	8. Врадієвський	750	1.500	3.000
19. Люксембурзький	300	600	1.200	9. Устимівський	1.173	2.345	4.690
20. Межівський	1.000	2.000	4.000	10. Любашівський	780	1560	3.120
21. Нікопольський	445	890	1.780	11. Гарбузинський	575	1.150	2.300
22. Н. Миколаївський	250	500	1.000	12. Кривоозерський	300	600	1.200
23. Оріхівський	300	600	1.200	13. Зінов'ївський	700	1.400	2.800
24. Покровський	250	500	1.000	14. Цебриківський	150	300	600
25. Сінельниківський	250	500	1.000	15. Грушівський	1.500	3.000	6.000
26. Солонянський	200	400	800	16. Н. Бугський	600	1.200	2.400
27. Софіївський	60	120	240	17. В. Олександровський	2.232	4.464	8.928
28. Сталінодорфський	100	200	400	18. Розділянський	250	500	1.000
29. Токмаківський	100	200	400	19. Благоєвський	105	210	420
30. Константинівський	600	1.200	2.400	20. Кахівський	800	1.600	3.200
31. Чубарівський	300	600	1.200	21. Бериславський	190	380	760
32. Божедарівський	400	800	1.600	22. Снігурівський	527	1.054	2.108
33. В. Дніпровський	150	300	600	23. Анатольєвський	54	108	216
34. Лихівський	300	600	1.200	24. А. Кадінцовський	203	406	812
35. Магдалинівський	605	1.210	2.420	25. Ровнянський	720	1.440	2.880
36. Ново-Московський	55	110	220	26. Першотравневий	1.000	2.000	4.000
37. Ново-Пражський	1.500	3.000	6.000	27. Добровеличківський	300	600	1.200
38. Олександрівський	300	600	1.200	28. Баштанський	1.950	3.900	7.800
39. Павлоградський	2.140	4.280	8.560	29. Троїцький	75	150	300
40. П'ятихатський	450	900	1.800	30. Очаківський	116	232	464
41. Царичанський	350	700	1.400	31. Вознесенський	300	600	1.200
РАЗОМ	23.605	47.210	4.420	32. Скадівський	1.500	3.000	6.000
6) Одеська Область.				33. Ново-Одеський	350	700	1.400
				34. Березовський	500	1.000	2.000

35. Фрунзенський	250	500	1.000
РАЗОМ	24.453	46.906	97.812

в) Донецька Область.

1. Луганський	350	700	1.400
2. Старо-Вишівський	150	300	600
3. Ст. Каранський	1.000	2.000	4.000
4. Краматорський	135	270	540
5. Амвросіївський	2.000	4.000	8.000
6. Старо-Більський	300	600	1.200
7. Чистяківський	270	540	1.080
8. Гришинський	485	970	1.940
9. Олександрівський	950	1.900	3.800
10. Петромарьєвський	250	500	1.000
11. Артемовський	340	680	1.360
12. Волноваський	400		
13. Кадієвський	210		
14. В. Яриспольський	250		
15. Лисичанський	90		
16. Макіївський	200		
17. Маріупольський	1400		
18. Ровенецький	350		

Машинописна копія.

ЦДАВОВУ: Ф. 27. — Оп. 14. — Спр. 713. — Арк. 175—178.

Інформація начальника Управління із заготівлі зерна і соняшника Вайнштока керівнику Комітету заготівель сільськогосподарських продуктів при РПО РНК СРСР Зикову про хід заготівлі соняшника в Україні

3 листопада 1933 року

Рада
Народних Комісарів
Союзу РСР
Комітет Заготівель
с. г. продуктів

Уповноважений на Україні

3.XI.-1933 року

Інд. 301/03

м. ХАРКІВ. на телегр. № 26/029.

В дополнение к нашей телеграмме от 3/XI — настоящим сообщаем:

На основании телеграммы ЦК и СНК о подсолнухе мы вошли со специальным представлением в соответствующие органы, в результате чего было принято и опубликовано постановление СНК УССР и ЦК КП(б)У от 29 октября (при сем прилагаю).

Еще ранее этого было принято решение публиковать каждую пятидневку сведения о ходе сдачи подсолнуха по областям, также как и по хлебу; первые сведения на 26 октября были опубликованы во всей прессе 27/X (при сем прилагаю).

Немедленно по получении директивы ЦК и СНК СССР нами были даны указания областным уполномоченным добиться соответствующих постановлений областных руководящих организаций по вопросу о подсолнухе.

Успели получить пока препровожденные нам областными уполномоченными постановления Харківського, Одесского и Київського обкомов, которые при сем прилагаю.

Высылаем своих ответственных представителей в наиболее отстающие области для нажима на заготовки подсолнуха.

Принятые решения и проводимые мероприятия несомненно должны в самое ближайшее время дать серйозний сдвиг в ході уборки, обмолота и поступления подсолнуха на пункти.

Москва

КОМИТЕТ ЗАГОТОВОВОК.

тov. ЗЫКОВУ

Приложение: Вышеупомянутое.

НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ ЗАГОТОВОВОК
ЗЕРНА И ПОДСОЛНУХА (ВАЙНШТОК).

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 8040. — Оп. 6. — Спр. 28. — Арк. 18.

Звернення секретарів ЦК КП(б)У Станіслава Косюра та Павла Постишева до Йосифа Сталіна з проханням зменшити план хлібозаготівель 1933 року на 20 мільйонів пудів

4 листопада 1933 року

Особая папка

Тов. Сталін!

В дополнение к устному сообщению, которое мы делали вам в вагоне, приводим точную справку положения с хлебозаготовками в этом году: наш годовой план без гарнца составляет 373.621 тыс. пудов. Заготовлено на 1.IX.33 г. — 342.226 тыс. пудов.

Остается 31.395 пудов. Из этого количества необходимо вычесть 5% отчисления натуроплаты для МТС — 2.722 тыс. пудов.

Остается заготовить с 1.IX.33 г. — 28.673 тыс. пудов.

Это количество хлеба мы должны получить главным образом с наиболее хозяйственно слабых с низкой урожайностью колхозов. Таких колхозов будет около 3.000, т. е. примерно 10% всех колхозов Украины. В этих колхозах на трудодень приходится не более 1—1,5 кг. Большинство этих колхозов не будет иметь семян на весну — эти семена придется где-то добывать.

Чтобы облегчить положение этих колхозов, просим ЦК уменьшить нам план хлебосдачи по всем источникам на 20 млн. пудов, из них по совхозам — на 4.700 тыс. пудов, по единоличникам — на 700.000 пудов, по колхозам (зернопоставки и натуроплата вместе) — 14.600 тыс. пудов. При этих условиях остается нам заготовить всего 8.900 000 пудов.

Если ЦК сочтет возможным удовлетворить нашу просьбу,

то распределение этой скидки мы предлагаем принять согласно прилагаемой таблице.

Косюор, Постишев.

Это послано в Москву 4.XI.1933 г.

Машинописний оригінал.

ЦДАГОУ: Ф. 1. — Оп. 16. — Спр. 10. — Арк. 250.

Лист представників Всеукраїнської контори "Експортхліб" Роціна та Росинского до керівника Одеського підрозділу контори Соколова з вимогою неухильно виконувати доведений області план концентрації зерна

26 листопада 1933 року

ВУК "ЭКСПОРТХЛЕБ"

26.XI-33 года

ОДЕССКОЙ КОНТОРОЕ

"ЭКСПОРТХЛЕБА"

тov. СОКОЛОВУ.

На Ваши письма от 17.XI-33 года за №2643/4268 и 21.XI-33 года за №46/4325:

Для нас не является совсем понятным Ваша просьба разъяснить Вам о существующем плане концентрации по Вашей области. Дело в том, что в бытность тов. СТОВБУРА у нас тов. СТОВБУР получил по этому поводу у нас совершенно исчерпывающую информацию и поэтому мы полагали, что вопрос о планах концентрации для Вас должен был быть совершенно ясен.

В связи же с Вашим запросом мы вновь вынуждены это повторить.

ПШЕНИЦА: на III и IV кварталы план по области установлен в размере 240.000 тонн. Вполне понятно, что это количество пшеницы должно быть нам сдано только кондиционным зерном. Следовательно, Вы должны исходить при всех своих расчетах только из этого плана.

Предыдущая наша информация относительно замены забракованного зерна, сданного Заготзерно (отгруженного) по

Одесской области служило для Вас лишь придержкой в вопросе относительно того количества зерна, которое Вы должны дополучить еще для выполнения этого плана.

Для того, чтобы Вам было еще понятнее проиллюстрируем цифрами.

По данным Заготзерно на 23. XI Одесская область отгрузила 284.000 тонн (кругло) пшеницы. (Отгруженной). Количество же забракованной пшеницы по всей Украине по тем же данным Заготзерно определяется в размере 77.000 тонн (кругло).

Заготзерно дало указание своей Одесской конторе возместить нам эти 77.000 тонн таким образом: 6.000 тонн покрываются Днепропетровской конторой и около 71.000 тонн покрываются Одесской конторой Заготзерно.

И до тех пор, пока Вы практически НЕ ПОЛУЧИТЕ указанных еще 240.000 тонн кондиционной пшеницы, до тех пор план не будет считаться выполненным.

Мы полагаем, что это объяснение вносит полную ясность в вопросе о пшенице.

РОЖЬ: Ваш план 35.000 тонн.

По данным Заготзерно на 23 ноября 33 года отгружено [...] 263 тонны (не читаются перві цифри. — Упор.).

Забраковано же по всем областям 6825 тонн. Это количество полностью должно быть заменено Одесской Конторой Заготзерно.

Следовательно, до тех пор, пока Вы не получите по Одесской области 35.000 тонн ржи, КОНДИЦИОННОЙ, — план будет считаться невыполненным.

ЯЧМЕНЬ: Ваш план установлен в размере 172.000 тонн. Заготзерно отгружено за то же число 185.000 тонн. Забраковано по всем областям 23.783 тонны. Это количество полностью заменяется Одесской Конторой Заготзерно.

Аналогично пшенице и ржи Вы должны считать для себя обязательным получение 172.000 тонн ячменя кондиционного.

ОВЕС: Специально по овсу мы Вам писали 22.XI-33, №2/15.

В этом письме мы указали Вам, что из Одесской области должно поступить 10.000 тонн овса нормальных кондиций.

В счет этого же количества по тем же данным отгружено (цифры не читаются. — Упор.) тонны. Следовательно, по Одесской области еще необходимо дополучить около 5.500 тонн. Понятно, что весь этот овес должен поступить только кондиционного качества.

Попутно мы ждем от Вас самого исчерпывающего ответа на наши вопросы по поводу сушки овса и кукурузы, согласно нашего письма от 22.XI-33 года за №2/15.

ПРОСО, ГОРОХ, ЧЕЧЕВИЦА, КУКУРУЗА: По тем же данным Заготзерно из всех перечисленных выше культур, которые по Вашей части должны быть отгружены в размере: горох — 100 тонн, чечевица — 100 тонн и кукуруза — 3.000 тонн (как минимум) — на 23/XI отгружено лишь гороха — 16 тонн, чечевицы — 70 тонн. В отношении же проса — план для которого установлен области в размере 1200 тонн, отгружено всего 474 тонны.

Наибольший упор Вами должен быть сделан в настоящее время на форсирование отгрузки ПРОСА и КУКУРУЗЫ.

Для Вашего сведения сообщаем, что в числе отгруженного имеется забракованного чечевицы 15 тонн, гороха — 15 тонн и кукурузы — 15 тонн (по всем областям). Эти количества также должны быть возмещены Одесской Конторой.

Для полноты картины о действующем плане мы отдельно к этому письму прилагаем сводку о планах и о размере отгруженного по новомасличным культурам.

Мы полагаем, что настоящей информацией мы исчерпали все вопросы, затронутые в упомянутых Ваших письмах.

Пользуясь случаем, сообщаем, что в настоящее время не можем Вам дать каких либо указаний относительно планов концентрации на декабрь месяц, так как мы еще никаких новых заданий от Правления не имеем.

О планах концентрации в Одесский порт ИЗ ДРУГИХ ОБЛАСТЕЙ сообщим Вам дополнительно.
ВСЕУКРАИНСКАЯ КОНТОРА "ЭКСПОРТХЛЕБ"
(Рошин)

Машинописний оригінал.

ДАО: Ф. Р-1690. — Оп. 1.— Спр. 156.— Арк. 44, 45.

Короткий огляд про виконання плану відвантаження зерна Одеською конторою "Експортхліб" у жовтні—листопаді 1933 року

До 30 листопада 1933 року

НЕ ПОДЛЕЖИТ ОГЛАШЕНИЮ
КРАТКИЙ ОБЗОР

ОБ ИТОГАХ ВЫПОЛНЕНИЯ ОКТЯБРЬСКОГО ПЛАНА И ХОДЕ ВЫПОЛНЕНИЯ НОЯБРЬСКОГО ПЛАНА ХЛЕБОЭКСПОРТА 1933 года ОДЕССКОЙ К-ры "ЭКСПОРТХЛЕБ".

а) ВЫПОЛНЕНИЕ ПЛАНОВ КОНЦЕНТРАЦИИ

Поступление хлеба для экспорта, особенно основных зерновых культур, уже в октябре дало по сравнению с предыдущими месяцами значительное снижение. В ноябре месяце темп поступления еще снизился.

Одновременно с количественным уменьшением поступления происходило изменение качественных показателей прибывающего зерна, особенно пшеницы. Уже в конце октября выяснилось, что на пунктах Заготзерно, как по Одесской, так и Винницкой области, наличие зерна экспортных кондиций - исчерпано. Это отсутствие на периферии экспортного зерна осложнило выполнение ноябрьского плана концентраций.

Контора добилась директив Одесских областных руководящих организаций о форсировании подработки зерна (пшеницы)

на пунктах, для доведения до экспортных кондиций. Однако это не дало образования новых партий экспортной пшеницы.

Наряду с пшеницей по другим культурам, в результате обследования, выяснилось или полное отсутствие перспектив их поступления в связи с окончанием хлебосдачи (кукуруза — гречиха) или отсутствие требуемых типов (желтого проса), или невозможности подработки (ржь). Командированными на места работниками Н/Конторы проводилось двукратное обследование по основной важнейшей культуре пшенице — было выяснено, что на пунктах Заготзерно имеется наличие низко-натурной, синегузочной и головневой пшеницы с большой сорной и зерновой примесью. Причем установлено — отсутствие возможности получить зерно экспортных кондиций. В результате информирования об этом Правления и ВУК Экспортхлеба уже в октябре минкондиции по пшенице начали снижаться. Следовательно, если в предыдущий период (август—сентябрь) в порт поступали большие массы зерна, годные к непосредственной погрузке на пароход, то в октябре и особенно в ноябре месяце почти все поступления пшеницы пониженных кондиций, в связи с директивами Правления, требуют тщательной их подработки, очистки от сорной и зерновой примеси, снятия донника, повышения температуры и уменьшения влажности. Однако даже совместное распоряжение ВУК Заготзерно, Экспортхлеба, ГХИ и центральных органов о форсированном направлении пшениц положенных кондиций в порты на переработку не дало требуемых результатов. Оказалось, что даже пшениц пониженных кондиций на пунктах имеется в наличии незначительное количество. И наибольшее ее количество можно было отобрать в Одессе, где на складах Заготзерно была сконцентрирована огромная масса зерна. В связи с этим Контора вынуждена была непосредственно приступить как в Одессе, так и на линейных пунктах Заготзерно к отбору в его складах всех подходящих, поддающихся перера-

ботке и доведению до экспортных кондиций партий пшеницы.

В проведении этой работы, стоя перед фактом большого разрыва, ввиду наличия тоннажа и малым поступлением, Контора прибегала к содействию как местных организаций, которые дали ряд директив советским и партийным органам на месте об усилении подработки, вывозки зерна из глубинок, представление автогужа и вагонов для форсирования отгрузки зерна в Одессу, так и Всеукраинских организаций.

Однако ход поступления, несмотря на многократные выезды наших работников и директивы центральных органов, в частности распоряжения Наркомпути об обеспечении вагонами, не обеспечивают выполнения ноябрьского плана и загрузки стоящих в порту пароходов. Контора принимала и принимает все возможные и необходимые меры к получению максимального количества зерна и других культур на экспорт.

Кроме обследования и форсирования отгрузок с мест, Контора взяла под непосредственное наблюдение ежедневный ход отгрузок с местных складов Заготзерно и маслозаводов. В результате слабой работы маслозаводов в октябре не была обеспечена своевременно концентрация жмыхов и первый жмыховый пароход в новой кампании был погружен поэтому с простоем. Наряду с особым вниманием к делу концентрации в порт зерновых, бобовых и жмыхов, Контора не меньше внимания уделяет делу концентрации отрубей и сахаров и подготовке помола экспортной муки на Одесской мельнице, по которой все вопросы ее подготовки к работе на экспорт — обеспечение зерном, тарой и т. д. — проводятся при нашем активном участии. Начиная с октября в порт начали поступать новые товары (мука, отруби, жмыхи, масличные и т. д.).

Однако, несмотря на снижение кондиций по зерну, строжайшие директивы Заготзерно об обеспечении концентрации, о распоряжении НКПС об обеспечении вагонами, уверенности в полном выполнении ноябрьского плана, учитывая состояние наличия зер-

на на пунктах, — нет, и это создает опасность задержки погрузки как стоящих в порту, так и ожидаемых к прибытию пароходов.

Выполнение октября и ноября плана концентрации характеризуется следующими данными:

Колич. в тоннах

Месяц	План конц.	Выполнено	% выполнения месячн. плана
Октябрь	45000	46365	103,3
Ноябрь за 20 дн.	99500	24699	24,8

По подсчетам секции концентрации, в последней декаде ноября в наш порт, учитывая наличие на местах, может реально поступить около 30.000 тонн экспортных грузов. Посколько основная часть их должна поступить с одесских складов Заготзерно и местных маслозаводов и мельниц, Контора взяла под особое свое наблюдение ход этих отгрузок и обеспечение их вагонами.

6) ПРИЕМ, ХРАНЕНИЕ и ПОДРАБОТКА

Почти все поступления зерна, прибывающего на экспорт, мы вынуждены были направлять на немеханизированные и необорудованные склады, так как ввиду низкой натурной сортности и влажности и наличия донника — зерно требовало тщательной подработки до погрузки его на пароходы.

Складирование, учитывая различный характер отклонения от экспортных кондиций различных партий, а также множественность культур и типов — проводилось правильно и качественный аппарат сумел обеспечить не только сохранность зерна и недопущение его смешения различных партий, но и широкий объем переработки как на механизмах, так и ручным способом на складах.

Общее наличие товаров на складах в сравнении с множественностью культур и типов и необходимостью подработки почти всего зерна, чего не было в предыдущие два месяца экспорта, меньшее наличие занимает почти всю складскую площадь, часть которой к тому же занята сушенным зерном особого назначения.

Движение грузов на складах в истекшем месяце экспортной кампании и изменение характера наличия характеризуются следующими данными.

Наличие на складах на

НАЗВАНИЕ	1/VIII	15/VIII	1/IX	15/IX	1/X	15/X	1/XI	15/XI
Нал. культур	11	12	10	7	8	10	15	17
типов	22	29	21	17	19	28	41	49
Нал. товаров	7834	40942	50542	50353	51856	35795	30239	21655

ПРИМЕЧАНИЕ: В числе наличия товаров на складах в октябре и ноябре не указано сущеное зерно особого назначения.

В то время, как в августе и сентябре в порту складировались большие партии зерновых, по которым переработка сводилась лишь к их проветриванию для предохранения от согревания партий, в октябре и ноябре складская площадь занимается многотипными бобовыми, масличными отрубями и другими грузами, требующими большой складской емкости, причем ввиду необходимости подработки почти всех партий зерна они занимают еще более повышенный объем складской площади.

ПЕРЕРАБОТКА. Как указано выше, переработке в отчетный период подвергались почти все зерновые и значительная часть бобовых и масличных культур; причем приходилось производить не только чистку, повышение натуры и калибровку, но и сушку, а также особую чистку пшениц от донника. Необходимость последнего вида подработки явилась для Конторы новым и совершенно неожиданным требованием, и так как эта подработка, ввиду трудной отделимости донника, требовала особого внимания и тщательности, она усложнила и увеличила напряжение работ по подработке культур.

В целях характеристики большого объема переработки, в сравнении с отгрузкой, ниже приводим данные об объеме проведенной переработки за отчетный период.

За октябрь месяц переработано на сепараторах Элеватора и мехамбаров для очистки от примеси (зерновых и сорных)

5965 тонн пшеницы, 2879 тонн ячменя, 4167 тонн ржи, 172 тонны вики, 657 тонн масличных мака и вики, прокалибровано 1637 тонн гороху, а всего механическим способом и на решетах очищено и прокалибровано 15467 тонн.

Проветриванию на лентах Элеватора и мехамбаров, на решетах и зернопультах подвергнуто 21144 тонн зерновых, бобовых и масличных культур. Кроме того, при погрузке на пароходы для очистки от примеси и повышения натуры — пропущено через арфы 17000 тонн пшеницы, ячменя и ржи.

Сушилка мехамбара №3 весь октябрь месяц работала безостановочно и пропустила 12375 тонн ячменя с общим снижением влажности по всему этому количеству на 63296 тонн-процентов.

Следовательно, за октябрь месяц по всем видам подработки Контора дала 65986 тонн или почти все количество отгруженных товаров прошло те или иные виды подработки.

Учитывая, что с конца октября и в особенности в ноябре темп погрузки находился в прямой зависимости от поступления, следует подчеркнуть, что необходимость подработки соответственно влияла и снижала темп погрузки не только по экспортным отгрузкам, но и по отгрузкам особого назначения, так как зерно, поступающее от Заготзерно, не соответствовало по сортности тем качественным требованиям, которые предъявляются к этим отгрузкам. Следует подчеркнуть, что ни по одному пароходу особого назначения Контора не допустила отклонения как по влажности, так и по сорности, выдержаны предъявляемые к этим отгрузкам качественные требования. В ноябре, как и в октябре, как на механизированных, так и на необорудованных складах продолжается форсированная подработка зерновых и бобовых культур и сушка зерна для особого назначения. Так, за первую декаду ноября переработке подвергнуто 18052 тонны разных культур.

Однако, в начале ноября сушка вследствие частого отсут-

ствия тока, в течение нескольких дней загруженности межамбара и отсутствия маневренной способности — работала с перебоями.

Сорность, низкая натурность поступающих товаров. При отсутствии на складах большого наличия грузов, для выполнения инструкции Правления по отгрузкам осложнили ее проведение и не дали возможности добиться таких высоких темпов погрузки, которые Контора имела в августе и сентябре, когда на складах находились огромные массы зерна экспортных кондиций.

в) ПРОСТОЙ ВАГОНОВ

Всего за октябрь месяц в Одесский порт прибыло 3187 вагонов, из них выгружено с простоем 118 вагонов, или 3,7 % прибытия.

За первую половину ноября в порт прибыло 1301 вагон, выгружено с простоем 73 вагона, или 5,6% прибытия.

Ниже приводим данные о простое вагонов по пятидневкам:

За какой Период	Простояло		Причины простое вагонов						
	Ваг.	Час.	Дождь	Отсут.	Пере- раб. силы	Недост.	Отсут.	Аварии и тока др. причины	
ОКТЯБРЬ									
пятидневка	8	16	-	-	3/6	4/6	-	2/4	
"	5	19	5/19	-	-	-	-	-	
"	22	80	8/32	4/4	7/11	3/3	-	-	
"	21	144	9/27	6/26	1/10	-	-	5/81	
"	40	133	7/41	1/6	-	6/13	8/28	18/46	
"	22	69	18/32	3/4	1/3	-	-	-	
ВСЕГО В ОКТЯБРЕ	118	451	47/301	14/40	11/30	13/22	8/28	25/131	
НОЯБРЬ									
2 п/дн. пятидневка	54	133	-	15/51	3/5	6/6	21/47	15/30	
ВСЕГО В НОЯБРЕ	19	74	9/14	9/58	1/2	-	-	-	
	73	207	9/14	24/109	4/7	6/6	21/47	15/30	

В сравнении с сентябрем месяцем простой вагонов в порту не уменьшается, причем за первую половину ноября он стоит на уровне простоев вагонов в октябре. Это показывает, что

низовой оперативный аппарат, несмотря на принятые конторой меры: как по административной линии, так и мобилизация общественности, не мобилизовался еще должным образом на борьбу с простоями вагонов, и на этот участок Контора должна сосредоточить особое внимание.

г) ПОГРУЗКА ПАРОХОДОВ

В то время, как в октябре погрузка пароходов происходила в условиях еще больших остатков товаров на складах и сравнительно удовлетворительного поступления, в ноябре месяце наличие их на складах почти исчерпано. А поступление, как указано выше, идет с большим разрывом против плана и наличия тоннажа в порту. Причем не соответствует качественным требованиям погрузки.

Директива Правления об очистке пшеницы от донника, что ранее никогда не проводилось, — осложнило подготовку партии к погрузке на пароходы.

Когда с определенностью выяснилось отсутствие перспективы массового прибытия зерна с линии и основное количество пшеницы пониженных кондиций для подработки, Контора должна была принять с местных одесских складов Заготзерно, погрузка пароходов стала в зависимость от темпов переброски с этих складов и из нашего Элеватора. Распоряжение НКПС облегчило получение вагонов и дало возможность во второй половине декабря добиться некоторого перелома в ходе погрузки. Однако объем погрузки за первые две декады ноября резко отстает от преподанного ноябрьского плана.

Контора мобилизовала все свои силы на ликвидацию прорыва в выполнении ноябрьского плана, мобилизовав внимание местных руководящих организаций, Управления Торгпорта, 5-го района Юза, причем в связи с этим прорывом ППК объявило 3-ю декаду ноября штурмовой декадой в порту. Ряд руководящих работников (Стовбур, Аблов и др.) вновь выехали на линию для форсирования отгрузки зерна на экспорт. В

Одессе наши качественники совместно с представителями Правления (т. ЗЛОЧЕВСКИЙ) вновь обследовали все наличие пшеницы Заготзерно. Весь состав портовых работников мобилизован на усиление погрузки. Установленныеочные дежурства актива партячейки, МК и ИТР.

Однако, поскольку отгрузка зерновых находится в зависимости от прибытия с линии ряда грузов со складов Заготзерно и лишь в небольшой степени перебросок со своих складов к пароходам, Контора основное свое внимание направляет на обеспечение подачи порожняка на склады Заготзерно, маслозаводы и мельницы. Для чего установлена повседневная связь с начальником района и начальником Политотдела, по заявлениюм которых район принимает все меры к обеспечению вагонами. Проверка выполнения заявок за последние дни показывает, что, в особенности на линии, эти заявки продолжают невыполняться, и погрузка в основном происходит за счет тех фондов зерна, которые удается отгрузить в порт с местных складов Заготзерно, с н/Элеватора и портовых складов.

Ниже приводим данные о ходе отгрузки по декад. за отч. период.

Название	Октябрь				Ноябрь			
	1-я дек.	2-я дек.	3-я дек.	ИТОГО	1-я дек.	2-я дек.	3-я дек.	ИТОГО
Кол. пп/хх	10	11	11	32	8	9	-	17
Погр. экспл.	20695	21950	19432	62077	8308	15178	-	23486
-"- ООО	6600	4940	8449	19999	5535	7332	-	12967
Всего								
погрузка	27295	26890	27871	82076	13843	22510	-	36453

Следовательно, как показывают эти данные. Во второй декаде ноября темп погрузок на экспорт, по сравнению с первой, увеличился почти в два раза. Однако, в сравнении с ноябрьским планом он показывает исключительно большое отставание от необходимых темпов погрузки, которые, как указано выше, зависят в основном от низких темпов поступления зерновых. Контора сигнализировала об этом в Правление и

последнее, учитывая это обстоятельство, увеличило инструкции на отгрузку имеющихся в наличии бобовых, масляничных и других культур, но и отгрузка последних не может восполнить того огромного недостающего количества товаров, которое необходимо в 3-й декаде для выполнения ноябрьского плана.

Состояние выполнения октябряского и ноябряского планов характеризуется следующими данными:

МЕСЯЦ	План экспорта	Отгружено н/экспорт	% выполнения плана	Отгружено ООО	% всей отгрузки по плану	
ОКТЯБРЬ	65000	62007	95,5	19999	123,2	
НОЯБРЬ	20 дней	90000	23486	26,1	12967	40,5

После предыдущих месяцев перевыполнения экспортных планов Контора впервые в ноябре стоит перед опасностью прорыва, к ликвидации которого Контора принимает все меры как по линии комитетов, ж-д и Торгопорта для усиления концентрации и погрузочно-разгрузочных работ, а также должна еще больше мобилизовать свой аппарат для усиления переработки в порту и немедленной поруки на пароходы годных заинструментированных к погрузке товаров.

д) ДИСПАЧ и ДЕМУРЕДЖ

Как указано выше, начиная со второй половины октября, темп погрузки пароходов стал в зависимость от прибытия, ввиду исчерпания наличия требуемых к погрузке партий, и Контора в октябре, и особенно в ноябре, не могла делать таких высоких среднесуточных норм погрузки, каких она добилась в августе и сентябре.

Основное внимание аппарата Конторы было сосредоточено на том, чтобы провести своевременно погрузку пароходов и не допустить их к переходу на демурдаж. В октябре месяце Конторе удалось этого добиться. Ни по одному иностранному пароходу, ушедшему из Одесского порта в октябре, демурдаж не был уплачен. Наоборот, по всем семи иностранным пароходам полного тоннажа, которые были отпущены в октябре, контора добилась получения диспача.

Всего в октябре месяце получено 962-1/2 англо-фунта диспача, что, однако, отстает от задания Правления получить 1487 фунтов диспача, которое не учло при даче задания, что 30% октябрябрьской погрузки будет дано на советские и рейсовые пароходы, по которым диспача мы не получаем, причем часть октябрябрьских пароходов имела необычную для нас повышенную норму погрузки по чартеру (600—750 тонн в сутки, вместо обычных 450), в связи с этим надо признать сумму полученного диспача в октябре удовлетворительной. Между тем, Правление регулировало норму диспача, исходя из обычной нормы погрузки в 450 тонн.

В ноябре месяце, несмотря на все принятые К-рой меры, из числа отпущеных 6-ти иностранных пп/хх полного тоннажа — 4 пп/хх имели простой. Рассматривая причины простоя, необходимо отметить следующее.

П/х ФАВОРИТА имел простоя 3 дн. 8 ч., за что уплачено 100 фн. ст. Простой был вызван исключительно слабым поступлением жмыхов, которые нельзя было заменять другой культурой, т. к. они покрывали запродажу. К-рой были приняты все меры к ускорению концентрации жмыхов (командировка работников, обеспечение загонами, обращение к ВУКу, к местным организациям и т. д.), однако маслозаводы Украины не сумели обеспечить отгрузку необходимого количества жмыхов.

П/х АБСИРТИС простоял сутки из-за отсутствия требуемой пшеницы 421 типа и необходимости очистки пшеницы от донника.

П/х АЛЬМУР простоял около 2¹/₂ суток из-за отсутствия чистой ржи и невозможности постановки его к мех. №2 до окончания п/х КРОСПАРК.

П/х ГУЛАНЕРОС простоял менее суток, т. к. до погрузки длительный период стоял на рейде в ожидании инструкции Приния и с момента начала погрузки, когда обнаружилось отсутствие пшениц с небольшим процентом синегузочных, и в течение

нескольких дней от Пр-ния не было разрешения на погрузку этих пшениц, после получения какового не было возможности уложиться в остававшийся срок.

По пп/хх ЭСФЕКСМАХОР и ЭРАСПАР К-рой получено 201 ф. диспача.

Следовательно, впервые в ноябре мес. К-ра имеет (не считая случая по п/х "Ангелос" в сентябре) значительную уплату демурджа по 4-м пп/хх (231 фн. ст.).

Падение среднесуточных норм погрузки, уменьшение полученного диспача и уплата демурджа вызывается, как отмечено выше, исчерпанием наличия (слабым поступлением требуемых культур и типов необходимостью значительной подработки). Известную ответственность за невыполнение планов концентрации, погрузки, перехода некоторых пп//хх на демурдже несет К-ра, которая при образовании прорыва в ноябре месяце с некоторой задержкой начала мобилизоваться на ликвидацию этих прорывов.

Удовлетворительные показатели, которые К-ра сумела добиться в предыдущие месяцы экспортной кампании по выполнению плана, норм погрузки, диспачу, переработке и в последнее время также — по рандеманам, как показывает работа в ноябре, не было достаточно закреплена, и аппарат К-ры не сумел в создавшихся более сложных условиях добиться всего возможного к более усиленному выполнению плана и недопущению простоеов пп/хх.

Отсюда — задача хозруководства парт. и проф. организаций немедленно мобилизовать все силы и всю общественность К-ры на то, чтобы в оставшиеся дни ноября сделать все возможное как для выполнения плана концентрации и отгрузок, так и для должного темпа подработки необходимых к погрузке партий, высоких норм погрузки, не допуская простоя вагонов и обеспечивая правильную загрузку пп/хх как по качеству, так и по рандеманам.

На 20/XI, кроме стоящих под погрузкой п/х ФОРТУНОТАРТ, МЕССИКО, НОМИКАС, КАРПЕРБИ,

ЛИЛАПАРК, в порту ожидает погрузки и должны прийти ближайшими днями следующие пп/хх: ВИНФИЛЬД, МАРУКО, ПАТЕРОС, МАРХГОДА, ГЕРАРХИС и ЧИЧЕРИН, по которым имеются полные инструкции, однако часть этих инструкций не обеспечена еще наличием товара.

Необходимо все внимание сосредоточить на быстрой погрузке этих пп/хх, обеспечив вывоз с местных складов З/зерно всей отобранный пшеницы, четкое планирование погрузки и максимальное ее ускорение с тем, чтобы в оставшуюся 3-ю декаду ноября ликвидировать образовавшийся прорыв в выполнении ноябрьского хлебоэкспортного плана.

Одесская К-ра "ЭКСПОРТХЛЕБ"

Сектор Концентрации

Опер. отдел.

Машинописна копія.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 156. — Арк. 15—21.

Акт про перевірку якості зерна, що зберігається на пунктах Уманської міжрайонної контори "Заготзерно", на предмет придатності його для відправки на експорт

1 грудня 1933 року

АКТ

г. Умань 1/XII-1933 года

Настоящий составлен в следующем:

Для определения количества пшеницы, пригодной для экспорта, как совхозной, так и обыкновенной, по Уманской М.Р.К. "Заготзерно" были рассмотрены специально отобранные для этой цели образцы следующих пунктов: Уманского, Христиновского, Поташского, Монастырищенского, Зарудинецкого.

При чем оказалось:

1) По Уманскому пункту:

а) Вся числящаяся пшеница Затишанского совхоза (склад

Кооптаха) в количестве 150 тонн подходит к образцу 442 м, заражена клещем второй степени. После пропуска через веялку и доведения ее до 1-й степени может быть отгружена в экспорт.

Для этой цели также подходят и остальные 600 тонн пшеницы, находящиеся в Затишанском совхозе по сохранной расписке.

б) Остальная несовхозная пшеница в количестве 600 тонн (склады Кооптаха, 7-й склад и 6-й склад) также подходит к образцу 442 и заражена клещем 2-й степени, и может быть отгружена в экспорт только после пропуска через веялку и доведения по зараженности до 1-й степени.

2) По Христиновскому пункту:

Все наличие пшеницы (обыкновенная) в количестве 867 тонн не подходит по натуре (740 гр.) и количеству проросших зерен (до 10%).

3) По Поташскому пункту:

а) Пшеница Бужского свеклозавода в количестве 800 тонн подходит к образцу 442, и может быть немедленно отгружена в экспорт;

б) Остальные 1280 тонн из склада №2 (обыкновенная) для экспорта непригодные по количеству проросших зерен и общему состоянию (гревшаяся, сильный амбарный запах, большой процент синегузочных).

4) По Монастырищенскому пункту:

Партия в 1100 тонн по основному пункту и 640 тонн по глубинном — Цыбулево (завод) приближается к образцу 442 и не подходит по общему состоянию (гревшаяся, сильный амбарный запах, потеря нормального цвета). Остальная маранная и синегузочная.

5) По Зарудинецкому пункту:

Пшеница, находящаяся в 6-м складе в количестве 730 тонн, приближается к образцу 452 и после пропуска через веялку может быть использована для экспорта.

Отметить, что согласно распоряжению Облзаготзерно, Умань

М.Р.К. прекратила всякую отгрузку в экспорт в связи с перевыполнением имеющихся заданий. И только 30/XI получен наряд на 12300 тонн, разверстанный по отдельным пунктам за счет своей совхозной пшеницы.

По данным М.Р.К. остальная часть совхозной пшеницы пунктов Погребищенского, Тетиевского и Жашковского, находящаяся на складах в совхозах по сохранным распискам, в здоровом состоянии и приближается к образцу 442.

М.Р.К. разработан план вывоза из совхозов и при получении необходимых нарядов на отгрузку в Одессу — пшеница будет немедленно отгруженней.

УПОЛНОМОЧЕН. "ЭКСПОРТХЛЕБА" (АБЛОВ)
ИНСПЕКТОР КАЧЕСТВЕННОГО НАДЗОРА
УМАНСК. М.Р.К. "ЗАГОТЗЕРНО" (БОРЩЕВСКИЙ)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 156. — Арк.
48—48а.

Лист керуючого Всеукраїнською конторою "Експортхліб"
Роціна до керуючого Одеським підрозділом з вимогою
ліквідувати розрив, що виник при доставці зерна в порти
9 грудня 1933 року

Не подлежит оглашению
Спешной почтой

ВУК Экспортхлеб
9.XII-33   ЛИЧНО УПРАВЛЯЮЩЕМУ
№2/13   ОДЕССКОЙ КОНТОРОЙ ЭКСПОРТХЛЕБ
Как Вам известно, отгрузка пшеницы в порты прекращена
на том основании, что план считается выполненным. Между
тем, по тем данным, которыми мы располагаем, это не совсем
так, и мы вынуждены поэтому произвести тщательную про-
верку фактического количества зерна, поступившего в порт и
зачисленного в экспорт, т. е. кондиционного.

Понятно, что эту проверку мы должны произвести не только в отношении пшеницы, но и всех культур, а в особенности тех, по которым мы либо уже приближаемся к окончанию пла-
на, либо уже считается, что план закончен.

По данным Заготзерно на 5.XII-33 года в Ваш порт было отгружено нижеследующее количество зерна:

(с начала кампании)	(в тоннах из областей)			
Область	Пшеница	Рожь	Ячмень	Овес
Винницкая	15431	-	162	5135
Киевская	429	-	59	7613
Днепропетровская	-	-	-	642
Одесская	119975	10268	83829	5025
Донецкая	-	-	-	-
Харьковская	447	-	-	-
АМССР	15025	2297	24507	272
Черниговская	-	-	-	-
Всего	151407	12565	108557	18045

Из Ваших же сообщений (Ваша сводка на 4.XII-33 года) значится, что Вами принято на указанное число лишь:

Пшеницы	129961	тонна
Ржи	10507	"
Овса	13313	"
Ячменя	90398	"
Проса	600	" (по В/телеграмме за №828 от 7.XII-33).

Таким образом, мы вынуждены констатировать огромный разрыв, который, конечно, не может быть объяснен разницей в количестве зерна, идущего в пути, а именно: этот разрыв выражается для (в круглых числах):

Пшеницы	21.000	т.
Рожь	2.000	"
Ячмень	18.000	"
Овес	5.000	"
Просо	532	"

Очевидно, причина этого разрыва не только в том, что есть еще какое-то количество зерна, находящегося в пути,

но, что самое главное, — вероятно имеется гораздо более солидное обоснование этого разрыва, природа которых для нас совершенно непонятна и неизвестна.

Мы неоднократно, но, к сожалению, безуспешно пытались выяснить здесь у себя причину такого разрыва, но благодаря тому, что Вы в недостаточной степени исчерпывающим образом информировали нас об этом, мы этого сделать не можем. В настоящий момент, когда, повторяю, мы приближаемся к выполнению плана второго полугодия, НЕОБХОДИМО, ЧТОБЫ ВО ЧТОБЫ ТО НИ СТАЛО ЛИБО УСТРАНИТЬ ЭТОТ РАЗРЫВ ПУТЕМ ПОЛУЧЕНИЯ ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО КОЛИЧЕСТВА ЗЕРНА, ЛИБО НАЙТИ ЕМУ ЛОГИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ И ПРИЧИНЫ.

В виду этого прошу Вас в течение ближайших ДВУХ дней, повторяю, ДВУХ ДНЕЙ, лично проверить и установить этот разрыв.

Я жду от Вас самых исчерпывающих пояснений.

**УПРАВЛЯЮЩИЙ ВСЕУКРАИНСКОЙ
КОНТОРОЙ ЭКСПОРТХЛЕБ (РОЩИН).**

Р. S. Смотри отдельное письмо как дополнение к этому.

Рощин.

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 156. — Арк. 55, 56.

План концентрації зернових культур в Одесському порту на грудень 1933 року

**Після 10 грудня 1933 року
НЕ ПОДЛЕЖИТ ОГЛАШЕНИЮ.
ПЛАН**

концентрации в Одесский порт на Декабрь 1933 года.
(Основание телегр. Пр-ния № 88070 от 10/XII).

С УКРАИНЫ: ячмень — 18000 тонн.
овес — 12000 "-.

просо	— 500	"
вика	— 1300	"
масличные	— 5000	"
отруби	— 8000	"
жмых	— 11000	"
мука	— 1500	"
Всего:	57300	тонн
ЗАПАД. ОБЛ.	жмых	— 1000 тонн
Ц.Ч.О.	вика	— 2500 тонн
	чечевица	— 2000 "-.
	отруби	— 2000 "-.
ВСЕГО:	68800 тонн	

Кроме того, дополнительно направляются кукуруза и сахар. Правление добивается плана на пшеницу и рожь.

Одесская К-ра "ЭКСПОРТХЛЕБ"

Машинописна копія.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 156. — Арк. 65.

План концентрації зернових культур в Одесському порту на грудень 1933 року, встановлений Всеукраїнською конторою "Експортхліб"

**Після 10 грудня 1933 року
ПЛАН**

**КОНЦЕНТРАЦІИ НА ДЕКАБРЬ, СПУЩЕННЫЙ
ВСЕУКРАИНСКОЙ КОНТОРОЙ "ЭКСПОРТХЛЕБ"**

ЯЧМЕНЯ	18000	тонн
ОВСА	12000	"
ПРОСА	500	"
ВИКИ	1300	"
КУКУРУЗЫ	1500	"
НОВОМАСЛИЧНЫХ ОТРУБЕЙ	5000	"
	8000	"

ЖМЫХА	11000	"
МУКИ	1500	"
ИТОГО	59800	"

СЕКТОР КОНЦЕНТРАЦИИ

Машинописна копія.

ДАОО: Ф. 1690. — Оп. 1. — Спр. 156. — Арк. 63.

**Лист керівників Одеської контори "Експортхліба"
Стовбура і Гуревича керівникам 5-го відділку Південно-
Західної залізниці щодо ритмічного перевезення зерна
до Одеського порту**

17 грудня 1933 року

С. С. С. Р.
НАРОДНЫЙ КОМИССАРИАТ
ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ
"ЭКСПОРТХЛЕБ"
ПРАВЛЕНИЕ в МОСКВЕ
ОДЕССКАЯ КОНТОРА

17/XII-33 года

Nº2738/4863

В — срочно

НЕ ПОДЛЕЖИТ ОГЛАШЕНИЮ.

НАЧАЛЬНИКУ 5-го района ЮЗа

Копия: НАЧ. ПОЛИГОНДЕЛА ЮЗа   Здесь.

"ЭКСПОРТХЛЕБ"

г. Москва.

В связи с угрожающим положением выполнения экспортного плана по и/порту и опасностью больших валютных убытков из-за срыва продажи и простоев ин. пароходов, Бюро Обкома КП(б)У, учитывая это, требует подавать не менее 150 вагонов для внутриузловых перевозок для обеспечения срочного окончания стоящих в порту и прибывающих пароходов.

На основе этого решения 11/XII письмом №2738/4763 мы Вам сообщили подробный план отгрузки как со всех 3-х маслозаводов, складов Заготзерно, так и элеватора, причем просили по заявкам их выполнять указанные перевозки бесперебойно, подчеркнув, что один из пароходов — уже пятый день стоит на стапели из-за неподачи вагонов для перевозки пшеницы в порт.

Того же 11/XII телефонограммой №406 мы сообщили Вам о необходимости форсирования отгрузки подсолнечных жмыхов со всех 3-х местных маслозаводов в порт на пароход "Василио Дестуниос", который должен быть закончен погрузкой к 15/XII — к сроку выполнения запродажи, так как иначе будут большие валютные убытки.

Однако, несмотря на решение обкома, постановление СНК, а также телеграммы Нач. Политотдела ЮЗа тов. МИЛКА, вагоны под внутриузловые перевозки для срочного окончания (погрузки) иностранных пароходов — не подаются. Пароход "Вин菲尔д" из-за этого уже 10-й день стоит на простое, со-пряженном с убытками в валюте. Окончание погрузки жмыхов на пароход "В. Дестуниос" из-за неподачи жмыхов мас-лозаводом также сорвано. Несмотря на каждодневное заяв-ление об обеспечении заявок, выполнение их систематически срывается. За весь этот период ни в один из дней заявки не были полностью удовлетворены.

Подчеркивая недопустимость подобного положения, когда из-за неподачи порожняка страна несет большие валютные убытки, просим Вас категорически распорядиться о полном удовлетворении заявок на порожняк маслозаводам, Заготзерно и Н/Элеватору и взять под наблюдение их выполнение.

ОДЕССКАЯ КОНТОРА "ЭКСПОРТХЛЕБ"
(СТОВБУР) (ГУРЕВИЧ)

Машинописний оригінал.

ДАОО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 156. — Арк. 97.

Тези до звіту про діяльність Одеської контори "Експортхліб" за 1933 рік

Початок 1934 року

ТЕЗИСЫ

по итогам работы Одесской Конторы "ЭКСПОРТХЛЕБ"
за 1933 г.

I. ВЫПОЛНЕНИЕ ПЛАНОВ.

a) Выполнение плана концентрации.

В 1933 году работа по выполнению планов концентрации заключалась в том, что Контора принимала ряд конкретных мероприятий, влияющих и усиливающих концентрацию хлебоэкспортных грузов в порт. В основном эти мероприятия выражались в оперативно-непосредственной живой связи с пунктами и элеваторами Заготзерно, в заключении договоров со совхозами на сдачу высококачественного экспортного зерна (заключено 64 договора), организации в совхозах ячеек по содействию экспорту (организовано 22 ячейки), участии в вывозе хлеба из глубинок, инструктаже пунктов.

В результате этого Контора имеет следующие показатели по выполнению планов концентрации:

	План	Выполн.	% выполн.
Январь	40670	33832	80,7
Февраль	11000	21620	196
Март	21000	19014	91
ИТОГО за I кв.	72670	74466	102,5
Апрель	8000	12080	151
Май	3000	3190	106
Июнь	1500	2913	194
ИТОГО за II кв.	12500	1883	145
ИТОГО за I полуг.	85170	92649	109
Июль	3000	6314	210
Август	41000	71415	175
Сентябрь	71000	72917	102,5

ИТОГО за III кв.	15000	150646	131
Октябрь	45000	46365	103
Ноябрь	99500	58417	59
Декабрь	72000	55336	77
ИТОГО за IV кв.	216500	160118	74
ИТОГО за 2 пол.	331500	310764	91
ВСЕГО за год:	416670	403413	97

Из приведенных данных видно, что на протяжении 10 м-цев 1933 года планы концентрации выполнялись и в отдельные периоды значительно перевыполнялись: за I квартал выполнено на 102,5%, за II квартал — на 145%, за III квартал — на 131%. За октябрь выполнено на 103%.

В целом за 1933 год план-концентрация выполнен на 97%, т. е. недовыполнен на 3%, что объясняется значительным недовыполнением планов в ноябре и декабре 1933 г.

Недовыполнение планов концентрации в ноябре и декабре мес. объясняется следующим:

1) отсутствие на пунктах Загототзерно зерна необходимых кондиций, в особенности основной культуры — пшеницы;

2) при наличии зерна на пунктах и на складах Заготзерно вне территории порта и жмыхов — на маслозаводах — невыполнение планов завоза грузов вызывалось непредоставлением ж/дорогой необходимого количества вагонов, а равно непредоставлением Союзтрансом авто-гужтранспорта для перевозки зерна из складов Заготзерно, расположенных вне территории порта и вне железнодорожной линии,

б) Выполнение экспортных планов.

В основном мероприятия по выполнению экспортных планов выражались в следующем:

1) обеспечение концентрации;

2) предварительная подготовка заинструментированных товаров для погрузки;

3) использование менее трудоемких вариантов работ, дающих более быстрый темп погрузки;

4) своевременное составление производственных планов погрузки п/х.

В результате этого показатели по выполнению экспортных планов характеризуются следующими данными:

Выполнение планов отгрузки за 1933 год.

План	Выполнено			
	Отгруж. за гран.	Сдано Торгпорту	ВСЕГО	%
Январь 34000	27358	135	27493	80
Февраль 30000	31129	3609	34738	115,8
Март 16000	21638	3245	24883	155,5
Итого за I кв.	80000	80125	6989	87114
Апрель 12000	7620	783	8403	70,-
Май 2500	7960	777	8737	350,-
Июнь 5500	3191	654	8845	70,-
Итого за II кв.	20000	18771	2214	20985
Итого за I пол.	100000	98896	9203	108099
Июль 2000	5731	300	6031	301,5
Август 30000	28592	321	28913	95,5
Сентябрь 52000	70999	-	70999	136,-
Итого за III кв.	84000	105322	621	105943
Октябрь 65000	62023	-	62023	95,6
Ноябрь 90000	44054	-	44054	49,-
Декабрь 62000	49457	393	49850	80,-
Итого за IV кв.	217000	155534	393	155927
Итого за II пол.	301000	260856	1014	261870
ВСЕГО за год:	401000	359752	10217	369969
				92,2

Экспорт по культурам характеризуется следующими данными.

Отгружено за границу и сдано Торгсину:

Зерновые (тяжелые) — 223767 тонн

Зерновые (легк., овес) — 10354

Бобовые	—	29119
Жмыхи	—	74100
Сахар	—	11002
Отруби	—	2000
Крупяные и проч.	—	10237
		369969

Из приведенных данных видно, что на протяжении 3-х кварталов 1933 года планы экспорта выполнялись и перевыполнялись:

за I квартал план выполнен на 109%

за II " " " " " 106%

за III " " " " " 126%

Недовыполнение плана в годовом разрезе на 7,8% объясняется значительным недовыполнением планов в ноябре и декабре мес., что объясняется следующими причинами:

1) невыполнение плана концентрация (объяснения приведены выше);

2) неудовлетворительное выполнение Торгпортом погрузочно-разгрузочным работ, выражющееся в не обеспечении необходимым количеством грузчиков и автогужа, в особенности во II и III смены, что снижало темпы погрузки и приводило к невыполнению сменно-люковых норм погрузки пароходов;

3) систематическое невыполнение н/заявок на подачу порожняка к элеватору на Заставе для переброски в порт за инструктированных товаров к погрузке.

II. ВЫПОЛНЕНИЕ ВНЕПЛАНОВЫХ ОПЕРАЦИЙ ПО ОСО.

Кроме выполнения основных операций по экспортну, Контторой в 1933 г. проведена большая работа по погрузке "ОСО". Количественно эти операции характеризуются следующими данными:

ПОГРУЖЕНО: в I полугодии

зерновых

19513 тонн

во II полуг. — в IV квартале

зерновых	49590
бобовых	763
крупяных	1405
Итого за II полугодие	51758
ВСЕГО:	71271 т.

Выполнение этих операций было связано с проведением большой работы по качественной подготовке зерна — переработке, сушке, вследствие того, что эти грузы должны проходить через тропики и требовали минимальной влажности — ниже влажности по минкondициям для экспортных грузов.

Если учесть проведенные операции по ОСО, общий объем работ по погрузке выражается в следующем:

по экспорту — 369969
по "ОСО" — 71271
Итого: 441240,

что по отношению к установленному плану экспортта в 401000 т. составляет 10%.

Машинописная чернетка.

ДАО: Ф. Р-1690. — Оп. 1. — Спр. 209. — Арк. 1, 2.

Витяги із зведенів про виконання експортних планів продовольчої продукції Західною областю РРФСР за 1933 рік

5 лютого 1934 року
НЕ ПОДЛЕЖИТ ОГЛАШЕНИЮ.
СЕКРЕТНО.

СВОДКА
ВЫПОЛНЕНИЯ ПЛАНА СДАЧИ НА ЭКСПОРТ
ЗА 1933 ГОД ПО ЗАПАДНОЙ ОБЛАСТИ.

в тыс. усл. руб.

Фактическое выполнение	1933 год
Название объединений и товаров	План
и главнейших товаров	изм. Колич. Сумма
и плану	Колич. Сумма

ЭКСПОРТХЛЕБ	-	224	-	601	-	543	90
в том числе:							
Масло коровье	тонн	-	-	300	300	289	289
Яйца	ваг.	45	193	50	215	27	117
Куры	ваг.	3	17	16	80	24	120
ПЛОДОЭКСПОРТ	-	50	-	109	-	72	66
в том числе:							
Грибы белые	тонн	10	31	9	27	11	35
Яблоки Антон.	тонн	162	12	300	55	63	11
вл. №10/ 6 экз.							
1-т. Розенгольцу.							

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 595. — Арк. 13.

Витяги із зведенів про виконання експортних планів продовольчої продукції Московською областю РРФСР за 1933 рік

5 лютого 1934 року
НЕ ПОДЛЕЖИТ ОГЛАШЕНИЮ.
СЕКРЕТНО.

СВОДКА

ВЫПОЛНЕНИЯ ПЛАНА СДАЧИ НА ЭКСПОРТ
ЗА 1933 ГОД ПО МОСКОВСКОЙ ОБЛАСТИ.

в тыс. усл. руб.

Наименование объединений и товаров	Фактическое выполнение				1933 год		
	Един.	за 1932 год	План	Выполнение	Колич.	Сумма	% к плану
ЭКСПОРТХЛЕБ	-	537	-	404	-	385	95,2
в том числе:							
Яйца	ваг.	35,5	163	60	258	54,4	234
Куры	ваг.	30 4	152	28	140	29	145
ПЛОДОЭКСПОРТ	-	1047	-	476	-	524	110,0
в том числе:							
Кондит. изделия	тонн	1184	592	885	442	974	487
1 — т. Розенгольцу.							
1 — т. Фрумкину.							

1 — Секретарю Обкома (Крайкома).

1 — т. Клепикову.

1 — т. Бронскому.

1 — в дело.

5/II-34 г. №1159.

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 595. — Арк. 14, 15.

Витяги із зведенів про виконання експортних планів продовольчої продукції Іванівською областю РРФСР за 1933 рік

5 лютого 1934 року

НЕ ПОДЛЕЖИТ ОГЛАШЕНИЮ.
СЕКРЕТНО.

СВОДКА

ВЫПОЛНЕНИЯ ПЛАНА СДАЧИ НА ЭКСПОРТ
ЗА 1933 ГОД ПО ИВАНОВСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОЙ
ОБЛАСТИ.

(в тыс. руб.)

Название объединений и главнейших товаров	Фактическое выполнение						1933 год					
	Един.	за 1932 год.	План	Выполнение	% к	изм.	Колич.	Сумма	Колич.	Сумма	Колич.	Сумма плану
ЭКСПОРТХЛЕБ	-	949	-	1300	-	1761	135,4	949	-	1300	-	1761

в том числе:												
Масло коровье	тонн	934	934	1300	1300	1760	1760	135,4	934	934	1300	1300
ПЛОДОЭКСПОРТ	т. р.	-	73,5	-	92	-	148	160,7	73,5	-	92	-

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 595. — Арк. 16.

Витяги із зведенів про виконання експортних планів продовольчої продукції Горьковським краєм РРФСР за 1933 рік

5 лютого 1934 року

НЕ ПОДЛЕЖИТ ОГЛАШЕНИЮ.
СЕКРЕТНО.

СВОДКА

ВЫПОЛНЕНИЯ ПЛАНА СДАЧИ НА ЭКСПОРТ
ЗА 1933 ГОД ПО ГОРЬКОВСКОМУ КРАЮ (без хлеба)
(в тыс. руб.)

Объединение, Наименование	Фактическое выполнение			1933 год			% к
	Един. изм.	за 1932 год.	План	Выполнение	Колич.	Сумма	
ЭКСПОРТХЛЕБ	-	1081	-	1411	-	1544	109,5
в том числе:							
Масло коровье	тонн	630	630	1000	1000	1159	1159 116,0
Яйца	ваг.	55	236	64	275	66	285 110,0
Куры	ваг.	28	136	23	115	16	80 177,0
ПЛОДОЭКСПОРТ	т. р.	-	7	-	47	-	79 169,3

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 595. — Арк. 17.

Витяги із зведенів про виконання експортних планів продовольчої продукції Башкирською АРСР за 1933 рік

5 лютого 1934 року

НЕ ПОДЛЕЖИТ ОГЛАШЕНИЮ.
СЕКРЕТНО.

СВОДКА

ВЫПОЛНЕНИЯ ПЛАНА СДАЧИ НА ЭКСПОРТ ЗА
1933 ГОД ПО БАШКИРСКОЙ АССР ПО ЗАПАДУ.

(в тыс. условн. руб.)

Название объединений и главнейших товаров	Фактическое выполнение						1933 год					
	Един.	за 1932 год.	План	Выполнение	% к	изм.	Колич.	Сумма	Колич.	Сумма	Колич.	Сумма плану
ЭКСПОРТХЛЕБ	-	949	-	1300	-	1761	133	949	-	1300	-	1761
в том числе:												
Масло	тонн	194	194	320	320	425	425	194	-	320	-	320
Яйца	ваг.	27	116	16	69	14	59	27	-	116	-	69
Куры	ваг.	16	82	12	60	7	35	16	-	82	-	60
ПЛОДОЭКСПОРТ	т. р.	-	8	-	32	-	139	8	-	32	-	32
в том числе:												
Мед	тонн	22	8	50	18	295	108	22	-	50	-	600
Воск	тонн	-	-	9	10	28	30	-	-	9	-	300

ТГ/6 экз.

1 - Розенгольцу
 2 - Фрумкину
 3 - Секретарю Обкома
 4 - Клепикову
 5 - Бронскому
 6 - в дело.
 №1159. 5/II-34 г.

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 595. — Арк. 16.

Витяги із зведенъ про виконанія експортних планів продовольчої продукції Татарською АРСР за 1933 рік

5 лютого 1934 року
НЕ ПОДЛЕЖИТ ОГЛАШЕНИЮ.
СЕКРЕТНО.

СВОДКА
ВЫПОЛНЕНИЯ ПЛАНА СДАЧИ НА ЭКСПОРТ
ЗА 1933 ГОД ПО ТАТАРСКОЙ АССР.
ПО ЗАПАДУ

(без хлеба)
 (в тыс. усл. руб.)

Название объединений и главнейших товаров	Фактическое выполнение						1933 год					
	Един.	за 1932 год.	План	Выполнение	% к		Колич.	Сумма	Колич.	Сумма	Колич.	Сумма
ЭКСПОРТХЛЕБ		-	333	-	508	-	589	589	-	116	-	116
в том числе:												
Масло коровье	тонн	115	115	200	200	326	326	326	-	163	-	163
Яйца	ваг.	14	60	31	133	26	105	105	-	79	-	79
Куры	ваг.	6	32	16	90	10	53	53	-	59	-	59
ПЛОДОЭКСПОРТ	т. р.	-	69	-	31	-	138	138	-	433	-	433
в том числе:												
Мед	тонн	25	9	25	9	262	97	97	-	656	-	656
Смородина сульф.	тонн	-	16	60	9	160	25	25	-	319	-	319

Вл. №10/6 экз.

1 - Розенгольцу

2 - Фрумкину

- 3 - Секретарю Обкома
 4 - Клепикову
 5 - Бронскому
 6 - в дело.
 5/II-34 г. №11159.

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 595. — Арк. 18.

Витяги із зведенъ про виконанія експортних планів продовольчої продукції Західно-Сибірським краєм РРФСР за 1933 рік

5 лютого 1934 року
НЕ ПОДЛЕЖИТ ОГЛАШЕНИЮ.
СЕКРЕТНО.

СВОДКА
ВЫПОЛНЕНИЯ ПЛАНА СДАЧИ НА ЭКСПОРТ
ЗА 1933 ГОД ПО ЗАПАДНО-СИБИРСКОМУ КРАЮ
ПО ЗАПАДУ
 (без хлеба)

(в тыс. усл. руб.)

Название объединений и главнейших товаров	Фактическое выполнение						1933 год						
	Един.	за 1932 год	План	Выполнение	% к	изм.	за 1932 год	План	Выполнение	% к	изм.	за 1932 год	План
ЭКСПОРТХЛЕБ		-	16699	-	18143	-	19876	19286	19286	110	-	16699	19286
в том числе:													
Масло коровье	тонн	16184	16184	17770	17770	-	17770	19286	19286	108	-	16184	19286
Дичь	ваг.	79	397	45	225	-	77	384	384	171	-	79	384
Куры	ваг.	10	50	19	95	-	20	100	100	106	-	10	100
ПЛОДОЭКСПОРТ		-	27	-	55	-	-	112	112	204	-	27	112
в том числе:													
Мед	тонн	66	24	100	37	-	270	99	99	270	-	66	270

Вл. №10/6 экз.

1 - Розенгольцу

2 - Фрумкину

3 - Секретарю Крайкома

4 - Клепикову

5 - Бронському

6 - в дело.

5/II-34 г. №1159

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 595. — Арк. 19.

Витяг з довідки про виконання УСРР завдання з від-
вантаження продукції на експорт за 1933 рік

7 лютого 1934 року

СПРАВКА

Секретно

О ВЫПОЛНЕНИИ ПЛАНА СДАЧИ НА ЭКСПОРТ
ЗА 1933 ГОД ПО У.С.С.Р.

1. План — 107.031,1 тыс. руб.

Выполнение — 105.206,7 тыс. руб., или 98,3%.

3. По сравнению с 1932 годом сдача на экспорт по УССР увеличилась в 1933 г. на 21,4 млн. руб., или на 24%, при чем по целому ряду товаров в 1933 г. имеется перевыполнение планов, а именно:

по пушмехсырю	—	103,5%
" - кустарным изделиям	—	133,3%
" - продовольств. продукт.	—	126,3%
" - товарам Плодэкспорта	—	137,8%
" - разноэкспорту	—	114%

Отп. 6 экз.

№1 - т. Розегтольду

№2 - т. Фрумкину.

№3 - Секретарю ЦК КПУ(большев.).

№4 - т. Бронскому

№5 - т. Клепикову

№6 - в дело.

ММ. №9. 7/II-34 г.

Машинописний оригінал.

РДАЕ: Ф. 413. — Оп. 13. — Спр. 595. — Арк. 46.

ЗАБУТТЮ НЕ ПІДЛЯГАЄ

Не кожна книжка може бути твором одного автора. А особливо ж ця — "Український хліб на експорт. 1932—33" Вона створена за практичною, інтелектуальною та методологічною допомогою багатьох людей. За кошти членських внесків Київського товариства "Меморіал" та окремих благодійників України і діаспори в архівах України і Російської Федерації протягом 2-х років тривав пошук та опрацювання документів. Багато з них вже були опубліковані і відомі дослідникам Голодомору. Разом з тим, у різних архівах виявлено велика кількість нових, ще невідомих дослідникам документів. Усі вони свідчать про одне — голод 1932—1933 років був спланованою, добре підготовленою московською комуністичною владою акцією терору проти українського народу, насамперед проти українського селянства.

Ще і сьогодні багато істориків з радянськими академічними званнями, переписуючи старі, написані ними на замовлення комуністичних ідеологів праці, намагаються подати молодому поколінню неправдиві або бодай применшенні знання про трагедію геноциду української нації. Але "Архіви не горять", а пам'ять і знання — нероздільні. І тому, щоб не забувати, треба знову і знову перегортати вже відомі і відкривати нові сторінки історії, шукати у архівах нові факти, доказові документи і — пам'ятати. Час не владний над подіями масштабу голодомору 1932—33 рр. Пам'ять про нього і прагнення української нації вижити має залишитися невідемною частиною національної самосвідомості. Сame цьому, на мою думку, слугуватиме видання збірки документів "Український хліб на експорт. 1932—33" — спільний проект Центру українознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка і Київської міської організації товариства "Меморіал" імені Василя Стуса.

У світовій історії немає аналогів, які можна було б порівняти з трагедією українського народу—Голодомором 1932—1933 рр. Дослідникам і світовому спітвовариству багато відомо про причини цієї глобальної трагедії українців. окремі науковці та політики, звертаючись до теми аналізу діяльності вищого комуністичного керівництва СРСР 1931-32 рр., намагаються хоч в якійсь мірі виправдати виконавців цього страшного злочину Є їй такі, що заперечують сам факт голodomору і чинічно стверджують, що завдяки мудрій політиці вождів комуністичної партії в 1934 годув був подоланий.

Дуже важко і відповідально робити аналіз і висновки по існуючих архівних документах. Всі вони писані окупаційною владою і все, що стосувалось України і українства, в документах обов'язково мало бути сформульовано у негативному світлі. Адже до 1953 р. на Україні у вищому партійному і відповідно у державному керівництві, а тим більше в керівництві силових структур фактично не було етнічних українців. Є відомий вислів В. Леніна "українських чекистов нужно почистить і найти людей потверже". І це свято виконувалось, бо майже кожні два роки йшла ротація керівництва ЧК, ГПУ, НКВС...

Разом з тим, Голодомор необхідно вивчати і досліджувати в руслі політичного та економічного курсу партійно-державного керівництва СРСР. На той час головною складовою державної політики Москви були заготівлі на експорт хліба та продуктів харчування.

Пообіцявши всьому світу побудувати суспільство нового типу, без експлуататорських класів, та взявши курс на будівництво соціалізму в одній окремо взятій державі (відмова від світової революції), Сталін та його оточення розуміли, що, коли не буде зроблено швидкого прориву "на зміцнення матеріальної бази і індустрії", — владу не вдасться втримати. Коштів на проведення індустриалізації і закупку за кордоном

нових технологій не було. Царська казна була пограбована комуністичною верхівкою, роздана різним авантюристам з Комінтерну на "організацію світової революції". Не було кому і створювати нові технології для індустриалізації, бо одним з гучних політичних процесів так званою "шахтинською справою" була знищена технічна інтелігенція. На противагу насильницькій колективізації вся Україна була охоплена масовими селянськими повстаннями. За таких умов московська комуністична верхівка бачила свій порятунок в Україні. Тобто хліб українського селянина мав стати своєрідною золотою валютою для закупівлі закордонних технологій. Це весною 1931 р. з Москви в Україну виїжджає велика група "спеціалістів", партійних та радянських працівників із завданням обстежити всі українські порти та припортові склади і елеватори, а також дати пропозиції щодо їх розширення. Власне з цього часу і почалось втілення в життя добре спланованої акції терору голodomором проти українського селянства.

Відомий дослідник голodomору, професор Стендфордського університету Роберт Конквест писав: "Голод запланувала Москва для винищенння українського селянства, як національного бастіону. Українських селян винищили не тому, що вони були селянами, а тому, що вони були українцями-селянами". Це визначення Конквеста багато що пояснює. Адже дуже часто московські вчені заявляють, що голод, бачте, був і в Поволжі, і в Казахстані. Проте Конквест зазначає, що в Україні відбувався дуже сильний спротив більшовицькому режиму ще й до початку 30-х років, але 1930 рік став періодом, коли тут чинили спротив уже цілі села, тобто люди не віддавали ні своє майно, ні свою честь. На противагу насильницькій колективізації Україна була охоплена масовими селянськими повстаннями. Це викликало страшенну лють у Кремлі, і в 1932 р. в Україну було направлено московських емісарів, зокрема В. Молотова, Л. Кагановича,

В. Балицького (колишній голова ГПУ) і цілу бригаду партійних працівників (блізько 1700 осіб), які разом з багатотисячними загонами ГПУ повинні були цю ситуацію віправити. Саме тоді, внаслідок вкрай жорстоких дій комісії Молотова, в українського селянства було вилучено величезну кількість зерна. Із поставлених Москвою грабіжницьких планів заготівель хліба Україна була спроможна виконати лише 70 відсотків обсягу.

Але що ж то за проекти були куплені за український хліб? Адже інженерний корпус царської Росії в переважній більшості був більшовиками або знищений, або репресований, або оголошений "саботажниками", яким не довіряли. Тими чисельними технічними проектами, якими так вихвалялись більшовики перед власним народом, видаючи їх за свої, були:

- Московський метрополітен, спочатку імені Лазаря Кагановича, а потім, і по-сьогодні, імені Леніна — американський проект;
- Гідроелектростанція "Дніпрогес" — американський проект;
- Харківський Тракторний завод — німецький проект;
- Магнітогорський металургійний комбінат — американський проект;
- Горьковський автомобільний завод "ГАЗ" — американський проект;
- Цивільний повітряний флот СРСР — німецький проект, поставка літаків для якого здійснювалась фірмою Люфт Ганза.

Уся відповідальна інженерна праця по втіленню в життя цих дорого вартісних західних технологій здійснювалась фахівцями фірм-розробників, а сотні тисяч "будівників світлого майбутнього", що повтікали з голодних сіл, за миску баланди місили бетонний розчин босими ногами. Платила Москва Заходу за проекти і фахівців хлібом і життям мільйонів українських селян.

Сталін наказав ставитись до голоду, як до неіснуючого

явища. За Постановою Політбюро ЦК ВКП(б) на кордонах УРСР зосереджувалися загороджуvalальні загони, завданням яких було недопущення проникнення українських селян у Білорусію і сусідні російські області за хлібом та продуктами.

Ось текст постанови, якою українських селян прирікали на голодну смерть:

"22 января 1933 г.

Ростов-Дон, Харьков, Воронеж, Смоленск, Сталинград, Самара.

№ 65/ш

До ЦК ВКП и СНК дошли сведения, что на Кубани и Украине начался массовый выезд крестьян "за хлебом" в ЦЧО, на Волгу, Московскую обл., Западную обл., Белоруссию. ЦК ВКП и Совнарком СРСР не сомневаются, что этот выезд из Украины в прошлом году организован врагами Советской власти, эсерами и агентами Польши с целью агитации "через крестьян" в северных районах СССР против колхозов и вообще против Советской власти. В прошлом году партийные, советские и чекистские органы Украины прозевали эту контрреволюционную затею врагов Советской власти. В этом году не может быть допущено повторение прошлогодней ошибки.

Первое. ЦК ВКП и Совнарком предписывают крайкому, крайисполкуму и ПП. ОГПУ Северного Кавказа не допускать массовый выезд крестьян из Северного Кавказа в другие края и въезд в пределы края из Украины.

Второе. ЦК ВКП и Совнарком предписывают ЦК КП(б)У, Балицкому и Реденсу не допускать массовый выезд крестьян из Украины в другие края и въезд на Украину из Северного Кавказа.

Третье. ЦК ВКП и Совнарком предписывают ПП. ОГПУ Московской обл., ЦЧО, Западной обл., Белоруссии, Нижней Волги и Средней Волги арестовывать пробравшихся на север "крестьян" Украины и Северного Кавказа, и после

того, как будут отобраны контрреволюционные элементы, выдворять остальных в места их жительства.

Четвертое. ЦК ВКП и Совнарком предписывают ГПУ Прохорову дать соответствующее распоряжение по системе ГПУ.

Предсовнарком СРСР В. М. Молотов

Секретар ЦК ВКП(б) И. Сталин

(Документ зберігається в Москві: РГАСПИ: Ф. 558. — Оп. 11. — Д. 80. — Арк. 109—109 зв.).

Ця постанова є ще одним доказом того, що голод 1932—1933 років був цілеспрямованою акцією новітньої комуністичної імперії саме проти українців як етносу, адже в ній у кожному рядку вказується і "Северний Кавказ", де переважно проживали етнічні українці.

На доповнення цієї директиви Кремля вірнопіддане комуністичне керівництво України видає свої вказівки.

23 января 1933 г.

Директива ЦК ВКП(б) и СНК СССР в связи с массовым выездом крестьян за пределы Украины.

1. Послать всем обкомам и облисполкомам следующую директиву (смотри приложение).

2. Предложить уполномоченным (т. Лаврищеву) и ЮЖОКТО ГПУ немедленно дать указания всем железнодорожным станциям о прекращении продажи билетов за пределы Украины крестьянам, не имеющим удостоверения РИКОв о праве выезда или промышленных и строительных государственных организаций о том, что они завербованы на те или другие работы за пределами Украины.

Секретарь ЦК КП(б)У М. Хатаевич.

Приложение.

Обкомам, облисполкомам.

Из некоторых районов Украины начались по примеру прошлого года массовые выезды крестьян в Московскую,

Западную обл., ЦЧО, Белоруссию "за хлебом", имеют место случаи, когда села покидаются почти всеми единоличниками и частью колхозников. Нет никаких сомнений, что подобные массовые выезды организуются врагами Советской власти, эсерами и агентами Польши с целью агитации "через крестьян" в северных районах СССР против колхозов, против Советской власти. В прошлом году партийные, советские и чекистские органы Украины прозевали эту контрреволюционную затею врагов Советской власти. В этом году повторения этой ошибки не должно быть допущено.

ЦК КП(б)У и СНК УССР предлагают:

1. Немедленно принять в каждом районе решительные меры к недопущению массового выезда единоличников колхозников, исходя из разосланной по линии ГПУ директивы Балицкого.

2. Провести работу среди всякого рода вербовщиков рабочих сил на вывоз за пределы Украины, взять ее под строгий контроль с отстранением от этой работы и изъятием всех подозрительных контрреволюционных элементов.

3. Развернуть широкую разъяснительную работу среди колхозников и единоличников против самовольных выездов с оставлением хозяйства и предостеречь их, что в случае выезда в другие районы, они будут там арестованы.

4. Примите меры к прекращению продажи билетов за пределы Украины крестьянам, не имеющим удостоверений РИКОв о праве выезда или промышленных и строительных государственных организаций о том, что они завербованы на те или иные работы за пределы Украины.

5. Сообщите не позже 6 час. вечера 24 января коротко фактическое положение с массовым выездом крестьян по вашей области.

Секретарь ЦК КП(б)У Хатаевич.

Председатель СНК УССР В. Чубарь.

(РГАСПИ: Ф. 17. — Оп. 42. — Спр. 80. — Арк. 9—11).

Рятуючись від голодної смерті, селяни намагались проникнути у промислові міста, де існували продовольчі картки, але і навколо них стояли загороджувальні загони. Наприклад, за дослідженнями київських краєзнавців, смертність у київських приміських селах, розташованих по праву сторону Дніпра становила: Біличі (250 ч.), Микільська Борщагівка (270 ч.), Китаїв (220 ч.). По ліву сторону Дніпра смертність була значно вищою, а саме: Бортничі (1430 ч.), Осокорки (1100 ч.), Позняки (740 ч.)". Тобто природний кордон Дніпра полегшував роботу загороджувальних загонів, що не допускали селян до Києва.

За кількістю жертв трагедія голodomору 1933 року переважає наступне воєнне лихоліття. Німеcko-російська війна точилася 4 роки, а трагедія голodomору тривала близько півроку (з кінця 1932 до кінця весни 1933 року). В селах під Києвом (Пирогів, Троєщина, Жуляни та ін.) від Голодомору вимерло 23% населення, а з фронтів Другої світової війни не повернулося 11%.

Війни супроводжували людство здавна, а штучний голodomor винайшли і здійснили комуністи. Саме комуністичні органи керували вивезенням хліба з колгоспів і селянських садиб. Межі територій в СРСР, заселених у той час етнічними українцями, збігаються з районами, які охопив лютий голод. Відомо, що в Російській Федерації з двох сусідніх сіл вмирало те, в якому більшість становили українці.

Тогочасна структура населення УРСР суттєво відрізнялася від ситуації кінця ХХ ст., а саме: до 80% проживало в селах і було обернено комуністами в колгоспне рабство.

27 грудня 1932 р. ухвалено спільну постанову ЦВК і Раднаркому СРСР про запровадження паспортної системи. Право отримати паспорти отримало тільки міське населення. Кілька наступних постанов забороняють селянам змінювати місце проживання. За непослух передбачено покарання у вигляді позбавлення волі. Прив'язка селян до території та примусова праця в колгоспах трактується Женевською кон-

венцією 1926 р. "Про незастосування примусової праці" як рабство. Отже, в розпал голodomору селяни стають рабами, і ця норма проіснувала в СРСР до 1967 р.

Московська влада, володіючи інформацією про жахливі наслідки голodomору, відмовляється від допомоги, організованої сусіднimi державами. На західних кордонах СРСР зупиняються вантажі з гуманітарною допомогою, зате вживяються всі заходи з метою недопущення витоку інформації за кордон про голод в Україні. Для цього 18 лютого 1933 р. Політбюро ЦК ВКП(б) ухвалює постанову "Про голову ГПУ УРСР". Заступник голови ГПУ СРСР В. Балицький стає головою ГПУ УРСР. Сталін на Політбюро ЦК ВКП(б) відстоював думку, що без "залізної руки" Балицького, цього ставленника Кремля, в Україні не обйтись. Саме Балицький був відповідальним по недопущенню витоку інформації за кордон про голodomор в Україні. Про це свідчить ще одна постанова ЦК ВКП(б)У від 13 березня 1933 р., у якій відзначено: "Доручити тов. Балицькому вжити заходи, що унеможливлюють перетинання відомостей про голод за кордон".

Чи був хліб на Україні в страшні роки Голодомору? Чи можна було зупинити голод?

19 квітня 1933 р., коли голод на Україні набув явно катастрофічних наслідків і вже проблемою стало приховувати масові випадки трупoidства, Політбюро ЦК ВКП(б) прийняло нарешті рішення надати Україні продовольчу допомогу, передбачаючи виділити її з централізованих ресурсів, розташованих в Україні. Це свідчить про те, що державні запаси продовольства на території України були.

Голодні селяни як могли протидіяли вивезенню хліба, нападали на зерносховища, магазини, комори винокурень, де зберігались запаси кукурудзи. Соціальні настрої та боротьба селянства тих часів вивчена дуже мало. Тільки в період з 1917 по 1930 рр. на Україні відбулося близько 1800 селянських пов-

стань. Комуністичні ідеологи і до цього часу цю боротьбу трактують як боротьбу "бандформувань і контрреволюції".

У першій половині 1932 р. в Україні з колгоспів вийшло 41200 господарств. 26 квітня Сталін надіслав С. Косюру доповідну записку керівництва "Союзспирту" про збройні напади голодного населення на комори підприємств тресту. Ось текст супроводжувальної записки: "Тов. Косюр. Обов'язково прочитай додані матеріали. Схоже на те, що у деяких пунктах УРСР радянська влада припинила існування. Невже це так? Невже такі кепські справи із селами на Україні? Де органи ГПУ, що вони чинять? Може перевірили б цю справу і повідомили в ЦК ВКП(б) про вжиті заходи. Привіт, Й. Сталін".

29 квітня 1933 р. заступник голови Раднаркому УРСР Любченко під грифом таємно звітує про перевиконання Україною планів заготівель на експорт та пропонує нагородити орденом Трудового Червоного прапора керівників, які відзначились на організації експортних поставок з України в 1931—33 рр. Як вказано в документі: "На відзначення п'ятнадцятиріччя монополії Зовнішньої торгівлі на Україні, і в зв'язку з тим, що за керівництвом Уповнаркомзвонішторгу — Україна протягом останніх років успішно виконувала пляни експорту (план 1931 р. виконано на 103,5% на суму 75,7 млн. крб., план 1932 р. виконано на 101,8 % на суму 84,9 млн. крб.. і план 1 кварталу 1933 р. — на 106,7 % на суму 24,3 млн. крб.)". Як бачимо, Україну пограбовано в 1932 р. порівняно з 1931 р. більш як на 9 мільйонів карбованців. І це відбувається тоді, коли щодня помирало голодною смертю до 25000 людей, щогодини — близько 1000, щохвилини — 17 чоловік. А ось "герої", яких представлено до нагород за перевиконання планів експорту: Картель Михайло Абрамович, Гендлер Лев Лазарович, Сітов Іван Петрович, Брацлавський Йосип Мойсейович, Фрадков Савелій Юхимович. Комуністичні

керманичі добре усвідомлювали, що чинять злочин, бо не тільки цей документ, а й усі ті, що стосувались експорту і заготівлі продуктів, йшли під грифом "секретно"

Перечитуючи збірник документів "Український хліб на експорт. 1932—33", навіть пересічний читач зможе перевідчитися, що Голодомор 1932—33 рр. став наслідком застосування в Україні під час судільної колективізації сільського господарства терору голодом. Під час хлібозаготівель 1931—32 рр. у більшості колгоспів було забрано продовольче і навіть насіннєве зерно. В результаті цього смертність на селі за перші 6 місяців 1932 р. перевищила звичайні показники на 150 тис. осіб. А вже восени 1932 р. у багатьох районах України фіксуються чисельні випадки людоїдства. Щоб приховати точну цифру втрат від штучно створеного Москвою голоду в Україні, більшовицькі комісари після 1933 р. шастали по селах України, вилучаючи та знищуючи "Господарські книги" та "Книги записів актів громадського стану на 1933 р." В державному архіві Вінницької області збереглась книга таких записів Сосонської сільської Ради Вінницького району з квітня по червень 1933 р. Ось як вони виглядають мовою оригіналу: "9 травня. Сташко Данило Мартинович, вік 42 р., укр., член артілі, причина смерті — від голоду", "14 травня 1933 р., Романенко Яків Левкович, вік 52 р., укр., член артілі. Помер від голоду", "Романенко Тодоська Микитівна, вік 6 років, нац. українка. Хто утримував — батько, ремесло — хлібороб, стан заняттям — одноосібник, причина смерті встановлено в с/р та міліцією, що батько зарізав і з'їв", "Захарович Григорій Тимков, вік 7 років, причина смерті — зарізано людоїдом", "Романенко Ганна Микитівна, вік — 3 роки, причина смерті — зарізав батько для їжі".

До сьогодні ті, хто намагається заперечити Голодомор, аргументують причини його виникнення посухою та невро-

жаєм. Архівні дані гідрометеозведень за 1931—33 рр. спростовують і цю цинічну вигадку. Й. Сталін у двох своїх виступах 1932 р. на партійних конференціях звинувачує українських партійців у зриві планів заготівлі хліба на експорт, зазначаючи, що врожайність у 1932 р значно вища в Україні, ніж у 1931 р. Сьогодні навіть школяр, знаючи посередньо географію, без особливих труднощів доведе, що в Україні посуха і неврожай не можуть одночасно бути на всій її території. На українських землях найдавніші згадки про продовольчі труднощі датуються епохою Київської Русі. Тоді вони були викликані загарбницькими війнами кочових племен та частково природно-кліматичними умовами і мали регіональний характер. У XIX і на початку XX ст. на українських землях, в окремих регіонах було кілька неврожайних років (1833—34, 1844—46, 1855 рр.), що призводило до соціальної напруженості і ставало однією з причин міграції українського населення у місця, де можна було роздобути продукти для існування. Але тільки організовані перешкоди у міграції в межах тодішнього СРСР та вилучення в українських селян хліба та інших продуктів харчування призвели до таких численних людських втрат.

Правда про трагедію українського народу почала пробиватись крізь морок забуття завдяки титанічній праці української діаспори, яка добилась створення в 1983 р. Спеціальної комісії Конгресу США з дослідження Голодомору. Журнал "Time" писав про жертви Голодомору 1932—33 рр.: "Іхнє винищування було справою державної політики, так як печі Дахау були справою гітлерівської державної політики. Українські селяни умирали задля вигоди держави, для того, щоб допомогти у становленні нового ладу. Вони загинули, а світова пам'ять про їхню насильницьку смерть поросла забуттям. Чому?".

Висновки 5-ти річної роботи Спеціальної комісії були затверджені Конгресом США 19 квітня 1988 р.

Висновки спеціальної комісії Конгресу США з питань дослідження Голодомору 1932—1933 років в Україні.

1. Немає сумнівів, що велика кількість населення Української РСР та Північної території Кавказу померли від голоду протягом 1932—1933 років через голодомор, спонуканий людьми, шляхом конфіскації врожаю 1932 року Радянською владою.
2. Жертви українського голодомору налічують мільйони осіб.
3. Офіційна заява Радянської влади про "диверсію куркулів", яка стала причиною усіх "труднощів" протягом Голодомору, не має підстав.
4. Голодомор не був, як часто заявлялося, пов'язаний з посухою.
5. В 1931—1932 роках офіційною реакцією Радянської влади на нестачу зерна через посуху за межами України було надання допомоги постраждалим територіям та надання деяких пільг селянам.
6. В половині 1932 року, внаслідок невдоволення влади Української РСР тим, що надмірні поставки зерна спричинили появу локалізованих осередків Голодомору, Москва відмінила попередній курс і зайніяла більш жорстке становище до селян.
7. Неспроможність Радянської влади в Україні виконати гранічні норми поставок зерна змусила вжити надзвичайно жорстких заходів, аби забрати у селян максимальну кількість зерна.
8. Восени 1932 року Сталін використав цю спонукану "кризу поставок" в Україні як привід для зміцнення свого контролю на Україні, а також для ще більшого посилення заходів по конфіскації зерна.
9. Голодомор в Україні в 1932—1933 роках був наслідком максимальної конфіскації сільськогосподарських продуктів у населення села.
10. Представники влади, які відповідали за заходи щодо конфіскації зерна, також жили в страху покарання.
11. Вже в кінці 1932 року Сталін знат, що в Україні люди помирали від голоду.
12. В кінці 1933 року, Сталін використав "слабкість" української

влади в зборі зерна для ще більшого зміцнення свого контролю над Комуністичною партією України і дав наказ для дій, які ще більше погіршили ситуацію і довели до максимуму людські втрати.

13. Постишев мав подвійні повноваження від Москви: збільшити конфіскацію зерна і тим самим збільшити голодомор в Україні та знищити новітні національні самопроявлення, які були до того часу дозволені українцям владою СРСР.

14. Голодомор також відбувався і в басейні ріки Волга та на території Північного Кавказу, але такі наслідки і масштаби, як в Україні, він мав в місцевостях, де проживали етнічні українці.

15. Робилися заходи не допустити переїзд голодуючих в регіони де харчі були більш доступні.

16. Й. Сталін та його оточення здійснили геноцид проти українців в 1932—1933 роках.

17. Американський уряд мав достатню та вчасну інформацію про голодомор, але не здійснив жодних кроків для полегшення ситуації. Навпаки, Адміністрація США надала дипломатичне визнання Радянського уряду у листопаді 1933 року, відразу ж після голодомору.

18. Протягом голодомору деякі члени американського корпусу преси співпрацювали з Радянським урядом, заперечуючи існування голодомору в Україні.

19. Останнім часом в дослідженні голодомору є значний прогрес як на заході, так і меншою мірою, в Радянському Союзі. Хоча Радянські історики та промовці ніколи не давали точного та адекватного звіту, значний прогрес був досягнутий останніми місяцями.

Сімдесят років тому, коли українців нищили штучно створеним голодом, уряди так званого вільного світу, задобрені покупками дешевого українського хліба, навіть встановлювали дипломатичні відносини з тодішньою державою-злочинцем, якою був Радянський Союз. Мало того, деякі представники тогоджасної "вільної преси", задобрені Кремлем, ще й намагалися приховати цей злочин.

16-м пунктом висновків Конгрес США визнав голод 1932—33 рр. геноцидом, 17 та 18 пунктами визнано помилковість дій тодішнього американського уряду та деяких представників преси США.

Паралельно з цим завдяки зусиллям української діаспори в 1988 році була створена незалежна Міжнародна комісія юристів у такому складі:

1. Професор Джакоб В. Ф. Сундберг — Швеція, обраний президентом Комісії.

2. Професор Джов Вергувен — Бельгія, заступник президента Комісії.

3. Професор, полковник Дж. І. А. Дрейпер, колишній Британський обвинувач у Нюрнберзькому Трибуналі.

4. Професор Джон П. Гампфрей — Канада, колишній директор відділення Людських Прав Організації Об'єднаних Націй.

5. Професор Джордж Левассер — Франція, колишній член Комісії для ревізії карного права Франції.

6. Професор Рікардо Левене — Аргентина, колишній Президент апеляційного суду.

7. Професор Ковей Т. Олівер — США, колишній асистент державного Секретаря, Амбасадор.

Для того, щоб не було упереджених і необ'єктивних висновків, у складі комісії не було жодного українця.

Президент комісії проф. Сундберг з Швеції зробив наступний висновок: "є очевидним, як виявляють всі докази, стан голоду був добре відомий в Москві, зверху донизу. Однак, нічого не було зроблено, щоби помираючим масам подати хоч якусь допомогу. Навпаки, всі зусилля пішли на те, щоби заперечити факт існування голоду, зробити його невідомим для міжнародних відвідувачів та щоби перешкодити доставці допомоги голодуючим".

У 1937 році в СРСР було проведено перепис населення. Українські демографи показали не тільки втрати населення від

Голодомору, але і втрати від зменшення народжуваності внаслідок голоду. Сталін був дуже незадоволений результатами перепису, особливо тими цифрами, що стосувались України. Зрозуміло, дані цього перепису не оприлюднювались, а ряд видатних українських вчених-демографів були піддані репресіям.

Міжнародна Комісія юристів створила цікаву порівняльну таблицю приросту і втрат населення СРСР, Росії, Білорусії та України за даними переписів 1926 і 1939 рр., що подавались у радянських офіційних джерелах. Ці дані не можуть бути абсолютно точними, оскільки порівняння зроблені за 6 років до і 6 років після голоду. Також не врахований той незаперечний факт, що після голодомору у вимерлі села України ешелонами переселялись села і цілі колгоспи з Російської Федерації. Але навіть у такому вигляді таблиця свідчить про багатомільйонне зменшення населення України (і це у мирний час, і на родючих українських чорноземах) при загальному зростанні чисельності населення у Росії на 22 мільйони чоловік, або 28 відсотків. Такими є жахливі наслідки Голодомору 1932—33 рр., про які уже знову згадувавши світ і які не тільки не визнавала, а й приховувала комуністична влада.

№

	П/П	Назва Держави, Населення у млн.	Населення у млн.	+ зрост.	У %
	Республіки	дані СРСР за 1926 р.	дані СРСР за 1939 р.	населення	зрост. і — втрати
1.	СРСР	147,028	170,557	+ 23,529	+ 16,0
2.	РРФСР	77,791	99,591	+ 21,800	+ 28,0
3.	Білорусія	4,739	5,275	+ 536	+ 11,2
4.	Україна	31,195	28,111	- 3,084	- 9,9

Що ж зроблено Україною після 70-річної заборони комуністами слова голод? У 1990 р. вийшов друком збірник статей і документів "Голод 1932—33 років на Україні: очима істориків, мовою документів". Багато документів із партійних архівів виявилися сенсаційними. У них розкрито механізми організованого Москвою терору голодом проти українців. Не менше

досліджень і висновків зроблено і зарубіжними істориками. Разом з вітчизняними дослідниками вони дійшли висновку, що у ХХ столітті жодна інша нація в світі не мала таких людських втрат, які зазнав український народ. Нині бібліографія про голодомори в Україні містить понад 6000 позицій.

Першим офіційним державним діячем, який на міжнародному рівні в 2001 р у Гельсінкі заявив про український геноцид, був Прем'єр-міністр України В. Ющенко. 14 вересня 2002 року міністр закордонних справ України А. Зленко на загальних дебатах 57-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН почушив питання українського Голодомору. Однак і по сьогодні це сплановане масове вбивство мирних людей не одержало відповідного осуду, не визнане воно міжнародними інституціями й геноцидом, як складовою частиною форми злочинів проти людства. Спроба у 2003 р. включити на розгляд ООН питання про голод 1932—33 рр. в Україні зіткнулась з шаленим опором російської дипломатії. Все завершилося поширенням в ООН заяви, підписаної країнами СНД та деякими державами азіатського регіону, в якій використаний текст виступу В. Путіна на одній із сесій Генеральної асамблеї ООН, де розглядалось питання продовольчої програми ООН. У ній український Голодомор трактується як просте порушення прав людини. Спротив супердержав визнати на міжнародному рівні український Голодомор геноцидом вступив у конфлікт з науковцями всього світу. І не випадково все більше і більше держав рішеннями своїх парламентів визнають Голодомор злочином проти людства.

Українське суспільство, нарешті, починає розуміти необхідність політичної, історичної та юридичної оцінки важкого тоталітарного минулого своєї історії. Не зробивши цього, ми не зможемо рухатись вперед шляхом побудови та розвитку демократичного суспільства європейського типу.

У виступах, працях науковців, засобах масової інформації вжи-

вається словосполучення голод-геноцид. Світова практика знає немало прикладів, коли масове знищення людей у різних формах визнавалось геноцидом та піддавалось осуду якщо не на міжнародному рівні, то принаймні на рівні вищої влади тих держав, на території яких або проти народу яких такий злочин сковоався (Вірменія, Ізраїль). Українські голодомори (а їх Україна пережила у ХХ ст. аж три: 1921—23, 1932—33 і 1946—47 рр.) і по сьогодні не визнано геноцидом як складовою частиною форми злочинів проти людства ні міжнародними організаціями, ні навіть державною владою незалежної України.

Хочу зупинитись на проблемах імплементації в українське законодавство Конвенції від 09.12.1948 р. "Про запобігання злочину геноциду і покарання за нього". Ця конвенція є першою універсальною угодою як в галузі міжнародного кримінального права, так і в галузі міжнародно-правового захисту прав людини. Конвенція вступила в силу 12.01.1951 р., для України це сталося 15.02.1955 р. Вона визначає геноцид як будь-яке з діянь, які вчиняються з наміром знищити повністю або частково яку-небудь національну, етнічну, расову чи релігійну групу, а саме:

- вбивство членів групи;
- заподіяння серйозних тілесних ушкоджень чи розумового розладу членам групи;
- умисне створення для якої-небудь групи таких життєвих умов, які розраховані на повне або часткове фізичне знищення її;
- заходи розраховані на недопущення дітонароджування в середовищі групи;
- насильницька передача дітей з однієї групи до іншої.

(ст. 2. Конвенції).

За Конвенцією розрізняють три форми геноциду: фізичний, біологічний і національно-культурний. Національно-культурний геноцид спрямований на позбавлення пригнобленої нації можливості розвивати свою національну культуру, літературу, мову, створювати в національній формі загальнолюдські цінності.

Другим дуже важливим міжнародно-правовим документом, на який має опиратися Україна на шляху визнання голоду 1932—33 рр. Геноцидом, є Конвенція "Про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства", прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 26 листопада 1968 р., Конвенція встановлює, що строки давності не застосовуються до злочинів проти людства незалежно від часу їх скотчення. За ст. 1. Конвенції до злочинів проти людства віднесено і злочин геноциду. Це дає законні підстави українським державним чинникам розглядати та приймати рішення за фактом Голодомору і по 70-ти роках з часу скотчення цього злочину. Але, безперечно, першим і головним кроком на шляху до визнання голодомору геноцидом має бути політичне рішення — Закон Верховної Ради України "Про визнання голодомору 1932—33 рр. геноцидом". Підставою для прийняття такого Закону є чисельні архівні документи того періоду, що підтверджують такі визначення та форми геноциду, як створення умов, спрямованих на масове фізичне знищення мирного населення, винищення українського етносу, національно-культурний геноцид. Про ці незаперечні факти вже багато сказано та на основі архівних документів доведено вченими багатьох держав світу.

Згідно ст. 5. Конвенції про геноцид, держави, які приєдналися до неї, мають прийняти свій національний закон, який карав би за цей вид злочину. Після прийняття Верховною Радою України Закону "Про визнання голоду 1932—33 рр. — геноцидом", за дорученням Президента України чи Верховної Ради, Генеральна прокуратура мала б порушити кримінальну справу за ст. 442 КК України та провести розслідування. Якщо українська влада спроможеться на такий крок, то це вже буде вагомою дією у моральному відношенні до пам'яті тих багатомільйонних жертв Голодомору, що створить сприятливі умови на шляху до визнання Голодомору геноцидом на міжнародному

рівні. За матеріалами, напрацьованими в ході розслідування порушенії кримінальної справи, Українська Держава має повне право звернутись до ООН та інших міжнародних організацій.

Стаття 1. Конвенції примітна тим, що вона покладає на держав-учасниць Конвенції спільне зобов'язання "запобігати і карати злочин геноциду". Це формулювання є унікальним у міжнародній нормативній практиці: воно дає тлумачення, що держави-учасниці зобов'язуються вжити усіх заходів з метою запобігання злочинам геноциду, у якій країні і за яких обставин вони б не вчинювалися. Таке ж формулювання міститься й у ст. 1 Женевських конвенцій 1949 року про захист жертв війни. Отже, Україна зобов'язана після визнання голодомору геноцидом на державному рівні звернутись до міжнародних організацій.

Конвенція ООН від 9 грудня 1948 р "Про запобігання злочину геноциду і покарання за нього" прямо визнає геноцид за міжнародним правом злочином, який тягне відповідальність як фізичних осіб (ст. IV), так і держави (ст. IX). Стаття 1. Конвенції пов'язує злочин геноциду не тільки з військовими діями; він може бути вчинений і в мирний час. За цією статтею: "Договірні сторони підтверджують, що геноцид, здійснюваний як в мирний час, так і під час війни, являє собою злочин за міжнародним правом, який зобов'язуються запобігати і карати". Отже, на відміну від статуту Нюрнберзького міжнародного воєнного трибуналу, конвенція про геноцид не обмежена діяннями, вчиненими під час збройного конфлікту. Світова практика вже цілком виправдала це положення Конвенції. Я маю на увазі звіrstва у Парагваї і Камбоджі, які вчинювалися суто в мирний час. Геноцид, здійснюваний у мирний час, значно легше доводити, оскільки об'єктивну сторону геноциду при збройному конфлікті підносять як знищення противника.

Відповідно до вище сказаного кожен учасник Конвенції може звернутись до відповідного органу ООН, у тому числі

і до Міжнародного суду ООН, звичайно, за наявності юрисдикційної основи.

Тепер простежимо, хто може обвинувати державу, яка вчинила злочин геноциду. Конвенція передбачає кілька механізмів:

1-й механізм — переслідування винних осіб судами держави, на території якої вчинено злочин геноциду. В цьому випадку шляхом аналізу перебігу історичних подій слід визначитись, де було скроєно злочин геноциду: чи на території держави України, чи держави СРСР. Відомо, що створена у 1917 р Українська Народна Республіка була визнана рядом європейських держав. Вибудовуючи юридично історичний ланцюг доводів, слід починати з подій 4 грудня 1917 року, коли більшовицький Раднарком передав у Київ підписаній Леніним і Троцьким ультиматум Центральній Раді. Після чого протягом 1917—20 рр територія України була окупована більшовицькою Росією. У 1918 р. більшовицький Раднарком анулював Брест-Литовський мирний договір, стаття VI якого зобов'язувала Росію "негайно укласти мир з Українською Народною Республікою і визнати мирний договір між цією державою і державами Четвертного союзу. Територія України без зволікань очищується від російських військ і російської червоної гвардії". Росія, як одна з сторін просто проігнорувала виконання підписаного договору. Такі дії міжнародним правом не допускаються. Можна вибудовувати такий юридичний ланцюг історичних подій до 24 серпня 1991 р., коли була відновлена Українська держава. В цьому випадку суди Української держави мають право розглядати злочин геноциду, що стався на її території.

Якщо ж вважати, що СРСР був законним державним утворенням, то злочин геноциду-голодомору 1932—33 рр. мав би розглядатись судами Російської Федерації, як спадкоємниці СРСР. Очевидність такого розгляду є слабкою гарантією,

оскільки геноцид-голодомор був інспірований органами державної влади. А вони або їхні правонаступники легко можуть "нейтралізувати" свої судові органи. Розгляд справи у судах російської федерації щодо українського геноциду не дасть бажаного результату і буде не об'ективним. Росія, як спадкоємниця держави СРСР, ніколи не буде зацікавлена у розгляді справи українського геноциду. Цей шлях визнання українського геноциду дуже важкий, оскільки виникають судові відносини між Україною і Росією. Сьогодні на найвищих державних рівнях України і Росії будуються ніби і добросусідські відносини, але слід пам'ятати, що в цих відносинах диктує умови сильніша сторона;

2-й механізм — це звернення до компетентних органів Організації Об'єднаних Націй для вжиття заходів, передбачених статутом ООН (Стаття XIII Конвенції). Ця стаття ще жодного разу не використовувалась та, можливо, що в ній і нема необхідності, оскільки ці дії передбачені Статутом ООН. З іншого боку, органи цієї Організації можуть діяти тільки у межах своїх повноважень; так, військова акція проти держави-делінквента може бути застосована Радою Безпеки ООН в разі, коли геноцид, що мав місце, становить загрозу миру, порушує мир або є актом агресії, і якщо не було використано право вето одним із членів Ради.

3-й механізм — це звернення до міжнародного суду ООН, який може лише встановити противіність дій держави і визнати її відповідальною, але не може вжити заходів (Стаття IX Конвенції). Як приклад, за цією статтею у 1993 р. Боснія і Герцеговина звернулась до Міжнародного суду проти Югославії.

Як бачимо, імплементаційний механізм Конвенції про геноцид є недосконалім і розмитим. Тому, напевно, і не побачив світ належної реакції на геноцид у Сабрі і Шатілі. Правда, все ж у зв'язку з цими звірствами Генеральна Асамблея ООН у 1982 році прийняла резолюцію, яка відповідно до Конвенції 1948 р.

суворо засудила різанину і назвала її "актом геноциду" (резолюція 37,123 D від 16 грудня 1982 р.). На жаль, резолюція нічого не відповіла про відповідальність Ізраїлю, який мав би зробити все, щоб припинити різанину. Саме з політичних міркувань багато представників західних держав утримались у цьому випадку від голосування.

Тому посилення конвенційного механізму для боротьби з таким найтяжчим міжнародним злочином, як геноцид, покликаний зробити Міжнародний Кримінальний Суд, створення якого, нарешті, є реальністю.

Історія створення МКС є триваюю і важкою. Після довгих років дебатів тільки 17 червня 1998 р. в Римі 124 держави, в тому числі і Україна, підписали Статут МКС. За ст. 126. Статуту потрібно було 60 ратифікацій для введення його в дію. I ось 11 квітня 2002 р. остання ратифікація була направлена в ООН. Через рік після ратифікації Міжнародний Кримінальний Суд почне розглядати перші справи. Це і є 4-й механізм визнання голоду 1932—33 років геноцидом через МКС.

Як бачимо, шлях визнання українського Голодомору геноцидом на міжнародному рівні є тривалим і важким процесом, але не безнадійним. Цьому має передувати прийняття політичного рішення про геноцид Верховною Радою України, що стане першим моральним кроком встановлення історичної справедливості перед світлою пам'ятю мільйонів невинно убієнних голодною смертю наших співгромадян.

Роман КРУЦІК,
голова Київської міської організації Всеукраїнського
товариства "Меморіал" імені Василя Стуса,
народний депутат України 2-го скликання,
виконуючий обов'язки
заступника голови Українського інституту
національної пам'яті.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Аблов 366

Авраменко 260

Аксент'єв Василь 112—115,
162

Акулов 272

Алексеєнко 150

Альхадей 96

Анисимов 67—69

Антипов 138,

Антонов 21

Аркус 23, 32—35

Арон—Хаюс 96

Аронштам 33

Ароцкер 162

Арсеньєв 188

Архімович О. 11

Ахматов 229

Балицький Всеволод 228,
254, 303, 385, 389, 391

Банник 227, 228

Барбюс Анрі 18

Бахмет'єв 162, 189

Белаковський 176—178

Бережков 169

Березнюк Х. 260, 266

Беренцвейг 23, 33

Берія Лаврентій 176

Берлін 194

Берновський 229

Биткер 23, 32, 34, 35, 37, 40

Білецький З. 23, 32, 34, 35,
39, 40

Білоус Мотря 289

Блеєр 66

Богомази 260

Богородицький 162, 189

Богуцький 89, 90

Боєв 23, 32, 33, 35, 37

Бондар Никифор 15, 289

Бондаренко 266

Бондаренко Мефодій 112

Бондаренко Улян 289

Боровенський 268

Бороховський 176—178

Бортникер 217

Борщевський 366

Босий Василь 64

Ботічелі 19

Бочарова 74

Браславський Йосип 300,
301, 392

Броневий 304

Бронський 378, 380—382

Броун 66

Брун 21

Вайнов 267

Вайншток 10, 14, 59, 73, 74,
85, 154, 160, 346, 348

Ванник 98, 99

Варейкис 93

Варков 150

Василенко 209, 261

Васильєв 162, 189

Введенський 23

Вейдер 32,

Веласкес 19

Вельтов М. 20

Вергувен Джов 397

Вест 184, 185, 201, 204

Виков 157

Виктайль 189

Вінокамінь 66

Вознесенський 318

Волевач 267, 272

Вольовський 21, 23, 117, 180

Гампфрей Джон П. 397

Ганюшин 162, 189

Гендлер Лев 29, 299, 392

Гензель П. 6

Герчиков 323

Гершкович 239, 245

Глинський А. 261, 265

Голод 145, 168, 169

Голубченко 209

Гольдштайн Ю. 6, 8

Гольштейн 23, 32

Горбань Панас 289

Гордзієвич 71,

Горюк 150

Грабенко Михайло 63

Григор'єв 182, 183

Гринько 32, 66

Гричик 50

Гришин 23, 25, 32, 33, 37

Гросман 150, 151, 217

Гряво 247

Гуман 83

Гуревич 23, 370, 372

Гудаленко Онисим 111, 112, 115

Гудаленко Прокоп 112

Дагаєв 10, 81, 82, 176—178

Данилів Володимир-Юрій 20

Дахшлейгер 247

Дворник 117

Демченко 169

Демченко Микола 86, 91, 111

Дибенко Володимир 63

Дитяхин 255

Дімітріу 282, 284

Добрев 132, 134

Доленко Панас 270

Драчук Акулина 291

Драчук Арсен 291

Дрейпер Дж. І. А. 397

Друскис 254

Дубенський 133

Дудник А. 66, 95, 235

Дуранті Вальтер 15, 18, 19

Енгельман 71, 72

Еріо 18

Єременко 60

Єремин 23, 33

Єрхун 60, 65
Єсипов 143
Єфимов 21
Жданов 169
Житло 21
Журилов 93, 95

Зайденбурим 135
Зайцман 60, 65
Зайченко К. 323
Залеман 194
Запорожець 66, 175
Запорощенко Катерина 63,
Захарович Григорій 393
Зеленський 159, 246
Зибрак 159, 160, 173
Зиков 346, 347
Зленко А. 399
Зорін А. 211

Ізраїлевич 199
Інзбург 239
Ітс 163
Іщенко Панас 62, 63

Йошпе М. 284

Кабальнова 311
Каганович Лазар 155, 117,
228, 385
Калінін 233, 242
Калманович 23, 32
Каминський 115

Канделаки Д. 67, 69
Карасюк 64
Карлсон 66, 228, 230, 232
Картель Михайло 392
Катель Михайло 66, 95, 110,
111, 201, 202, 233, 235, 258,
299, 317, 318
Кацнельсон 303, 310
Керженцев П. 77, 101, 109,
131, 136, 139
Керзон 4
Кирилов 150
Кириченко 154
Кисельов 230
Кисин 24, 67, 69, 324
Киященко 270
Кіров Сергій 148, 166
Клейнер 337, 338
Клепиков 378, 380—382
Клецьківський 266
Клименко 55
Кличковський Петро 288, 291
Клочко 147
Коваленко Андрій 269
Коваленко Дем'ян 268
Коваленко Іван 269
Коваленко Микита 269
Ковалль Марія 61
Ковальчук Ф. 169, 170
Кодесников 167
Козіс 235
Колесник Пилип 62
Колесников 293
Колосов 52,

Колтунов Григорій 63
Кольцов 183, 195, 232, 233, 254
Кондратенко 268
Кондратов 65
Конквест Роберт 385
Кононенко 269
Кононенко Митрофан 63
Кононенко Федосія 63
Конотоп 110, 111, 190
Коняхин 333
Копелевич 142
Король Марія 288
Король Хома 288
Коростельов 191
Косаржкова 21
Косюр Станіслав 86, 93, 148,
165, 170, 171, 175, 176, 181,
183, 189, 196, 197, 201,
205—207, 219, 220, 228,
230—233, 235, 249, 258,
286, 295, 311, 312, 318, 327,
329, 339, 348, 349, 392
Котик 32
Крачак Марія 290
Крачак Ніна 290
Кремер 8
Крендель 159
Кренцель 162, 188
Криворуков 219, 223
Кризький К. 270
Кризький М. 270
Кризький Яків 270
Круцік Роман 405
Кузнедов 49, 53, 66

Кузьменко 209, 254
Кузьмик Йосип 112, 114
Кузьмик Наталія 112, 113, 115
Куйбишев Валеріан 23, 28,
32, 34, 101, 171, 207, 214, 215
Кумикін 23, 32
Курбатова 74
Кушнір 66, 98

Лаврищев 66, 253, 254, 283,
388
Лаврухин 162, 188
Лагудький Володимир 291
Лаушкин 282, 284
Левассер Джорж 397
Левене Рікардо 397
Левин 135
Легкий 160, 213, 240
Ленгієл 324
Ленін В. 3, 384, 403
Лизенко Марко 268, 269
Лисак Стадіон 291
Лисенко І. 333, 335
Литвинов М. 7, 8, 15—17
Лищинський 52,
Лобачев 162, 188
Лобода 61
Лорбер 192
Лукоянов 162
Лусь 66, 145, 246, 249
Любарський 23,
Любченко Панас 57, 58, 155,
156, 254, 298, 301, 311, 312,

- 326, 327, 339, 392
 Ляшко Михайло 268

 Маггерідж 18, 19
 Мажаровський 269
 Макальський 162, 188
 Макаренко 211
 Макеєнко 182, 183
 Максимов 332, 333
 Малинов М. 93
 Мамалинський А. 266
 Мамина 64
 Маркитан 232
 Маркович 138,
 Масленко 329
 Межлаук 26
 Меламед 9, 10, 55, 84, 98,
 147, 156, 162, 183, 189, 195,
 198, 199, 201—203, 323, 324
 Мироненко Іван 61
 Миронов 32
 Миронович 150, 151
 Мирошников І. 77
 Мишин 162, 188
 Мікоян А. 50, 52, 108
 Мойсеєв 80, 167, 214, 323
 Молотов (Скрябин) В. 77,
 131, 136, 139, 155, 170, 195,
 297, 298, 310, 311, 385, 386,
 388
 Моряцький 189
 Мурадян 23,
 Муралов 335

 Мурза 241, 244
 Мусульбас 66, 91, 337
 Мущенко 90

 Навольнєв 115
 Намітчина Яків 287
 Нафтолович 245
 Некрасов 233, 234
 Немировський 176—178
 Нестеренко 282, 284
 Николенко 64
 Ніколаєв 163, 189
 Нуринов 319, 321

 Огій 14, 145, 173, 174, 195,
 211
 Одинцов Олександр 66, 286,
 295, 296
 Ойгензихт 331
 Олейник 260
 Олексеєнко Тимофій 287
 Олівер Ковей Т. 397
 Осауленко Василь 291
 Осауленко Пелагея 291
 Осипенко 260
 Острицький 150, 151
 Острівський 138
 Острогорська 142

 Пальцев 96
 Пантух 133, 181
 Панченко Павло 289
 Паршин 341

 Пахомов 332
 Пашковський 303
 Певзнер 66
 Пелих Єлизавета 291
 Петлюра Симон 4
 Петровський 183, 235
 Петровський Д. 57, 58
 Плевако 71
 Повелихин 30
 Повстяний 269
 Полюшко 188
 Поляков 229
 Постишев Павло 138, 155,
 156, 317, 318, 328, 348, 349,
 396
 Почетов 23,
 Привалов 162, 188
 Прохоров 388
 Проценко 260
 Пугач Василь 113
 Пугач Феодосій 113—115
 Пугаченко Феодосій 112
 Пустовіт Никифор 289
 Путін В. 399
 Пшеничний 150, 151

 Раковський Християн 4
 Рабинович 60, 65
 Рапопорт 30
 Рафаель 19
 Регільсон 217
 Реденс 183, 228, 387
 Рейхель 32,

 Саакян 119, 189
 Савенков 189
 Самалянний Кирило 289
 Санков 162
 Сапов 52, 70, 95, 254
 Саражинська Пелагея 289
 Саражинський Степан 289
 Сардико 71, 72
 Саркис 143, 173, 324

Свентківський 55
Семенов 66
Сербиченко 213, 254
Сергійчук Володимир 20
Серпер 219
Сетнек 223
Сиваченко 111, 112, 115
Сітов Іван 300, 392
Сліпченко 60, 65
Смирницький Андрій 63
Смирницький Логвин 63
Сова 260
Соколов 318, 335, 349
Соломко 184, 185, 201, 204, 222, 241, 332
Сорокин 34, 35
Співаков 167
Ставровська 119, 143, 163, 189, 224
Сталін Йосиф 15, 101, 170, 292, 297, 298, 310, 311, 348, 384, 386, 388, 391, 392, 394—396, 398
Старобін 155
Старосільська 21
Стаховський Іван 289
Сташко Данило 393
Степанов 303
Степанський М. 9, 10, 12, 55, 56, 58, 66, 78, 81, 84, 85, 106, 108, 110, 123, 127, 141, 143, 147, 148, 150, 155—157, 159, 163, 167, 171, 182, 183, 189, 302, 303, 323, 324, 326
Стовбур 192, 193, 214, 244, 246, 349, 370, 372
Стroganov Василь 84, 101, 117, 118, 145, 205
Сундберг Джекоб В. Ф. 20, 397
Суровикин 162, 188
Тараненко Савелій 132, 269
Тарасюк Параска 288
Тасичко 317
Терехов 93, 183, 228
Тихонов 123
Тичко 21
Тіціан 19
Ткаченко Яків 61
Толмачев 269
Триліський 209
Троцький 403
Туренко 15
Успенський 162, 188
Уха Фрося 260
Федін 260
Фелицин М. 293
Филипович 259
Фрадков Савелій 301, 392
Фролов 162, 189
Фрумкин Мойсей 95, 324, 378, 380—382

Фурлетов 176, 177
Фурман 34,
Фуфрянський 235
Фушман 32, 35, 37
Хаврюта Іван 62
Харитонов 32, 37, 40
Хатаєвич Мендель 182, 183, 195, 196, 198, 199, 202, 207, 209, 228, 230, 254, 255, 389
Хміленко Тимофій 269
Хриненко Агафія 288
Хриненко Анна 288
Хрипун Артем 270
Хрипун Домаха 270, 271
Хрипун Марія 270
Хрипун Улита 270, 271
Цаава 52,
Ципнятов 189
Цицарев 169
Чебанов 335
Чебукин 23
Черепанов 188
Чернишов 123
Чернов М. 9, 56, 58, 59, 73, 81, 85, 102, 106, 109, 119, 138, 143, 144, 147, 157, 159, 160, 163, 167, 168, 171, 228, 324, 326, 327
Чорний Омелян 61
Чубар Влас 6, 56, 66, 102, 170, 171, 205, 219, 220, 232, 233, 235, 240, 249, 254, 255, 258, 259, 284, 318, 389
Чудновська 178
Чумаченко Макар 62
Шабадаш 194
Шапіро 23, 35, 176—178
Шапіто 34
Шатхан 23, 24, 32, 33
Шевченко 71
Шелуха 174, 175
Шліхтер О. 3, 183, 228
Шор 159
Штуцберг 21
Шульман 175—177, 255
Шоу Бернард 18
Щербатюк Устин 288
Юрківський 266
Ющенко В. 399
Яблонський 182, 183, 222, 252, 253
Якір 183, 254
Яковлев 143, 335
Якушев 169
Ямпольський 255, 257
Ярошенко Трохим 63

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

А. Кадінцовський район 345
Австрія 7, 324—326
Азовське море 214
Александровський район 333, 341, 346
АМСРР 81, 97, 124, 125, 127, 137, 149, 150, 226, 332, 367
Амвросієвський район 333, 341, 346
Америка 7
Анатоліївський район 345
Англія 4, 7, 16, 194, 200, 310
Андеріванівський район 345
Аннінськ 64
Апостолівський район 328, 340, 344
Аргентина 397
Артемівський район 346
Ахтари 302

Бабани 113, 114
Бабанський район 114, 263, 265
Баку 101, 198, 203
Балаклійський район 306
Барвінківський район 329
Батум 144, 302
Бахмацький район 212
Бахмач 104
Башкирія 13, 56, 130, 180
Башкирська АРСР 91, 92, 138, 179, 379

Баштанський район 345
Беліївка 263
Бельгія 397
Бердянськ 19, 40, 42, 44, 46, 302, 330, 333, 341, 342
Бердянський район 339, 341, 343
Березнянський район 212
Березовка 49
Березовський район 345
Берестовенька 307
Бериславський район 345
Бирзула 49
Бистрик 262
Біла Церква 261, 287, 291, 293, 296
Біличі 390
Біловодський район 328, 333, 341
Білоозерський район 328, 339
Білолуцький район 328, 334, 341
Білопільський район 213
Білорусія 87, 92, 173, 253, 254, 387, 389, 398
Білоруська СРР 92
Білоцерківський район 259, 260, 262, 265, 266, 286, 287, 290, 294, 295
Білоцерківщина 259, 294
Благоєвський район 345

Близнюковський район 328, 334, 335
Близький Схід 134
Бобринецький район 345
Бобровицький район 212
Богачівка 224
Богуславський район 259, 260, 264, 266, 296
Божедарівський район 328, 340, 344
Борисовка 342
Борисоглібськ 64
Бортничі 390
Босівка 224
Боснія і Герцоговина 404
Ботвинівка 224
Братський район 345
Бруслівський район 212
Брянська область 92
БСРР 138, 179, 329
Букський (Буцький) район 111, 264, 265, 295
Буринський район 240
Бурти 287, 290
Бухні 262

В. Білоозерський район 343
В. Дніпровський район 344
В. Лепетихський район 340
В. Олександрівський район 327, 345
В. Севастянівка 225

В. Токмацький район 328, 340, 343
В. Яриспольський район 346
В.-Бубнівський район 212
Варвинський район 212
Васильєвський район 340
Василівський район 328, 344
Васильків 296
Васильківський район 328, 340, 344
В-Байраки 60, 64
В-Бурлуцький район 329
В-Висківський район 327
Велика Британія 4, 5
Вербівка 224
Вербовата 224
Верхнячка 224
Висківський район 346
Вишняківка 60, 64
Віденъ 142, 326
Відянка 265
Вікторівка 224
Вільківка 264
Вільшана 260
Вільшанка (Христ.) 225
Вільшанка (Білоцерк.) 263
Вінницька область 12, 47, 80, 97, 123—125, 127, 137, 149, 226, 316, 332, 352, 367, 393
Вінницький район 393
Вінниця 69, 197, 203, 246, 330,
Вінниччина 230

В-Мамайка 60, 64
Вовчанськ 216
Вовчий Яр 307
Вовчки 264
Вознесенський район 345
Войтівка 290
Волга 387, 396
В-Олександрівський район 329
Волинь 113
Волиця 262
Волноваський район 346
Володарський район (Б. Ц.) 263, 265
Володарський район 259, 333, 341
Володимирівка 263
Воронеж 93, 102, 103, 335, 387
Врадіївський район 327, 345
Гадяцький район 308
Гайчур 49
Гамбург 68, 116
Гарбузинський район 345
Гельсінкі 399
Генічеський район 340, 343
Гібралтар 5
Глобино 106
Глобинський район 305
Гниле 265
Голландія 5, 200
Голта 49
Голяківка 224
Гомельська область 106
Горбаші 263
Городецьке 287, 288, 290
Городищево 264
Городнянський район 240
Горьковський край 179, 329, 379
Градизький район 213
Греблі 260
Греція 202, 215
Гришинський район 333, 341, 346
Грубенное 264
Грузинська РСР 142
Грузія 143
Грушівський район 345
Гулькевич 49
Гуто-Потієвка 264
Далекий Схід 33, 100, 101
Далекосхідний край 138, 179, 180
Данія 67
Дахау 394
Дворічанський район 328, 334, 335
Девківка 263
Дегезепо 263
Деревецьк 342
Детнацька 264
Димарка Сидоровська 264
Димовщина 265

Дмитрівка (Фастівськ.) 262
Дмитрівка (Бердянськ.) 342
Дніпро 390
Дніпропетровськ 69, 155, 195, 197, 203, 209, 234, 330
Дніпропетровська область 12, 80, 97, 123—125, 127, 137, 149, 155, 160, 195, 226, 228, 229, 233, 234, 316, 328, 330, 339, 343, 367
Добровеличківський район 345
Добрянка 264
Долина 49
Долинський район 328, 340, 344
Донбас 81, 97, 102, 167, 195, 199, 209, 288
Донецька область 123—125, 127, 137, 149, 150, 153, 154, 195, 316, 328, 330, 332, 340, 343, 346, 367
Донеччина 14, 154
Драбівський район 103, 104
Дунай 142
Дюрен 68
Ельхотово 49
Естонія 200
Євпаторія 302
Європа 5, 8
Єйськ 302
Єлизаветівка 60
Єрмолівка 270
Жашків 85, 87—89
Жашківський район 85
Житоме 265
Житомир 259, 261, 265, 296
Житомирський район 265
Жуляни 390
Журавка 94
Закавказзя 10, 12, 13, 33, 48, 49, 52, 53, 84, 101, 121, 176, 199, 322
Закавказька область 92
Закотне 270
Заньків 264
Затишня 49
Захід 6, 18
Західна Європа 6
Західна область 51, 76, 92, 138, 179, 254, 329, 339, 369, 377, 387, 389
Західний Сибір 120, 138, 208
Західно-Сибірська область 92
Західно-Сибірський край 179, 381
Заячківка 224
Зінов'євський район 60, 327, 345
Зінов'євськ 216, 217
Зіньківський район 213

- ЗКСРР 179
 Знам'янка 55, 308
 Знам'янський район 345
 Золотоніський район 296
 ЗСФРР 131, 138
 Івангород 224
 Іваницький район 240
 Іванівка 224
 Іваново-Вознесенська область 162
 Івано-Вознесенськ 120, 201
 Івановська область 76, 92, 138, 162, 173, 179, 330, 332, 333, 378
 Ізраїль 405
 Ізюмський район 309
 Ісаїки 264
 Італія 4, 5
 Кавказ 50
 Кадіївський район 346
 Казахстан 19, 56, 138, 173, 385
 Казахстанська область 91, 92
 Казахська АРСР 179, 180
 Кам'янець-Подільський 59
 Кам'янський Подніпровський район 343
 Камбоджа 402
 Каменева 262
 Кам'янське 264
 Канада 397
 Кантемирівка 94
 Кантемирівський район 94
 Каспійське море 101
 Катеринівка 60, 63
 Каховський район 327, 345
 Київ 69, 166, 169, 170, 189, 203, 216, 217, 294, 296, 318, 330, 390
 Київська область 12, 80, 97, 123—125, 127, 137, 149, 170, 212, 226, 260, 261, 265, 295, 330, 367
 Київська Русь 394
 Київщина 287, 294—296
 Китаїв 390
 Кобелякський район 305, 306
 Кожанка 262
 Козачий Хутір 225
 Козирівка 60
 Козятин 189
 Козятинський район 190
 Коларівський район 340, 343
 Колотища 263
 Компаніївка 60, 63, 64
 Компаніївський район 327
 Костянтинівський район 344
 Коржовська сільрада 291
 Корostenський район 265
 Коростень 261
 Коростишівський район 264
 Корюківський район 212
 Косенівка 114
 Кочергинці 260
 Кочубейка 266, 287
 Кочубіївська сільрада 47
 Краматорський район 346
 Крапивка 264
 Красногородка 264
 Красноградський район 305—307, 329
 Краснодар 49
 Краснознам'янський район 309
 Краснокутський район 328, 334, 335
 Кременчук 106, 334
 Кременчуцький район 305, 329
 Кривоозерський район 327, 345
 Крим 12, 13, 119—121, 130, 137, 138, 159, 160, 173, 177, 205, 277, 322
 Кримська АРСР 179
 Кролевецький район 240
 Круподеринці 262
 Кубань 6, 15, 387
 Куниханске 265
 Кутівельський район 212
 Латвія 4, 5
 Ленінград 8, 12, 14, 92, 103, 108, 120, 148, 155, 156, 160—163, 165—169, 173, 175, 187—189, 302
 Ленінградська область 87, 106, 138, 163, 179
 Лепетицький район 328, 343
 Лещинівка 224
 Либедин 264
 Лизино 267, 271
 Лиман 306
 Липки 263
 Лисичанський район 346
 Лисянський район 296
 Лихівський район 344
 Ліверпуль 194
 Лісостеп 313
 Лозанівка 342
 Лозоватка 60
 Лондон 16
 Луганський район 346
 Лучин 263
 Любашівський район 327, 345
 Люксембурзький район 328, 340, 344
 Ляхівка 264
 М. Вільшанка 265
 М. Каратуль 265
 М. Севастьянівка 225
 Магдалинівський район 344
 Макарівський район 213
 Макіївський район 346
 Мала Вільшанка 266, 287, 289

Мануйлово 308
Маньківка 265
Маньчжурія 36
Маринес 194
Маріуполь 19, 40, 42, 44, 46, 302, 330, 331
Маріупольський район 333, 341, 346
Марківський район 93, 94, 328, 333, 341
Мархлевський район 264
Маслівка 266
Медвин 259, 264
Меделівка 264
Межівський район 340, 344
Межовий 291
Мелітопольський район
Мелітопольський район 328, 331, 340, 343
Миколаїв 19, 40, 42, 44, 46, 59, 302, 329, 330
Миколаївка 342
Миропільський район 305
Мисарівка 260
Микільська Борщагівка 390
Михайлівський район 328, 340, 343
Мінська область 106
Молдавська АСРР 13
Молодецьке 111, 114
Молочанський район 343
Монголія 75
Морозівка 262

Москва 4—8, 10—12, 14, 15, 48, 52, 55, 56, 58, 68, 75, 77, 81, 84, 85, 95, 96, 100—103, 106, 108, 109, 117—120, 134, 136, 137, 142, 143, 147, 155—157, 159—163, 167—172, 180, 187—189, 193, 198, 199, 201, 203, 215, 223, 297, 311, 323—326, 328, 330, 347, 349, 370, 384—386, 393, 395—398
Московська область 92, 138, 254, 163, 179, 377, 387, 388
Мохначка 263
Мурманськ 302
Мюнхен 11

Н. Бузький район 345
Н. Василівський район 340, 344
Н. Марківка 94
Н. Миколаївський район 344
Н. Олексіївка 342
Н. Павлівка 342
Н. Петрівська сільрада 341
Н. Празький район 340
Н. Псковський район 341
Н. Сирогізький район 340, 344
Н. Спасівська сільрада 341
Н. Троїцька сільрада 342
Н. Троїцький район 340, 344

Н.-Водолазький район 308
Н.-Георгієвський район 213
Наддніпрянщина 4
Надточайка 287, 290
Незлобне 49
Несвітичево 334
Нестерівка 265
Нижегородська область 92, 173
Нижегородський край 76, 138, 162
Нижнє-Волзький край 179
Нижнє Поволжя 13
Нижнє Подоння 6
Нижній Новгород 120
Нижня Волга 82, 92, 129, 138, 162, 173, 177, 277, 322, 387
Ніжин 216
Ніжинський район 212
Нікопольський район 344
Німеччина 5, 7, 16, 19, 200
Новобуцьке 264
Ново-Георгієвський район 305
Ново-Московський район 344
Ново-Одеський район 345
Ново-Празький район 344
Ново-Псковський район 267, 328, 333
Новоросійськ 49, 82, 142, 302, 326
Ново-Санжарський район 305—307
Новосілки 264

Ново-Український район 345
Ногайськ 342
Норчепінг 68
Носачово 260, 266
Носівський район 212
Н-Сирогізький район 328
Н-Троїцький район 328
Н-Український район 327

Обиточне 342
Обознівка 60, 63
Одеса 18, 40, 42, 44, 46, 55, 58, 59, 69, 96, 115, 121, 132, 142, 166, 193, 196, 199, 203, 214, 216, 218, 233, 244, 299, 300, 302, 303, 318, 330, 331, 353, 354
Одеська область 12, 80, 97, 119, 123—125, 127, 137, 149, 174, 214, 226, 228, 229, 299, 300, 315, 327, 343, 344, 350—352, 367
Одещина 287
Озирно 263, 287, 288, 291
Озірне 266
Оксанино 263
Олександрівка 266
Олександрівський район 344, 346
Олександрія 106
Олексіївка 271
Оливо 264
Олишівський район 212

- Ольховатський район 94
 Орадівка 224
 Ординці 262
 Орининський район 47
 Оріхівський район 344
 Оріхово 49
 Осиковий Колець 264
 Осокорки 390
 Очаківський район 345

 Павлоградський район 340, 344
 Палестина 96
 Парагвай 402
 Пеньково 225
 Перегонівка 264
 Переяславський район 265, 295
 Персія 100, 101
 Перське узбережжя 101
 Першотравневий район 345
 Петраші 263
 Петрашівка 266
 Петрівка 307, 342
 Петромаріївський район 346
 Пирогів 390
 Південний Степ 313
 Південь України 108
 Півні 262
 Північ 147, 205, 228, 233
 Північна Африка 96
 Північна 92
 Північний Кавказ 13, 49, 119, 120, 128, 137, 138, 142,
 143, 177, 183, 208, 277, 321, 387, 388, 395, 396
 Північний край 138, 147, 156, 179, 208
 Північний Степ 313
 Північні райони 254
 Північно-Кавказька 92
 Північно-Кавказький край 15, 179
 Підвисоке 265
 Підмосковні області 106
 Піщане 296
 Поволжя 81, 322, 385
 Погребищенський район 262
 Позняки 390
 Покорилово 263
 Покровський район 328, 333, 341, 344
 Пологи 49
 Полтава 216
 Полтавський район 305
 Полтавщина 3
 Польща 7, 16, 254, 387, 389
 Понорницький район 240
 Попільня 263
 Попільнянський район 263, 265
 Потіївський район 264, 265
 Потоки 106
 Правобережжя 294
 Приколотне 216
 Прилуцький район 240
 Притики 225
 Пришиб 49
 П'ятихатський район 344

 Радомишльський район 213
 Радянська Росія 19
 Радянський Союз 7, 9, 15, 18, 19, 396
 Решетилівський район 305
 Ржищівський район 265
 Рижівка 291
 Рижки 262
 Рим 405
 Ріпкінський район 212
 Рівнянський район 327, 345
 Ровенецький район 346
 Родос-Калімнос 96
 Розважівський район 264
 Роздільнянський район 345
 Романівка 174
 Роменський район 212
 Ромни 104
 Російська Федерація 383, 390, 398, 403
 Росішке 225
 Росія 3, 4, 6, 8, 93, 157, 253, 254, 332, 333, 398, 404
 Росоххватка 263
 Россошанський район 94
 Ростов н/Д 302, 387
 Роттердам 193
 РСФРР 51, 179, 341, 376—379, 381, 398
 Рубежанський район 333, 341
 Рудниця 49
 Сабра 404
 Саварка 259
 Сазоновка 60, 64
 Салоха 262
 Самара 387
 Сахновщинський район 328, 334
 Сватівський район 328, 333, 341
 Сватове 216
 Свидівка 264
 Свинарка 263
 Свинарки 225
 Севастянівка 296
 Северинівка 262
 Семенівка 106
 Середнє Поволжя 13
 Середньо-Волзька область 92
 Середньо-Волзький край 162, 179
 Середня Азія 120, 131, 138, 179, 180, 270, 322
 Середня Волга 82, 92, 120, 129, 138, 177, 277, 387
 Синиця 264
 Сичівка 225
 Синельниківський район 344

Скадовський район 345
Скибинці 260, 266
Скряглівка 262
Сміла 261
Смілянський район 260, 266, 295
Смоленськ 387
Снігурівський район 327, 345
Сніжна 262
Сновський район 240
Солонянський район 344
Сосонська сільська Рада 393
Софіївський район 345
СРСР 5—16, 19, 20, 73, 179, 208, 254, 277, 319, 329, 337, 338, 346, 384, 387, 390, 391, 394, 397, 398, 403, 404
Ст. Каранський район 328, 333, 341, 346
Ставищанський район 89, 90, 266
Ставище 85, 87, 88, 90, 263
Ставки 262
Стайки 265
Сталінград 387
Сталіно 216, 217
Сталінодорфський район 344
Стамбул 134
Старобільськ 216—218
Старобільський район 328, 333, 341, 346
Старобільщина 332
Старо-Вишівський район 346
Степ 313
Строків 263
Суслово 60, 63, 64
Сушківка 263
Східний Сибір 138
Східно-Сибірська область 92
Східно-Сибірський край 179
Східня 92
США 6, 8, 19, 20, 394, 396, 397
Тавриз 101
Таганрог 302
Талалаїв 225
Тальянка 263
Танцьке 263
Тарасівка 60, 61, 64
Таращанський район 262
Татарія 73, 130
Татарстан 13
Татарська АРСР 10, 73, 92, 138, 179, 380
Темрюк 302
Тетіївський район 260, 266
Тимошів 264
Тирасполь 69
Тифліс 176
Тихорецьк 49
Тіткино 157
Токмаківський район 344
Торговиця 264
Тріест 142
Троєщина 390

Троїцький район 174, 345
Тростянецький район 328
Трояне 308
Трояни 342
Трушки 260
Туапсе 302
Тувинці 265
Туреччина 4, 5, 200, 299
Угловата 225
Україна 3—5, 11—13, 15, 18, 49, 51, 53, 56, 73, 77, 81, 93, 101—103, 118, 120, 121, 128, 136, 137, 139, 143, 150, 162, 177, 197, 201, 206—208, 225, 227, 253—255, 257, 277, 298—301, 303, 311, 320, 321, 326, 329, 343, 346—348, 350, 362, 369, 383—389, 391—396, 398—405
Українська Народна Республіка 403
Українська РСР 395
Улянівка 308
Уманський (Гуманський) район 260, 262, 265, 266, 286, 287, 290, 294, 295
Умансько-Білоцерківські райони 287, 294
Уманщина 294
Умань (Гумань) 112, 115, 261, 287, 290, 293, 364
Уразово 216, 218
Урал 10, 56, Урал 77, 81, 82, 120, 138
Уральська область 91, 92, 179
Урзуф 342
УСРР 4—6, 9, 11—15, 18, 55, 95, 106, 138, 163, 179, 203, 206, 207, 327, 329, 339, 341, 382, 392
Устимівський район 3456
Ухола 225
Фастів 261, 265, 295
Фастівець 262
Фастівський район 262, 265
Федорівка 308
Феодосія 19, 44, 46, 155, 215, 302, 331
Фінляндія 4
Франція 397
Фрунзенський район 346
Хайфа 96
Халчанівак 265
Харків 5, 6, 51, 52, 55, 58, 69, 81, 84, 93, 95, 102, 109, 118, 145, 147, 148, 153, 155—157, 159, 165—167, 171, 172, 176, 195, 198, 201, 203, 205, 209, 213, 214, 220, 222, 225, 227, 240, 246, 249, 258, 296, 301, 304, 310, 326, 327, 339, 347, 387

ЗМІСТ

Харківський район	309
Харківка	265
Харківська область	12, 80, 97, 123—125, 127, 137, 149, 195, 213, 226, 228, 232, 233, 241, 303, 317, 328, 330, 332, 367
Херсон	19, 40, 42, 44, 46, 214, 244, 245, 302, 330, 331
Хмельівський район	345
Хорли	244, 245
Хорольський район	305
Христинівка	225
Христинівський район	224, 296
Царичанський район	344
Цебриківський район	345
Центральна Україна	104
Центрально-Чорноземна область	6, 13, 94, 333, 336
ЦЧО	101, 120, 129, 138, 162, 177, 179, 254, 277, 334, 335, 369, 387, 389
Чайка	264
Чайківка	225
Чепишки	306
Черепин	260, 266
Черкаси	261
Чернівці	262
Чернігів	317
Чернігівська область	212, 226, 231, 232, 239, 240, 332, 333, 367
Черняхівський район	263
Чимкент	180
Чистяківський район	346
Чорнобильський район	213
Чубарівський район	344
Чугуївський район	305
Чутівський район	305
Шапарська сільрада	267, 270
Шапарське	267, 269, 270, 272
Шарино	291
Шатіла	404
Швеція	16, 67—69, 194, 397
Шепахів	225
Шпола	264, 287, 293
Шполянський район	264, 286, 287, 290, 294
Шполянщина	294
Шукайвода	225
Щербина	263
Югославія	404
Юнашки	262
Ягубець	225
Якимівський район	328, 341, 344
Янівка	264, 265
Японія	4, 39
Яффа	96

Володимир Сергійчук. Український хлібний експорт як один з головних чинників голодомору-геноциду в 1932—1933 роках.....	3
Документи.....	21
Роман Круцік. Забуттю не підлягає.....	383
Іменний покажчик.....	406
Географічний покажчик.....	414

Наукове видання

Український хліб на експорт: 1932—1933. — К.: ПП
Сергійчук М. І., 2006.— 432 с.

Художнє оформлення Леоніда Демчишина.

Технічний редактор Надія Логунова.

Комп'ютерна верстка Миколи Сергійчука.

Підписано до друку 9.09.2006. Формат 84x108/32.
Гарнітура Академія. Друк офсетний. Умов. друк. арк. 22,68.
Обл. вид. арк. 21,6. Наклад 3200. Зам. № 6-1894.

Віддруковано в ЗАТ "Віпол", м. Київ, вул. Волинська, 60.

Київською міською

організацією Всеукраїнського
Товариства "Меморіал" імені Василя Стуса

створена перша в Україні постійно діюча музеяна експозиція "Забуттю не підлягає — хроніка комуністичної інквізіції", яка в хронологічному порядку від 1917 до 1991 років відображає події тоталітарного періоду історії України.

30 листопада 2001 р постійно діюча експозиція була відкрита Президентом України. Експозиція зареєстрована Міністерством освіти і науки України й отримала позитивну одінку Інституту історії України НАН України.

У 70-ту річницю трагедії Голодомору 1932—33 рр. зусиллями Товариства та української діаспори США та Канади виготовлено плакатний варіант музеяної експозиції, один комплект якого складається із 54 плакатів і книжки як довідника-путівника українською, російською та англійською мовами для викладачів та екскурсоводів. Видано 750 комплектів експозиції українською та 150 англійською мовами. Україномовні комплекти експозиції розповсюджені по містах України для музеїв, навчальних закладів та публічних бібліотек. 70 комплектів експозицій передано Міністерству закордонних справ для дипломатичних представництв. Англомовні комплекти експозиції розповсюджені по різних державах світу.

Для планування та проведення лекцій, відкритих уроків і екскурсій матеріали в експозиції подаються за періодами:

- Система концентраційних таборів СРСР.
- (1917—1920 рр.). Більшовицький переворот і початок терору.
- (1921—1923 рр.). СРСР народжувався з голоду і насильства.
- (1924—31 рр.). Ціна індустриалізації та насильницька колективізація.
- (1932—1933 рр.). Український Голодост.
- (1934—1938 рр.). Крах українізації та "великий терор".

- (1939—1941 рр.). Змова двох диктатур та її наслідки.
- (1942—1952 рр.). Останнє десятиліття сталінської диктатури.
- (1946—1947 рр.). Третій удар голодом.
- (1953—1964 рр.). "Морозна відлига".
- (1965—1985 рр.). "Безкровний тоталітаризм".
- (1986—1991 рр.). "Колапс".

У приміщенні Товариства постійно функціонують експозиції "Забуттю не підлягає — хроніка комуністичної інквізіції" на 58-ми музейних стендах, "Київський мартиролог" на 20-ти музейних стендах та на 15-ти стендах музеяна експозиція "Українські Соловки". Супровід експозицій для організованих груп здійснюють кваліфіковані екскурсоводи.

Товариством зібрана бібліотека, систематично ведеться збір архівних документів та сформована відеотека із 120 науково-популярних фільмів.

За період свого функціонування з 2001 р. експозиції набули непопулярності, особливо серед столичних навчальних закладів, оськільки матеріали і тематика, що відображені в них, відповідає напрямку їх вивчення у шкільних і вузівських навчальних програмах. Щорічно експозицію відвідують понад 10 тисяч осіб організованих груп шкільної та студентської молоді столиці України.

Проведення екскурсій, обслуговування зібраної товариством бібліотеки та показ відеофільмів організованим групам освітніх закладів здійснюється безкоштовно.

Замовлення на проведення екскурсій здійснювати за телефоном: 258-00-71.

Наша адреса: 03040, м. Київ, вул. М. Стельмаха, 6-А.

Їхати до ст. метро "Либідська", далі тролейбусами №№ 2, 4, 11 до зупинки "вул. Михайла Стельмаха".

Вихідні дні — субота і неділя.

**Центр українознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка
01033 Київ, Володимирська, 60,
Контактні телефони: 239-31-84; 239-34-96; 239-34-10.
Адреса в Інтернеті: e-mail: uaznavstvo@univ.kiev.ua.
<http://uaznavstvo.univ.kiev.ua>.**

Центр українознавства розпочав роботу як самостійний науковий підрозділ у системі наукової-дослідної частини університету з 30 серпня 2000 р.; його керівником є доктор історичних наук, професор Володимир Сергійчук.

Науковий потенціал Центру складають фахівці різних спеціальностей, які займаються комплексними дослідженнями в галузі українознавства.

Основна наукова тема на 2006—2010 роки: "Дослідження соціо-культурних перетворень в історичному досвіді та сьогоденії української спільноти".

Започатковано ряд видань: науково-популярний календар-щорічник "Українознавство", вісник "Українознавство" Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Планується заснувати щоквартальне видання "Українознавчі студії". Упродовж 2000—2006 рр. як результат наукових пошукувань науковців побачили світ такі видання: Українознавство-2001; Українознавство-2002; Українознавство-2003; Українознавство-2004; Українознавство-2005; Українознавство-2006; Україна і Схід: панорама культурно-спільнотних взаємин. — К.: 2001; Симон Петлюра. Невідомі листи з Парижа як політичний заповіт борцям за самостійну Україну. — К., 2001. — 92 с.; Освіта в українському зарубіжжі. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. — К., 2001. — 240 с.; Відновлення Української держави в 1941 році. Нові документи і матеріали. — К., 2001. — 200 с.; В. Сергійчук. Український Крим. — К., 2001. — 304 с.; Михайло Грушевський — науковець і політик у контексті сучасності. — К., 2002. — 399 с.; Всевод Л. Петров. Військово-історичні праці. Спомини. — К., 2002. — 640 с.; В. Сергійчук. Неусвідомлення України. Ставлення світу до української державності: погляд у 1917—1921 роки в аналізом сьогодення. — Львів, 2002. — 704 с.; Українська Центральна Рада: поступ націєтворення та державобудівництва. — К., 2002. — 360 с.; В. Сергійчук. Трагедія Волині. Причини й перебіг польсько-українського конфлікту в роках Другої світової війни. — К., 2003. — 140 с.; В. Сергійчук. Як нас морили

голодом. — Вид. 2-е, доповн. — К., 2003. — 252 с.; Патріарх Йосиф Слігій як визначний український ієрарх, науковець та патріот. Матеріали міжнародної наукової конференції. — К., 2003. — 176 с.; Три голодомори в Україні в ХХ столітті: погляд із сьогодення. Матеріали міжнародної наукової конференції. — К., 2003. — 312 с.; Україна: земля і люди. Збірник, присвячений 125-річчю від дня народження академіка Степана Рудницького. — К., 2003. — 248 с.; А. Зінченко. Три ієрархи Української церкви. — К., 2003. — 156 с.; Душою завжди з Україною. Пропам'ятний збірник на пошану українського правника та політолога Володимира-Юрія Даниліва. — Київ—Торонто, 2003. — 552 с.; В. Сергійчук. Поляки на Волині у роки Другої світової війни. Документи з українських архівів і польські публікації. — К., 2003. — 576 с.; Т. Олесюк. Соборна Україна — К., 2004. — 640 с.; С. Русова. Щоденник. Спомини. — К., 2004. — 540 с.; Геройка трагедії Крут. — К., 2004. — 342 с.; Всеvolod Петрів. Військово-історичні праці. Листи. — К., 2004. — 626 с.; Україна і світ. Етнічні, науково-інтелектуальні та освітні виміри. — К., — 2004. — 352 с.; Митрополит Андрей Шептицький у документах радянських органів державної безпеки (1939—1944 рр.). — К., 2005. — 480 с.; В. Сергійчук. Український здвиг: Закерзоння. 1939—1947.; Волинь. 1939—1955; Прикарпаття. 1939—1955; Поділля. 1939—1955; Наддніпрянщина. 1941—1955. — К.: 2004—2005.— 840 с.; Державник, мислитель, богослов. — К., — 2005. — 216 с.; Творча спадщина Симона Петлюри в контексті сучасного державотворення. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 125-річчю від дня народження Голови Директорії та Головного Отамана військ Української Народної Республіки Симона Петлюри. 20 травня 2004 року.— К., 2005. — 240 с.; С. Кагамлик. Києво-Печерська лавра: світ православної духовності і культури (XVII—XVIII ст.). — К., 2005. — 552 с.; В. Піскун. Політичний вибір української еміграції (20-і роки ХХ століття): — К., 2006. — 672 с.; Петлюра Симон. Статті. Листи. Документи. — К., 2006. — Т. IV. — 704 с.; Володимир Сергійчук. Будівничий самостійної України. — К., 2006. — 64 с.; В. Сергійчук. Симон Петлюра і єврейство. — К., 2006. — 152 с.; І. Грабовська, Т. Ємець, О. Мосияєв. Філософія українського буття. — К., 2006. — 295 с.; Ліквідація УГКЦ (1939—1946). Документи радянських органів державної безпеки — К., 2006. — Т. I. — 920 с.